

CARMINI FIMIANI

IN REG. NEAP. ARCHIGYMNASIO
PRIMAR. ANTECESSOR.

COMMENTARIOLVS DE SVBFEVDIS

EX IVRE LONGOBARDICO
ET NEAPOLITANO

IN DVAS PARTES TRIBVTVS.

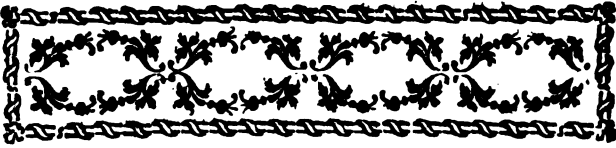
Adnectitur Catalogus Baronum Regni Neapolitani
sub Gulielmo II. Rege conditus pro expeditione
ad Terram Sanctam, adnotationibus passim
instructus, quo solida iuris feudalis pa-
trii principia confirmantur, dete-
guntur, illustrantur.

NEAPOLI MDCCLXXXVII.

EX TYPOGRAPHIA SIMONIANA.

Superioribus annuentibus.

COMMENTARIOLVS DE SVBFEVDIS

EX IVRE LONGOBARDICO,
ET NEAPOLITANO.

ANTELOQVIVM.

Uae haftenus *de feudis* ex instituto edifferta sunt, ea mutila & manca iure videri poterunt, nisi statim *de subfeudis* seu secundariis feudis pertractatio, quae quidem sedulum postulat interpretem, adnectatur. Etenim nulla fere in toto Occidente gleba est, quae, infracta alodii libertate, tam feudali, quam subfeudali nexui subiecta non sit. Inde usque a primis feudorum natalibus duces, comites, marchiones, alique viri principes, de provinciis, territoriis, & oppidis, quibus fuerant investiti, subvassallos constituere sibi consueverunt, ut & magno illorum globo circumfidentur, & melius commodiusque militaria ser-

vitia domino directo exhiberent. Nec laici tantum vassalli, sed & episcopi, abbates, alique ecclesiastici viri subinfeudatione valvasinos sibi quaesiverunt, ut iis stipati in hostem domini pergerent, illumque prostrarent. Ita vassallorum & subvassallorum servitia exercitus regii fortitudinem ac splendorem sustinebant, & rempublicam pacis tempore conservabant: quod innumeris ex barbarica antiquitate petitis exemplis conficere integrum cuique est. Nimirum feudorum & subfeudorum causa est principis & reipublicae salus atque dignitas. Barones clientelares redditus, regi & reipublicae sacros, non luxu & inutilibus ornamentis perdebant, sed iis arma comparabant, equos, & homines militaris disciplinae gnaros secum habebant alebantque pro regis servitio, regni robore, gentis gloria, familiaeque suae decore. Apud nos etiam duces, comites, alique vassalli cum laici, tum clerici iam inde a Nortmannorum temporibus, qui primi in has regiones feuda intulerunt, territoria & castra feudorum suorum aliis iure subfeudi dabant, ut subvassallis stipati in bellum proficiscerentur, & rex defensores haberet etiam eos, qui subfeudalibus oneribus obligabantur. Porro multa de subfeudis in iure Longobardico passim cum ipsis feudis permixta, & nullo adhibito ordine rerumque delectu distraeta, occurrunt; ita ut dubias & difficiles quaestiones discutiendi, variasque interpretum non modo ab aliis, sed a seipsis saepe dissentientium opiniones, ad iuris principia revocandi campus cuique pateat latissimus. Pauca vero iure patrio de subfeudis cauta sunt, adeo
ut

Cap. I. De origine subfeudi.

9

ut materia haec inter discrepantes doctorum sententias mire fluctuet, iusque Longobardicum plerumque sequi necesse sit. Nostrum itaque erit utrumque ius, in duas partes tributum, nunc persequi; quarum prima Longobardicum, altera Neapolitanum de subfeudis ius exhibebit.

P A R S P R I O R

De subfeudis ex iure Longobardico.

C A P. I

De origine subfeudi.

§. I. **V**I utilis dominii, per feudi investituram quaesiti, licet vassallo subinfeudare, idest feudum suum alteri concedere, inconsulto domino. Vera enim subinfeudatio non est prohibita alienationis species, quum vassallus adhuc retineat utile dominium, quod directum quodammodo evadit ratione vassalli, atque domino directo deservire cogatur. Quia subinfeudatio in ipsius domini commodum utilitatemque cedit; quippe vassallus in domini periculis usus est opera vassalli, qui ut ille opem ferre domino tenetur. Nec aliud dicendum de subvassallo idem feudum alteri concedente, deque aliis deinceps. Nihil itaque aut dominio directo concedentis, aut utili primi vassalli

& Pars I. De subfeud. ex iur. Longob.

falli subinfeudando detrahitur. Nec vero plures eiusdem rei in solidum domini videri queunt, quum plura hic occurrant dominii tam directi, quam utilis genera. Si civile ius eiusdem rei dotalis dominos esse patitur coniuges, alterum nempe dominium *honitarium*, alterum *quisitarium* habere (1); cur plura in eodem feudo dominii diversi genera constitui nequeunt?

§. II. Revera subinfeudatio omni tempore permiffa est (a). In iure feudali tres occurrunt vas-

(1) L. 30. D. de iur. dos.

(a) Inde usque a primis beneficiorum *canabulis* vassallos subinfeudare solitos scribunt nonnulli. Iac. Car. Spenerus de originib. feud. iur. ad consuetud. referend. §. XV. nos. p. Germanos duces & comites, imperantibus Merovidis, subfeuda distribuisse colligit ex Annalibus Reuberianis ad an. 788. quibus refertur, Carolum M. in generali populi sui conventu Tassilonem ducem (Baioariorum) sicut & ceteros vassos suos adesse iussisse. Heic vocem *vassi* denotare *vassallum* adfirmat: & porro vassos suos ad Tassilonem, non ad regem spectare, liquet ex communi scriptorum usu vocabuli *sui*. Adhaec in monumentis Francis & Germanis crebra *vassorum* & *vassallorum* ducis, comitis, episcoporum, abbatum, & abbatissarum mentio iniicitur. Sic lex Aleman. t. 36. c. 1. memorat *vassum* ducis, aut comitis. Carolus M. in Capis. II. an. 812. c. 7. apud Baluz. T. 1. p. 495.: De *vassallis* dominicis, inquit, qui adhuc intra *casam*, hoc est aulam, *servimus*, & tamen beneficia habere nascuntur, statutum est, ut quicumque ex eis cum domino Imperatore domi remanserint, vassallos suos *casatos* non retineant. Ergo *vassi* dominici habebant sub se *vassallos casatos*, seu qui beneficio ad certum servitium concessio fruebantur, veluti comitari dominum, domi ministrare, ac similia. Vid. Dufresne in Glossar. v. *casata*, Carolus Calvus in Capis. an. 869. recenset vassallos episcoporum, abbatum & abbatissarum, atque comitem & *vassum nostrorum*. At argumenta de *vassis*, *vassallis*, ut & *sides*.

Cap. I. De origine subfeudi. 7

vassallorum species. Prima *capitanorum*, hoc est ducum, & comitum. Secunda *valvasorum*, qui ducum & comitum subvassalli sunt. Tertia *valvasinorum*, qui a valvasoribus beneficia tenent (2). Et sane, quum libera alienandi potestas vassallo compete-
 bat, patet multo magis competiisse

A 4 ius

fidelibus, leodibus, beneficiis, bonis regio munere hausta ad feudorum ac subfeudorum origines demonstrandas, imbellia sunt, si sola in medium proferantur; iis enim vocabulis veteres scriptores promiscue usi sunt, nec vassallos & fenda tantum, sed frequenter subditos, servos, & bona plene donata designarunt. Sane Franci & Germani quos in exercendis officiis adhibuerunt ministros, *vasses*, seu *vassallos*, idest famulos, adpellarunt. Sola ad munus obeundum suscepta obligatio *vassum* efficiebat; nec ad constituendum vassallum requirebatur *beneficii* concessio, etsi vassallis plerumque beneficia data sint. Consueverunt nobiles & ingenui inter Francos ambire regum officia sive *militaria*, sive *palatina*, sive *civilia*. Nec a generis nobilitate alienum putabatur, etiam apud proceres & nobiles munera suscipere; istis vero gloriosum magna vassallorum caterva circumdari. Cuiuscumque *officii* nomine nobiles ac ingenui regi, vel ducibus, comitibus, marchionibus, praelatis, aliisque generis nobilitate illustribus fidei obligabant, eius intuitu horum *vassalli* fiebant, & *beneficiorum*, quibus fruebantur, participes. Itaque alii vassalli *militari* officio, alii in aula *palatino*, alii in administrandis territoriis & provinciis officio *praefectoriali*, alii aliis procerum ad militiam & splendorem domesticum pertinentibus muniis fungebantur. Quot vero vassallorum, tot etiam beneficiorum genera fuisse, tam officiorum, pro quibus praestabantur, quam dominorum ratione, ex quorum largitate proveniebant, diversa. Hinc beneficia distincta in *militaria*, *palatina*, *praefectorialia*, item in *immediata*, quae & regalia & principis beneficia dicuntur, ac *mediata*. Eiusmodi veterum Francorum *beneficia* multis nominibus differebant ab iis, quae post saeculum decimum *fenda* vocata sunt, ut in *hist. iur. feud. part. 1. cap. 4. §. 8.* demonstravimus.

(2) I. F. 1. in *fn.*, I. F. 14., & II. F. 10.

8 *Pars I. De subfeud. ex iur. Longob.*

iūs subinfeudandi : nam qui alienat , id agit , ut ius suum omne in alium transferat ; qui subinfeudat , non prorsus dimittit . Postquam vero imperiales Lotharii II. & Friderici I. constitutiones latae sunt , feudi quidem alienatio , non vera & sincera subinfeudatio , interdicta est . Disserte Feudista (3) scribit , posse feudum feudo dari , modo nihil in fraudem fiat , earundem nempe constitutionum : *Per feudum tamen cuilibet dari potest , nisi fiat in fraudem nostrae consuetudinis , vel legis novae bonae memoriae Lotharii (vel Friderici) Imp.* Rursus (4) vassallo infeudandi potestatem , ut olim ei licebat , adserit : *Si vero vel totum , vel partem volebat per feudum aliquem investire , hoc licebat ei sine fraude facere . Si autem dissentiente domino vendebat , sive per feudum investiebat (quod & ipsum sincere hodie , & sine fraude licet ei facere) &c.* Et alibi (5) : *Similiter , inquit , nec vassallus feudum sine voluntate domini alienabit ; in feudum tamen recte dabit .* Iterum (6) : *Beneficium a vassallo in feudum , si nihil in fraudem legis fiat , recte dari potest .* Idem confirmat Fridericus I. Imp. (7) , qui postquam feudi alienationem prohibuit , de casu loquitur , quo vassallus feudum alteri concesserit (b) .

§.III.

(b) Aperriſſima haec iuris feudistici loca manifesti erroris arguunt Horomanum *disp. de feudis cap. 34.* qui contendit , subinfeudationem olim quidem vassallis permissam , at postea constitutionibus Lotharii & Friderici sublatam fuisse .

(3) *II. F. 3. §. 1.*

(4) *II. F. 9. pr.*

(5) *II. F. 34. §. 2.*

(6) *II. F. 26. §. 5.*

(7) *II. F. 55. §. 2.*

Cap. II. De natura subfeudi. 9

§. III. Opportune hic quaeritur, cur vassallus subinfeudare potest, in emphyteusim dare non potest? Huius iuris rationem hanc affert Iacobus a S. Georgio (8), quod dum vassallus subinfeudat, hoc facit sub eadem conditione & qualitate, & sub eodem titulo, sub quo habet. Sed quando concedit in emphyteusim hoc non facit sub eodem titulo, sed diverso. Nimirum subinfeudatio non est alienatio, quum vassallus utile dominium retineat, & domino directo adhuc servire teneatur, cedatque porro in maius ipsius domini commodum: contra emphyteusis utile fundi dominium transfert, onus militiae, aliaque servitia feudalia non continet, & diversa, qua feudum, lege regitur.

C A P. II.

De natura subfeudi.

§. I. SUBfeudum (Gallis retrofeudum) est concessio, quam vassallus iure utilis domini de feudo suo, bona fide eademque lege, quam ipse accepit, alteri aequae idoneo, celebrat, tamdiu duratura, quamdiu ipsius vassalli ius perduravit. Habes hic velut in tabula delineatam totam subfeudi naturam. Iure itaque suo, adeoque sine domini venia, potest vassallus feudum totum, aut partem alteri concedere, ob utile scilicet dominium, quod concesso feudo in se translatum fuit. Qui subfeudum concedit, sub-
feu-

(8) De feudis §. ita. etiam quod n. 8.

10 *Pars I. De subfeud. ex iur. Longob.*

feudans, subinvestiens, primus vassallus; qui vero accipit, *subfeudatarius, subvassallus, subinvestitus, secundus vassallus, & valvasinus* passim appellatur (a). Habet subinvestiens ratione domini directi *dominium utile*, & respectu subvassalli *dominium directum improprium*; in subvassallum vero transit dominium utile, quod *inferius* dici potest. Nec vassallo solum, sed etiam subvassallo concessa est subinfeudatio in infinitum usque; ita ut quam rationem habet dominus directus ad vassallum suum, eandem hic habeat ad subvassallum, & sic deinceps. Expresse Feudista (1) tradit, *infeudare in infinitum* licere.

§. II. Iam integrum vassallo est feudum sive totum, sive partem eius iure feudi alteri dare. Conceptis verbis Feudista (2) docet: *Si vero vel totum, vel partem volebat (vassallus) per feudum aliquem investire, hoc licebat ei sine fraude.* Nec quidquam obturbat locus II. F.37. ubi generatim adseritur, subinfeudare neminem posse, *nisi maiorem partem (feudi) apud se retinuerit.* Hoc enim caput, utpote extraordinarium, tantae auctoritatis non est, ut feudales textus corrigit. Num vero feudum regale, uti ducatus, comitatus, in subfeudum dari possit, disputatur. Recte Kohlius (3), Struvius (4), aliique tuentur,

(a) *Subfeudare* in Charta Philippi Regis Franciae an. 1127. & *subfeudatarius* in Charta an. 1475. apud Calmer. inter Probat. tom. III. Hist. Lochar. col. 279.

(1) II. F. 35. §. 2.

(2) II. F. 9.

(3) *Tract. de subfeudis* cap. 2. n. 9.

(4) *In Syntagma. iur. feudat. cap. 12. chif. 10. n. 6.*

tur, totum feudum regale, veluti ducatum ipsum subinfeudari non posse, quum ea comprehendat, quae non nisi a summo imperante conferri possunt; bona tamen particularia posse, si sine notabili detrimento e. g. ducatus fiat. Ceterum siue laicum, siue ecclesiasticum sit feudum, recte subinfeudari potest iure utilis dominii, nempe sine consensu praelati; namque nullus textus de subinfeudatione inter feudum saeculare & ecclesiasticum distinguit, nec ullum ecclesiae praerogativam subinfeudatione affertur.

§. III. Tria ad iustam subinfeudationem exiguntur. Primum, ut sine fraude fiat. Ad rem Feudista (5) scribit: *Beneficium a vassallo in feudum, si nihil in fraudem legis fiat, recte dari potest*. Quare nec colore subinfeudationis venditio, aliave prohibita alienatio latere debet, nec subinfeudatio tum tandem facienda, quum vassallus liberos aut heredes se habiturum desperet, quo casu in fraudem domini facta censetur, nec ullum agnatis detrimentum asferre debet. Deinde requiritur, ut vassallus sit servitiis militaribus praestandis aequè idoneus, quum is oblata occasione & primo vassallo, & domino directo auxiliari debeat. Sic Feudista (6) memoriae prodit: *In feudum recte dabit (vassallus), si secunda persona sit talis, quae feuda servire possit: ut si datus miles est, & ille qui accepit feudum inveniat miles, ad hoc feudum si contigerit, domino similiter servire, ut & prior possit*.

Hinc

(5) II. F. 26. §. 5.

(6) II. F. 34. §. 2.

12 *Pars I. De subfeud. ex iur. Longob.*

Hinc caecus, claudus, aut alias imperfectus subinvestiri nequit. Necesse autem non est, subvasallum esse paris conditionis ac dignitatis, qua vassallus pollet; satis enim est, eum servire posse. Ex iure feudistico constat, capitaneos regni inferioribus dignitate valvasoribus, atque hos rursus valvasinis feuda concessisse.

§.IV. Tandem subinfeudatio iisdem pactis & conditionibus celebranda est, quibus vassallus ipse feudum a domino accepit. Generatim nemo potest plus iuris in alium transferre, quam ipse habet (7). Quod de vassallo verissime praedicatur, qui pleno rei dominio destitutus pro arbitrio subinfeudare nequit, sed ad eum modum, quo feudum tenet, coercita est subfeudi, quod a feodo pendet, constitutio. Id innuit Feudista (8): *Qui suum beneficium alii dat in feudum, non debet alia lege dare, nisi qua ipse habeat*. Quapropter feudum masculinum nequit alteri subinfeudari pro masculis & feminis, nec servitia aliave onera valvasino remitti queunt. Si vassallus in desperationem filiorum feudum ei det, qui similiter est in desperatione filiorum, valet subinfeudatio; alias secus. Ita in praeiudicium domini, aut agnatorum subinfeudatio non procedit. Nihil autem dubii est, quin valeant conditiones domino directo profuturæ (9): ut ecce, si feudum habens femininum, illud iure feudi masculini subinfeudet. Ceterum inter omnes

con-

(7) *L. 54. D. de R. I.*

(8) *Et. s. 34. §. 2.*

(9) *Arg. l. 13. §. 4. D. de usufr.*

convenit, si nulla subfeudo pacta sint adiecta, iisdem legibus concessum cenferi, quibus primus vassallus feudum accepit.

§. V. Quaeritur, si vassallus alia lege qua accepit subinfeudaverit, an feudum statim domino aperiatur? Gerardus, aliique veteres adfirmarunt, quos inter Ravennas. Contra alii feudum domino committi senserunt, obveniente demum casu, quo a lege feudi receditur, seu quum feudi conditiones in subvassallo deficiunt: quod hilarioris famae feudistis iadridet. Profecto in subfeudo duo spectanda sunt, ipsa subinfeudatio, & adiecta illicita pacta; in illa vitium nullum, sed in hac. Quamdiu igitur iniustae conventionis casus non extitit, valvasinus possidet feudum vi subinfeudationis adhuc intra fines licitos consistentis: nec ante feudo privari potest, quam extiterit casus, quo feudum illicitum in alium transfertur. Ita feudo masculino iure feminini concessio, vel servitiis remissis, tunc subfeudum nullum erit, & domino aperiatur, cum mares defecerint, & ad feminas contra feudi legem perreperit, vel servitia praestita non sint. Rem conficit Feudista (10), qui postquam feudum non alia lege, quam qua acceptum est, alteri dandum edixit, continuo subdit: *Unde quibusdam placet, quod qui taliter dedit, eo ipso beneficium amittit. Gerardus & alii dicunt, quod qui dedit, & cui datum est, beneficium perdit. Secundum alios vero tunc domino aperiatur, cum masculi defecerint.* Postremam hanc sententiam pro-

(10) Cit. II. F. 34. §. 2. in fin.

14 *Pars I. De subfeud. ex iur. Longob.*

probare Feudista videtur, discrepantes auctorum sententias referens; in dubio enim benignior interpretatio aliis praefenda est, praesertim quia coniectura suppetit pro benigniore, quod omnium postrema referatur. Tandem vassallus sine consensu domini alienans non ante feudum amittit, quam alienatione per traditionem ad effectum perducta. Locus ergo fit poenae, traditione secuta. In proposito autem traditio facta est ratione subinfeudationis, quae permessa est, non ratione pacti adiecti, cuius casus nondum extitit, proinde eo demum existente feudum aperitur. Quid si subinfeudans initio eadem lege dedit, postea legem mutavit? Contra Baldum Alvarotus putat feudum committi, quum in apertam fraudem domini id fiat.

§. VI. Si recensita subfeudi requisita serventur, non vetatur vassallus pretium a subvassallo accipere. Non enim vassallus gratis concedere cogitur, quum ipse domino obstrictus maneat, nec, si accepto pretio subinvestit, ullum domino praeiudicium affert. Quin domini interest, vassallum suum pecuniam accipere, quia quanto ditior erit, tanto poterit melius commodiusque servitia militaria praestare. Tantum vero abest, ut iure feudali subinfeudatio, interveniente pretio, prohibeatur, quin potius permittitur. Feudista (11) scriptum reliquit, posses minores valvasores feudum minimis auferre, pretio tamen restituto, si quod acceperint: *Si minores valvasores beneficium tollere valuerint minimis*

(11) l. F. 16.

mis valvasoribus, licet eis facere... Si vero pretium de beneficio acceperint, tunc aut pretium reddant, aut beneficium dimittant. Alibi (12) supponit subinfeudari posse, quamvis pretium interveniat. Nec obloquitur Fridericus I. Imp. (13): *Callidis*, inquit, *insuper machinationibus quorundam obviantes, qui pretio accepto, quasi sub colore investiturae, quem sibi licere dicunt, feudum vendunt, & in alios transferunt: ne tale figmentum, vel aliud ulterius in fraudem huius nostrae constitutionis excogitetur, modis omnibus prohibemus*, tum statim poenam in venditorem & emptorem subiicit. His enim verbis non prohibetur subinfeudatio pretio accepto sincere facta, sed tantum ficta & dolosa, qua praetextu subinfeudationis feudum vere alienatur. Imperator itaque non omnem prohibuit subinfeudationem, quae pretio fieret, sed dumtaxat eam, quae in fraudem legis fieret. Idem Feudista (14) valere subinfeudationem scribit, nisi fraus legi fiat: *Per feudum tamen cuilibet dari potest, nisi fiat in fraudem nostrae consuetudinis, vel legis novae bonae memoriae Lotharii (vel Friderici) Imp. Tunc enim rescissa investitura, reddito a te (agnato nempe revocante) vel ab alio, proximiori videlicet secundum antiquam consuetudinem, pretio, si quod dederis, is qui investituram accepit, compellatur rem tibi restituere*. Hic sermo instituitur de subinfeudatione, in qua pecunia inter-

(12) I. F. 7. §. ult.

(13) II. F. 55. *vers. callidis*:

(14) II. F. 3. §. 1.

16 *Pars I. De subfeud. ex iur. Longob.*

tervenit, eamque valere adfirmatur, modo consuetudini, aut legi Lotharii, vel Friderici fraus non fiat. Fraus est colore infeudationis vendere, itemque post mortem suam proximiores agnatos privare feudo velle. Pone investituram in fraudem ita factam esse, ut superstite investitore nocere possit, proximis tamen eius agnatis eo mortuo non nocebit. Quin licet proximis agnatis feudum in fraudem concessum revocare, pretio restituto ei, qui feudum sic in fraudem accepit. At enim iniquum est fraudulentum emptori mercedem fraudis restitui? Verisimile est, id referendum esse ad eum, qui sine mala fide ita feudum acceperit. Ceterum ex pretio fraus non colligitur, nec venditio celebratur. Probare fraudem oportet, idest specie subinfeudationis venditum fuisse feudum, cuius fraudis sufficiens argumentum non est pretii solutio (b).

C A P. III.

De iuribus & officiis subvassalli.

§. I. **E**A est natura subinfeudationis, ut eadem fere ratio sit inter dominum & vassallum, ac inter vassallum & subvassallum. Hinc in concedendo subfeudo investitura fieri, & renovari suo tempore, iusiurandum fidelitatis, & servitia a subvassallo praestari debent primo vassallo. Inde etiam fit, ut subvassallus utile

(b) Falluntur doctores, qui fraudem praesumi putant, si vassallus, accepto pretio, feudum suum alteri det.

le dominium, & omnia iura, quae vassallus in feudo habet, consequatur, feudumque naturaliter possideat. Apud subinfeudantem vero remanet etiam utile dominium, quod ratione subfeudi *directum improprium* seu *inferius* dici potest: proinde illi iura omnia respectu subfeudi competunt, quae alias domino ratione feudi.

§. II. Quemadmodum in alienatione feudi consensu domini est opus, ita etiam in alienatione subfeudi. Sed cuius domini consensus, directione, an subinfeudantis, an utriusque requiratur, non idem omnibus sedet. Nonnulli domini immediati, seu subinfeudantis consensum, alii vero domini directi, a quo feudum originem habet, quidam tandem utriusque consensum necessarium esse tuentur: quod postremum probant nostrates Isernia (1), Freccia (2), Afflictus (3), & ex Germanis Ictis Sonsbergius (4), alique amplectuntur. Equidem iis adstipulor, qui solius vassalli infeudantis consensum requirunt. Quum enim hic subfeudum solus concedere possit, solus quoque permittere poterit, ut in alium subfeudum transferatur. Ipsa igitur alienatio subfeudi, in se considerata, ut subsistat, vel licite fiat, non opus est domini superioris consensu.

§. III. Quum contractus inter vassallum & subvassallum, non inter dominum & subvassallum

B

lum

(1) In cap. 1. de prohib. feud. alienat. per Frideric. n. 9.

(2) De subfeud. lib. 2. aut. 1. n. 2. & 3.

(3) Dec. 282. n. 6.

(4) De feud. part. 12. n. 91.

18 *Pars I. De subfeud. ex iur. Longob.*

lum intercedat, subvassallus fidem & servitia domino suo, idest vassallo subinfeudanti, non domino vassalli, exhibere tenetur. Non enim domini directi, sed vassalli est vassallus; non secus ac homo hominis mei non est homo meus (5), nec libertus liberti meus est libertus (6). Quamquam vero subvassallus domini directi vassallus non sit, eum tamen colere debet ac revereri, non offendere. Si offenderit (nisi id fecerit pro servitio domini sui antiquioris) satisfacere debet; secus feudum ad subinfeudantem redibit, modo eum monuerit, ut satisfaciat: nam si non monuerit, feudum domino aperietur, quasi a vassallo suo fuisset offensus (7). Adhaec subvassallus servire tenetur vero domino directo, quotiescumque nimirum id facere a domino suo iubeatur, quum in hoc consistat utilitas domini directi, ut defensorem habeat & vassallum suum, & per eum etiam subvassallum. Quam ob causam requiritur, talem esse vassallum, ut servire possit. Atque ita accipiendus est Feudista (8), dum ait subinvestiendum esse eum, qui domino similiter servire, ut & prior (vassallus) possit; non autem subvassallum servire debere, perinde ac si veri domini directi vassallus esset.

CAP.

(5) *L. Modestinus 106. D. de V. S.*

(6) *L. 5. §. 22. D. de agnoscend. & alend. liber.*

(7) *II. F. 55. §. 2.*

(8) *II. F. 34. §. 2.*

C A P. IV.

De amissione subfeudi.

§. I. **O**Lim capitanei regni, idest marchiones, & comites, devestiri feudo a Principe accepto non poterant sine culpa, itemque valvasores; at valvasores poterant feudum auferre valvasinis suis pro lubitu, idest etiam non habita ratione culpae, nisi valvasinus cum domino Romam (cum qua Longobardis res semper fuit) in expeditionem perrexerit, aut feudum emerit, quo casu restituendum est pretium *secundum antiquum, & rationabilem usum* (1). Id tractu temporis consuetudine immutatum est, & huic quoque subfeudo propria feudi natura tributa est; ita ut valvasinus amittere subfeudum nequeat, nisi causa cognita & probata (2).

§. II. Valvasinus itaque vel ex persona sua, vel subinfeudantis feudo excidit. Ex propria quidem, idest eo sine liberis mortuo, vel delincente. Si is in subinfeudantem deliquerit, quibus causis feudum, iisdem & subfeudum amittitur, & ad illum revertetur (3); si vero dominum directum offenderit, feudum quoque amittet, & ad primum vassallum redibit, modo hic requisiverit

B 2

rit

(1) *l. f. 1. §. 4. vers. illud vero, l. f. 7. vers. si vero, & l. f. 16.*

(2) *Cit. l. f. 7. vers. moderni, II. f. 10. §. 1. v. sed hodie.*

(3) *Arg. d. v. illud quoque, & II. f. 55.*

rit subvassallum, ut satisfaceret; secus ad dominum directum revertetur (4).

§. III. Ex persona vero subinfeudantis extinguitur subfeudum resolutio eius iure: quod fit aut morte, aut culpa eiusdem. Itaque primo vassallo ob feloniam feudum amittente, vel sine liberis mortuo, subfeudum expirat (5), & aut ad dominum revertitur, aut ad agnatos devolvitur. Sane subfeudum tamdiu durat, quamdiu feudum ipsum (6). Morte siquidem ius vassalli finitur, atque adeo ius subvassalli, quod a iure primi vassalli pendet, quum resolutio iure dantis, etiam accipientis solvatur (7): nec dominus tenetur ratam habere subinfeudationem, quum non subvassallo, sed vassallo feudum concesserit (8) (a). Agnati etiam, si ipsis defertur feu-

(4) *Cit. v. illud quoque.*

(5) *I. F. 4. §. ult.* Adde Io. Tobiam Hoeger. *diff. de revocabilitate subfeudi post resolutum ius concedentis*, & Christoph. Ikenbart *diff. de iure subvassalli in subfeudo, feudo aperto.*

(6) *II. F. 83.*

(7) *I. F. 13. II. F. 8.*

(8) *I. F. 4. §. ult.*

(a) Unus heic amovendus obex. Feudista *II. F. 9. pr. in fin.* tradere videtur, subvassallum, si domino directo servire paratus sit, & feudum ab eo recognoscere, etiam invito domino, retinere feudum posse: *Eo excepto*, inquit *quod ille qui secundo loco beneficium acceperat, non amittebat, si priori domino servire, & ab eo feudum recognoscere volebat.* In hac veluti salebra interpretibus aqua haeret. Zoësius *de feudis c. 14. n. 26.* id restringit ad casum, quo dominus directus subinfeudatum sponte sua voluerit in feudo retinere. Sed restrictionem banc respuunt adscripta verba. Etenim post generalem definitionem de feudo ob defectum masculorum, aut culpam subinfeudantis

feudum, servare subinfeudationem non coguntur, quippe qui iure suo vocantur, nec vassalli dispositio ipsis nocere potest (9), quamvis domini consensus accesserit (10). Ex sententia Struvii (11), dominus, aut agnatus subinfeudationem ratam habere tenetur (1) si res subinfudari sit solita, (2) si feudum sit mere hereditarium

B 3 rium

tis aperto, deque omni alienatione feudi propterea irritum revocanda, subiungitur haec nostra exceptio, quae sane exceptio non erit, si de feudo in subinfudatis tantum ex voluntate primi domini, continuando intelligeretur; quum etiam alia quaecumque alienatio in persona, cui facta est, ex voluntate domini rata esse, & novo acquirenti continuari possit. Io. Voët *Comment. ad Pandect. lib. 38. t. 19. in digress. de feudis n. 90.* tradit, extincto subinfudantis iure ius quoque subvassalli summo iure solvi; at si primo domino servire, & ab eo feudum velit agnoscere, benignitate iuris invito etiam domino feudum retinere posse: quodque *l. F. 4. §. ult.* legitur, subinfudante sine heredibus mortuo feudum reverti ad eum, a quo accepit, id intelligendum subdit, si subvassallus domino directo servire, feudumque ab eo recognoscere nolit. Tandem Matthaeus Afflictus in *d. II. F. 9.* Andreas Kohlius de *subfeud. cap. ult. n. 56.* Struvius *cis. loc. n. 4.* alique descripta Feudistae verba ad ius antiquum referunt, quod erat ante prohibitam feudi alienationem. Id perbelle adstruit tum commemoratio veteris disciplinae, quae in feudi alienatione observabatur, tum ille loquendi modus non amittebas, volebas, ac vero etiam verba praecedentia poterat olim, quibuscum sequentia coniunguntur. Quare antequam omnis feudi alienatio prohiberetur, feudum manebat apud subvassallum, si domino directo servire, feudumque ab eo recognoscere vellet. At hodie prohibitio alienationis non patitur, ut post peremptum ius subinfudantis durer subinfudatio.

(9) *II. F. 26. §. Tuius.*

(10) *II. F. 39.*

(11) *In synagm. iur. feud. cap. 12. thes. 13. n. 6.*

22 *Pars II. De subfeud. ex iur. Longob.*
rium, (3) si dominus vassallo subinfeudanti heres extiterit; sic enim factum eius praestat. Idem dicendum, si ab initio in subfeudum consenserit.

PARS POSTERIOR

De subfeudis ex iure Neapolitano.

C A P. I.

De origine subfeudi in Regno Neapolitano.

§. I. **P**ergimus iam ad subfeuda ex iure patrio. Nortmanni non feuda modo, verum etiam subfeuda in regiones nostras passim intulerunt. In Gallia enim, unde huc advenerunt, vulgatissimus erat feudorum & subfeudorum usus. Iure quoque in Italia tunc vigente licebat ducibus, comitibus, aliisque feudatariis totum, vel partem feudi sui alteri concedere: nec interdicta per Lotharium II. & Fridericum I. Augustos feudi alienatione, ius subinfeudandi vassallis ademptum est. Ante monarchiam institutam, dubitandum non est, quin barones partem beneficiorum suorum iure subfeudi aliis dederint, & quidem sine domini directi venia, uti Longobardicum ius patiebatur; quamvis ob temporis iniuriam exempla exciderint. Constituta vero sub Rogerio I. monarchia, barones, & comites castra, mansos, curtes, & territoria
in

Cap. I. De origin. subfeud. in Regn. 23

in subfeudum dabant, ut valvasinorum caterva stipati in hostem pro domino proficiscerentur. Verum tunc demum ii rite subinfeudabant, cum Regis consensus interveniebat. Etenim Reges nostri Rogerius I. (1) & Fridericus II. (2) non solum feudorum alienationem, sed etiam *subinfeudationem* sine venia Regis, baronibus interdixerunt. Ita recessum est ab iure Longobardico, quo vassallis iure suo, seu dominii utilis subinfeudare datum est.

§. II. Non ante Nortmannos subfeuda, aequae ac feuda, apud nos prodiisse, illud proclive conficit, quod prima subvassallorum, qui feuda & castra ab ipsis vassallis concessa possidebant, mentio non alibi, quam apud scriptores Nortmannos occurrat. Alexander Telestinus (3): *Quorum castellorum*, inquit, *Radulfus de Frameto* (lege de *Fraineta*, vel *Fraineto*) *sub Ranulfi comitis dominio dominatus erat*. Falco Beneventanus (4) de comite Iordano refert: *Continuo suos omnes vocari fecit barones*. Et non multo post de Roberto eiusdem comitis Iordani patruo scribit: *Deinde comitis Iordani fidelis, & canonicus* (a) *effectus est*, ob acceptum nempe ab eo Templarium castrum. Idem Falco (5):

B 4

Prae-

(a) Hoc loco vox *canonicus* significat *pensionarium*; Robertus enim *canonicus* evasisse dicitur Comiti Iordano, quia annuum canonem, seu pensionem illi pendere ob acceptum castrum Templarium obligatus erat.

(1) Const. *scire volumus*.

(2) Const. *constitutionem divinae memoriae*.

(3) *Lib. II. de reb. gest. Roger. Sicil. Reg. cap. 54.*

(4) *In Chronic. ad an. 1119.* (5) *Ad an. 1134.*

24. Pars II. De subfeud. ex iur. Longob.

Praefatus autem comes Rainulfus baronum suorum nequitiam comprehendens, Regi se submisit. Rursus (6) meminit baronum comitis Rogerii de Ariano. Romualdus Salernitanus (7) memoriae prodit, Robertum Principem Capuae, qui a Rege Gulielmo I. defecerat, iam iam fugientem, a Ricardo de Aquila comite Fundorum, vassallo suo, captum fuisse. Robertus comes Loritelli sub Gulielmo II. habebat barones suos, ut est in Chronico S. Bartholomaei de Carpineto (8). Willelmus comes Marsicanus barones suos Robertum de Rocca, Ogerium Castellatum Noti, aliosque habuit, ut in veteri Charta (9) legitur.

§. III. Primae de subfeudis perlatae a Regibus nostris sanctiones prostant in libris constitutionum Regni. Fridericus II. (10) cavit: *Quod si de praedictis (qui succedere possunt) nullus omnino superfit in eo, quod de feudo TENET AB EO, dominus feudi succedat.* Rursus (11) edicit: *Sane si foroiudicatum a comite vel barone feudum habere contigerit, ipso parentes vel liberos non habente, feudum ad eum, A QUO ipse foroiudicatus TENEBIT, sine contradictione aliqua, redire debere censemus.* Et infra: *Sed comiti vel baroni, A QUO FEUDUM TENETUR, nullum omnino volumus praeciudicium generari.* Idem Fridericus Rex (12) de.

(6) Ad an. 1137.

(7) In Chronic. ad an. 1154.

(8) Apud Ughell. Ital. Sacr. lib. V.

(9) Apud Pirrum Sicil. Sacr. p. 629. an. 190.

(10) Const. si quando contigerit, tit. de hominib. baron. &c.

(11) Const. si quando aliquem, tit. de poena foroiudicator.

(12) Const. quia frequenter, tit. de hominib. non tenend.

Cap. I. De origin. subfeud. in Regn. 25
 decernit, nemini licere occasione alicuius terrae,
 vel feudi, **QUOD TENEAT, VEL RECIPIAT**
 a comite, barone, seu milite, vel persona eccle-
 siastica, aut etiam saeculari, conventionem qualibet
 quavis iuris solemnitate vallata, personam pro-
 priam aliquibus servitiis obligare. In omnibus hi-
 sce locis feudum tenere ab alio, idest comite,
 barone, milite, episcopo, abbate, aliove feu-
 datario, subfeudum designat, uti cap. seq. §. I.
 ostendetur.

§. IV. Quae haftenus de Nortmannica sub-
 feudorum origine differuimus, plurimam lucem
 mutantur a Catalogo baronum Regni sub Gu-
 lielmo II. condito. In pretioso hoc vetustif-
 imae feudalis disciplinae cimelio (b) tot oc-
 currunt subvassalli, qui feuda a comitibus, ba-
 ronibus, episcopis, & abbatibus tenebant. Sic
 inter alios Ricardus comes de Fundis cum XII.
 subvassallis, Ricardus comes de Aquila cum
 XIV., Robertus Comes Pennae cum XVI., Si-
 monus comes de Sangro cum III., Robertus co-
 mes Casertae cum X., comes Roccae Montis
 Dragonis cum IV., Arnaldus de Fossaceca cum
 VI. ad expeditionem in Terram Sanctam a Gu-
 lielmo II. susceptam parati se contulerunt. Nec
 laici modo, sed & ecclesiastici barones subinfeu-
 datione valvasinos sibi quaesiverunt. Sic prae ce-
 teris abbas S. Ioannis in Venere XII. subvassallos,
 abbas S. Stephani de Rivomaris II. armis & mi-
 litibus instructos obtulerunt. Ex eodem catalo-
 go liquet, non solum comites & barones, qui
 feu-

(b) Eum exhibuimus ad calcem huius operis pag. 1. seqq.

26 *Pars II. De subfeud. ex iur. Longob.*

feuda in capite a rege tenebant, castra, oppida, territoria ad sensu regis subinfeudasse, sed ipsos etiam subvassallos partem subfeudi sui aliis consensu comitis vel baronis in subfeudum concessisse.

C A P. II.

De nomine, natura, & speciebus subfeudi Neapolitani.

§. I. **S**ubfeudatarii (non secus ac feudatarii) olim milites, fideles, vassalli, & valvasini vocati sunt in libris feudorum, in constitutionibus Friderici II., inque laudato catalogo baronum Regni, in quo occurrunt undecim valvasores (valvasores) Raynaldi Muscae, item Goffridi Guananti tres pauperes milites, idest subvassalli. Et Falconi Beneventano (1) Robertus dicitur comitis Iordani fidelis, nempe subvassallus ob acceptum ab illo castrum Templanum. Quod vero ius Longobardiae subfeudum, priscae leges nostrae dixerunt feudum tenere in servitio, vel tenere ab alio. Potissimum sub Nortmannis ac Suevis distinctio inter feudum & subfeudum exprimebatur formulis, tenere in demanio, & tenere in servitio, item tenere in capite, atque tenere ab alio. To tenere in demanio designabat feudum plene possideri: contra tenere in servitio significabat feudum teneri, sed in subfeudum alteri concessum sub onere servitii, uti constat

ex

(1) *In Chronic. an. 1119.*

ex laudato catalogo baronum Regni. Porro *tenere in capite* denotabat feudum nobile cum vassallis collatum a rege, vel etiam a comite, vel barone de venia regis: quod utrumque ex eodem catalogo colligitur. *Tenere ab alio*, id est barone, comite, aliove feudatario, exprimebat subfeudum, quod aut regis & baronis simul, aut unius baronis consensu dabatur. Exemplorum abunde est in saepe laudato catalogo.

§. II. Feudistica haec loquendi ratio a Northmannis, Suevis, & Andegavensibus servata est. Primus omnium Andreas de Isernia, qui sub Ioanna I. in libros feudales fuisse commentatus est, nova procudit vocabula, nempe *immediate*, ac *mediate*, item quaternatum *simplex*, & *secundum quid*. *Immediate* (ἀμεσως) significat feudum, quod ab ipso rege confertur & sub eo tenetur, uti ducatus, comitatus, marchionatus, baronia; & *mediate* (μεσως), subfeudum; quod ab alio, quam a rege tenetur. Iserniensem Afflictus, Freccia, ceterique nostrates feudistae imitati sunt. Fuisse de hac re Camerarius (2): *Fiscales*, inquit, paulo ante nos adinvenerunt cautelam, quod quando baro vult subinf feudare aliquid de sua baronia, & impetratur assensus regius, ponunt clausulam, videlicet dum tamen IMMEDIATE & in capite a regia curia teneat; nam illud tenere in capite erat prius sine ista dictione IMMEDIATE, nam in capite tenetur a rege, quando ab eo, vel ab alio barone, eo consentiente, tenetur, ut in const. ut de successionibus, & ibi glossa & Isernia, & in d. cap.

(2) In II. F. 55. p. m. 69. lit. L.

28 *Part II. De subfeud. ex iur. Longob.*

cap. I. de nat. success. feud., sed addiderunt aliud verbum, videlicet IMMEDIATE, quasi nullo modo tenet ab alio. Et sic aliud est tenere in capite, quia sive teneat a rege, sive teneat a barone, in capite tenet, aliud est tenere immediate in capite, quia tunc a solo rege tenet. Per quae vides, feuda quaternata simplicia esse illa, quae IMMEDIATE tenentur a rege; feuda vero quaternata secundum quid esse illa, quae tenentur MEDIANTE a rege, IMMEDIATE autem a comite, vel barone, & in quinternionibus regis descripta sunt.

§. III. Iure nostro subfeudum generatim definiri potest, concessio castri, terrae, praedii, quam baro de feudo suo, plerumque consensu regis, alteri facit, sub onere adobae, aut alterius pensionis sibi solvendae. Subfeudum itaque nostrum in eo praecipue distat a Longobardico, quod baro non iure utilis dominii, sed regis venia res feudi sui subinfeudare potest. Dixi plerumque; namque iure nostro datum baroni est, excadentias locare, idest terras demanii sui semel assensu regis sub annuo servitio vel redditu concessas, & ad baronem postea devolutas, iterum subinfeudare, uti cap. seq. ostendetur.

§. IV. Vulgo doctores duas subfeudi species distinguunt; cuius alteram feudum quaternatum secundum quid, alteram planum & de tabula adpellant. Subfeudum, seu feudum quaternatum secundum quid est concessio castri, aut territorii baroniae, consensu regis & baronis alicui facta, sub barone ipso tenendi, & in quinternionibus R. Camerae describendi. Dicitur quaternatum a qua.

quaternionibus R. Camerae, in quibus adnotatum est. Additur *secundum quid*, idest, non perfecte ac *ἁπλως simpliciter*; quum duplex consensus & regis, & baronis requiratur, nec rex sine baronis consensu partem feudi sui vassalli, nec vicissim baro, vetante lege, sine assensu regis, subinfeudare queant. Ita differt a feudo *quaternato simpliciter*, quod in quaternionibus quidem Curiae comprehensum est, at a solo rege confertur, ideoque *simplex* audit. Audiatur etiam Camerarius (3): *Feuda haec quaternata secundum quid. Sed quomodo secundum quid? hoc est, quia etsi in quinternionibus regis sunt descripta, & sic regis voluntate & gratia illa habent . . . quia tamen non minus etiam a barone habent, & sic ab utroque, sunt feuda quaternata non simpliciter, sed secundum quid.*

§. V. Subfeudum planum & de tabula est concessio praedii culti vel inculti baroniae a solo barone facta sub onere servitii, aut alterius praestationis sibi faciendae. Differt ergo & a feudo *quaternato simplici*, quod a solo rege datur, & a *quaternato secundum quid*, quod regis ac baronis consensu conceditur. Cur eiusmodi subfeudum *planum & de tabula* sit dictum, anxie quaerunt interpretes. Nonnulli *planum* dictum putant a loco, in quo regni barones eiusmodi subfeuda concedere solebant, nempe in planitie; moribus enim populorum mediae aetatis castra militibus munita in locis editis extruebantur: dictum vero *de tabula*, idest de mensa, vel quia a barone datur pro reditu panis, vini, carnis,

pe-

(3) Cit. loc.

pecuniae, vel quod in libro dumtaxat redditum baronis, non R. Curiae descriptum est. Sed recte vidit Georgius (4) vocatum fuisse *planum*, idest simplex, quia sine sollemnitate confertur, quae consensu regis constare debet, quum solius baronis adsensu concedatur, ac alienetur; *de tabula* vero, quia non brevi testato describitur, sed quovis modo adnotari sufficiat. Ita in *Regesto Feodorum Campaniae* f. 105. aliisque Galliae monumentis occurrit homagium *planum* seu simplex, & *ligium*; quorum illud nude fiebat, & sine sollemni fidelitatis sacramento, ad discrimen *ligii*, in quo secus se res habebat. Qui vero *hominium planum* debebat, immunis erat erga dominum feudalem ab omni servitio; unde eiusmodi feuda primum *alodia*, dehinc sub hominii conditione alicui domino subiecta fuisse suspicatur Bruffellius (5).

§. VI. Iam subfeudum planum & de tabula aut *militare* est, aut *rusticum*. Militare dicitur illud, pro quo militare servitium, vulgo *adoha*, baroni solvitur: estque verum feudum, eiusque investitura, successio, alienatio, & servitia iure Longobardico regitur (6). Rusticum vero, quum terra inculta & sterilis baroniae conceditur sub onere annuae praestationis panis, vini, olei &c.: & nonnullis dicitur *tenasia*, *tenimentum*, *bona reddititia*, quod eorum fructus baroni

cc-

(4) *In repetit. feud. cap. 8. n. 14. T. 1.*

(5) *De feudorum usu.*

(6) Conf. Camerar. in II. F. 50. lect. 28. n. 20. seqq. Ro vitum dec. 42. n. 17. aliosque.

cedunt. Eiusmodi subfeudum potius alodium est, & simulacrum feudi, quam feudum; proinde non feudistico, sed civili iuri subiacer. Apposite docet Marinus Caramanicus, qui sub Frederico II. claruit (7): *Si feudum sit rusticum, utpote ex quo debetur redditus panis, carniū, pecuniae, vel annonae, sive praestatio operarum, & huiusmodi sordida servitia villanorum, cuiusmodi in aliquibus locis vocantur tenasiae, vel tenimentum, puto istam constitutionem cessare, & ius commune locum habere.* Quum itaque subfeudum rusticum naturam potius alodii, quam feudi habeat, solius baronis consensu conceditur, & a subvassallo alienatur, inque illud non feudali, sed civili iure succeditur. Hinc etiam, mortuo subvassallo feudi rustici, eius filiis impuberibus non balius, sed tutor est dandus, & tutela iure civili, non feudali regitur. Adhaec feudum planum rusticum nobilitatem non affert, quum militare servitium, unde nobilitas in Regno olim defluxit, non praestet.

C A P. III.

De constitutione subfeudi.

§. I. **I**ure Longobardiae feudorum alienatio, non item subinféudatio vassallis interdicta est. Ab hoc iure in Regno descitum est. Quamvis enim sub Nortmannis ante monarchiam barones nostri sine domini directi consensu sub-

in-

(7) In const. *ut de successionibus.*

32 Pars II. De subfeud. ex tur. Longob.

infeudaverint ex more in Italia tunc recepto; constituta tamen monarchia subinfeudatio sine consensu regis iisdem interdicta fuit. Etenim Rogerius I. (1), & Fridericus II. (2) omnem feudi alienationem sine venia regis prohibuerunt.

§. II. Ab hoc interdicto excipiuntur exca-
dentiae, quas baro, inconsulto rege, subinfeudare potest. Eas Fridericus, interdicta feudi alienatione sine consensu regis, diserte excipit: *Excadentias autem, inquit, baronibus & militibus locare (hoc est, infeudare) permittimus, dummodo sub eo annuo servitio & redditu locentur, sub quo ab antiquo locari consueverunt, ita quod in nullo debitum servitium, vel redditus minuatur.*

§. III. Hoc loco excadentiae (a) sunt terrae de-

(1) Const. *scire volumus, sit. de iurib. rer. regal.*

(2) Const. *constitutionem divinae memoriae, de revocat. feudor. & rer. fiscal.*

(a) Generatim excadentiae sunt bona vacantia, nempe eorum, qui sine herede decedunt, possessoremque ob lineae interitum non habent; sic dictae a cadendo, quasi a possessore ceciderint. In iure Romano dicuntur *bona vacantia*, & *patrimonium cadens* in *l. ult. C. de bon. vacans*. In constitutionibus Sicul. lib. I. t. 84. 85. & lib. III. t. 6. excadentiae curiae sunt bona caduca, quae in fiscum cadunt, seu ex commisso, seu alia quavis ratione. In Praecepto Roberti II. Principis Capuani an. 1128. apud Nucaeum in *Chroniq. Casinens. lib. X. cap. 96. p. 521*. Monasterio Casinensi donantur *terrae, quas relinquunt homines, qui sine herede moriuntur, quae dicuntur SCADITIONES*. Eodem sensu *scaditio* in alio Praecepto Pandulfi Principis Capuae apud Peregrin. *hist. Longob. lib. I. p. 231*. ubi male servitii militaris speciem fuisse censer. In Regesto Friderici II. apud Borrellum f. 2. legitur: *Magister procurator MORTICIORVM, & EXCADENTIARVM animalium, camporum, aliarum rerum & ut.*

Cap. III. De constitutione subfeudi. 33

demanii, quae semel ad sensu regis sub annuo servitio, vel redditu concessae sunt, & postea ad baronem devolutae vel extincta subvassalli linea, vel quovis alio modo. Quidquid baro initio investiturae in feudo invenit, *demaniale* vocatur, uti sunt nemora, vineae, montes, planities, aliaeque feudi partes in emphyteusim, libellum, vel annum redditum concessae, quae omnes *bona redditia* dicuntur, quod eorum fructus baroni cedunt, itemque *feuda rustica*, suntque potius feudorum simulacra, quam feuda. Ab excadentialibus differunt res steriles; istae namque sunt bona demanialia feudi; illae autem sunt res, quas baro sub consueto servitio vel redditu concedere solet, uti contra Marinum Freccia tuetur Fulvius Lanarius (3).

§.IV. Nihil itaque de bonis demanii sui baro subinfeudare potest sine venia regis, nisi infeudari sit solitum, idest excadentiae naturam adsumserit. Rem luculenter explicat Afflictus (4):

Baronibus & militibus habentibus feuda non permit-

virium ad curiam nostram spectantium, eique datur potestas, ut MORTICIA & EXCADENTIAS ipsas, praeter eas, quae curiae nostrae specialiter necessariae non sunt, vel de mandato nostro ne locentur, excepta ad conservationem & incrementum eorum & nostrae Curiae commodum locare possint, excoli, & reaedificari faciat prout videris utilius expedire, sic quod in melius proficiant, ne depereant, & proventus ipsorum omnium exigat ad opus nostrae Curiae conservandos. Hoc autem loco excadentiae feudales sunt res semel rite infeudatae, & postea ad baronem ex iusta causa devolutae.

(3) Ad Lanar. patruum in I. F. I. n. 138.

(4) Ad d. const. constitutionem divinae memoriae n. 59.

34 Pars II. De subfeud. ex iur. Longob.

mittitur indistincte locare res feudales ad eorum libitum voluntatis; sed eis per istam constitutionem imponitur fraenum, ut tamen eis liceat locare in perpetuo, aut ad longum tempus res excadentiales feudales, idest res, quae semel iure licito fuerunt concessae titulo locationis perpetuae, vel ad longum tempus sub annuo servitio, seu redditu, & postea res illa feudalis aliqua ex causa licita reversa est ad ipsum baronem vel militem: istas res excadentiales potest baro, vel miles concedere titulo locationis sub antiquo & consueto servitio, seu redditu, absque aliqua diminutione dicti antiqui redditus, vel servitii, ita quod si ex dicta concessione diminuiretur antiquum servitium vel antiquus redditus, locatio esset ipso iure nulla.

§. V. At quomodo demaniale in excadentiam immutari adeo potest, ut postea solo baronis consensu locari, idest infeudari valeat? Respondet Andreas de Isernia (5) duplici modo ex re demaniali excadentialem fieri; vel enim in prima concessione regis assensus intervenit, & tunc si baroni aperiatur, sine alio regis assensu, rursus infeudare poterit: vel initio regius assensus non intervenit, & tunc unica concessio cum praescriptione XXX. annorum naturam rei demanialis in excadentialem transmutat, ita ut baroni liceat eam sine regis consensu iterum subinfeudare. Sicut feudum planum & de tabula, seu ipsa res excadentialis, evadit quaternatum, si unica regis collatione per annos XXX. rex te-

nuc-

(5) *l. 1. f. 1. n. 5.*

Cap. III. De constitutione subfeudi. 35

nuerit, ut idem docet Andreas (6), propterea quod tempus non modo naturaliter rerum naturam & qualitates, verum etiam civiliter mutat, ut in usucapione fit. Requiritur tamen bona fides baronis, qui credebat rem illam infeudare potuisse, & scientia regis, contra quem baro praescribit; nam solus rex in Regno feuda erigit, bonaque sua alienat.

§. VI. Ad legitimam excadentiarum concessionem opus est, ut baro eas infeudet sub annuo servitio, vel redditu solito, eo nempe, quod vel regi, dum in eius demanio res erat, vel antecessoribus baronibus pendi solebat. Hinc inde usque a Nortmannis in feudorum concessione apponitur clausula, *de demanio in demanium, de servitio in servitium*: quam Gulielmus rex an. 1157. dum feudum Broccatum ecclesiae Panormitanae donavit, adhibuit (7). Eadem in concessione cuiusdam castri usus est Fridericus II. (8). Nequit ergo baro consuetum servitium, vel redditum remittere; tunc enim esset donatio, non subinfeudatio, nisi remittat, donec ipse vivat: nec immutare aut minuere potest, sed augere, quum is meliorem, non deteriorem feudi conditionem facere queat; nec tandem pro modica fructuum portione concedere, quum potius fraudulenta alienatio, quam infeudatio censeatur. Anne in pecunia potest huiusmodi concessio fieri? Negat Regestum Friderici II., teste Andrea Iserniensi (9):

C 2

Con-

(6) *In I. F. 16. n. 12.*

(7) *Apud Pirrum in Sicil. Sacr. p. 147. tom. I.*

(8) *Apud Petr. de Vineis lib. VI. cap. 25.*

(9) *In II. F. 37. in fin.*

36 *Pars II. De subfeud. ex iur. Longob.*

Continetur in Regeſto Imperatoris, quod ſervatur in archivo, quod ſi terras parum utiles de demanio feudi concedat, ut plantentur, certa portio fructuum reddatur annuatim domino, non pecunia. Ideo Fridericum ſub certa fructuum portione, non in pecunia excadentias infeudare iuſſiſſe, ſcribit Lanarius (10), quia facilius conditio feudi augetur, quum ex cultura fructus, non ex pecunia augeantur, & Imperator feudi augmentum ſpectavit. Sed ipſe Andreas (11) aliiſque etiam in pecunia exigi poſſe tradunt, ſi fraus abſit.

§. VI. Quæritur, num baro excadentias ad ſe devolutas demanio ſuo adſcribere poſſit, an ruruſus infeudare teneatur? Andreas (12), Afflictus (13), de Ponte (14) aliiſque non teneri tuentur. Si enim poteſtate legis eas infeudare aliis poteſt, cur eadem in cenſu demanii ſui retinere non poteſt? Quod ſi Friderici mentem propius intueamur, poteſtas excadentias infeudandi baroni datur, neceſſitas non imponitur, uti verbum *permittimus* ſatis adſtruit. Tandem priſcis moribus in Regno receptis barones libere de excadentiis diſponunt, menſaeque ſuae adſcribunt: quod etiam de demanio eccleſiae infeudari ſolito probant Andreas de Iſernia (15) aliiſque. Neque contra-

(10) *Cit. loc. n. 156.*

(11) *In cit. conſt. v. minuendis.*

(12) *In II. F. 16. n. 10.*

(13) *In d. conſt. conſtitutionem diuæ memoriae n. 54. ſeq.*

(14) *De poteſt. proreg. tit. de elect. offic. §. 3. n. 46.*

(15) *Cit. loc.*

Cap. III. De constitutione subfeudi. 37

traria consuetudo olim apud nos viguit. Refert quidem Paris de Puteo (16): *Tamen barones dicunt, quod est consuetudo in Regno, quod bona excadentia tenetur baro, cum excidunt, concedere, & non retinere pro suo demanio, ne ordo feudorum pervertatur. Et dicunt, quod videtur dari feudum ea conditione, quod demanialia teneat in demanio, & redditia ad redditum concedat. Movetur per dicta verba privilegiorum, quae de demanio in demanium, & quae de servitio in servitium. At, si vera loquitur Paris, eiusmodi vetusta consuetudo ab auctoritate potius baronum, quam iuris promanavit; eam enim extare contendebant barones, in propria commoda utique peccantes, utpote iisdem plurimum noxiam. Sed clausulam illam, non uti Regni barones, intellexit Andreas (17): *Donamus, inquit, tibi talem terram cum omnibus iuribus & pertinentiis suis, quam de demanio in demanium, scilicet habeas tu feudatarius: quam de servitio in servitium, ut scilicet feudatarii alii, qui sunt in illa terra, non habentes feudum quaternatum, sed planum & de tabula, tibi serviant. Ceterum si baro excedentias sibi devolutas in censum demanii sui retulit, & per annos XXX. retinuit, res demanialis evadit, quum hac temporis diuturnitate in feudis recepta rei conditio mutetur (18). Quare si velit iterum in rem excadentialem convertere, id est sub solito servitio concedere, regius assensus**

C 3

re.

(16) *De reintegrat. feud. cap. 6. n. 15.*

(17) *Cit. loc.*

(18) *II. F. 26. §. si quis per triginta.*

38 Pars II. De subfeud. ex iur. Longob.
requiritur , ex generali iuris regula , quae de-
mania baroniae , inconsulto rege , alienare vetat.

C A P. IV.

De successione , ac alienatione subfeudi.

§. I. **S**ubfeudum iam constitutum acquiritur
successione , & alienatione . De utra-
que partite hic agendum . Quum subfeudum *qua-*
ternatum secundum quid sit verum feudum , eius
successio , alienatio , investitura iure feudali Re-
gni regitur . Quumque etiam subfeudum planum
militare , pro quo solvitur adoha , verum sit feu-
dum , ipsius successio , alienatio , servitium , ce-
teraque iure feudistico subiacent , uti Caramani-
cus (1) , Camerarius (2) , Rovitus (3) , Pascha-
linus (4) , alique tradunt . Contra subfeudum
planum *rusticum* non iure feudali , sed civili re-
gitur ; quia potius alodium est , quam feudum .
Quare Marinus Caramanicus , qui sub Friderico
II. glossas in constitutiones conscripsit (5) pu-
tavit , in eiusmodi subfeudo cessare Friderici con-
stitutionem (*ut de successione*) , & ius com-
mune locum habere , scilicet *ut descendentes , a-*
scendentes , & collaterales succedant , qui alias de
iure communi succedere possent ab intestato , & in
eorum defectu succedit dominus feudi . Hinc suc-
cessor

(1) Ad const. *ut de successione* .

(2) In II. F. 50. l. 29. n. 20.

(3) Dec. 42. n. 17. ubi Alrim.

(4) De different. in success. subfeud. n. 4.

(5) Cit. loc.

Cap. IV. De success. ac alien. subs. 39

cessor in feudo plano militari descendere a primo acquirente debet: quod in feudo plano rustico necessarium non est. Excluditur autem vir & uxor; nam deficiente linea descendente, ascendente, & laterali, exclusis uxore, viro, & fisco, baro ad successionem vocatur. Tandem doctorum & rerum iudicatarum auctoritate apud nos obtinuit, ut in feudis planis cum militaribus, tum rusticis feminae, deficientibus maribus, succedant, secundum Friderici II. constitutionem *in aliquibus*, tit. *de success. filior. comit. & baron.*; nam locum non habet ratio, qua mulieres a feudorum successione repelluntur (6).

§. II. Nunc de subfeudi alienatione. Iure Longobardico subfeudum solo domini immediati, idest subinfendantis, consensu alienatur. Secus est iure patrio. Si enim subinvestitus feudum *quaternatum secundum quid* alienare velit, regis & baronis simul assensus requiritur, ut ab utroque illius constitutio pendet. Res enim utriusque hic agitur, quum militare servitium in amborum commodum cedat. Regis quidem interest videre, subvassallus sui baronis sitne fidelis, an sibi suspectus invisusque, sitne servitiis praestandis idoneus, an inutilis: quod ipsum & ad baronem pertinet. Quamobrem Fridericus II. (7) cavit, defuncto sine descendantibus subvassallo, qui a comite, vel barone feudum te-

C 4

ne-

(6) Vid. Camerar. in *I. F. 7. n. 102. de Franchis dec.*
p. & Thom. de Marinis *de feud. s. XI. n. 27.*

(7) Const. *post mortem.*

40 *Pars II. De subfeud. ex iur. Longob.*
 nebat, eius mortem a comite denunciandam R. Curiae, ut Rex idoneum de eodem feudo investire possit, & baro ipsam investituram exequi cogatur. Quod vero subfeudum quaternatum secundum quid est verum feudum, in eius alienatione ius congrui non obtinet; quia dum rex consensit alienationi, quae Titio facienda erat, non censetur consensisse Caio vicino, uti docet de Marinis (8).

§. III. Si vero subvassallus feudum planum militare, aut rusticum alienare velit, solius baronis consensus sufficit. Ut enim iure Fridericiano (9) licet baroni excadentias subinfeudare, ita in earum alienatione ipse solus adsentiri debet. Quin in feudi plani alienatione sufficit tacitus baronis adsensus, qui etiam per testes probari potest (10): quum contra in alienatione feudi quaternati opus sit peculiari regis adsensu in forma privilegii sigillo muniti, & scriptura, non testibus probari debeat.

CAP.

(8) *Lib. I. resolut. cap. 232. n. 26.*

(9) *Cit. constit. constitutionem divinae memoriae.*

(10) *Freccia de subfeud. lib. II. de different. feud. quatern. & plan. Georg. repet. feud. cap. 21. n. 14. tom. 1.*

De oneribus subfeudi.

§. I. **Q**uemadmodum baro servitia regi, ita subvassallus baroni, a quo proxime subfeudum cognoscit, exhibere tenetur; quippe qui baronis, quocum contraxit, non regis vassallus est. Feudalia autem servitia iure Regni ad *adobam*, & *relevium* redacta sunt. Quod pertinet ad *adobam*, primaevo feudorum iure, vassallus ipse militare servitium praestare tenetur; inde ob personarum qualitatem & iusta impedimenta receptum, ut per substitutum aequè idoneum inserviret; tandem eo res venit, ut in pecunia servire domino liceret. In Regno etiam loco servitii militaris subrogata est pecuniaria praestatio, vulgo *adoba*, quam quotannis barones pendent R. Curiae pro universa baronia, eiusque subfeudis, & subvassalli baronibus suis contribuunt, cum eam regi solvunt. Hinc in omnibus fere investituris subfeudorum compareret clausula, *ut sicut baro regi adobam, ita & subvassallus baroni solvat*. Quod si rex *adobam* baroni remisit, an hic a subvassallo petere potest? Adfirmant Andreas (1), Montanus (2), aliique, quia donatio uni facta, alteri non prodest, nisi rex baronis & subvassalli contemplatione servitia remiserit. Negat contra Afflictus (3),

pro-

(1) *In II. F. 24. n. 41.*

(2) *In II. F. 55. §. firmiter n. 61.*

(3) *In II. F. 24. n. 32.*

42. *Pars II. De subfeud. ex iur. Longob.*

propterea quod baro tunc a subvassallis adoham
exigit, quum ipse regi persolvit, & adohae sub-
vassalliticae solutio accessorium baronalis pute-
tur. Sed praestat id ex tenore privilegii, vel
gratiae definire.

§. II. Feudum quaternatum secundum quid
adohae baroni solvendae onus continet, itemque
feudum planum militare; quia utrumque con-
fertur pro militari servitio, cui solutio adohae
successit. Nulli autem oneri feudali subest feu-
dum planum rusticum seu simplex; quum po-
tius locatio, quam feudi concessio censeatur.
Eius onus est annua praestatio vini, olei, pa-
nis, pecuniae, alteriusve rei, uti pacto com-
prehensum est: quod quidem baro remittere pot-
est, quia in eius tantum utilitatem, non regis
comparatum est. Apposite scribit Andreas Iser-
nienſis (4): *Alia feuda simplicia, quae dantur
per comites & barones, non scribuntur in registis
curiae regis, quia servitium illorum feudorum non
fit maiori curiae regis, sed illis, qui ea concedunt.*

§. III. Venio nunc ad relevium subfeudale.
Iure Longobardico renovanda investitura est, quo-
ties persona domini, vel vassalli mutatur. In-
vestiturae autem renovatio est *feudi legitime quaes-
iti, persona domini, aut vassalli mutata, sollemp-
niter facta confirmatio*. Ea intra annum & diem
petenda, qui a die scientiae currit; secus vas-
fallus feudo cadit. Sed iure Regni loco inve-
stiturae successit relevii solutio; ut enim inve-
sti-

(4) *In II. F. 16. n. 20.*

Investiturae renovatio est obsequii recognitio, ita relevium officium seniori debitum ostendit. Quare feudi successor non tenetur investiturae renovationem petere, sed relevium R. Camerae intra annum & diem a scientia mortis baronis solvere, quod vice fungitur renovationis (5). Quemadmodum vero successor in feudo, mortuo barone subinfeudante, relevium Regi solvit tam pro castris, quae penes se baro retinuit, quam pro subfeudis; ita subvassallus, qui in feudo quaternato secundum quid succedit, relevium baroni, non regi exsolvere tenetur, quia non a rege, sed barone investituram petere debet. Fredericus II. (6) iussit, baronem vel comitem R. curiae denunciare mortem subvassalli sui, qui feudum quaternatum in sua baronia vel comitatu tenet, & inventarium bonorum omnium, quae reliquit, perficere, ut Rex cui velit assignet, & baro teneatur feudum ipsum ei concedere, quem Rex designavit, soluto per subvassallum relevio, decem uncias auri non excedente, baroni possessionem feudi ei danti. *Post mortem baronis, seu militis, qui a comite, vel barone alio baroniam aliquam, vel feudum tenuerit, quae in quaternionibus doctinae nostrae inveniuntur in scriptis, defuncti mortem per comitem, vel baronem, a quo praedicta tenuerit, excellentiae nostrae volumus nunciari. Et quid & quantum sit illud, quod defunctus ab ipso tenebat, mobilia etiam*

(5) Capyc. in II. F. 55. limit. 14. Kovit. in pragm. IV. de feud. n. 90.

(6) Const. post mortem baronis, sic. de morte baronis nuncianda Imperatori.

44 *Pars II. De subfeud. ex iur. Longob.*

etiam decedentis, scribi volumus seriatim, & ea omnia in publica documenta redacta ad nostram curiam destinari iubemus, ut ex iussione nostra, quibus praedicta assignari debeant, iniungatur. Baroniam etiam, sive feudum, quod ad concessionem munificentiae nostrae spectat, si quando a nobis concedi contigerit, ut est moris, literas nostras ad eum, a quo feudum tenetur, curabimus destinare: & quod id quod tenet ab eo, sive sit castrum, sive sit terra plana, ei, cui nos concesserimus, debeat assignare, suscepto tamen mandato nostro, & nulla mora protracta, comes vel baro illud exequi procurabit. Recepto verumtamen aliquo relevio, ut est moris, quantitatem decem unciarum auri non excedat pro assignanda possessione terrae concessae. Ceterum si subvassallus intra annum & diem relevium non solverit, poenae nomine duplex relevium solvet, uti de barone ipso alibi diximus. Feudum planum & de tabula relevio non subiacet. Reliquae subfeudi obligationes ex communi feudorum natura & pactis adiectis colligi possunt.

De amissione subfeudi Neapolitani.

§. I. **N**E quidquam intactum praetereatur, quod faciat ad rem, disputaturi postremo loco de amissione subfeudi ex iure patrio, non admodum de hac re laborabimus, quum ius nostrum a Longobardico parum discrepet. Duobus itaque modis amittitur subfeudum, vel extincta linea, vel culpa subvassalli. Si subfeudum sit quaternatum secundum quid, interitu lineae, vel crimine non ad regem, sed baronem, sub quo tenetur, devolvitur. Fallitur quidem glossa in Friderici II. const. *post mortem*, quae ad regem devolvi scribit; quamvis ipsa glossa in *v. munificentiae* orationem retexuerit. Etenim laudata constitutio loquitur tantum de collatione subfeudi, defuncto valvasino sine liberis; ac proinde ad devolutionem extendeda non est, uti scite Montanus (1), ac de Ponte (2) observant. Pari modo subfeudum planum sive militare, sive rusticum devolvitur baroni, si in eum subvassallus deliquit, aut ipsius linea fuerit extincta, ut Andreas Iserniensis (3) aliique tradunt.

§. II. Ceterum moribus nostris ab mortem vassalli subinfeudantis valvasinus subfeudo non excludit. Qui enim defuncto baroni succedit in feudo tam ex pacto, quam hereditario, subfeudi
plani

(1) *In II. F. 55. n. 89.*

(2) *De potest. prereg. tit. de assensib. §. I. n. II.*

(3) *In const. si quando.*

46 *Pars II. De subfeud. ex iur. Longob.*
 plani & de tabula, seu excadentiae concessionem
 ratam habere cogitur, propterea quod dum ba-
 ro excadentias dedit, gessit id quod a lege im-
 positum erat, ut nempe solita infeudaret, adeo-
 que nomine feudi tamquam administrator gessis-
 se videtur. Idem dicendum, si aut interitu li-
 neae, aut culpa, baronis ius peremtum sit. Qua-
 re hic locum non habet vulgata iuris Longo-
 bardici regula (4), *resoluto iure dantis, etiam*
accipientis solvi, uti Camerarius (5), de Pon-
 te (6), ceterique interpretes consentiunt.

F I N I S.

CON.

(4) *I. F. §. rursus.*

(5) *Cit. loc. n. 7.*

(6) *Cit. loc. tit. de elect. offic. §. 3. n. 10.*

CONSPECTVS⁴⁷

Capitum commentarioli de subfeudis.

ANTELOQVIVM.

pag. 3

PARS PRIOR

De subfeudis ex iure Longobardico.

CAP. I. <i>De origine subfeudi.</i>	8
CAP. II. <i>De natura subfeudi.</i>	9
CAP. III. <i>De iuribus & officiis subvassalli.</i>	16
CAP. IV. <i>De amissione subfeudi.</i>	19

PARS POSTERIOR

De subfeudis ex iure Neapolitano.

CAP. I. <i>De origine subfeudi in Regno Neapolitano.</i>	22
CAP. II. <i>De nomine, natura, & speciebus subfeudi Neapolitani.</i>	26
CAP. III. <i>De constitutione subfeudi.</i>	31
CAP. IV. <i>De successione, ac alienatione subfeudi.</i>	38
CAP. V. <i>De oneribus subfeudi.</i>	41
CAP. VI. <i>De amissione subfeudi.</i>	45

CATALOGVS⁴⁹

Baronum Regni Neapolitani, sub Gulielmo
II. Rege conditus, pro expeditione
ad Terram Sanctam suscipienda.

PRAEFATIO.

ETsi Regesta Nortmannica edacis in-
iuria temporis, variisque Regni vi-
cibus exciderint; incolume tamen e tanto
naufragio evasit feudisticae iurisprudentiae
bono monumentum sane antiquissimum,
quod non modo militarem Nortmannorum
Principum virtutem, & gloriam nunquam
intermorituram, Regni nostri opes & po-
tentiam, feudatariorum erga Regem suum
fidem & obsequium aperit, verum etiam
solida iuris feudalis patrii principia pro-
dit, illustrat, confirmat. Est nimirum il-
lud Catalogus omnium feudatariorum, &
subvassallorum Regni Apuliae, sub Guliel-
mo II. Rege conditus, occasione servitii ab
iis praestandi pro expeditione ad Terram
Sanctam, quam Rex suscepit, cuius lemma:
Fenda Ducatus Apuliae. Extat egregium
hoc totius Nortmannicae antiquitatis monu-
mentum in Regesto Caroli Calabriae ducis,
Roberti Regis filii, Regnique vicarii, sub
D signo

signa an. 1342. L. A. fol. 13, ad 63. quod etiamnum in Archivo R. Camerae adseruatur, unde primus in locum extulit anno MDCLVII. Carolus Borrellus in Vindice Neapolitanae nobilitatis ad calc. p. 5. seqq.

Quamquam autem huiusmodi feudatariorum recensio immista sit Regesto sub Carolo Duce Calabriae condito; pertinet tamen ad Nortmannorum Regum tempora. Primum enim in folio LVII. adnotatur, eiusmodi schedam in Regestum supra memoratum ex vetusto exemplari fuisse transcriptam. Deinde in foliis XIX. & XXVII. commemorantur *Ren Gulielmus*, nempe Secundus, quiue ei in Regno successit *Tancredus Comes Licii*. Adhaec in foliis XVI. XXXI. XXXIX. & XLII. recensentur etiam *Gilbertus Comes Gravinensis*, *Jonathas Comes Consanus*, *Ricardus Comes Fundorum*, & *Marius Borrellus*, qui omnes, recte *Hugotte Falcando* rerum Sicularum historico, sub *Gulielmo I. Rege* vivebant, & ad delendam Maioris tyrannidem conspirauerunt. Tandem feudistica loquendi ratio, nomina personarum & locorum, seruitii ratio, ac cetera omnia cum Nortmannorum temporibus amice conspirant.

Iam vero haud iniuria adfirmatur, praesentem baronum ducatus Apuliae album sub

Gu-

Gulielmo II. Rege, cui *Boni* cognomen haesit, conditum fuisse. Profecto Gulielmus II. Rex noster in belli societatem cum Veneris se se adiunxit adversus Manuelem Comnenum Orientis Augustum. Quumque, vix captis armis, de pace a Veneris agi nosset, classem contra Graecos instructam, in auxilium christianorum Syriae, & Regni Hierosolymitani convertit. Decesserat Amalericus Hierosolymitanus Rex an. MCLXXIII., relicto herede Balduino pupillo. Huius infirma aetas Saladinum, qui tum Aegypto imperabat, in spem Regnum Hierosolymitanum occupandi excitat: iamque maiorem eius partem occupaverat, & Antiochiam acriter obsidebat; quum ubi huic opitulatum opportune Sicula classis supervenit, a Gulielmo missa duce Margaritono de Brundusio, Comite Melitae, rei maritimae peritissimo, milite, commeatu, omnique bellico instrumento referta. Haec Tyram appulsa, expositisque in terram copiis, tantum animi Antiochenis fecit, talisque opis fuit, ut Saladinus ab obsidione destiterit; christiani-que conservationem Antiochiae, Tripolisque huic inopinato ab Sicilia subsidio acceptam retulerint. Nec eo Gulielmus contentus, ut Saladinum a divexandis in

Syria christianis distraheret, sequente anno classem ad ducentas circiter naves autam ad Aegypti oras infestandas dirigere cursum iussit, imperatore huius expeditionis Gualterio Moacensi renuntiato. His expeditionibus Gulielmus, Saladini progressus interpellando, Regni Hierosolymitani exitium remoratus est. Interim Saladinus anno MCLXXXI. iterum Regnum Hierosolymitanum invadere aggressus est, parumque abfuit, ut a christianis amitteretur, quod Rex Hierosolymitanus contra obniti impar esset. Quare Alexander III. P. M. omnem movit lapidem, ut christianos Principes ad ferendam collatis viribus opem christianis illis excitaret. Ad expeditionem hanc, magnis coactis copiis, se se in primis comparant Henricus III. Rex Britannorum, Philippus Gallorum Rex, & Gulielmus II. Rex Siciliae; isque eo ardentiore studio, quo opus fere suum in Regno Hierosolymitano tutando conservaturus sibi videbatur; nam quod illud adhuc staret, ipse suis in Saladinum illatis armis potissimum effecerat, & quo suae ditionis regiones propinquitate, portuum opportunitate, & frugum copia, erant prae ceteris ad huiusmodi expeditiones idoneae. Occasione itaque fer-

vi.

vitii a baronibus Regni Apuliae Gulielmo II. exhibendi pro magna hac in Terram Sanctam expeditione catalogus praefens confectus fuit : quod non semel in eodem albo innui videtur , dum exempli causa legitur, *Donadeus pro auxilio magnae expeditionis obtulit militem 1. Abbas S. Trinitatis de Venusio obtulit milites XXV. & servientes CCXXX. pro auxilio magnae expeditionis.*

Quot vero quamque praeclara & singularia cum ad civilem Regni nostri historiam , tum praesertim ad feudisticam iurisprudentiam illustrandam , in pretioso hoc cimelio contineantur , ipsa res satis prodit. In eo enim vetus regionum nostrarum facies , & veteres urbium , oppidorum , castrorum , locorumque feudali nexu obstrictorum nomenclationes in lucem proferuntur : distributio item Regni Apuliae sub Nortmannis non in *provincias* , ut hodie , sed in complures *comitatus* , & nonnullas *comestabulias* , seu *iustitias* observatur . Exhibentur nomina , & numerus non modo comitum , baronum , subvassallorum , ut & iudicum nonnullorum eius temporis , verum etiam parentum , filiorum , fratrum , aliorumque sanguine illis coniunctorum , itemque uxorum : nec tantum laici barones , sed etiam episcopi & abbates feu-

datarii referuntur. Quantitas & modus servitii feudalis Regi debiti sistitur, eiusque incrementum difficillimis quibusdam temporibus, ut & militares Regni nostri vires, feudatariorum nostrorum erga Regem fides, eorumque opes, Principis & reipublicae salutis ac dignitati unice consecratae. Praeterea origo nobilitatis Neapolitanae a militia ducta, verique cognominum gentilitiorum natales in Regno a nomine feudi plerumque repetiti deteguntur: tot feudisticae loquendi formulae, totque varia ac singularia in eodem catalogo continentur, quae frustra quaeruntur alibi.

Quae cum ita se res habeat, monumentum hoc Nortmannicae antiquitatis eo praestantius, quo Regesta Nortmannica tempus absumsit, ad hanc usque diem neglectum iacuisse merito indoluimus. Quumque elementa iurisprudentiae clientelaris iam absolverimus, ad germana iuris feudalis & subfeudalis Neapolitani principia intelligenda & enucleanda, tam pretiosum cimelium ad fidem laudati Codicis MSti, adnotationibus nostris passim locupletatum, & Arabicis numeris per nos additis signatum, opportunissimo hoc loco integrum exhibere operae pretium duximus.

ISTA

I S T A S V N T F E V D A

Ducatus Apuliæ (a).

De

(a) Quod nunc Regnum Neapolitanum, sub Nortmannis *Ducatus Apuliæ* dicebatur, ut est in hoc Catalogo. Profecto Rogerius primus Siciliae Rex, antequam ad Regnum pervenisset, inscribebatur *Sicilina*, & *Calabriae Comes*. Inde circa an. 1127. morte Gulielmi nepotis sui ducatum Apuliæ adeptus, *Dux Apuliæ* dici voluit. Mox anno 1130. Rex inauguratus, *Siciliæ Rex* audiit. Tandem anno 1135., Roberto II. principatu Capuae deiecto, titulos adsumsit, *Rex Siciliæ*, *Ducatus Apuliæ*, & *Principatus Capue*. Moneta ab eodem Rogerio I. cussa *ducatus Apuliæ* dicta. Falco Benevent. ad an. 1240.: *Monetam suam introduxit, unam vero cui DVCA-TVS nomen imposuit*. Eodem titulo Rogerii successores usi sunt. Eius filius Gulielmus I. *Rex Siciliæ*, *Ducatus Apuliæ*, & *Principatus Capue* inscribitur in Chartis apud Pirrum *Sicil. Sacr. T. I. p. 97. 393. & 394*. In signo impresso diplomati donationis ecclesiæ Panormitanae apud Mongitor. in *Collect. privileg. eccles. Panormis. p. 45*. Gulielmus II. dicitur *Rex Siciliæ*, *Ducatus Apuliæ*, & *Principatus Capue*. Eundem titulum adhibuerunt Suevi. Fredericus II. in primis Regni Siciliensis annis inscribebatur, *Rex Siciliæ*, *Ducatus Apuliæ*, & *Principatus Capue*, apud Pirrum *Sicil. Sacr. T. I. not. 1. & Ughell. Ital. Sacr. T. I. de episc. Asculan. p. 463*. Eodem titulo Carolum I. Andegavensem initio Regni sui usum fuisse, liquet ex eius Regesto *sign. 1268. A. fol. 29*. Porro *Apuliæ* nomine sæpe universa Italia Cistyerina venit. Hinc Gulielmus Malmesburiens. *de gest. Reg. Angl. lib. III. de quodam episcopo Averſæ* scribit: *Guismundus episcopus Averſanus Apuliæ*. Sequentibus temporibus Regnum Neapolitanum etiam *Apulia* nuncupatum est, uti liquet ex Io. Villano *bist. Florent. lib. II. cap. 5. 8. 10. & lib. VII. cap. 1. ac*

D 4

Si.

De Comestabulia (b) Frangalij de Britiſſo.

C V R I A.

1. **R** Obertus de Beneth dixit, quodd demanium suum (c) est Beneth, quod tenet in capite à Do-

Simeone de Tosa in *Annal. ad an. MCCLXVIII.* In parvo Chronico Incerti auctoris inter *veter. Chronic. e. diſ. Florentinae* 1933. p. 141. & 115. in *ſin.* legitur : *Re Luigi di Puglia* (fuit is Ioannae I. maritus) : & rursus : *Papa Urbano diceſſi , ch' egli è nato in Puglia , nempe Urbanus VI. , qui fuit Neapolitanus , ante pontificatum vocatus Bartholomaeus Pirignanus , uti conſtat ex Charta Neapoli ſcripta die 23. Octob. 1360. quae in archivo Monaster. S. Gregor. Armen. ſign. n. 3. ſalcie. 23. ſervatur . Tandem in Chronico Eſtenſi apud Murat. S. R. I. T. XV. f. 295. legitur : Anno 1385. die 10. menſis Septembris dominus Carolus Rex Apuliae (nempe Carolus III. Dyrrachii) diſceſſit de Neapoli . Cur vero Regnum , quod nunc Neapolitanum dicitur , mediis temporibus Regnum Apuliae dictum fuit ? Putat Antonius Carracciolus in *nomenclus. ad quat. antiq. Chronolog. v. Nortmanni circ. ſin.* id ideo factum , quia Comites & Barones Nortmanni ſuberant Duci Apuliae , atque Rogerius Comes Calabriae ac Siciliae fidelitatem Roberto Guſcardo Apuliae Duci praestitiſſe , ſicque etiam ſucceſſores Rogerii iis , qui Roberto ſucceſſerunt . At Rogerius filius Rogerii Comitis quum anno 1127. Gulielmo Apuliae Duci nepoti ſuo ſine liberis mortuo ſucceſſiſſet , titulum adſumſit *Ducis Apuliae* , idemque ab eius ſucceſſoribus factum eſt . Recte *Peregrinus hiſt. Princip. Longob. lib. II, part. 1. p. 162.* cenſuit , a Nortmannis primum bello parta fuiſſe oppida in Apulia , ex quibus Ducatum conſtarunt ; tum paſſim adquiſita in aliis regionibus , quibus nunc Regnum Neapolitanum conſtat , primis victoriis adiecta , effeciſſe , ut nomen*

men Apuliae ad omnes adquisitas regiones extenderetur; inquit enim vir doctissimus in emendationibus ad Falconem Beneventanum, referentem concilium sub Nortmannis in partibus Apuliae celebratum: *Nec turbet te, quod dicat in Apuliae partibus concilium illud congregatum, in quibus haud censetur Beneventum; nam tunc, & aliquando etiam post, passim unius Apuliae absoluto nomine tunciam Italiam cis Tyberim exteri Occidentales nuncuparunt, exque illorum usurpatione etiam incolae; quandoquidem Nortmanni ob res primum in Apulia praecellere, & feliciter gestas longinquorum ora ad se solos, & ad unam Apuliam converterant.*

(b) Haud rara in nostro Catalogo *Comestabuliae*, & *Comestabuli* mentio iniicitur. Sic passim occurrit *Comestabulia Lampi de Fasanella*, *Comestabulia Comitis Boamundi*, *Comestabulia Giliberti de Balbano* &c. Occurrit etiam *Comestabulus*, ut *Angot de Archis Comestabulus*, *Petrus Cacapice Comestabulus Neapolis*, *Nicolaus Comestabulus Troiae* &c. Haec *Comestabulia* gubernationem, & *Comestabulus* gubernatorem significat. Profecto sub primis Nortmannis *Comestabulus* dicebatur dux exercitus, ei-que tempore pacis regimen alicuius civitatis, vel provinciae committebatur. Falco Beneventan. *Chronic. ad an. 1113.* refert, Landulfum de Graeca *Comestabulum*, idest magnum ducem Beneventanorum adversus Nortmannos factum; & post eum Rolporonem delectum Beneventi *Comestabulum*, ad rem civilem ac militarem eius urbis gerendam. In diplomate Tancredi Comitis Lycienfis an. 1182. apud Ughell. *Ital. Sacr. tom. IX. in episcop. Lyciens. n. 11.* subscribit † *W. (Willelmus) de la Tora Comestabilis Comitatus Lycii*. Ricardus de S. Germano in *Chron. ad an. 1193.* meminit *Landonis de Montelongo Comestabilis castri Sexti*; & alibi Philippi de Citero *comestabilis Capuae*.

(c) *Demanium* Gallis olim erat dominium. Hoc sensu usurpatur a Telefino de vit. Roger. Sicil. Reg. lib. III. cap. 14.: *Mandatur . . . illis, qui castro eius praeerant,*

ut

& cum augmento obtulit XI. milites, & XII. seruiantes.

2. Francarius dixit, quodd tenet Bitritum in capite à Domino Rege, quod est feudum IV. militum. & cum augmento obtulit milites X. & seruiantes X.

3. Guillelmus de Tot tenet in balio (d) Sanctum Nicandrum, quod tenet in capite à Domino Rege, quod, sicut dixit Robertus de Beneth, & sicut est inventum in quaternionibus Curiae, est feudum X. militum, & cum augmento debet dare milites XX.

4. Guido de Venusio dixit, quodd tenet in Cafamassima in capite à Domino Rege, quod est feu-

ut & ipsi Régis super se quantocius suscipiant demanium. Κατ' ἐξουίαν demanium significat praedium Regis, aliudve ius ad eius fiscum pertinens, in feudum nemini datum, uti passim sumitur in Const. Sicul. lib. I. tit. 58. 59. 67. 70. 77. 86. & lib. III. tit. 4. In usibus feudorum II. 56. dicitur *regalia*. Ita *demanium* opponitur *feudo*. In diplomate Gulielmi I. an. MCLIV. pro Monasterio SS. Trinitatis Cavenis (in Bullario Casinens. tom. 1. p. 175.) exemptio ab omni servitute, vel *adoamento* ei datur, tam In Demaniis, quam Feudalibus. In diplomate FridERICI II. an. MCCXXI. pro eodem monasterio (in cit. Bullar. Casinens. tom. II. p. 252.) eximuntur *castra*, *casalia*, & homines ipsius monasterii ab omni iugo servitutis, vel *adhogamento*, SIVE DE DEMANIO, SIVE DE FEVDIS fuerint. Verum enim vero in nostro Catalogo *demanium* non rem regiam, ab omni nexu feudali liberam, sed verum feudum, quod baro ipse possidet, ac nemini in subfeudum concessit, plerumque significat. Ita passim legitur, Comes Bertheraymus Andriae. *Demanium* suum est Andria, feudum simil. 13.

(d) Quid sit tenere in balio, inferius not. (q) explicabitur.

feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VII. & seruientes VIII.

5. Goffridus Tortamanu dixit, quod tenet in capite à Domino Rege in Montorone, feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes V. De Gallipoli, quod tenet in montanea debet inquirere Camerarius (e).

6. Rogerius Flamengus dixit, quod tenet Palum in capite à Domino Rege (f), quod est feudum III. mi-

(e) De Camerario confer quae infra nos. (r) differemus.

(f) Saepe in hoc albo leguntur formulae, *tenere in capite a Rege*, ac *tenere ab alio*, idest comite, vel barone. Prior significat feudum, quod a solo Rege confertur; posteriori vero subfeudum, quod vel a Rege & barone simul dabatur, vel solius baronis consensu. Feudum itaque capitale, seu in capite est feudum nobile cum vassallis a Rege concessum, ut comitatus, baronia &c. Fridericus II. const. *honorem nostri diadematis, sis. de uxore. non ducend. sine permiss.* Curiae cavit, ut nullus comes, baro, vel miles, vel quilibet alius, qui baronias, castra, vel feuda IN CAPITUM A NOBIS TENEAT, vel AB ALIO, quae in quaternionibus dohanae nostrae inveniuntur in scriptis, inconsulto Rege uxorem ducat. Idem Fridericus const. *ut universis, sis. de servand. honor. comitib.* &c. commemorat comes, barones, & eos, qui a nobis tantum feuda IN CAPITUM tenent, non qui comitibus, & baronibus aliis teneantur. Rursus const. *ut de successione, sis. de success. nobil. in feud.* meminit comitum, & baronum, & eorum omnium, qui feuda a nobis IN CAPITUM tenent, vel ab aliis etiam. Apud Anglos etiam feudum a Rege concessum tenere in capite dicitur, ut est apud Matthaeum Paris. ad an. 1221. Ceterum labuntur qui feudum capitale seu in capite illud esse docent, quod a Rege, aut eo, qui supremo iure gaudet, dependet. Constat enim ex hoc catalogo, feudum capitale ab alio quam

60 *Barones Regni Apulias*

militum . & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes VI.

7. Boamundus de Cagnano dixit, quòd tenet medietatem Nohe, & est feudum II. militum : & in Botonto feudum II. militum . & cum augmento obtulit milites VIII. & seruientes VIII.

8. Iudex Maior Botonti dixit, quòd tenet Lusitum, quod est feudum I. militis & dimidij . & cum augmento obtulit milites III. & seruientes IV.

9. Guillelmus de Tuulla dixit, quòd tenet medietatem Nohe, quod est feudum II. militum : & in Botonto feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes —

C V R I A .

10. Hugo Frascenete tenet in feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

11. Riccardus de Carbonaria dixit, quòd tenet Car-

quam a Rege , aliove summo principe , dependere ; ibi enim occurrit *Francarius tenet Bisitum in capite a domino Rege , Rogerius Flamengus tenet Palum in capite a domino Rege &c.* itemque *Robertus de Monte Malo tenet in capite ab ipso Comite Sanctum Georgium , Berardus de Calvello tenet in capite de praedicto comite Licinosum &c.* Sane feudum tenetur in capite , sive quis teneat a Rege, sive teneat a barone , rege consentiente . Haec feudistica locutio a Nortmannis & Suevis usurpata est . Inde doctores nostri post Iserniam distinctionis gratia adhibuerunt dictiones *immediate* , ac *mediate* ; ita ut *tenere immediate in capite* significet feudum , quod a solo Rege tenetur ; *tenere mediate in capite* designet subfeudum , quod mediate a Rege , immediate a barone tenetur .

Carbonariam, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruiantes II. (g).

12. Petrus filius Guillelmi Brisardi, sicut dixit Robertus de Beneth, & Riccardus de Carbonaria, tenet in Cilia feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruiantes III.

13. Robertus filius Guillelmi Gurgulionis dixit, quod tenet Aquamuiam, quod est feudum V. militum, & cum augmento (b) obtulit milites XII. & seruiantes XXX.

14. Robertus Spirlintus, sicut inventum est in qua-

(g) Sub Nortmannis feudatarii tempore belli tenebantur praestare Regi servitium militare non solum personis suis, sed etiam secum ducendo certum *militum*, & *servientium* numerum pro ratione reddituum feudi sui; quorum frequentissima in hoc albo inititur mentio. Milites autem non pedites, sed equites erant, tunc *militēs* dicti; quorum singuli, praeter equum bene instructum, secum ducere debebant unum, duosve scutiferos equitantes, qui domini clypeum & lanceam deferrent, ac urgente necessitate etiam ipsi dimicabant, vel equum suum & arma praebant, si ea dominus in praelio amisisset: atque hi in catalogo nostro modo *servientes*, modo *pedites* huiusmodi appellantur.

(h) Ex nostro Catalogo non quantitas modo servitii innotescit, verum etiam illud difficilissimis quibusdam temporibus auctum fuisse maiori numero *militum*, & *servientium*. Eiusmodi augmentum commune & universale erat; namque in praesenti albo barones fere omnes exhibent incrementum taxae suae. Adhaec augmenti quantitas erat dimidium & amplius servitii feudo indicti. Ita fere ubique in hoc Catalogo legitur: *Guillelmus de Tos tenet Sanctum Nicandrum, quod est feudum X. militum, & cum augmento debet dare milites XX. Guido de Venusto tenet in Casamassina feudum III. militum, & cum augmento obtulit milites VII. & servientes VIII. &c.*

quaternionibus Curiae (i), tenet Turritum, quod est feu-

(i) Saepissime in hoc catalogo, cum de feudatiorum servitio agitur, ad *quaterniones Curiae* appellatur, & secundum eos definitur. Sub primis Nortmannis civitates, castra, terrae in feudum datae, ac militare servitium, continebantur in libris, quos aetas illa *desetarios*, idest de feudis, nuncupavit, inque regio palatio adservabantur. Eiusmodi volumina sub Gulielmo I. perierunt, impetu adversus eum & regiam domum facto; tum iussu ipsius Regis restituti sunt opera Matthaei Notarii. Audiatur Hugo Falcandus *de calamit. Siciliae* apud Carusium *biblioth. Sicul. T. I. p. 440.*: Cum autem eis (idest familiaribus Regis, qui erant Ricardus Electus Syracusanus, Silvester Comes Marsicensis, & Henricus Arslippus) terrarum, feudorumque distinctiones, ritusque *Curiae* prorsus essent incognita, neque libri consuetudinum, quos *desetarios* appellant, potuissent post captum palatium inveniri, placuit Regi, visumque est necessarium, ut Matthaeum Notarium, eductum de carcere, in pristinum officium revocaret: qui cum in Curia dignissimo Notarius exsistisset, Maionisque semper adhaesisset lateri, consuetudinum totius Regni plenam sibi vindicabat potestatem, ut ad componendos novos *desetarios* eadem prioribus continentes paratissimi sufficeret. Postea libri *desetarii* sub ipsis Nortmannis vocati *quaterniones Curiae* (item *quaterniones*, & *quaterniones dohanae*) quorum in catalogo nostro mentio haud rata, hoc est magna volumina, in quibus feudorum concessionis, servitii, iuraque Curiae descripta erant. Horum meminit etiam Fridericus II. *const. magnae Curiae lib. I. tit. 40.*: De Comitatibus videlicet, baroniis, civitatibus, castris, & magnis feudis, qui IN *QUATERNIONIBVS* dohanae nostrae baronum inveniuntur in scriptis. Et *const. iustitiarum nomen, tit. de off. iustitiarum*: De castris, & baroniis, & magnis feudis, quae IN *QUATERNIONIBVS* dohanae nostrae scripta sunt. Sub Friderico II. aliisque Regibus instrumenta fiscalia adservabantur in castris civitatum Canusii, ac Luceriae, unde ad Neapolim transtulit Carolus I. Andegavensis, ut ex

feudum IV. militum, & Iohe, quam tenet de
Prin-

eius diplomate in *Regeſt. ſign. 1290. A. fol. 145.* quo mandatur Angelo de Marta, quatenus ſtatim receptis preſentibus ad caſtra noſtra Canuſſi, & Lucerie . . . te perſonaliter conferens . . . queras, & invenias; & tecum ad Curiam noſtram partes instrumenta, ſeu aliqua ſcripta de permutationibus factis inter quondam Fredricum olim Imperatorem, & alios Dominos, qui fuerunt pro tempore, & eccleſias, ac de alienationibus, & cenſualibus, nec non de ſententiis laſis per contra eccleſias, & privatas perſonas; eos nec non Regiſtra omnia de tempore predicti Imperatoris, & quaternos &c. collectarum de tempore ſupradicta. Ex alio eiſdem Caroli I. diplomate in *Regeſt. ſign. 1280. C. fol. 71. a 2.* compertum eſt, Neapoli regium archivum extiſſe; is enim iuſſit Capitaneum Regni iniungere Cuſtodibus Archivi noſtri Neapoli commorantibus, ut in eo invenirent rationes quorundam ſuorum colonorum. Idem liquet ex diplomate Caroli Principis Salerni an. 1284. in *Regeſt. ſign. 1283. A. fol. 121.* quo præſcribitur Cuſtodibus Archivi Regii Neapolis, ut traderent quibudam officialibus ſuis diverſas ſcripturas, ibi exiſtentes, quæ pertinent ad officium Portulaniæ Siciliæ, quam Ioannes Carbonus geſſit ad credentiam ſub felici dominio domini patris noſtri. Ex alio diplomate eiſdem Caroli, iam Regis noſtri (in *Regeſt. ſign. 1290. B. fol. 197.*) colligitur, Carolum I. eius patrem, præter archivum in hac urbe principe poſitum, alium etiam habuiſſe in caſtro Melſienſi. Integrum diploma hic appingere non poenitebit: Karolus ſecundus &c. Guilelmo de Pontiaco miliſi, & Andree de Yſernia iuris civilis profeſſori magne Curie noſtre Magiſtris Rationalibus dilectis Conſiliariis, familiariibus, & fidelibus ſuis &c. Cum beneplaciti noſtri ſit, ut quaterna, & Regiſtra omnia Curie noſtre de tempore ſcilicet domini clare memorie domini patris noſtri, que in caſtro noſtro Melſio conſervantur, in quibus continentur nomina, & cognomina Comitum, Baronum, & Feudaliorum Regni noſtri Siciliæ, Caſtra, & feudalialia bona in capite, & immediate a Curia noſtra tenentium, nec non monſtra facta,

& p-

64 *Barones Regni Apuliat*
Principatu Tarenti , & est feudum III. militum.
& cum

& pecunia per eos pro adhaerentis , seu feudali servitio tempore predicto solum , querantur , & inveniantur , ac ab inde Neapoli deferantur . Fidelitati vestre precipimus , quatenus vifis presentibus unum de Auditoribus rationum Curie nostrae deputatis vobiscum , quem ad id sufficientem , & idoneum videritis ad Castrum ipsum , cum omni celeritate qua expedis transmittatis , qui quaternos , & registra querat , & inveniat , ac ab inde illa extrahat , seu extrahi faciat , deinde per vos apud Neapolim , cum iustis , & moderatis expensis , de pecunia proventus dicti officii rationum , auctoritate prefusum faciendis , sine dilatione aliqua transmittenda . Nos enim Castellano dicti Castri Melfe per alias nostras subiungimus litteras , ut illum quem ad Castrum ipsum pro negotio predicto vos ambo , vel alter vestrum miseritis , dictum Castrum intrare , ac quaternos , & registra predicta querere , & invenire , ac ab inde illa extrahere , iuxta requisitionis vestre litteras , sibi propterea destinandas , sine aliqua contradictione permittas ; & pro sua cautela inde sufficientem scriptum recipiat ab eodem , continens quaternos , ac registra ipsa , ac tempus , & Indictionem ipsorum . Datum Neapoli per Magistros Rationales &c. die 11. Julii XII. Indictionis . Quum vero Regium Archivum huius metropoleos antea non certo fixoque loco consisteret , Robertus Rex transferri iussit in domos a se coemtas prope ecclesiam S. Augustini , in quibus etiam Regia Sicilia exercebatur , uti constat ex diplomate Ioannae I. in Regest. sign. 1344. A. fol. 109. ubi legitur : Statutum fuisse olim . . . per eundem dominum avum nostrum super faciendo construi certa nova , & reparari certa vetera edificia in Regalibus domibus nostris Neapolis prope ecclesiam fratrum Heremitarum S. Augustini , in quibus tunc exercebatur , & nunc exercetur Regia Sicilia nostra , & Archivum etiam conservatur . Quamque diu R. Archivum in iis domibus extitisset ; etiamnum Archivum R. Siciliae appellatur , quamvis inde ab Alphonso I. in Regia Camera Summariae fuerit collocatum ; unde etiam Archivum R. Camerae audit . In hoc publico totius Regni tabulario adservantur vo-

lu.

& cum augmento obtulit milites XIV. & feruientes XL. In quaternionibus vero Tarenti (k) scriptum est, quodd debet seruire de ipso castello Iohe cum augmento, quod ei pertinet.

C V R I A.

15. Elias Sclauus tenet Balleczanum, quod, sicut inuentum est in quaternionibus Curia, est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes X.

16. Guillelmus de Oria tenet Mallanum, quod, sicut inuentum est in quaternionibus Curia, est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

17. Hugo de Altauilla dixit (l), quodd tenet
in

lumina *Quinternionum*, quae continent omnia feudorum quaternatorum privilegia, investiturarum, donationum regaliū totius Regni, itemque regios adensus, & feudorum refutationes; atque *Cedularium*, quod volumen seruitia, adhas, & releuia, a singulis Regni baronibus Regi solvenda complectitur. Conf. *Toppium de origin. Tribunal. lib. III. cap. 4. T. I.*

(k) Ex hoc loco habes, non modo in castris Canusii, Luceriae, & Melfiae, verum etiam Tarenti quaterniones Curiae adseruatos fuisse.

(l) In albo nostro saepe occurrunt verba, *dixit, sicut dixit*. Nimirum libri *desetarii*, quibus feudales Regni concessionēs & seruitia continebantur, sub Gulielmo I. coniuratorum agmine in domum augustam irruente, exciderunt; tum opera Matthaei Notarii, illarum consuetudinum peritissimi, restituti sunt. Ea vero peritia instructus esse non potuit Matthaeus, ut singulorum feudorum qualitatem, quantitatem, seruitia, fines in numerato haberet.

in Botonto feudum II. militum . & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes IV.

18. Rael de Petramala dixit, quòd tenet in Botonto feudum I. militis & quarti, & cum augmento obtulit milites III. & seruientes III.

19. Filius Guillelmi de Auregnes dixit, quòd tenet in Botonto feudum I. militis, & in Beteſta feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes IV.

20. Peregrinus de Melphia dixit, quòd tenet in Botonto feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II. & seruientes III.

21. Sicardus Lombardus, sicut inuentum est in quaternionibus Curia, tenet in Botonto feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes III.

22. Iohannes Marchisanus tenet in Botonto feudum I. militis, quod fuit Guillelmi de Alto Iohanne ; quod est I. militis . & cum augmento obtulit milites II. & seruientes III.

23. Raul de Gentiano dixit, quòd tenet in Botonto feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II. & seruientes III.

24.

rit. Hinc quum dubium exurgeret, R. Curia barones, coraites, aliosque interrogabat, quantum servitii praestari oporteret pro feudi redditu. Si enim servitii quantitatem, & militum numerum in his libris descriptum invenisset, frustra dixisset, *sicut dixit*. Quum vero de qualitate feudi, & servitio constabat, adhibitam legimus formulam, *sicut inventum est in quaternionibus curiae*. Hodie ex *Cedulario* R. Camerae constat, quantum ad hanc, & relevii cuique feudatariorum pendendum sit.

24. Vxor Guillelmi Senescalci, sicut dixit Robertus de Beneth, tenet in Botonto feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes V.

25. Filia Guillelmi Gallipoli, sicut inuentum est in quaternionibus Curiae, tenet in Botonto feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes II.

26. Raynaldus Tallaboscus dixit, quod tenet in Botonto feudum I. militis, & cum augmento obtulit milites II. & seruientes II.

27. Crispinus de Grauna dixit, quod tenet in Botonto feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes III.

28. Alexander Lepuier, sicut inuentum est in quaternionibus Curiae, tenet in Botonto feudum I. militis & dimidij. & cum augmento obtulit milites III.

29. Ferraczanus Venusij, sicut inuentum est in quaternionibus Curiae, tenet in Botonto feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes III.

30. Guillelmus filius Simonis tenet terram (m), quae fuit Guillelmi Rapollensis: quam tenuit in Botonto; & est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

E 2

CV.

(m) Terra, praedium, ager. Fridericus II. const. post mortem baronis, sit. de morte baronis nunciandi iussit, baronis vel militis mortem R. Curiae denunciari, sive sit castrum, sive sit terra plana. Hoc loco castrum opponitur terra plana: illud enim terra habitata; haec vero inhospita erat.

C V R I A.

31. Robertus Senescalcus, sicut ipse dixit Robertus de Beneth, tenet in Botonto feudum I. militis. & cum augmento obtulit militem I. Et de hoc quod tenet in Barolo, & praecepimus Angot de Archis, ut illud inquireret, & ipse dixit quod est feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit militem I.

32. Elias de Sclauo dixit, quod tenet Campolum, & sicut dixit, est feudum dimidij militis, & cum augmento obtulit militem I.

33. Guillelmus de Tualla dixit, quod tenet Rutilianum cum casali (n), quod est de tenimento (o) ipsius Rutiliani: quod, sicut dixit, est feudum VII. militum, & cum augmento obtulit milites XV. & servientes XX.

Milites LXXXVIII. & quartum.

ITEM

(n) *Casale*, certus casarum numerus, villa, suburbium. Hugo Falcandus p. 680. : *Duas ei villas optimas, quae Siculi casalia vocant, dari fecit.* Conf. Dufresne in *Glossar. med. & infim. Latinit. h. v.*

(o) *Tenimentum*, *tenementum* apud sequiores scriptores modo territorium seu districtum alicuius loci, modo praedium, quod de domino tenetur, significat, uti videre est in Chronico Farfensi apud Murator. *S. R. I. T. 2. part. 2. col. 236.*, in Chronico Dominici de Gravina apud eundem Murator. *T. 12. col. 552.* & in Chronico Siciliae apud Martene *T. 3. Anecdotes. col. 8. & 26.*

ITEM DE PROPRIO FEVDO COMESTA-
BVLIAE TERRAE BARI MILITES.

*Isti sunt Milites Baroli de Comestabulia
Angot de Arcis.*

34. **G**uilelmus de Malaherba dixit, quòd tenet in Caurato feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes III.

35. Filii Henrici Loeregni, sicut inuentum est in quaternionibus Curia, tenent in Caurato feudum I. militis. & cum augmento obtulerunt milites II. & seruientes III.

36. Raul de Alemagno, sicut inuentum est in quaternionibus Curia, tenet in Caurato feudum I. militis; & in Barolo feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes IV.

37. Petrus de Principatu dixit, quòd tenet in Caurato feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes II.

38. Hugo Lugaetu dixit, quòd in Barolo tenet feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes III.

39. Vmfridus Bonellus dixit, quòd tenet in Barolo feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit militem I. & seruientes II.

40. Galganus filius Iordani dixit, quod tenet in Caurato feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes III.

41. Riccardus filius Iordani dixit, quòd tenet in Caurato feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes III.

42. Guillelmus Cebronus, sicut ipse dixit, tenet in Caurato villanos VIII. & in Barolo domum I. de quo obtulit cum augmento militem I.

43. Simon de Partenico, sicut dixit Angot de Archis Comeftabulus (p), tenet in Caurato feudum I. militis. & cum augmento milites II. & seruiantes II.

44. Floriana vxor Berardi de Bersentone (q), sicut di-

(p) Comeftabulus erat, qui copiis imperabat, relique militares gubernabat. De eo fufe actum in nostr. *element iur. public. Neapol. lib. 1. cap. 3.*

(q) Ex pluribus albi nostri locis constat, sub Nortmannis etiam mulieres feuda in Regno tenuisse. At qui tunc mulieres ad feuda pervenerunt, quae sunt masculorum domi militiaeve inservientium merces? Id aut ex causa dotis, aut dotarii repetendum est. Iure feudistico vassallus feudum filiae, alterive in dotem sine consensu domini dare vetatur; secus feudo cadit, II.F.9. At Guillelmus I. const. *fratribus, tit. de fratribus obligantib. part. feud. &c.* cavit, ut si baro plura habeat feuda, unum in dotem det sorori, si alodia desint, inconsulto Rege; sin unum, obliget partem feudi pro dote conventa in pecunia, modo nuptiae venia Regis contrahantur: *Fratribus*, inquit, *ob dotes sororum suarum, si mobilia, vel hereditagia (idest alodia) non habeant, sororibus suis partem feudi permittimus obligare: & si etiam tria feuda, aut plura habeant, unum ex eis in dotem sorori dare possunt &c.* Porro priscis Regni legibus licebat baroni dotarium in feudo uxori constituere sine consensu Regis, uti statuit Rogerius I. const. *si quis baro, sit de dotario constituendo in feudis & castris*. Eius filius Guillelmus I. const. *mulier, tit. de dotariis constituendis* cavit, ut mortuo viro, qui feudum in dotario dederit, uxor quae remansit domina usufructuaria dotarii, praestet iusiurandum fidelitatis ei, qui remansit dominus baroniae, scilicet, ut assuret eum de vita, membris, & captura personae, praestetque servitium Curiae ad submonitionem ipsius domini

dixit Angot de Archis, tenet feudum I. militis in Caurato. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes II.

45. Altruda vxor Hugonis Blanci, sicut dixit Angot Comestabulus, tenet in Caurato, & in Barolo feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes II.

46. Frefelengda vxor Brilieni Schifiadei dixit, quòd tenet in Caurato feudum dimidij militis. & cum augmento militem I. obtulit.

47. Boamundus Trauallie dixit, quòd tenet in Caurato feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes III.

48. Galganus de Altauilla dixit, quòd tenet in Caurato feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes III.

49. Rogerius filius Girohy dixit, quòd tenet in Barolo feudum II. militum. & cum augmento milites IV. obtulit, & seruientes IV.

50. Goffridus Columbells tenet in Barolo villanos II. (r) & affidatos VI. (s) & domos. de

mini baroniae. Ex duobus his fontibus feuda sub Nortmannis ad feminas defluerunt. Primum enim a Friderico II. const. *ut de successiõibus, de successi. nobil. in feud.* feminae, deficientibus masculis, ad feudi successiõnem admissae sunt, a qua iure Longobardiae, quod sub Nortmannis viguit, repellebantur. Videtis nostra *Element. iur. feudal. lib. II. cap. 6. §. 5. seqq.*

(r) De villanis agetur infra nos. 2.

(s) Sub Nortmannis barones Regni nostri *Affidatos*, habebant. *Affidati* erant homines ingenui adventitii, qui se domini alicuius patrociniõ ac tutelae, fide data, & sacramento interposito, addicebant & commendabant.

unde etiam *Commendatarii Commendati*, & *Recommendati* dicuntur. De iis agit Fridericus II. const. cum universis, tit. de hominibus demanii affidatis non tenendis, qua certis poenis vetuit, ut in terris demanii nostri nulli omnino liceat *AFFIDATOS*, vel *RECOMMENDATOS* habere, vel dudum nomine sine offensa nostrae Celsitudinis habitos retinere: nisi de habitis a quocumque tempore retroacto, vel in posterum habendis a nobis, vel divinis Regibus, vel Augustis praedecessoribus nostris privilegium, vel scriptum debita solemnitate munitum ostendat. Idem Rex noster const. si dubitatio, tit. de probatione per instrumenta publica super quaestione homagii cavit, duo requiri, ut homines, quos aliqui in civitatibus & castris nostri demanii tenent, *AFFIDATORVM* vel *RECOMMENDATORVM* iure ad nostrum demanium nequeant advocari, videlicet, quod praedictis praedecessorum nostrorum temporibus homines ipsos ipsi vel antecessores sui tenuerint, & quae in eisdem temporibus, vel ab ipsis vel praedecessoribus suis de feudo, vel hereditarie (alodio) suo tenuerint aliquid, propter quod homines ipsorum merito censeantur. Recommendatos sic describit Roffredus Beneventanus, ipsius Friderici II. Consiliarius, in tract. de iudicior. ordin., tit. de vassallis: *Recommendati dicuntur, qui veniunt ab alienis partibus, & habitare volunt in civitate tua: eligis patrocinium tuum, & dicit: Domine volo esse tuus Recommendatus, ut habeamus tuam defensionem annis singulis, & serviam in Pascha, vel in Natali duas gallinas, vel libram piperis, vel aliquid aliud. De istis multos invenies apud Neapolim in villis eorum, & Bononiae: Ipsi de iure nihil aliud debent conferre. Sed Neapolitani ab illis multa exigunt, & fere omnia exigunt, quae exigunt domini a vassallis. Nemini itaque licebat homines demanii affidatos vel recommendatos habere, nisi a Principe licentiam impetraverint, vel certe eo iure gauderent: nam barones Regni id iuris habebant. Charta Willelmi II. Siciliae Regis an. 1179. apud Ughell. Ital. Sacr. T. 7. p. 984: *Potestatem induimus ad opus ipsius ecclesiae 25. homines Affidandi iuxta usum & consuetudinem* ec.*

51. Flandena filia Hugonis Gacti, sicut dixit Angot, tenet feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit militem I.

52. Sanfon de Barolo dixit, quodd tenet in Barolo feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & servientes III.

Feuda militum de prædicta Comestabulia Angoth de Archis XXIX. & medij, cum Cannis.

COMITATVS (†) GRAVINAE.

53. Comes Gilbertus Grauinensis tenet Cannas, quod

ecclesiarum & baronum illarum partium, qui potestatem habent homines affidandi. Innocentius III. lib. II. ep. ad Acheruntinum Archiepisc. : Auctoritate praesentium indulgemus, ut homines, qui se tibi vel ecclesiae tuae commendare voluerint, quod secundum terrae consuetudinem AFFIDATIO nuncupatur . . . tibi recipere liceat, & absque contradictione cuiuslibet retinere. Charta Guillelmi Comitis an. 1179. apud eundem Ughell. T. 7. p. 704 : Concedimus etiam eidem ecclesiae & Prioribus eiusdem liberam potestatem AFFIDANDI 65. homines, cum eorum familiis ex aliis partibus Adventitios in loco Raye . . . videlicet per demanium & supra demanium nostrum : quos volumus semper habere potestatem emendi hereditagia ab hominibus nostris Marfici &c. Effectum & vim Affidationis declarat Charta anni 1145. apud eundem p. 1071. : Et habeat liberam potestatem AFFIDANDI & recipiendi in dominio suo & in iurisdictione sua omnes homines, qui voluerint recipere dominium ipsius ecclesiae &c. Videtis eundem Ughellum p. 978. 983. 984. & T. 9. p. 97. 98.

(†) Comitatus hoc loco est comitis territorium. Papias : Comitatus, comitis dignitas, vel terra, sive tantum spatium, quantum unus Comes tenet. Hoc sensu comitatus nomen inde usque a Carolo M. usurpatum fuisse, probat Mabillonius in addis. ad calc. lib. VI. de re diplomat. Eadem vox occurrit apud Gulielmum Apulum lib. I. de gest. Nortman.

74 *Barones Regni Apuliae*

quod est feudum IX. militum . & cum augmento obtulit milites XVIII. & seruientes XVIII.

54. Idem Comes Gilbertus de Gravina, sicut inuentum est in quaternionibus Curia, Demanium suum Grauinæ est feudum militum VIII. & de Spinaczola IV. militum . & de Florentia est demanium suum militum IV. Demanium suum de Pulignano est feudum IV. militum .

Demanium prædicti Comitis G. de Gravina milites XX.

Isti sunt , qui tenent de eodem Comite .

55. **A**Ntenorus Altiohannis, sicut inuentum est in quaternionibus Curia, tenet in Grauina feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

56. Riccardus Cebronus tenet in Grauina feudum I. militis , quod fuit Roberti filij Auerardi , & cum augmento obtulit milites II.

57. Guillelmus de Trigarico , & Guillelmus Malaopera , & Raynaldus de Bellocampo dixerunt , quod tenent in Grauina feudum I. militis . & cum augmento obtulerunt milites II.

58. Accardus dixit, quod tenet in Grauina villanos XXIV. feudum scilicet I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

59. Domina (u) Aduysa tenet in Spinaczola feu-

(u) *Domina* hic est feudatariorum uxor . Huc facit Guilielmi I. constitutio *mulier , de dotar. constit.* , ubi ait : *Ad submersionem praeterea domini baroniae , DOMINA ,*
quae

75

sub Gulielmo II. Rege.

feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

60.

quae dotarium tenet . . . Iniusta etiam gravamina hominibus dotarii illata, DOMINA per dominum baroniae, vel feudi emendare tenetur. Homines dotarii debent asscurare DOMINAM. Nobilium uxores, etiam a maritis suis in Actis publicis dominas appellatas fuisse, testatur Mabillonius de re diplomat. p. 900. Vocabula honoris & dignitatis domnus, & domna, apice ex domini & dominae voce reiecto, iam ante medium aevum occurrunt. Ea olim ethnici numinibus suis tribuerunt, uti constat ex lapidibus apud Ursatum in marmorib. erudit. T. I. pag. 4. & Donium Inscript. p. 311. Uxores etiam honoris gratia domnae a veteribus dictae, uti docet Graeca inscriptio apud Aringhū Rom. Subterr. T. II. p. 20. Eodem nomine sacrorum in primis Mystae, clientumque patroni, & praecipue Imperatores condecorati sunt, uti videre est apud Donium cit. loc. p. 68., & Fabretum in Syntagmat. de column. Traian. p. 205. & in Inscript. p. 120. Clariores viri & feminae domni & domnae nomine honestabantur. Commodianus saeculi tertii scriptor Instruction. LIX. vocem domnae attribuit matronis, ceu feminis illustribus. Eadem vocabula veteres christiani usurparunt honoris & pietatis gratia. Apostolorum princeps Dominus Petrus audit in argenteo Disco, Constantiniana tempora referente, apud cl. Fontanin. in comment. de Disc. Alban. In coemeteriali tabula apud Reines. Inscript. p. 972. legitur Dominus Hippolytus. Barbaricis potissimum temporibus Summi Pontifices, Reges, Episcopi, Abbates, Monachi, & viri illustres domini, ac per syncopen domni, adpellati sunt; mulieres vero genere, vel dominatu illustres, ac moniales plurimae domnae ac dominae. Veterem morem secutus Gregorius M. lib. VI. ep. 27. scribit: Gloriosissimas filias meas DOMNAM Dominicam, & DOMNAM Eustochium vice mea salutato. Conf. etiam Menard. not. ad Concord. Regular. S. Benedicti. p. 1022. Cangium in Glossar. h. v. & Matth. Iacut. commentar. in sepulchral. Bonusae & Mennae titulum p. 21. seqq.

60. Guillelmus Piſtarie dixit, quòd tenet in Spinaczola dimidij feudum militis. & cum augmento obtulit militem I.

61. Raymundus tenet in Florentia feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

62. Goffridus de Francauilla dixit, quòd tenet in Florentia feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

63. Magiſter (x) Roſinus dixit, quòd tenet in Florentia feudum I. militis; & cum II. villanis, quos tenet in Grauina, cum augmento obtulit milites. II.

64.

(x) *Magiſter*, titulus honorarius, quo donantur viri ab honoratioribus ſecundi. Romani in variis magiſtratus & officiis adhibuerunt nomen *Magiſtri* ad præfectum denotandum. Ita in Romanis monumentis paſſim occurrunt *Magiſter militum*, qui copiis militariſus præerat, *Magiſter Sacrorum Scriniſus*, ſeu Cancellarius Imperialis, *Magiſter Admiſſionum*, qui introducendis ad Imperatorem hominibus præfectus erat &c. Sub Nortmannis & Suevis obtinuit *Magiſtri* nomenclatura. Sub Gulielmo I. occurrit *Magiſter Capitaneus Apuliae*, & *Magiſter Notariorum Regis*, apud Romuald. Salernit. in *Chronic. ad an. 1154. & 1166.* In diplomate Reginae Conſtantiae an. 1196. apud Ughell. *Ital. Sacr. T. IX. de epiſcop. Scyllacenſ. n. 11.* inter alios villanos epiſcopo Scyllacenſi conſeſſos a Rogerio Comite Siciliae & Calabriae, legitur: *Ioannes Magiſter cum filiis.* Sub Friderico II. Siciliae Rege leguntur *Magiſter Juſtitiarius*, *Magiſter Camerarius*, *Magiſter Fundicarius*, *Magiſter Quaeflorum*, *Magiſter Rationalis*, *Magiſter Colonorum*, *Magiſter Procurator*, nempe Fiſci &c. Vid. Conſtit. Sicul. lib. I. t. 14. 16. 36. 37. 38. 40. 57. 58. 59. 84. 87. & lib. 3. t. 36. Quin interdum nonnulli *Magiſtri* vocabantur ſolius honoris gratia. Vid. Petrum de Vineis lib. III. ep. 11.

64. Nicolaus de Brahi tenet de prædicto Comite Montem Milionem , quod est feudum VI. militum & plus . & cum augmento obtulit milites XII.

65. Guillelmus de Garreis tenet Bellum Montem de prædicto Comite , quod est factum IV. militum . & cum augmento obtulit milites XIV. & servientes VIII.

66. Rogerius de Caiuano tenet à prædicto Comite Caiuanum , & Sanctum Angelum , quod est feudum VI. militum . & cum augmento obtulit milites XII. & seruientes XII.

67. Matthæus de Tito tenet de eodem Comite Titum , quod est feudum III. militum . & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes IV.

68. Guillelmus filius eius tenet de prædicto Comite Laurentianum , quod est feudum II. militum . & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes IV.

69. Robertus Petraperciate tenet in balio (y)
de

(y) Feudum *tenere in balio* , ut hic , vel *in baiulo* , ut atibi legitur , est feudum administrare tutorio nomine . Sane pupillis feudum habentibus datur *balius* , seu *baiulus* , qui tutor eorum personas regat , bonaque omnia administret . Moribus Nortmannorum , ubi successor feudi impubes erat , quod ad militiam idoneus non esset , dominus feudum recipiebat , sibi que illud retinebat , pupillumque pro dignitate alebat , vel alii feudum concedebar , qui eo frueretur , cum onere præbendi pupillo alimenta , qui *baiulus* dicebatur , donec feudatarius in suam tutelam veniret , ut fidem domino iurare , servitiumque militare exhibere posset , & tunc feudum illi restituebatur . Vid. Choppin. lib. III. de doman. Francor. 1. 19. n. 20. Sub Nort-

78 *Barones Regni Apuliae*

de prædicto Comite Campum Maiorem, & Trefogiam, feudum III. militum: & cum augmento obtulit VI. milites, & IV. seruiantes.

70. Alexander Marfici Veteris tenet de prædicto Comite Marficum Vetus, quod est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

71. Philippa quondam Marchionissa Grauinæ tenet in vita sua Florentiam, feudum IV. militum. & cum augmento obtulit milites VIII. Qua mortua, reuertetur ad prædictum Comitem Gilibertum.

COMITATVS ANDRIÆ.

72. Comes Bertheraymus Andriæ, sicut inuentum est in quaternis Curia, demanium suum est Andria, feudum militum XIII. & in Minorbino feudum militum IV. & in Sancto Archangelo feudum militum VI. & de Policore feudum militum

Nortmannis nostris, ac Sneyis pupillis feudatariis prospectum est per *balios*, seu *baiulos*; de quibus agit Fridericus II. const. *minoribus*, *sic. de iure balii*, & const. *si quando*, *sic. de poena foriudicator.* & *balio dando eor. filiis.* Idem Fridericus Rex const. in *aliquibus*, *sic. de success. filior. comitum & baron.* inter alia cavit, ut, mortuo barone, eius filiae, si solae sint, succedant in feudo, remotioribus agnatis exclusis; sibi que feudorum custodiam referuat, donec minores femellae annum decimum quintum attingerint: Si vero, inquit, *minores filiae Comitum, baronum, aut militum superstites fuerint*, ipsarum baiulum nostra excellentia recipiat, ipsum vel sibi tenendum, vel alii, qui ex fide illud debeat, iuxta approbatam Regni consuetudinem &c. Conf. nostra elementa iur. privat. Neapolit. part. 1. lib. I. cap. 5. §. 3. seqq.

litum IV. & de Rocca milites II. & de Colobrara milites II. Demanium milites XXXI. & cum augmento milites LXXII. & seruientes CC.

*Isti sunt , qui tenent de eodem Comite
Bertheraymo Andriae . Curia .*

73. **G**uilelmus Rapollensis , sicut dixit , tenet in Andria feudum I. militis & dimidij . & cum augmento obtulit milites III.

74. Guilelmus Cebronus , sicut dixit Guilelmus Rapollensis , tenet in Andria feudum I. militis & dimidij . & cum augmento obtulit milites III.

75. Robertus Princeps , sicut dixit Guilelmus Rapollensis , tenet in Andria feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

76. Danesius , sicut dixit Guilelmus Rapollensis , tenet in Andria feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

77. Iordanus de Neapoli , sicut dixit Guilelmus Rapollensis , tenet in Andria feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

78. Iacob , & Frater eius tenent in Andria feudum I. militis . & cum augmento obtulerunt milites II.

79. Robertus Pane & Vinum tenet in Andria feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

80. Rogerius filius Giroy , sicut dixit Guilelmus Rapollensis , tenet in Andria feudum dimidij militis . & cum augmento obtulit I. militem .

81. Rogerius de Ogiano , sicut dixit Guilelmus Rapollensis , tenet in Sancto Archangelo feudum I. mi-

I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

82. Guillelmus Marefcalcus, sicut dixit Guillelmus Rapollensis, tenet in Sancto Archangelo feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

83. Grahelonus, sicut dixit Guillelmus Rapollensis, tenet in Sancto Archangelo feudum I. militis. & cum augmento milites II.

84. Raul filius Oberti tenet in Sancto Archangelo feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

85. Filius Iohannis de Iuncato, sicut dixit Guillelmus Rapollensis, ipse cum fratre suo tenet in Colubrara feudum I. militis. & cum augmento milites II. obtulit.

86. Goffridus de Partenico tenet de eodem Comitatu in Castello Nouo feudum VIII. militum. & cum augmento obtulit milites XVI.

87. Abbas Banciæ, sicut dixit Guillelmus Rapollensis, tenet Banciam de eodem Comitatu, quod est feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VII.

88. Guillelmus filius Simonis tenet terram Guillelmi Rapollensis, qui tenuit feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

Feuda Militum de Comitatu Andriæ XXV. & medium.

Feuda Militum demanij, & servitij XCVII.

DE COMITATV CVPERSANI (τ).

Isti sunt Barones, qui tenent de Comitatu Cuperfani.

89. **R**iccardus Maleſta, ſicut inuentum eſt in quaternionibus Curia, tenet feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VIII.

90. Rogerius Flamengus tenet Grumum, quod, ſicut inuentum eſt in quaternionibus Curia, eſt feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VII.

91. Riccardus de Roto, ſicut dixit, tenet feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VII. & ſeruientes VIII. Et hoc iuravit.

92. Girinus Andria, ſicut dixit, tenet in Terlitio feudum Pariſij Guarannonis, quod, ſicut ipſe dixit, eſt feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

93. Domini Lacumpenſilis, ſicut dixerunt, tenent feudum III. militum. & cum augmento obtulerunt milites VIII. & ſeruientes VIII. Et hoc iurauerunt,

F

94.

(2) Ex hoc Catalogo conſtat, Regnum Apuliae ſub Nortmannis non in *provincias*, ut hodie, diſtinctum, ſed in multos *comitatus*, & nonnullas *conceſtabulias*, ſeu *Iuſſitias*; unde poſtea *iuſſitarii* dicti gubernatores, aut praeſides, ac *iuſſitiaratus* eorum provinciae: Sub Friderico II. Regnum noſtrum in novem *iuſſitiaratus* diſtinctum fuiſſe, liquet ex eiſdem Regeſto an. MCCXXXIX. evulgato a Borrello *cit. loc. p. 155. ſeqq.* in quo recensentur barones Regni, quorum cuſtodiae Imperator Galliae Ciſalpinae obſides tradidit.

94. Beregnarius de Miffanello, sicut inuentum est in quaterationibus Curia, tenet feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes V.

95. Domina Glosæ, vt ipsa dixit, tenet feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes V.

96. Domini Toræ acceperunt in excambium (a) à Morellano Vincolam, quæ est feudum I. militis & dimidij. & cum augmento obtulerunt milites III. & seruientes IV.

97. Prædictus Morellanus dedit prædictam Toram Curia, & exceptio in excambium Olivetum à Curia, quod est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes IV.

98. Paganus Nobilis tenet in Rubo, & in Terlitio terram, quæ fuit Gottifredi Malinepotis, & est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites II.

99.

(a) *Excambium*, *Efcambium*, idem est ac permutatio. Hoc sensu usurpatur in Charta Azonis Episc. Atrebat. an. 1235. Et in Charta Ricardi I. Regis Angliæ apud Radulfum de Diceto: *In Efcambium autem prædicti manerii de Andeli . . . concessimus . . . omnia molenfina &c.* Eadem significatione *exangium*, *exchangia* sumitur in Monastico Anglicano tom. I. 326.: *Decem acras in excangie pro virguleo meo &c.* Et infra: *Dedi eis in exchangiam corucroftam vicinam suis ædificiis.* Hinc *excambiare* est permutare in Charta Ludovici Pii apud Mabillon. in *Actis Sanctior. Benedic. sæc. IV. part. 1. p. 224.*, inque altera eiusdem Imp. apud Baluz. tom. II, Capit. col. 1424. Et *cambium* est permutatio, ut in l. F. 22.: *Si quis fecerit investituram, vel cambium de beneficio sui militis &c.*

sub Gulielmo II. Rege. 83

99. Danes Andriæ tenet in Terlitio feudum, quod tenebat Guillelmus Morellanus, & Guillelmus de Spelunca; quod, sicut ipse dixit, est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

Feuda de Comitatu Cupersani XXIV. & medium.

Feuda Comitatus Andriæ, & Comitatus Cupersani L.

DE PRINCIPATV TARENTI.

De Comestabulia Comitatus Tricarici.

100. **R**ogerus Comes Tricarici, sicut inuentum est in quaternionibus Curie, demanium suum de Tricarico est feudum VIII. militum: de Albano feudum III. militum: de Petragalli feudum II. militum: de Culba feudum IV. militum: & de Sancto Iuliano feudum I. militis: & de hoc, quod tenet in Andria, feudum II. militum.

101. Demanium Comitis Rogerij de Tricarico Feuda militum XX.

Isti sunt qui tenent de eo.

102. **G**vamarus Capuacij dixit, quod demanium suum de Abriola, quam tenet de eo, est feudum II. militum, & cum augmento obtulit milites V. & seruientes VI.

103. Gilibertus filius Saroli Montis Morconis dixit, quod demanium suum de Monte Morcone est feudum III. militum. & cum augmento obtulit

tulit milites VI. & seruientes X.

104. Guillelmus Monachus dixit, quòd demanium suum de Tricarico est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. Quo mortuo, accepit baiulationem (b) terræ Raul frater eius.

105. Ioannes de Spinosa dixit, quòd feudum suum de Spinosa est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

106. Stephanus frater Hugonis de Oria tenet pauper feudum in Tricarico, & cum augmento obtulit se ipsum.

107. Episcopus Tricarici, sicut dixit, tenet in Armento feudum IV. militum. & cum augmento obtulit milites VIII. & seruientes XX. & in Monte Murro, sicut dixit, tenet feudum VI. militum. & cum augmento obtulit milites XII. & seruientes XXX.

Inter feudum, & augmentum milites XX.

& seruientes L.

108. Beregnarius de Giso emit Burganum in Prin-

(b) *Baiulatio* hîc est administratio, procuratio. Hinc civitatis *baiulus*, idest gubernator, in Chronico Romualdi Salernitani apud Murator. S. R. I. T. VII. col. 199. *Baiulatio* pro baiuli potestate usurpatur a Gulietmo I. const. crebra, tit. de iuramentis non remittendis a baiulis: Quod quidam baiuli nostri usque adeo suae BAIVLATIONIS extendunt officium &c. In Charta Goffredi Comitis Cupersani an. 1105. apud Ughellum Ital. Sacr. T. VII. p. 1072. *Baiulatio* est gravamen: Concedimus etiam, ut nemo ex hominibus ipsius ecclesie . . . constringatur ullo tempore ad faciendam baiulationem, vel aliquam servitutem.

Principatu Tarenti, &, sicut ipse dixit, est feudum IV. militum. & cum augmento obtulit milites VIII.

C V R I A.

109. Riccardus de Sancta Sophia tenet Riuisum, quod est feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VII.

110. Amon dixit, quod tenet in Picerno feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites III. & seruientes X.

111. Gualdinus de Glosa emit medietatem Picerni, quæ fuit Pocarnati, quod est feudum I. militis & medij. & cum augmento obtulit milites III. & seruientes X.

112. Gloriosus de Gloriosa dixit, quod tenet de Gloriosa feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

113. Thomas de Castello Menzano dixit, quod tenet feudum I. militis de Castello Menzano. & cum augmento obtulit milites II.

114. Goffridus Tortamanu dixit, quod tenet Gallipolum de Montana, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

115. Vxor Guillelmi Monachi dixit, quod tenet feudum I. militis de Triuinea. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes III.

116. Vrso de Ligorio tenet in Ancia feudum I. militis. & cum augmento obtulit II. milites.

117. Bernardus de Ligorio, sicut ipse dixit, tenet in Ancia feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

118. Vxor Leonis Malasorte, & Dauit, sicut dixit Raynaldus filius Fredaldi Camerarij (c), tenet in Ancia feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

DE MONTE PILOSO.

119. **R**obertus filius Raynaldi Bellicampi, sicut dixit prædictus Raynaldus Camerarius, tenet in Monte Piloso & Graulina feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

120. Iordanus filius Raulis de Tricarico, dixit prædictus Raynaldus Camerarius, quòd tenet in Monte Piloso feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

121. Guillelmus Malaopera, sicut dixit prædictus Raynaldus Camerarius, tenet in Monte Piloso dimidij feudum militis. & cum augmento obtulit militem I.

122. Alexander de Petra, sicut dixit prædictus Raynaldus Camerarius, tenet in Petra dimidij feudum militis. & cum augmento obtulit militem I.

123. Lambertus de Petra filius Eliæ, sicut dixit prædictus Raynaldus Camerarius, tenet pauper feudum militis. & cum augmento seruiet ipse.

124.

(c) Nomina complurium Camerariorum passim occurrunt in hoc albo. Camerarii autem erant, qui in provinciis publicam pecuniam curabant, & vectigalia tractabant. Conf. nostra *element. iur. public. Neap. lib. I. cap. 3.*

124. Abbas Sanctæ Mariæ Montis Pilosi, sicut Raynaldus filius Fredi Camerarij curiæ significando mandauit: de eo, quod tenet in Yrso obtulit cum augmento milites X. & seruientes L. inter quos numeratus est Tancredo de Yrso cum feudo suo.

125. Giuano Rubeus, sicut inuentum est in quaternionibus Curiae, tenet in capite de Principatu Tarenti in demanio Alianum superiorem, quod est feudum III. militum, et Alianum inferiorem, quod est feudum III. militum, & Tur, quod est feudum II. militum, & Guardiam, quod est feudum II. militum.

126. Hoc totum tenet prædictus Giuanus, præter dodarium (d) vxoris Riccardi filij Giroi, quod

(d) *Dodarium*, seu *dotarium*, *dotallitium* barones Regni uxoribus suis constituebant super feudo. Ipsi Reges iam inde a principio Reginis nostris in dotarium assignabant uectigalia, agros, ac uero etiam oppida, & ciuitates, quorum redditibus, quæ ipsis privato usui essent, sibi pararent. Sic Gulielmus II. Rex noster Ioannæ uxori suæ Henrici II. Angliæ Regis filiae in *dotallitium concessit ciuitatem Siponti & ciuitatem Vessæ*, aliaque castella, uti uidere est in Charta donationis apud Robertum Montens. in *appendic. ad Sigebert. ad anth.* 1178. Hovedenum *Annalib. Anglic. in Henrico II. ad an.* 1177. alioſque. *Chronicon Dominici de Gravina* apud Murator. S. R. I. T. XII. col. 557. : *Denique dicta Regina coepit se contentam ostendere de matrimonio supradicto, & tradens sorori suæ dotem congruam, donauit illi pro suo DOTARIO Comitatum Albue, & in auto super iuribus collectarum generalium Regni unciarum miliaria triginta duo.* Primus de dotario legem tulit Rogerius I. Siciliæ Rex const. si quis baro, sit. de dotario constituendo in feudis & castris,

88 *Barones Regni Apuliae*
quod tenet in servitio filiorum :
Guardiam , & Tur.
Sunt de demanio milites X. & cum augmento
milites XX. & seruientes XL.

127. Guirnisius de Guardia tenet in Guardia
feudum I. militis.

Isti sunt qui tenent de prædicto Giuano .

128. Guillelmus de Cælum tenet de eo , si-
cut dixit , in Aliano inferiori feudum I. mili-
tis . & cum augmento obtulit milites II. &
seruientes IV.

129. Guillelmus de Messanello tenet de præ-
dicto Alexandro fratre suo Messanellum , quod
est feudum I. militis . & cum augmento obtulit
milites II. & seruientes IV.

130. Alexander de Gallipoli tenet de eo Gal-
lipolim , quod est feudum I. militis . & cum
augmento obtulit milites II. & seruientes IV.

Demanii , & seruitii prædicti Giuani .
Milites XXVI. cum augmento , & seruientes LII.

Et si necessitas fuerit in partibus illis , super
hoc , ibunt quotquot habuerit .

131. Robertus Petraperciatæ , frater Guillel-
mi

qua indulgit baroni vel militi tria feuda possidenti , do-
tarium in uno ex iis uxori constituere : duo autem , vel
unum habenti , dotarium ei in pecunia assignare ; quod
si plura tribus feudis habeat , in uno etiam constituet ,
modo abstineat a castro , unde baronia nomen assumpsit .
Eius filius Guilielmus I. const. mulier , tit. de dotariis con-
stituendis cavit , ut mulier , quae dotarium habuerit in ser-
va , post mortem viri heredem vel dominum baroniae de do-
tario asscurare teneatur &c. Conf. nostra element. iur.
feud. lib. II. cap. 10.

mi de Petraperciata tenet in baliu de Principatu Tarenti Petram Perciatam , quod , sicut dixit est feudum II. militum . & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes VI. Et si necessitas fuerit in partibus illis , quotquot habere poterit.

132. Carbonus de Bellomonte tenet in capite de Principatu Tarenti Gracculum , quod , sicut inuentum est in quaternionibus Gurix , est feudum IV. militum . & cum augmento obtulit milites VIII.

133. Robertus Corniti tenet in capite de Principatu Tarenti Cornitum , quod , sicut dixit Carfidonius frater eius , est feudum II. militum . & cum augmento obtulit IV.

134. Margarita vxor olim Guillelmi AltiIohannis , & filius eius tenent in capite de Principatu Tarenti Altum Iohannem , quod , sicut inuentum est in quaternionibus Curix , est feudum III. & cum augmento obtulerunt milites VI. & seruientes L.

COMITATVS MONTIS CAVEOSI.

Isti sunt Barones , qui tenent de Comitatu Montis C.

135. **G**uillelmus de Caro dixit , quod tenet de eodem Comitatu Sanctum Maurum , quod est feudum VI. militum , & Salandram , quæ est feudum III. militum . & cum augmento obtulit milites XVIII. & seruientes XX.

136. Patritius , qui duxit vxorem , quæ fuit Alberedi , tenet de eodem Principatu Gurgulionem

nem, quod est feudum II. militum, & Petram, quod est feudum I. militis, & Petrollam, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites IX. & seruientes XVI.

137. Sarolus Episcopus tenet de eodem Alberedo Castellum Roccz, quod, sicut dixit ipse Alberedus, est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV.

Summa demanij, & seruitij praedicti Alberedi: cum augmento milites XI. & seruientes XX.

138. Mazarinus, sicut inuentum est in quaternionibus Curiae, tenet de eodem Comitatu Castellionem, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV.

139. Patritius, qui duxit uxorem quae fuit Alberedi de Doa, tenet in balio Montem Albanum, quod, sicut dixit Guillelmus Petraperaciata, est feudum V. militum. & cum augmento obtulit milites X. & seruientes X.

140. Paganus de Cyrillano dixit, quod tenet de eodem Comitatu Cyrillanum, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites III. & seruientes IV.

141. Herbertus filius Herberti de Craco tenet cum terra sua Cracum, & Gagnanum, quod; sicut inuentum est in quaternionibus Curiae, sunt feuda IV. militum, & in duplo VIII.

142. Riccardus de Camarda, sicut dixit, tenet (e) Camardam, & Ferraczanum, quod est feudum

(e) *Tenere* dicitur, qui praedium a domino feudali dependens, inque eius feudo, vel dominio possidet: quo sensu ea vox in nostro catalogo per saepe usurpatur.

dum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

143. Item Riccardus de Camarda tenet In-
gurgum, quod, sicut inuentum est in quater-
nionibus Curiz, est feudum I. militis. & cum
augmento obtulit milites II.

144. Vxor Hugonis de Oria tenet Achium,
quod, sicut inuentum est in quaternionibus Cu-
riz, est feudum II. militum. & cum augmen-
to obtulit milites IV. & seruientes VI.

145. Episcopus Anglonensis, & homines de
Anglono obtulerunt VI. milites. & seruientes XL.

146. Fulco nepos Archiepiscopi Acherontiz te-
net de eodem Comitatu Milliam, quod, sicut
inuentum est in quaternionibus Curiz, est feu-
dum IV. militum. & cum augmento obtulit
milites VIII.

147. Iuliana uxor Adami de Garagusa tenet de
prædicto Comitatu Garagusam, quod, sicut in-
uentum est in quaternionibus Curiz, est feudum
I. militis. & cum augmento obtulit milites II.
& seruientes IV.

148. Goffridus de Pullano tenet Pullanum,
quod, sicut inuentum est in quaternionibus Cu-
riz, est feudum I. militis. & cum augmento
obtulit milites II.

149. Guaymarius Capuacij tenet de prædicto
Comite Acceptorem, quod, sicut dixit Roge-
rius Burdonus, est feudum I. militis & dimi-
dij. & cum augmento obtulit milites III.

150. Vxor, quæ fuit Alaymi de Pomarico,
tenet in Pomarico feudum I. militis. & cum
augmento obtulit milites II.

151. Hugo de Berollo dixit , quòd tenet in Pomarico feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

152. Hugo de Turso , sicut dixit , tenet in Turso feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

153. Robertus Persilingus tenet de Principatu Tarenti Iohi , quod , sicut inuentum est in quaternionibus Curia , est feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites VI. Et si necessitas fuerit in partibus illis , quotquot habere poterit .

154. Guillelmus de Oria tenet Palianum , quod , sicut inuentum est in quaternionibus Curia , est feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

COMITATVS LICII.

155. De terra Comitis Tancredi filij Domini Ducis Rogerij , quæ fuit Comitis Goffridi Montis Caucosi , sicut dixit idem Comes Goffridus , demanium suum de Licio est feudum X. militum , & de Carminea feudum III. militum , & de Ostuno VII. militum .

Summa demanij prædicti Comitis Tancredi : Feuda militum XX. & cum augmento milites XL.

Isti sunt , qui tenent de eo .

156. **A** Mardus Guarandus , sicut dixit , tenet in Licio feudum II. militum . & cum augmento obtulit milites IV.

157.

157. Rogerius Buchel, sicut inuentum est in quaternionibus Curia, tenet in Licio feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

158. Raynaldus de Trevento, sicut inuentum est in quaternionibus Curia, tenet in Licio feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

159. Riccardus de Pisanello, sicut ipse dixit, tenet in Licio feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

160. Thomasius Manescalcus, sicut ipse dixit, tenet in Licio feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

161. Stephanus Falconarius tenet in Licio feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

162. Guimundus, sicut ipse dixit, tenet in Licio feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

163. Robertus de Arabod, sicut ipse dixit, in Licio tenet feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

164. Aamen de Bonoseculo, sicut ipse dixit, tenet in Licio feudum I. militis & dimidij. & cum augmento obtulit milites III.

165. Ioccolinus de Tora, sicut ipse dixit, tenet in Licio feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites III.

166. Robertus Guaragne, sicut ipse dixit, tenet feudum I. & cum augmento obtulit milites II.

167. Sarolus de Caruigna, sicut ipse dixit, tenet in Licio feudum I. militis, & in Caruigna

gna feudum non integrum . & cum augmento obtulit milites III.

168. Robertus de Massafra , sicut ipse dixit , tenet in Licio feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

169. Robertus Bicot , sicut ipse dixit , tenet in Licio feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

170. Riccardus Biscardus , sicut inuentum est in quaternionibus Curiae , tenet in Licio feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

171. Guido de Barolo , sicut ipse dixit , tenet in Licio feudum II. militum . & cum augmento obtulit milites IV.

172. Girardus de Bricuno , sicut ipse dixit , tenet in Licio feudum II. militum . & cum augmento obtulit milites V.

173. Raul filius Tipaldi , sicut inuentum est in quaternionibus Curiae , tenet in Licio feudum III. militum . & cum augmento obtulit milites VI.

DE OSTVNO.

174. Guibertus de Campauino tenet in Ostuno feudum dimidij militis . & cum augmento obtulit militem I.

175. Osbernus tenet in Ostuno feudum dimidij militis . & cum augmento obtulit militem I.

C V R I A.

176. Thomasius de Sancto Iohanne , sicut inuen-

uentum est in quaternionibus Curiz , tenet demanum in Castro , feuda militum XIX. & in Piccardo feuda militum II. & in Alexano feuda militum V. & in Monte Sardo feudum militum IV.

Feuda demanij prædicti Milites XXX.
Et cum augmento obtulit milites CXXIII.

Isti sunt , qui tenent de eo .

177. **R**iccardus Guiscardus , sicut ipse dixit , tenet in Castro feudum I. militis & dimidij . & cum augmento obtulit milites III.

178. Robertus Mustacze , sicut ipse dixit , tenet in Castro feudum III. militum . & cum augmento obtulit milites VI.

179. Peregrinus , sicut ipse dixit , tenet in Alexano feudum IV. militum . & cum augmento obtulit milites VIII.

180. Guillelmus Grassus , sicut ipse dixit , tenet in Alexano feudum III. militum . & cum augmento obtulit milites III.

181. Guillelmus filius Tibaldi , sicut ipse dixit , tenet in Monte Sardo feudum II. militum . & cum augmento obtulit milites IV.

182. Hugo de Biaz , sicut ipse dixit , tenet in Piccardo feudum I. militis & dimidij . & cum augmento obtulit milites III.

183. Filius Guillelmi de Ostuno , sicut ipse dixit , tenet in Monte Sardo feuda II. militum . & cum augmento obtulit milites IV.

184. Goffridus de Specca , sicut ipse dixit , tenet in Monte Sardo feudum II. militum . &
cum

cum augmento obtulit milites V.

185. Filia Iordanæ, sicut dixerunt, tenent in Monte Sardo feudum I. militis & dimidij. & cum augmento obtulerunt milites III.

186. Vnfredus de Guiuilla, sicut dixit Raul de Sancto Iohanne, tenet in Castro feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites III.

187. Philippus de Sternacia, sicut ipse dixit, tenet in Alexano feuda II. militum. & cum augmento obtulit milites V.

188. Ioannes Philippi tenet in Alexano, quod tenebat Sarolus de Astiliano, quod, sicut dixit Raul de Sancto Iohanne, est feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VI.

189. Riccardus Caluus, sicut dixit Raul de Sancto Iohanne, tenet in Monte Sardo feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

190. Raul Bagnardus, sicut ipse dixit, tenet in Castro feuda II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

191. Dionysius, sicut dixit Raul de Sancto Iohanne, tenet in Castro feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

192. Tarsia & Hugo de Gualto, sicut dixit Raul de Sancto Iohanne, tenent in Castro feudum I. militis & dimidij. & cum augmento obtulerunt milites III.

193. Filia Bonifacij, sicut dixit Raul de Sancto Iohanne, tenet in Monte Sardo feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

194. Hugo filius Goffridi, filij Nicolai, & Robertus Crispinus tenent in Piccardo feudum I. militis & dimidij, sicut dixit Raul de San-

cto

Et Iohanne. & cum augmento obtulerunt milites VI.

195. Guillelmus Maletta, sicut ipse dixit, tenet in demanio de Massafra feudum X. militum, & de Coruenone feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites XXIV. & seruientes XXX.

Isti sunt, qui tenent de eo.

196. **H**enricus de Pont tenet de eo feudum I. militis. & cum augmento milites II. obtulit.

197. Gosmagnus tenet de eo feudum dimidij militis (f). & cum augmento obtulit militem I. Summa demanij & seruitij Milites XXVII, & seruientes XXX.

Isti sunt, qui tenent feuda in Mutula.

198. **G**vaymarius tenet in Mutula feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit se ipsum ad custodiam maritimæ.

199. Sarolus de Mutula tenet in Mutula feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit se ipsum ad custodiam maritimæ.

200. Accaria tenet in Mutula feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit se ipsam ad custodiam maritimæ.

201. Hugo filius Guillelmi tenet in Mutula
G feu.

(f) Quid sit feudum dimidij militis, infra not. (g) exponetur.

feudum dimidij militis . & cum augmento obtulit se ipsum ad custodiam maritimæ .

202. Riccardus filius Goffridi tenet in Mutula quartam partem feudi I. militis . & cum augmento obtulit se ipsum ad custodiam maritimæ .

Summa prædictorum militum Mutulæ :

203. Sunt integra feuda III. minus quarta . & cum augmento mittent in exercitu milites VI. & medium .

204. Goffridus de Tulla cmit à Curia Tertiam : de feudo cuius inquirendum est .

DE CASTELLANETO.

205. **H**ugo de Turso tenet in Castellaneto feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

206. Bartholomæus in Castellaneto tenet feudi militis duas partes . & cum augmento obtulit se ipsum ad custodiam maritimæ .

207. Iohannes Mustaczus tenet in Castellaneto tertiam partem feudi militis . & cum augmento obtulit se ipsum ad custodiam maritimæ .

208. Iohannes de Auellino tenet in Castellaneto dimidium feudum militis . & cum augmento obtulit militem I.

209. Rao filius Riccardi Basilij tenet in Castellaneto dimidium feudum militis . & cum augmento obtulit militem I.

Summa prædictorum militum Castellanetæ :

Integra feuda III. & dimidium . & cum augmento mittent in exercitu milites VII.

210. Robertus filius Bisancij , sicut ipse dixit , tenet in Genuasio quartam partem feudi I. militis . & cum augmento obtulit se ipsum .

DE TARENTO.

Milites integra feuda tenentes .

211. **R**ogerus Flamengus , sicut ipse dixit , tenet in Tarento feudum III. militum . & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes XI.

212. Balthassar filius Glay , sicut ipse dixit , tenet in Tarento feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

213. Mulier Guillelmi Piccardi tenet in Tarento feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

214. Scriba de Patricio , sicut inuentum est in quaternionibus Curia , tenet in Tarento feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

215. Guillelmus Saluarius , sicut ipse dixit , tenet in Tarento feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites III. Habet autem hæc feuda ex parte vxoris suæ.

216. Pontius , sicut ipse dixit , tenet in Tarento feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

217. Filius Guillelmi Barruni , sicut ipse dixit , tenet in Tarento feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

218. Robertus filius Obirardi , sicut ipse dixit ,

xit, tenet in Tarento, quod fuit Hugonis de Guanteduilla, quod est II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

219. Fulco Veltrus tenet in Tarento feudum, quod fuit Mabilæ vxoris quondam Rogerij de Berulo, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

220. Jordanus filius Raynaldi de Burges, cuius balium habet Malucor, tenet in Tarento feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VI.

Summa prædictorum feudorum milites XVIII.

Et cum augmento milites XXXVII.

& seruientes XX.

Milites Tarenti habentes feuda non integra.

221. **G**offridus de Francauilla, sicut inuentum est in quaternionibus Curia, tenet in Tarento feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit se ipsum ad custodiam maritimæ.

222. Landulphus filius Sichinulphi tenet in Tarento, sicut ipse dixit, feudum dimidij militis (g). & cum augmento obtulit se ipsum ad

(g) In catalogo præfenti saepe occurrunt feuda cum onere dimidii militis, unius militis & dimidii, quarti, militis & quarti, item tertiæ, quintæ, septimæ partis militis. Ita hic inter milites Tarenti legitur: *Maraldius tenet in Tarento quintam partem feudi militis 1. Filius Goffredi de Luciano tenet in Tarento quartam partem 1. mil. Puginata in Tarento tenet septimam partem feudi 1. mil.*

ad custodiam maritimæ.

223. Maraldicius, sicut ipse dixit, tenet in
Ta-

mil. Filius Maroldi tenet in Tarento tertiam partem feudi 1. mil. &c. Similia feuda his temporibus occurrunt in Nortmannia, unde in nostras regiones a Nortmannis inuenta fuerunt. Conf. catalogum feudorum inscriptum, *Feoda Normanniae*, atque *Scriptum de servitiis militum, quae debentur duci Normanniae*, apud Duchesne Collect. *Scriptor. Normannor. in appendic.* Quid vero eiusmodi feuda fuerint, dispiciamus. Carolus Dufresne in *Glossar. med. & infim. Latinit. voc. feudum militare*, vel *militis opinatur*, possessores istiusmodi feudorum obstrictos fuisse, *Regem in expeditionem pergentem comitari per 40. dies armis omnibus & equis instructos: si vero feudum dimidii esset militis, per 20: si denique quartae partis militis, per 10.* Urget is Statutum Henrici II. Regis Angliae apud Hoveden. p. 614: *Quicumque habet feudum 1. militis, habeat lorica & cassidem, & clypeum & lanceam: & omnis miles habeat tot loricas & cassides, & clypeos & lanceas, quot habuerit feoda militum in dominio suo.* Laudat etiam in suam sententiam diploma apud Ughell. *Ital. Sacr. T. VI. in episcop. Teatin. p. 866.* Verum, admissa hac Dufresnii interpretatione, quid Regibus profuisset istiusmodi militare servitium, plane non video. Etenim plerumque in ipso itinere fuissent a multis eorum militibus relictis, antequam destinatum locum attingerent. Praeterea quum multi feudatiorum nostrorum obtulissent augmentum oneris sui, id importare debuisset incrementum dierum ex Dufresnii sententia, non militum & servientium, uti saepe in hoc catalogo observatur, ubi inter alios legitur in *§. de Valle Marfi: Raul de Falascosa tenet ab eodem Comite feud. 3. mil. &c.* Inter feuda, & augmenta servitii obtulit milites 139. & servientes 200. *Et si necessitas fuerit in Marchia, & in Provincia illa, habebit universam gentem suam.* Frustra vero Dufresne Statuto Henrici II. nititur; non enim iubet feudatarios augere dies, sed arma pro tot militibus, quot praebere tenebantur. Nec

Tarento quintam partem feudi militis I. & cum augmento obtulit se ipsum ad custodiam maritimæ.

224. Filius Goffridi de Luciano, sicut inuentum est in quaternionibus Curia, tenet in Tarento quartam partem I. militis. & cum augmento obtulit medium militem.

225. Punginata tenet in Tarento septimam partem feudi I. militis. & cum augmento obtulit militem medium.

226. Filius Maroldi, sicut dixit, tenet in Tarento tertiam partem feudi I. militis. & cum aug-

ipsi Charta Ughelliana suffragatur; in ea namque Rainulfus episcopus Teatinus loquitur de peculiari obligatione vi pacti constituta in concessione castri, praebendi scilicet quotannis Roberto Regi servitium unius militis per 40. dies in Marca, vel annonam in terra Beneventana, pro varia scilicet necessitate. Equidem arbitror, medietatem, quartam, septimam &c. partem militis significare non numerum dierum, sed dimidium, quartam &c. sumtum ad equitem sustentandum necessariorum. Id colligitur ex alio Catalogo baronum nostrorum, qui an. MCCLXXII. sub Carolo I. Andegavensi pro expeditione in Thraciam contribuerunt, apud Borrellum *cis. loc. p. 180.* ubi in fin. legitur: *Qui omnes de Neapoli consueverunt, & debent conferre & solvere pro servitio XVII. militum minus tertia &c.* Idem apparet ex II. F. 54: *Quicumque in dicta publica expeditione Romam Regem, aut sub Rege dominum suum non adfuerit, aut eundo cum ipso, aut pro quantitate feudi stipendia militum persolvendo &c.* Ceterum ob veterum monumentorum defectum ignota est agri quantitas pro feudo unius militis, dimidii &c. Certe repetenda tota res est a reditu feudi, qui varius est pro diversitate locorum, aut a domini voluntate, qui pro arbitrio infeudationis condiciones exprimebat.

augmento obtulit se ad custodiam maritimæ.

Summa prædictorum militum.

Sunt integra feuda II. & medium & quinta. & cum augmento mittent in exercitu milites V. & tertiam.

DE O R I A.

Milites feuda & partem feudi tenentes.

227. **P**aganus de Beneuento dixit, quòd tenet in Oria feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VI.

228. Oliuerius de Brunamala dixit, quòd tenet in Oria feudum, quod fuit Roberti de Frainnella, quod est IV. militum. & cum augmento obtulit milites VIII.

229. Bulfanaria mater Roberti de Oria, sicut dixit, tenet in Oria feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

230. Petrus de Baro dixit, quòd tenet feudum in Oria, quod fuit Roberti de Alexano, & est feudum IV. militum. & cum augmento obtulit milites VIII.

231. Raynaldus de Palogonia, sicut inuentum est in quaternionibus Curia, tenet in Oria tertiam partem feudi. & cum augmento obtulit se ipsum ad custodiam maritimæ.

232. Stephanus de Pulcellis, sicut inuentum est in quaternionibus Curia, tenet in Oria quartam partem feudi militis. & cum augmento obtulit se ipsum ad custodiam maritimæ.

233. Filius Aczulini dixit, quod tenet in

Oria quartam partem feudi I. militis. & cum augmento obtulit se ipsum ad custodiam maritimæ.

Feuda Oriæ sunt milites XIII.

Et cum augmento milites XXV. & seruientes III.

DE MUANNO.

Isti sunt milites, qui tenent feuda in Muanno.

234. **F**ilii Iordani de Aczo, sicut inuentum est in quaternionibus Curia, tenent in Muanno feudum I. militis. & cum augmento obtulerunt milites II.

235. Aymericus Longobardus, sicut inuentum est in quaternionibus Curia, tenet feudum pauperrimum in Muanno. & cum augmento obtulit se ipsum ad custodiam maritimæ.

Summa feudorum de Muanno militum II.

Et cum augmento militum III.

Milites Muanni non habentes feuda debent inquiri.

DE BRVNDVSIO MARITIMAE.

236. **P**etronus dixit, quodd tenet in Brundasio feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit militum I.

DE SVLITO.

237. **S**anson dixit, quodd tenet in Sulito feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

238. Raul Bellus, sicut dixit Rogerius Guaragnus, tenet in Sulito feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

239. Raul de Geruasio, sicut dixit Stephanus de Neritono, tenet in Sulito feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit militem I.

240. Thomasius Russellus tenet in Sulito feudum, quod fuit Ranfredi, quod, sicut dixit Rogerius Flamingus, est septima pars militis. & cum augmento obtulit quartam partem militis.

241. Peregrinus filius Saroli tenet in Sulito feudum dimidij militis, sicut ipse dixit. & cum augmento obtulit militem I.

Summa prædictorum militum Suliti feuda IV. & septima.

Et cum augmento milites VIII. & medius.

Y D R O N T V M.

Isti sunt milites ibi feuda, & partem feudi tenentes.

242. **R**obertus Guaragnus, sicut dixit, tenet in Ydronto feudum I. militis & dimidij. & cum augmento obtulit milites II.

243. Goffridus filius Duranti tenet in Ydronto feudum I. militis & medii. & cum augmento obtulit milites III.

244. Raynaldus de Triunto tenet, sicut dixit, feudum in Ydronto III. militum. & cum augmento obtulit milites VI.

245. Philippus de Ostuno, sicut ipse dixit, tenet in Ydronto feudum III. militum. & cum aug-

augmenro obtulit milites VI.

246. Goffridus Bonus Vassallus , sicut ipse dixit , tenet in Ydronto I. feudum & dimidij militis . & cum augmento obtulit milites III.

247. Goffridus de Episcopo , sicut ipse dixit , tenet in Ydronto I. feudum & dimidij militis . & cum augmento obtulit milites III.

248. Eustasius de Vales tenet , sicut ipse dixit , feudum in Ydronto I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

249. Raul de Auerla , sicut ipse dixit , tenet in Ydronto feudum I. militis & dimidij . & cum augmento obtulit milites III.

250. Hugo de Ydronto , sicut dixit Rogerius Guarannus , tenet in Ydronto feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

251. Erbet de Lanfreuilla , sicut ipse dixit , tenet in Ydronto feudum II. militum . & cum augmento obtulit milites IV.

252. Raul Sachespes , sicut ipse dixit , tenet in Ydronto feudum I. militis & dimidij . & cum augmento obtulit milites III.

253. Robertus de Tueuilla , sicut dixit Rogerius Flamengus , tenet in Ydronto feudum II. militum . & cum augmento obtulit milites IV. Et Curia credit quodd plus tenet .

254. Armil filius Stephani , sicut ipse dixit , tenet feudum in Ydronto I. militis & dimidij . & cum augmento obtulit milites III.

255. Goffridus Bomundi , sicut ipse dixit , tenet in Ydronto feudum II. militum & dimidij . & cum augmento obrulit milites V.

256. Antelmus de Mulisio , sicut dixit Ro-

ge-

gerius Guarannus, tenet in Ydronto feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VI.

257. Raul Scallum, sicut dixit Rogerius Guarannus, tenet in Ydronto feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit militem I.

258. Henricus de Brauan duxit in uxorem filiam Mariæ, quæ, sicut dixit Rogerius Guarannus, tenet in Ydronto feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit militem I.

259. Filia Guillelmi de Mallano; sicut dixit Rogerius Guarannus, tenet in Ydronto feudum I. militis. & cum augmento obtulerunt milites II.

260. Riccardus Guiscardi, sicut inuentum est in quaternionibus Curia, tenet in Ydronto feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

Summa prædictorum militum feuda XXXI.

Et cum augmento feuda LXII.

DE N E R I T O N E .

261. **R**aul de Talla, vt ipse dixit, tenet in Neritone feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

262. Marinus Longus dixit, quodd tenet in Neritone feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

263. Tadæus filius Geruasi, sicut inuentum est in quaternionibus Curia, tenet in Neritone feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

264. Raynonus de Cagnano emit terram, quæ
fuit

fuit Bartholomæi filij Stephani de Neritone, & est feudum V. militum. & cum augmento obtulit milites X. & seruientes X.

265. Paulus filius Hugonis tenet in demanium de Domino Rege de Neritone, sicut inuentum est in quaternionibus Curia, feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes XVI.

266. Rogerius filius Manzi tenet in Neritone de prædicto Paulo feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

267. Vxor Rogerij Flandren tenet in Neritone feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VI.

S A L P E .

268. **C**Vria tenet demanium, quod tenuit Boa. Salparum Salpe feuda XX. militum cum demanio suo, & eius augmentum sunt milites XXV. Summa. Vnà inter feudum, & augmentum milites XL. & seruientes L.

R A P O L L A .

269. **L**iardus tenet in Rapolla feudum pauperimum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

270. Sanson de Rapolla tenet pauperrimum feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

271. Guido de Rocca dixit, quodd tenet in Rapolla feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

Curia tenet tres . . .

MI.

MILITES VENVSIL.

272. **P**alaginus dixit, quòd tenet feudum militis, non tamen integrè. & cum augmento obtulit milites II.

273. Curia tenet feudum, quod tenuit Guillelmus filius Maynerii, quod est I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

274. Curia tenet feudum I. militis, quod tenuit Riccardus filius Orrisij, quod cum augmento est II. militum.

275. Achilles dixit, quòd tenet feudum I. militis. & augmentum eius I. Vna obtulit milites II.

276. Vxor Barenfis, sicut dixit, tenet feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit militem I.

Milites Venusij cum augmento sunt IX.

277. Leo de Fogia tenet Pandam, quod, sicut dixit, est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes VIII.

RIPA CANDIDA.

278. **R**ogerius Mar. tenet Ripam Candidam, feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VI.

279. Matthæus nepos presbyteri Leonis dixit, quòd tenet villanos IV. (b) & cum augmento.

(b) Saepissime in hoc catalogo memorantur villani qui

· 110 *Barones Regni Apuliae*
mento obtulit militem I.

280. Robertus Guismundi tenet villanos II.
& cum

qui a feudatariis possidebantur. Nomen hoc Latinis ignotum, apud scriptores medii aevi frequens est. A villis, in quibus commorabantur, dicti sunt *villani*, *villici*, itemque *rustici*, a ruribus, quae excolebant. Fridericus II. const. *prosequentes*, tit. *de pugn. sublati*: *Villanus*, inquit, *qui in villis & casalibus habitat*. Erant villani homines villis ac servilis conditionis, villae seu glebae adscripti, cumque villis & praediis venibant: cuiusmodi servos Romanum ius *colonos*, vel *adscriptitios* adpellat l. 3. C. *de tabular.* l. 37. C. *de episc. & cleric.*, Nov. 123. cap. 4. & 17. Sub Rogerio Comite, eiusque filio Rogerio I. Siciliae Rege redditus agris cultus, qui colonis destituti squaliebant, deductis in Siciliam Gallorum & Longobardorum coloniis, ac donato baronibus, ecclesiis, monasteriis una cum feudis certo numero Saracenorum ex bello superstitum, aut Graecorum ex captivis in transmarinis expeditionibus factis, qui in villis tamquam servi glebae colendis agris vacarent. Rogerius Rex Neapoli potitus *donavit unicuique militi quinque modia terrae, & quinque VILLANOS*, teste Falcone Beneventano in *Chronic.* an. 1140. Mentio *villanorum* occurrit in Charta Graece scripta an. 1131. sub eodem Rogerio apud Montsfaucon. *palaeograph. Graec. lib. VI. p. 401.* De Villanis statuunt idem Rogerius Rex const. *errores eorum*, tit. *de his qui debent accedere ad ordin. cleric. & Fridericus II. const. adscriptitios*, tit. *de villan. non ordinand.*, qui episcopis interdicut villanos sine domino- rum consensu ordinare, nisi aliud ecclesiae necessitas exigat. Pendebant villani dominis suis tributum eius, quod ex industria, bonisve acquirebant. Sub Gulielmo II. Ioannes Lavardinus Gallus Caccabum oppidum obtinuit, Galliaeque consuetudinem praetexens ab oppidanis dimidium eius, quod in ipsos ex industria, bonisve rediret, extorquebat. Obnitebantur Caccabenses, patriis legibus institutisque nixi, quibus cautum erat ab oppidanis nihil tributi nomine dominis ex necessitate conferendum, sed

& cum augmento obtulit militem I.

281. Ioccolinus, sicut inuentum est, tenet villanos II. & cum augmento obtulit militem I.

282. Pantaleon nichil tenet; sed pro auxilio magnæ expeditionis obtulit se ipsum.

283. Andreas Guarneri nichil tenet; sed pro auxilio magnæ expeditionis obtulit se ipsum.

284. Guillelmus frater Pantaleonis nil tenet; sed pro auxilio magnæ expeditionis obtulit se ipsum.

285. Gregorius nil tenet; sed pro auxilio magnæ expeditionis obtulit se ipsum.

286. Robertus Inbaldo nil tenet; sed pro auxilio magnæ expeditionis obtulit se ipsum.

287. Gregorius Montanarus nil tenet, sed pro auxilio magnæ expeditionis obtulit se ipsum.

288. Hugo filius Vgerij nil tenet, sed pro auxi-

sed in ipsorum certis necessitatibus ultro tantum, & ex voluntate subueniendum; solum Saracenos, Graecosque qui censebantur veluti servi, & *villani* vocabantur, huiusmodi exactionibus obnoxios esse. Re ad Stephanum Cancellarium Gulielmi II. delata, ille Roberti de S. Ioanne, & Rogerii Tyronensis sanis consiliis temeraria suorum Gallorum anteponebat, qui querelas Caccabensium nullo loco habendas ea praescriptione rebantur, ne hoc exemplo rusticorum in dominos foveretur contumacia, eas reiecit. Conf. Gulielmi I. const. *quamplurimum, sit. de adiutorijs exigendis ab hominibus*, in qua de subsidiis a vassallis exigendis agitur. Villani, diu post sublatas in Occidente circa an. MCCL. servitutes, in Regno nostro stare perrexerunt: unde tamquam vulgo recepti memorantur in Capitulis Honorii IV. captivo Carolo II. Andegavensi conditis an. MCCLXXXV. Sed postea passim ab usu recesserunt.

auxilio magnæ expeditionis obtulit se ipsum.

289. Petrus Cetilia nil tenet, sed pro auxilio magnæ expeditionis obtulit se ipsum.

290. Guillelmus Presbyteri Leonis nil tenet; sed pro auxilio magnæ expeditionis obtulit se ipsum.

Vnà sunt de Ripa Candida milites XII.

Quibus debet respondere Rogerius Marefcalcus.

DE VICO, ET CONTRA, ET FLVMARA.

291. **R**iccardus filius Riccardi dixit, quòd demanium suum de Vico cum Contra est feudum IV. militum. De Flumara feudum IV. militum. De Vallata feudum III. militum. De Sancto Angelo feudum II. militum.

Vnà demanium suum est XVII. militum.

Et augmentum eius XX. milites.

Vnà obtulit inter feudum & augmentum milites XXXVII.

Et pedites armatos LXXX.

Isti tenent de eo.

292. **G**Valterius, sicut dixit, tenet de eo Montem Acutum, quod, sicut dixit, est feudum I. militis.

293. Guarinus de Vallata tenet de eo Petram Pizulam, quod est feudum pauperrimum I. & obtulit militem I.

Vnà tam de proprio feudo demanij, & servitij prædicti sunt milites XXIX.

Et augmentum eorum milites XXI.

Vnà omnes sunt milites XL. & seruientes LXXX.

MAN.

MANDRA, ET PULCARINVM.

294. **C**omes Robertus Casertanus (i) dixit, quòd Mandra, & Pulcarinum est feudum III. militum. Et augmentum eius milites III. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites VI.

H

CO.

(i) Robertus hic Casertae Comes sub Gulielmo II. Ricardum Mandrensem, Molisii Comitem, eo etiam nomine accusavit, quod occupatas olim Mandram in Apulia, aliasque in finibus Troianorum regii iuris terras, sine Curiae auctoritate furtim possideret. Ad haec Comes Molisii respondit apud Falcandum in *hist. Sicul.*, terram Mandram a Gayto Petro, quum is Curiae praeerat, ad tempus ea lege obtinuisse, ut inde singulis annis certam pensionem Curiae penderet; oppida vero in Troianorum finibus habuisse a Turgilio regionis illius Camerario. Iussi itaque sunt proceres omnes, praeter Curiae familiares, de hac dica, quae Molisii Comiti de integro impingebatur, cognoscere, ac iudicare. Erant autem ii Boamundus Monopolis Comes, Robertus de Lauro Comes Casertinus, Rogerius eius filius Tricarici Comes, Rogerius Comes Avellani, Simon Comes Sangrensis, Rogerius Comes Giracii, Rogerius Tyronensis Magister Comesstabulus, Florius Cameronsensis, iudex quoque Tarentinus, & Abdenago Hannibalis filius, qui erant Magistri Iustitiarum. Hi omnes iudicarunt, Comitem Molisii, quod Mandram a Gayto Petro quidem accepisset, sed post illius fugam, quum eam dimittere debuisset, furtim retinuisset, ceteras vero terras invasisset, Regis arbitrio multandum esse. Ex nostro autem albo constat, Mandram, Molisii Comiti ablatam, Roberto Casertae Comiti collatam fuisse.

COMITATUS CIVITATIS

Campum Marinum.

295. **C**omes Philippus de Civitate, sicut dixit Guarmundus filius Gualterij, habet in demanium Campum Marinum, quod est feudum VI. militum, & Turribulum feudum IV. militum, & Montem Corbinum feudum III. militum, & Petram feudum II. militum, & Vulturariam feudum II. militum, & Tufaram feudum I. militis, & Liciam feudum II. militum, & Macclam feudum II. militum, & medietatem Castellum Veteris feudum I. militis, & Sanctum Iohannem Maiorem feudum II. militum. Summa. Totum demanium prædictum, feudum XXXII. militum. Vnà inter feudum & augmentum obtulit milites LXII. & servientes CLXXXI. Et si necessitas fuerit in partibus illis, quot quot habere poterit.

Isti sunt Barones eius.

296. **G**uillelmus de Riccardo dixit, quod tenet Bicarum, quod est feudum III. militum. & augmentum eius milites III. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites VI. & servientes X.

CASALE IOHANNIS.

297. **M**arocta vxor Niuellonis de Casali Iohanne, sicut dixit Pinabellus, tenet
Ca.

Casale Iohannis, quod est feudum II. militum.
& cum augmento militum IV.

CISTERNA, PETRA, ET CATELLA.

298. **R**iccardus de Gualto, sicut dixit, demanium suum de Cisterna, de Petra, & de Catella est feudum II. militum. de Portacara feudum I. militis, & de Montilione feudum I. militis. Proprij feudi milites IV. & cum augmento obtulit milites VIII. & seruientes X.

Isti tenent de eo.

299. **G**uilhelmus de Gualto tenet de eo, sicut dixit, feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

300. Drumann tenet Tufaram feudum I. militis. & cum augmento obtulit militem I.

301. Geruasius de Catella tenet de eodem Riccardus feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

302. Riccardus filius Raen de Pede Celter. tenet de eo pauperrimum feudum I. militis de Pede Celter. obtulit militem I.

Summa. Vnà tam feudi demanij prædicti Riccardi, quàm seruitij sunt milites VIII.

Et augmentum eius sunt milites VIII.

Vnà sunt milites XVI. & seruientes X.

303. Sardus de Castello Magno tenet Castellum Magnum, quod sicut dixit, est feudum militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV.

304. Girardus de Faina, sicut dixit Guarmundus, tenet de Roberto Angueczann, quod sicut dixit, est feudum I. militis & dimidij. & cum augmento obtulit milites III. & seruientes IV.

305. Guillelmus de Faina, sicut dixit Guarmundus, tenet Ciuitellam, quod est, sicut dixit, feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV.

306. Vmbertus de Sancto Angelo, & cum eo frater eius de quodam Castellucio, quod tenet, sicut dixit, tenet Sanctum Angelum, quod est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

307. Idem Vmbertus tenet Castellum Pagannum, quod est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes IV. Et tenet de Domino Rege in capite, sicut dixit, medietatem Vlicis, quod est feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit militem I.

308. Carfidonius tenet de eodem Vmberto Serretellam, quod, sicut dixit, est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes II. Vnà tam feuda demanij prædicti Vmberti, quàm seruitij sunt milites V. & cum augmento obtulit milites X. & seruientes VI.

309. Rogerius Folleuilla dixit, quod tenet Ripam, quæ, sicut dixit, est feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VI.

310. Alferius Montis Sarraceni dixit, quod tenet Montem Sarracenum, & Casalalbolum, quod, sicut dixit, est feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes VI.

311. Robertus Sancti Agapiti dixit, quodd tenet Gildonem, quod est feudum II. militum.

312. Nouellonus, & Arabitus tenent medietatem Castellum Veteris, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulerunt milites VI. & seruientes VI.

313. Sicinulphus dixit, quodd tenet Cellem, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

314. Matthæus de Guadalino dixit, quodd tenet in tenimento Geti de eodem Roberto Filetam, quod est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

315. Curia tenet, quod tenuit Rogerius de Fenulo, Casalfanum, quod est feudum I. militis & dimidii. & cum augmento obtulit milites III. & seruientes X.

Isti tenent de eo.

316. **G**Vido filius Riccardi tenet de eo la Ciuitellam, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

317. Riccardus de Sancto Angelo tenet de eo Montem Longum, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

318. Riccardus Follicia tenet de eo, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

319. Gualaranus tenet de eo Binistrum, quod est feudum I. militis & dimidij. & cum augmento obtulit milites III. & seruientes X. Vñ totum feudum demanij, & seruitij milites VI. &

cum augmento sunt milites XII. & seruientes XX.

320. Robertus de Boëtio tenet Vetrascellum, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

321. Nicolaus filius Hæstoris tenet Casalordam, quod est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

322. Rogerius Draco tenet Fagianum, & Delicetum, quod est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes VI.

323. Domina Montis Falconis, sicut dixit Guarmundus, tenet Montem Falconem, quod est feudum II. militum. Et Guillelmus Potofrancus Rositum feudum I. militis. Vnà proprium feudum militum III. & augmentum eius milites III. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites VI. & seruientes VI.

Isti tenent de ea.

324. **R** Arifre tenet de ea Castellum Francolum, quod est, sicut dixit, feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV. Vnà proprium feudum tam demanij, quàm seruitij (k) prædictæ Dominæ Montis Falconis milites IV. & cum augmento milites VIII. & seruientes VI.

325. Raul de Deuia tenet in demanio Ripitel.

(k) Quid sit feudum *demanij*, & feudum *seruitij*, quorum in hoc albo mentio haud rara, intelliges ex nota (m), quam infra subiiciemus.

tellam, & in seruitium tenet Mallianum, quæ sunt feuda II. militum, & cum augmento obtulit milites IV.

326. Brunamons tenet Clusanum, quod est feudum I. militis, & cum augmento obtulit milites II. & seruientes II.

327. Scottus filius Adenulphi Scotti tenet Treselonem, quod est feudum I. militis, & cum augmento obtulit milites II.

328. Malfridus Campanarius tenet Campanarium, quod est feudum I. militis, & cum augmento obtulit milites II.

329. Robertus Drago tenet medietatem Basilionis: & Raynaldus Molisij tenet de eo alteram medietatem, quod totum, sicut dixerunt, est feudum I. militis, & cum augmento obtulerunt milites II.

330. Robertus de Ponte tenet Cericzam, & Guiperanum, quod Gualerius, quod solum est feudum I. militis, & cum augmento obtulit milites II. Et prædicta Cericza, & Guiperanum sunt feuda II. militum, & cum augmento obtulit milites IV. quibus prædictis augmentum milites VI. & seruientes VI.

331. Raul Alamagnus in demanio tenet Sanctam Crucem, quod est feudum I. militis, & Casam Saluaticam, quod est feudum I. militis, & Pectarium, de quo debet inquiri, quod est, sicut dixit, feudum I. militis, Vnà proprium feudum militum IV. & cum augmento obtulit milites VIII. & seruientes XV.

Isti tenent de eo.

332. **R**obertus de Partenico tenet Goffianum de eo, quod, sicut dixit, est feudum I. militis, & Montem Acutum feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites IV.

333. Raul Alamagnus tenet in seruitio Cerecellum, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes VI.

334. Idem Raul tenet in seruitio Roccam, sicut significauit Comes Philippus, feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit militem I.

335. Alferius Gambatesius tenet de prædicto Roberto Partenico Gambatesam, quod est, sicut dixit, feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

336. Lucas de Quatrano tenet de eodem Roberto Quatranum, quod est, sicut dixit, feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. Vnà tam de feudo demanij. quàm seruitij prædicti Rahulis sunt milites X. & augmentum tam demanij, quàm seruitij milites XI. Vnà omnes sunt milites XXI. & seruientes XXI.

337. Roffridus Montis Nigri dixit, quòd tenet dimidium feudum militis in Monte Nigro. & cum augmento obtulit militem I. & seruientes II.

338. Malfredus, sicut Comes Philippus significauit, tenet Campum Nigrum, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

339. Girolodus de Gay, sicut inuentum est, tenet dimidij feudum militis in Sancto Angelo
in

in Bico . & cum augmento obtulit militem I.
& seruientes II.

340. Hugo filius Aeti , sicut dixit , tenet (&
in quaternionibus Curie est inuentum , quod de-
manium suum , quod tenet in Ducatu) de Sa-
la est feudum I. militis . & cum augmento mi-
lites II. & seruientes X.

Isti tenent de eo.

341. **R**obertus de la Rocca , Robertus Ma-
nerius , Raynaldus Montis Dragonis,
Hugo Elias, Henricus de Layfa , & Robertus de
Layfa tenent Montem Falconem , quod , sicut
dixit Hugo filius Aeti , sunt feuda II. militum.
& cum augmento obtulerunt milites IV. & ser-
uientes X.

342. Matthæus de Lauelana dixit , quod te-
net de eo Lauelanam , quod est feudum I. mi-
litis . & cum augmento obtulit milites II. Vnà
tam de feudo demanij , quàm seruitij prædicti
Hugonis filij Aeti sunt milites IV. & augmen-
tum eius milites VIII. & seruientes XX.

343. Leo de Foggia tenet Pandam , quæ est,
sicut dixit , feudum I. militis . & cum augmento
obtulit milites II. & seruientes IV.

TERRA BENEVENTANA.

344. **C**omes Rogerius Boni Albergi dixit ;
quod demanium suum Terræ Beneuen-
tanæ ; de Apice est feudum VI. militum , de Bo-
po Albergo feudum IV. militum , de Sancto Se-
uero

uero feudum III. militum. Vna proprium feudum, milites XIII. & cum augmento obtulit milites XXXI. & seruiantes XL. & Balistas II. (1).

Isti sunt Barones eius.

345. **R** Obertus de Monte Malo tenet de feudo Thomafij de Feniculo, Ioem, & Palatam, & Sanctum Iohannem Maytin., quod est feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VI.

346.

(1) *Balista*, *Ballista*, *Balestrum* (Italis *Balestra* & *Balestro*) a Graeco βαλλω, iacio, est machina militaris, ad iaculandum comparata. Eo nomine duplex instrumentum significatur: unum, quo tela, & grandiores sagittae; alterum, quo lapides & saxa ad quatien- dos muros emittuntur: prius *catapultam*, posterius *ballistam* dixerunt veteres. Silius lib. I. v. 335. Plant. in Captiv. 4. 2. 16. Vid. Lipsium lib. III. Polierces. dial. 3. Papias MS. ait: *Balista*, genus machinae ab emittendo, torquetur enim verberare nervorum, & iacit hastas, & saxa. Lex Wisigoth. l. 8. tit. 4. §. 23.: Si quis... laqueos vel arcus praesenderis, seu *balestras*. Monachus Vallis Sarnensis in hist. Albigenf. cap. 42.: Ecce sagitta per *balistam* ab adversario emissa servientem illum percussit. Hinc *balestrare* est cum *balestra* aliquid emittere; & *balistarii*, *ballistarii*, funditores, qui arcu baleari utuntur in praeliis. Caesarius lib. I. cap. 16.: Quidam *balistarius*... solum *balistae* imposuit, ut sanctum Abbatem friveret. Monachus Vallis Sarnensis cap. 63.: Habebant praeterea *balistarios*, qui &c. Concilium Romanum an. 1139. cap. 30.: Artem illam *morsiferam* & Deo odibilem *balistariorum* & *sagittariorum* adversus christianos & catholicos exerceri de cetero sub anathemate prohibemus. Concilium Lateranense IV. can. 18.: Nullus quoque clericus *Rottariis*, aut *Balistariis*, aut huiusmodi viris sanguinum praeparatur.

346. Robertus de Marca dixit, quodd tenet de eo Reginam, quæ est feudum I. militis. & Mallerius de Marca tenet Pescum, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites VI.

347. Guarinus de Terra Rubra tenet de eodem feudo Thomasi Thamar., quod est feudum II. militum, & Terram Rubram, quæ est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites VIII.

348. Bartholomæus de Petrapulcina tenet de eodem Petram Pulcinam, quæ est, sicut dixit, feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

349. Raul Pinellus tenet de eo Farnitum, quod est, sicut dixit, feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. Vnà sunt de prædicto feudo Thomasi de Fenculo, quæ tenet à prædicto Comite Rogerio, cum augmento milites XXII.

350. Gerardus de Græcia tenet à prædicto Comite Græciam, quod est feudum III. militum, & Saurianam feudum I. militis, & Ferraram feudum II. militum. Vnà: Proprium feudum milites VI. & cum augmento milites XII. & seruiantes XII.

351. Vxor Petri Franculi, & Guillelmi Pontifraci, sorores eius tenent Montem Caluum, quod est feudum IV. militum, & Genestram feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites X.

352. Goffridus filius Pagani Montis Fusculi dixit, quodd tenet de eodem Comite Monteronem,

aem, quod est feudum I. militis, & Campu-
gaſtarum, quod est feudum I. & Sanctam Cru-
cem: & Villanos, quos tenet in Apice, feudum
I. militis. & cum augmento obtulit milites VI.

353. Robertus de Monte Malo dixit, quòd
tenet in capite ab ipſo Comite Sanctum Geor-
gium, quod est feudum III. militum, & Gua-
ſtum, quod est feudum I. militis. & cum aug-
mento obtulit inter totum milites VIII. & ſer-
uientes X.

354. Robertus de Molinar. dixit, quòd tenet
de eodem Molinar., quod est feudum II. mili-
tum. & cum augmento obtulit milites IV. &
ſeruientes X.

355. Bartholomæus de Monte Forte tenet de
feudo Guillelmi Sancti Fraymundi, quod tenet
de eodem Comite: ſcilicet Frantum, quod est
feudum I. militis. & cum augmento obtulit mi-
lites II.

356. Hugo filius Raynaldi filij Guillelmi di-
xit, quòd tenet in demanio Sanctum Lautera-
rum, quod est feudum III. militum, & Castel-
lum Paganum, quod est feudum II. militum.
& cum augmento obtulit milites XII. & ſer-
uientes LXXX.

DE COMITATV LORITELLI.

357. **R**aul de Deuia dixit, quòd tenet De-
uiam, quod est feudum II. militum.
& cum augmento obtulit milites IV.

358. Idem Raul tenet in demanio de Comi-
tatu Loritelli feudum V. militum. & cum aug-
men-

mento obtulit milites XVII. & seruientes XL.

359. Raho de Montor., sicut dixit Guillelmus de Rocca, tenet de eodem, de Montor. feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes VI.

360. Almericus Martellus tenet de eodem in Pratulo feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

361. Robertus Maluicinus tenet de eodem Rosolum, quod est, sicut dixit, feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

362. Guillelmus de Scalfo tenet de eodem in demanio (m) Bisacciam, quod est, sicut dixit, feudum

(m) Non solum feuda, sed etiam subfeuda a Nortmannis in Regnum inuenta fuere. Sub iisdem distinctio inter *feudum* & *subfeudum* exprimebatur formulis, *tenere in demanio*, ac *tenere in servitio*. Ita in hoc Catalogo saepe memoratur feudum *demanii*, & *servitii*, item *tenere in demanio*, & *in servitio*, ut hoc loco, atque milites *demanii*, & *servitii*. Iam *tenere in demanio* tum significabat possidere feudum plene: *tenere in servitio* denotabat possidere feudum, sed alteri in subfeudum a barone datum cum onere servitii sibi exhibendi. Rem perbelle illustrat Catalogus noster, in quo scriptum est: *Arnaldus de Fossacaeca dixit, demanium suum de Fossacaeca esse 2. mil. De Arnaldo vero tenens Hugo de Camelo Camelum feud. 1. mil. Raul de Molisso tenet in demanio Sessanam, & Mirandam, quam tenet ab eo in servitio Roberti de Miranda, quod est feudum 2. mil.* Habes hic distinctionem feudi *demanii*, & *servitii*. Etenim Raul de Molisso tenet Sessanum oppidum *in demanio*, ab eo scilicet in subfeudum alteri non datum; atque terram Mirandae, *quam tenet ab eo* (idest Arnaldo de Fossacaeca) *in servitio Roberti de Miranda*, nempe ab eo in subfeudum datam Roberto sub onere servitii militaris. E vestigio sequitur: *Berardus de Calocella*

126 *Barones Regni Apuliae*
dum III. militum, & Montem Golfum feudum
I.

*senes in capite de praedicto Comite Licinosum, & Intensi-
nosum, & Collem Stephani; in servitio Periculum, quod
senes ab eo Guillelmus de Scescano, quod est feud. 3. mil.
Itaque Berardus Calvellus habebat feudum Periculi, sed
ab eo datum sub onere servitii, idest in subfeudum, Gu-
lielmo de Sessano. Iam vero Carolus Dufresne in Glos-
sar. med. & infim. latinis. v. servitium opinatur, tenere
in demanio significare nudam proprietatem, ac tenere in
servitio proprietatem simul cum onere servitii militaris:
In Charta, inquit, Wilhelmi Regis Siciliae an. 1177. apud
Io. Bromptonum, concedere in demanio, & concedere
in servitio opponuntur. Priori formula intelligitur nude
proprietas, posteriori proprietas cum onere servitii. At con-
trarium ex Catalogo nostro evincitur. Barones enim pro
feudis, quae possidebant in demanio, praestare tenebantur
servitium militare aut persona, aut aere proprio; contra
pro feudis, quae tenebant in servitio, nullum nisi sumtri-
bus subvassallorum suorum servitium exhibere cogebantur:
unde tenere in demanio tunc significabat proprietatem &
usumfructum, adeoque onus etiam serviendi, ac tenere
in servitio denotabat solam proprietatem sine usufructu
proindeque sine proprio onere. Idem liquet ex diploma-
te Gulielmi II. quo Ioannae uxori suae Henrici II. An-
gliae Regis filiae dotarium in quibusdam civitatibus ad-
signat, quod referant Robertus Montensis in appendic. ad
Sigebers. ad an. 1178. Hovedenus in Annal. Anglic. in
Henrico II. ad an. 1177. & Io. Brompto in Chronic. ad
an. 1176. Est autem huiusmodi: Gulielmus Rex Siciliae
divina favente clementia ducatus Apuliae, & Principatus
Capuae, per hoc praesens scriptum damus, & in dotarium
concedimus Ioannae Reginae charissimae uxori nostrae, Hen-
rici magnifici Regis Anglorum filiae, civitatem Siponti, &
civitatem Vestae, cum omnibus iustis tenimentis suis, &
pertinentiis earum. IN SERVITIO autem ei de tenimen-
ti comitis Gaufredi, Alexine, Peschizan, Bizum, Capri-
de, Basanum, & Silizum, & omnia alia, quae ibi Comes
de honore eiusdem comitatus Montis Sancti Angeli tenere
di-*

I. militis, & Larritanam feudum I. militis. & cum augmento obrulit milites X. & seruiantes XXX. & tenet in seruitio Grulnam, quod est feudum I. militis, & Petram Fraidam feudum I. militis, & Pantanellum feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites VI. Vnà milites demanij, & seruitij sunt XVI. & seruiantes XXX.

363. Guillelmus de Sclauo tenet de Domino Rege in demanio Montem Bellum, quod est, sicut dixit, dimidij feudum militis. & cum augmento obtulit militem I. & tenet in seruitio Portellam, quæ est, sicut dixit, feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. Vnà demanij, & seruitij prædicti Guillelmi cum augmento sunt milites III.

364. Riccardus de Granata pro feudo, quod tenet in Bertio, obtulit militem I.

365. Benjamin dixit, quod tenet medietatem feudi I. militis in Sancto Petro Veterano. & cum augmento obtulit militem I.

366.

agnoscitur. Concedimus etiam ei similiter IN SERVITIO Candellarium, Sanctum Clericum, Castellum paganum, Bisentinum, & Cognanum. Insuper concedimus, ut sint de tenimento ipsius dotarii Monasterium Sancti Ioannis de Lama, & Monasterium Sanctæ Mariæ de Pulsano, cum omnibus Tenimentis, quæ ipsa Monasteria tenent de honore prædicti comitatus Montis Sancti Angeli. Ita quidem ipsa Regina uxor nostra prædicta omnia semper recognoscat ab heredibus nostris, nobis nostra ordinatione in Regnum succedentibus, & de omnibus præscriptis tenimentis seruitium, prout exigit feudum eorum, integre, & illibate iam dictis heredibus nostris faciat, & maneat semper in eorum fideitate.

366. Matthæus Sancti Petri dixit, quodd tenet medietatem militis in Sancto Petro. & cum augmento obtulit militem I.

367. Nicolaus filius Hæstoris dixit, quodd tenet de Domino Rege Biselletum, quod est feudum III. militum: & hoc, quod tenet in Sancto Iacobo, & Florentino, feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites VIII.

368. Gualdinus Malacorona dixit, quodd tenet in Cafali Nouo feudum I. militis, & de Auentitijs feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit milites II.

369. Aliduca Marrun dixit, quodd tenet in Morcono feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

370. Curia tenet Candelar. quod est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. Inter totum milites VI. & seruientes X.

371. Philippus de Lacu Pensili dixit, quodd feudum suum est II. militum & cum augmento obtulit milites IV.

372. Filia Goffridi de Bestia dixit, quodd tenet feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

373. Vxor Vrfelli dixit, quodd feudum suum de Vena Maiori est II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

374. Riccardus filius Guilielmi dixit, quodd feudum suum est I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

375. Vxor Ruffi de Ymbriaca cum filijs tenet Lamam, quæ est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes X.

SAN-

SANCTVS IOHANNES IN LAMA.

376. **T**erra Sancti Iohannis in Lama (n) obtulit milites IV. & cum augmento milites VIII. & seruientes C.

377. Comes Goffridus Alesinæ tenet de Domino Rege in demanio, sicut dixit, de Peschizo feudum V. militum, de Biccara feudum II. militum, de Caprilia feudum III. militum, & de Barano feudum II. militum: de hoc, quod
I tenet

(n) Militari servitio obstringebantur non modo feudatarii, verum etiam universitates demaniales, milites, omnesque vassalli regii, vel baronales. Nunc intelligis, quod scriptum est in diplomate Gulielmi I. an. 1154. exarato, quo Rex Coenobium SS. Trinitatis Cavenfis perpetuo eximit ab omni iugo servitutis, vel addoamenti tam IN DEMANIIIS, quam FEVDALIBVS. Extat in Bullar. Casinenf. T. 1. p. 175. Pari modo Fridericus II. Siciliae Rex diplomate an. 1221. eximit castra, casalia, & homines ipsius Monasterii (Cavenfis) ab omni iugo servitutis, vel adhogamenti, sive DE DEMANIO, sive DE FEVDIS fuerint. Ext. in eodem Bullar. Casinenf. T. 2. p. 252. In Capitulis Honorii IV. P. captivo Carolo II. Andegavenfi conditis an. 1285. apud Raynaldum ad A. C. 1285. n. 48. legitur: Barones, VEL ALII, extra Regnum nec servire personaliter, nec addohamenta praestare cogantur. In casibus quoque, in quibus intra Regnum servire, vel addohamenta praestare tenentur, servitia exhibeant, & addohamenta praestent antiquitus consueta &c. Momentosum hic est eo vel alii, ut in laudatis Gulielmi & Friderici diplomatibus legitur, sive de demanio, sive de feudis fuerint; namque militare servitium non solum feudatarii, sed etiam universitates, omnesque vassalli regii, vel baronales contribuere tenebantur.

110 *Barones Regni Apuliae*

tenet in Monte , feudum I. militis : de hoc , quod tenet in Sypono , feudum II. militum . Vnà , feuda demanij sui milites XV. & augmentum milites XX. Vnà per totum milites XXXV. & seruientes C.

378. Berardus filius Orrisij tenet in capite à Domino Rege Lorotellum , quod , sicut dixit , est feudum II. militum .

379. Et tenet Curia medietatem Licij , quod est feudum I. militis . & augmentum milites VI. & seruientes X.

380. Post mortem Rogerij Burselli ex præcepto Domini Regis Guillelmi Scalfonus statutus est Comestabulus eiusdem Comestabuliz , quam tenuerat Rogerius Brussellus . Et isti sunt Barones suæ Comestabuliz .

Gualterius , & Genti- Amicus Montanar.
lis frater eius .

Talenasius filius Sa- Domini Montis Mituli.
gnalis .

Galeramus Lorotelli. Aymericus Marcellus .

381. Hugo Bursellus dixit , quodd tenet de eodem Guillelmo Pontem Landulphum , quod est feudum II. militum . & cum augmento obtulit milites IV.

382. Vnà de feudo Guillelmi Sancti Fraymundi , quod tenet à prædicto Comite , cum augmento obtulit milites VI. Vnà tam de feudo demanij , quàm seruitij prædicti Comitris sunt milites XLVII. & augmentum sunt milites LIII. Vnà omnes sunt milites C. & seruientes LXXXII. & Balistæ II.

383. Comes Goffridus Alexinz tenet in capite

piter à Domino Rege Banciam, quam tenuit Henricus de Vllia, quæ, sicut dixit, feudum IV. militum. & cum augmento obtulit milites VIII.

384. Marfilius tenet de eodem Comite Pleutum, quod est, sicut dixit, feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

385. Matthæus de Guandalino tenet de eo Loritum, & Montem Caluum, quod est, sicut dixit, feudum IV. militum. & cum augmento obtulit milites VIII.

EPISCOPVS CIVITATIS.

386. **E**piscopus Ciuitatis pro Sancto Leucio militem I. & dimidium. & cum augmento obtulit milites III. & seruientes XV.

387. Comes Goffridus Alexinæ, sicut dixit, Alexina est feudum VIII. militum, & Porcina est feudum IV. militum, & Ripaltum feudum II. militum. Vnà de proprio feudo sunt milites XV. & augmentum eius sunt milites XVII. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites XXXII. & seruientes C. Et sicut significauit Raymundus filius Frachaldi, idem Comes Goffridus tenet Casale Sancti Trifonis feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

388. Vxor Guillelmi de Creuénzone mandauit per Benedictum hominem suum (o), quod tenet Sanctum

(o) *Homines appellati famuli, actores, procuratores, custodes &c. Ita usurpant Cassiodorus lib. I. ep. 5. Ausonius ep. 22. Gregorius M. lib. III. ep. 37. lib. VI. ep. 2.*

etum Nicandrum, quod est feudum II. militum;
 & Roccettam, quod est feudum I. militis. &
 cum augmento obtulit milites VI. & seruiantes
 X. Vnà demanij, & seruitij prædicti Comitis de
 proprio feudo milites sunt XVIII. & augmentum
 tam demanij, quàm seruitij milites XX. Vnà
 omnes sunt milites XXXVIII. & seruiantes CX.

389. Item Hugo filius Rahulis tenet Casale
 Sancti Petri Veterani, quod tenuit Matthæus
 Sancti Petri, & Benianum, quod est feudum I.
 militis. & cum augmento obtulit milites II.

390. Comas Philippus de Ciuitate de hoc,
 quod tenet in Ducatu, sicut dixit, de Ciuitate
 est feudum X. militum, de Monte Orrisij feu-
 dum

Iurisconsulti, alique passim. Vid. Cuiacium *lib. VIII. obs. cap. 14.* Hinc homines generatim posterioribus sæculis dicti quivis alterius dominio quavis ratione subiecti, sive servilis conditionis essent, sive ingenuae; sed obsequii ac servitii nexu superioribus dominis, atque adeo suis Principibus ratione debitæ fidelitatis subditi. Quare homines appellari coeperunt *vassalli & clientes*, qui ratione *beneficiorum ac feudorum* dominis suis, speciali ad id facta professione, quae ex hoc *hominium & homagium* dicta est, fidem & servitium debebant. Eadmerus *lib. 2. vitae S. Anselmi Cant. Archiep. cap. 39.*: Homo Ducis (Rogerii) Rogerus Comes de Sicilia. S. Bernardus *ep. 39. ad Theobaldum Comitem Campaniae*: Ipsa est uxor Belini illius **HOMINIS** vestri. Atque hoc sensu homo accipitur in nostro catalogo. Nonnumquam homo sumitur pro marito. Gregorius M. *lib. VI. ep. 27.*: Quod vero scribitis, ut excellentissimæ filiae meae Gurdiae & sanctissimæ filiae eius domnae Theotistae, & magnificis earum **HOMINIBVS** domno Marino & domno Christodoro scribere debeam &c.

dum III. militum, de Monte Rotaro feudum I. militis, de Monte Ydri feudum III. militum, & de Liceto feudum III. militum. Vnà demanij prædicti Comitibus sunt milites XX. Vnà omnes sunt milites XL. & seruientes XL.

Isti sunt Barones eius.

391. **R**ogerus de Parisio tenet de eodem Comite Castellucium, quod est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes IV.

A V E L L I N V M.

392. **C**omes Rogerius de Aquila dixit, demanium suum, quod est in Principatu, esse feudum XX. militum, & de Riardo feudum I. militis, & de Auellino est feudum XVI. militum, quod tenet in Ducatu: & de Mercuriano est feudum II. militum, & de Caprilia feudum II. militum, & de Sancto Angelo feudum II. militum. Vnà de proprio feudo sunt milites XLVI. & augmentum eius sunt milites XLV. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites LXXXVIII. & seruientes C.

Isti sunt Barones eius de Ducatu.

393. **B**oamundus Malba tenet Summontem, quod est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes X.

394. Robertus de Tufo tenet Montem Frederi

deri, quod, sicut dixit, est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes X.

395. Rogerius de Farneto tenet Gruptam, & Sallam, quæ sunt feuda II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes X. Vnà tam de feudo demanij, quàm seruitij prædicti Comitis sunt milites XLIX. & augmentum eius tam demanij, quàm seruitij sunt milites XLI. Vnà sunt omnes milites C. & seruientes CXXX. Et si necessitas fuerit belli, ultra promissum quotquot habere poterit.

De eadem Comestabulia. Riccardus filius Riccardi sub Comestabulia Guaimundi de Montellar.

396. Filius Guimundi de Montellar. dixit, quodd tenet Castellacium, quod est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

397. Raho de Rocca Troia dixit, quodd tenet tertiam partem I. militis. & cum augmento obtulit se ipsum.

398. Armannus dixit, quodd tenet dimidij feudum militis in Fogia. & cum augmento obtulit militem I.

399. Mainardus de Trano dixit, quodd tenet Prifurgium, quod est feudum I. militis, & cum augmento obtulit milites II. & seruientes III.

400. Iohannes de Boccio dixit, quodd tenet XX. commendatarios (p) in Castellione. & cum aug-

(p) *Commendatarii* hoc loco sunt homines liberi inferioris conditionis, villas incolentes, qui se & res suas in *commendationem*, seu tutelam potentiorum ponebant, ut con-

augmento obtulit militem I.

401. Leo de Fogia dixit, quodd habet paucos commendatarios, & obtulit militem I.

Electus Troiæ. Abbas Sanctæ Vrsariæ.

Abbas Sancti Nicolai Abbas de Vultu.

Troiæ.

Episcopus Melphienfis.

402. Episcopus Melphiz (q) tenet Gaudianum &

I 4

ha-

contra inimicos, aut bonorum invasores defenderentur, illisque in mercedem eiusmodi protectionis annuam præstationem, vel servitium exsolvebant. Dicuntur etiam *Affidati*, *Commendati*, & *Recommendati*: quæ de re vide supra not. (s) p. 71.

(q) Servitio militari, quod innatum feudorum onus est, obstringebantur non solum laici barones, verum etiam ecclesiastici, nempe episcopi, & abbates, feuda possidentes. In investituris feudorum, quæ Nortmanni, Suevi, alique Reges nostri ecclesiis & monasteriis concesserunt, apponebatur clausula, *salvo militari servitio*. Quare sub Nortmannis episcopi & abbates feudatarii militare servitium præstabant. Eiusmodi morem ex Nortmannia, & Anglia in Regnum nostrum induxerunt Nortmanni; constat enim ex *Catalogo feudorum Normanniæ* apud Duchesn. *histor. Normannor. p. m. 1045.* barones, comites, & episcopos, qui in Nortmannia feuda tenebant, eundem servitii modum & quantitatem exhibuisse, quem laici & ecclesiastici barones Regni Regiæ Curiae præstiterunt. Sub Nortmannis autem prælatos ipsos, non per substitutos, militare servitium Regi præbuisse, liquet ex Gulielmo I. *const. quamplurimum, tit. de adiutor. exigend. ab hominib. ubi prælatis feudatariis subsidium a vassallis exigere permittit etiam pro servitio exercitus nostri, si quidem in exercitu nostro fuerint.* Ex nostro *Catalogo* compertissimum est, etiam Episcopos, & Abbates feudatarios Regni Gulielmo II. pro Hierosolymitana expeditione servitium militare contribuisse.

habet ibi de demanio feudum II. militum . Et in seruitio feudum II. militum . & cum augmento obtulit milites VIII. & seruiantes C.

Abbas Banciæ.

403. Iordanus filius Iacobi Andriæ tenet medietatem Petræ Siccæ, quæ est feudum I. & cum augmento obtulit milites II. Alia medietas est Domini Regis in demanio .

S A N C T A A G A T H A .

Isti sunt milites Sanctæ Agathæ tenentes feudum.

404. **L**Andulphus filius Petri Aguinardi tenet, sicut dixit, feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

405. Gualeramus, sicut dixit, tenet feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

406. Riccardus filius Brini tenet feudum, sicut dixit, I. militis. & cum augmento obtulit milites II. Vnà sunt de Sancta Agatha tenentes feuda milites: & non habentes feuda sunt XXX. De hijs debet inquirere Raynaldus Fraldus.

B I V I N V M .

407. **M**ilites Biuini habentes feuda, sicut dixit Riccardus de Caluello, sunt IX. Milites Bivini non habentes feuda sunt XX. quorum nomina, & tenimenta debet scribere Curiz idem Matthæus Camerarius.

ASCV.

A S C V L V M.

*Isti sunt milites Asculi de demanio Sanctæ
Trinitatis de Venusio.*

408. **A** Bbas prædictæ Sanctæ Trinitatis de Venusio obtulit pro tota terra, & tenimento suo milites XXX. & seruientes CCXXX. pro auxilio magnæ expeditionis. & solitos seruientes, quos Curia solita est habere de medietate Asculi, quæ est prædictæ Ecclesiæ.

409. De Corneto Sanctæ Trinitatis de Venusio. De Sancto Iohanne in Fronte. Pro Abbate Sanctæ Trinitatis de Venusio. De Valle Sorbi eiusdem Abbatis. De Orta eiusdem Abbatis. De Aquabella eiusdem Abbatis. De Barano eiusdem Abbatis.

Abbas Sancti Iohannis in Lama.

Abbas Sanctæ Trinitatis Cauæ.

De Sancto Petro de Oliuola, & Sancto Iacobo de Luceria.

DE MONTE FVSCVLO.

410. **G** Varrerius de Montefusculo dixit, quod tenet in demanio feudum I. militis, & in seruitio tenet in Monte Fusculo feudum II. militum. & cum augmento pro se & hominibus suis obtulit milites VI.

411. Horbertus filius Milonis Pagani, sicut dixit Guerrerius, tenet in demanio feudum I. militis, & in seruitio feudum I. militis. &
cum

cum augmento obtulit milites III.

412. Raynerius filius Guimundi , & Brierus frater eius , sicut dixerunt , tenent feudum I. militis . & cum augmento obtulerunt milites II.

413. Niel filius Pipini tenet feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

414. Tancredus de Molisio cum filia Hugonis Bruni sua vxore tenet in demanio feudum I. militis . & in seruitio tenet feudum V. militum . & cum augmento pro se & hominibus suis obtulit milites XII.

415. Guillelmus filius Raulis , sicut dixit Guerrerius , tenet in demanio feudum I. militis , & in seruitio feudum I. militis . & cum augmento pro se & hominibus suis obtulit milites IV.

416. Constantinus , sicut dixit Guerrerius , tenet feudum II. militum . & cum augmento obtulit milites IV.

417. Robertus filius Girardi tenet feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

418. Raho de Brahe , sicut dixit , tenet feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

419. Gibel , sicut dixit Guarrerius , tenet feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

420. Guimundus filius Pagani , sicut dixit , tenet feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

421. Guillelmus filius Alexandri Carbolini dixit , quod tenet feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

422. Basuinus tenet feudum I. militis . &
cum

cum augmento obtulit milites II.

423. Tancredus de Incantalupo tenet feudum, quod fuit Tancredi de Crypta, quod tenuit Guil-
helmus Buccafollis, quod est, sicut dixit, feu-
dum I. militis. & cum augmento obtulit mi-
lites II.

424. Landolphus filius Andreæ tenet de eo
feudum, sicut tenuit de Thadæo de Græca feu-
dum I. militis. & cum augmento obtulit mi-
lites II. Vnà demanij, & seruitij ipsius Tan-
credi obtulit milites IV. cum augmento.

425. Filius Eliæ Montisfufculi dixit, quod
tenet villanos X. & cum augmento obtulit mi-
litem I.

De Monte Fusculo cum augmento milites XLIX.

426. Curia tenet in demanium feudum II.
militum, quorum augmentum sunt milites IV.
quod tenuit Hugo filius Fulcerij, & Simon fi-
lius Rogerij in Petra Maiori.

427. Hugo filius Fulcerij dixit, quod tenet
in Petra Maiori villanos XV. & cum augmento
obtulit militem I. Et in Sancto Andrea tenet
feudum I. militis. & cum augmento obtulit mi-
lites II.

Vna milites III.

428. Guillelmus de Fontanarosa, qui duxit
filiam Landonis Amiranni, tenet in Palude feu-
dum I. militis. & Montem Malum feudum I.
militis, & in Sancto Lupulo, & in Valle Te-
lesæ tenet feudum I. militis. Vnà proprium
feudum milites III. & augmentum eius milites
IV. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit
milites VII. & seruientes X.

429. Hugo de Palude tenet medietatem Muronis, sicut significauit Alfano Camerarius, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV.

430. Raho de Furrio Nouo tenet feudum I. militis. & augmento obtulit milites II.

431. Guarinus de Terra Rubea, sicut dixit, tenet in Palude feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

432. Robertus de Montemalo, sicut dixit Ammannus, tenet Montem Leonem, quod est, sicut dixit, feudum II. militum. & augmentum eius II. milites. Vnà obtulit inter feudum, & augmentum milites IV. & seruientes X.

433. Riccardus de Balbano filius Gilberti de Balbano, qui mandauit Domino Regi per Philippum de Balbano nepotem suum, tenet Cisternam, cuius demanium feudum est VI. militum: & de Rocca, & de Cidonia feudum V. militum, & de Monte Viridi IV. milites, & de Arnatera II. milites, & de Vitalba III. milites. Vnà demanium suum est feudum XX. militum, & augmentum eius milites XL. Vnà inter feudum, & augmentum milites LX. & seruientes LX.

434. Sanson de Barolo dixit, quod tenet Francauillam, quod est, sicut dixit, feudum V. militum. & augmentum eius sunt milites VII. Vnà sunt milites XII. & seruientes XXX.

435. Riccardus de Gensano tenet de eodem Sansone, sicut dixit, feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. Vnà demanij & seruitij dicti Sansonis sunt milites XIV. & seruientes XXX.

sub Gulielmo II. Rege. 141

436. Goffridus de Francauilla tenet feudum I. militis, sicut dixit, & augmentum eius miles I. Vnà obtulit cum augmento milites II.

DE PRINCIPATV.

De Comeſtabulia Lampi de Faſanella.

437. **G**uilelmus filius Henrici de Sancto Severino (r) dixit, quòd demanium eius de

(r) Cognomen *Sanſeverini* a feudo profluxit. Subdubitat quidem Scipio Ammiratus *de famil. nobilib. Neapolit. in famil. Sanſeverin. part. 1.*, num *Sanſeverini* nomen dederint *Sanſeverino*, terrae ab ipsis diu poſſellae, an potius ab illa acceperint, Sed ſcite Summontius *lib. II. hiſt. Neap. cap. 2.* putat, Turgisium equitem Nortmannum a Duce Roberto Wiſcardo comitatum *Sancti Severini* accepiſſe, eumque cum deſcendentibus ſuis primum *dominos caſtri Sancti Severini* dictos, tandemque *ἐπὶ τοῦ* cognomen *Sanſeverini* tuliſſe. Id Summontius colligit ex diplomatibus ſex, in Archivo SS. Trinitatis Cavenſis adſervatis; in quorum primo legitur: *Anno Domini 1081. Turgisus Dominus Caſtri Sancti Severini donat Monasterio Cavenſi &c.* In altero: *Anno 1082. Ego Rogerius filius q. Turgisii de Caſtro Sancti Severini &c.* In tertio: *Anno 1087. Silvanus filius q. Turgenſis de Caſtro Sancti Severini &c.* In quarto: *Anno 1104. Ego Turgisus filius q. Turgisii de caſtello Sancti Severini &c.* In quinto: *Anno 1114. Ego Rogerius, qui dicitur de Sancto Severino, patruus iam dicti Rogerii, ac filius q. Turgisii Nortmanni &c.* In ſexto denique: *Anno 1121. Nos Rogerius de Sancto Severino filius q. Turgisii Nortmanni. Huius meminit etiam Falco Beneventanus in Chronic. ad an. 1121.: Robertus, inquit, de Montefuſco a Rogerio filio Trogisii, & fratribus ſuis laceratus eſt.*

de Sancto Seuerino est feudum VIII. militum, & de Calento feudum VI. militum. Vnà de proprio feudo milites XIII. & augmentum eius milites XIV. Vnà militum inter feudum & augmentum milites XXVIII. & pedites (s) armati LXXX. quos obtulit.

438. Idem Guillelmus dixit, quodd Montorium est feudum XIII. militum, & augmentum eius milites XIII. Vnà inter feudum, & augmentum de Montorio obtulit milites XXII. Vnà sunt tam de proprijs feudis Sancti Seuerini, & Calenti, quàm & de Montorio milites XXVIII. & augmentum eius milites XXVIII. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites XLIV. & pedites LXXX.

Isti tenent de eo.

439. **F**Lorius de Cammerota tenet Corbellam, quæ est, sicut dixit, feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. Pro alio feudo I. militis, quod fuit Rogerij Ruffi, quodd Dominus Rex ei reddidit. & cum augmento milites II.

440. Guillelmus de Pistillone tenet Castelluczum, quod, sicut dixit, est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

441. Robertus filius Trogisij de Crypta cum matre sua tenet Sanctum Georgium, quod, sicut

(s) Qui in hoc catalogo *seruientes* fere semper appellantur, hoc loco & alibi etiam *pedites* dicuntur.

ut dixit, feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

442. Curia tenet, quod tenuit Lampo de Fanella. scilicet in Corneto feudum II. militum. in Trentenaria, in Mallano, & in Selfone feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites X.

443. Guido de Trentenaria tenet in seruitio feudum I. militis, & cum augmento obtulit milites II.

444. Ascatinus de Siciniano tenet inde in seruitium feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. seruitium de propriis feudis sunt milites VII. & cum augmento obtulit milites XIV. & seruientes XXX.

445. Curia Granianum, quod est feudum I. militis, & augmentum eius milites II. & pedes armati XL.

446. Iacobus Guarna, frater Domini Roberti * Archiepiscopi Salernitani tenet Castellionem, quod, sicut dixit, est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites V. & seruientes C.

447. Landolphus de Manso tenet Letterem, quod, sicut dixit, est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

448. Guaymarius de Rotunda pro Rotunda, quam tenet, & de eo, quod habet in Acerno, est feudum III. militum. & cum augmento obtulit

* Romualdi legendum, forse in exemplari R. contratto scripti. Is enim eius nominis secundus per id temporis Salernitana Ecclesia praeerat.

tulit milites VI. & seruientes L. & pro medietate Veteris , feudi I. militis & dimidij. cum augmento obtulit milites III. & seruientes XV.

449. Guido de Acerno pro eo, quod tenet in Acerno , & in Gifone , quod , sicut dixit , est feudum III. militum . & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes L.

450. Philippus Guarna tenet , vt dixit , feudum I. militis , quod tenebat Rogerius Sancti Manghi & cum augmento obtulit milites II. & seruientes VI.

451. Alfano de Castello ad Mare, sicut ipse dixit , totum feudum suum de Castello Maris est feudum III. militum , & Turricella I. militis & dimidij: & hoc , quod tenet in Cilento , est feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites XI. & seruientes XI.

452. Marinus Brancatius Neapolitanus tenet feudum , quod tenuit Fulco de Tuilla , quod , vt dixit , est feudum IV. militum . & cum augmento obtulit milites VIII. & seruientes XV.

453. Arrabitus de Cucculo dixit, quod tenet Cucculum, quod est feudum IV. militum . & cum augmento obtulit milites VIII. & seruientes XX.

454. Florius de Cammerota dixit, quod demanium suum est feudum XII. militum . & cum augmento obtulit milites XXIV. & seruientes L.

455. Raul tenuit balium filij Rogerij Cammerotæ, quod est feudum II. militum . & cum augmento obtulit milites IV. & pro alio feudo I. militis , quod Dominus Rex ei reddidit , cum augmento milites II. Vnà sunt inter feudum , & augmentum milites VI.

456. Ebolus Camerarius tenet de eodem Florio in Mallano, sicut ipse dixit, feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit milites II.

457. Robertus Saluaticus tenet de eo feudum I. militis & dimidij. & cum augmento obtulit milites III.

458. Idem Florius tenet feudum, quod Niel de Pissocta de eo tenebat, quod feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

459. Idem Florius tenet feudum, quod Rogerius prædictus de eo tenuit, quod est feudum II. militum & cum augmento obtulit milites IV. Vnà sunt tam de feudo demanij Florij de Cammerota, quàm seruitij milites XXI. & augmentum eius milites LXIII. & seruientes L.

460. Raul tenet balium, & terram Goffridi filij Rogerij de Cammerota, quod, sicut dixit, tenet de Curia feudum III. militum: de quibus est vnum pauperrimum. & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes X.

461. Comes Siluester tenet eum in seruitio, & est scriptus vbi Comes Siluester.

462. Gualterius Bulcafolla tenet in capite de Domino Rege feudum, quod fuit Baylardi Camerarij, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites III. Vnà de proprijs feudis de Comestabulia Lampi de Fasabella milites LXXXVIII. & dimidius, & seruientes CCLXXIII.

*De Comestabulia Roberti de Qualletta, quæ
est de eadem Comestabulia
Lampi de Fasanelia, de Comitatu Principatus.*

463. **T**Ancredus de Altauilla tenet Fillectum, & Altauillam, quod est, sicut dixit, feudum V. militum, & augmentum eius milites VIII. Vnà inter feudum & augmentum obtulit milites VIII. & seruientes XXX. Et erit de Curia Persanum, quod est, sicut dixit, feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. Vnà sunt omnes milites prædicti, & tam feudi, quam augmenti milites XXII.

464. Idem Tancredus, sicut dixit, tenet Sanctum Laurentium, quod est feudum I. militis, & Castellum Laurentij, quod est feudum I. militis. Vnà sunt feuda II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes XII.

465. Malgerius Altauilla dixit, quod tenet Pollam à Domino Rege, quod, sicut dixit, est feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes X.

466. Guillelmus de Pistillione tenet Serretellam, & feudum Riccardi Alfini, & feudum I. militis in Campania: quod totum, sicut ipse dixit, est feudum militum VI. & augmentum milites VIII. Vnà inter feudum & augmentum milites XV. & seruientes XL.

467. Guillelmus de Pistillione tenet Syluam Nigram, quod, sicut ipse dixit, est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes VI.

468.

468. Fulco de Senercla dixit, quodd totum feudum suum, & fratris sui Roberti de Qualletta, est feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes XX.

469. Guillelmus de Lauiano dixit, quodd Lauianum, Calabrettum, & Massa est feudum VI. militum, & Oppidum II. militum. & cum augmento obtulit milites XXI. & seruientes X.

Isti tenent de Guillelmo Lauiano.

470. **G**uillelmus Regius Notarius tenet feudum I. militis, quod tenuit Riccardus Philippi. & cum augmento obtulit milites II.

471. Fulco de Senercla, sicut ipse dixit, tenet de eo feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. Vnà sunt tam de feudo demanij, quàm seruitij milites X. & cum augmento obtulit milites XXV. & seruientes XX.

472. Riccardus de Sancta Sophia dixit, Barrefanum, Sanctam Sophiam, & villanos XX. quos tenet in Marmore, & VIII. villanos, quos tenet in Muro, esse feudum VI. militum. & cum augmento obtulit milites XII. & seruientes XXX.

473. Rogerius de Platano tenet tertiam partem Marmoris, & Platanum, & in Olesta villanos XI. Villanos, quos tenet Iohannes de Nuceria, & tres villanos in Pulcino, & apud Murum villanos XII. quod totum dixit esse feuda II. militum. & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes XV.

474. Guillelmus de Marmore, sicut dixit Ni-

colaus Palatan. tenet feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

475. Hugo de Vitice , & filius Hugonis de Marmore tenent Viticem , & duas partes Marmoris , quod , sicut dixerunt , est feudum II. militum . & cum augmento obtulerunt milites IV. & seruientes X.

476. Guillelmus filius Hugonis de Marmore tenet XXIV. villanos in Bella , de quibus obtulit militem I.

477. Guaymarius de Rotunda tenet medietatem Vet. sicut dixit Bellonus miles suus , est feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II. & seruientes XX.

478. Filia Roberti Sanframundi tenet ab eo Romagnanum feudum I. militis . & cum augmento milites II.

479. Riccardus de Vet. sicut dixit , tenet medietatem Vet. quod est feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II. & seruientes XV.

480. Arnaldus de Conturfo dixit , quod tenet medietatem Conturfi , quod est feudum II. militum . & cum augmento obtulit milites IV.

481. Landulphus Montis Marani dixit , quod frater suus non habet vllum militem in exercitu , sed ipse erat in exercitu pro amore Domini Regis .

482. Tancredus Sancti Felicis dixit , Sanctum Felicem , quem tenet , esse feudum I. militis , & Acremontum II. militum , & Riccillanum II. militum . & cum augmento obtulit milites XII. & seruientes XL.

483. Peregrinus de Gysai Comeftabulus tenet
Bar-

Bartonem , quod dixit esse feudum II. militum.
& Pertecaram feudum II. militum . & cum aug-
mento obtulit milites VIII. & seruientes XX.

484. Rogerius de Cauan. tenet Syluitellam ,
quam dixit esse feudum I. militis . & cum aug-
mento obtulit milites II. & seruientes VI. De
reliquo feudi sui respondebit Comiti Grauinensi.

DE SATRIANO , ET PETRAFIXA .

Quod est in manu Curie .

485. **G**Varinus de Saluia tenet , sicut dixit ,
Saluiam , quod est feudum I. mili-
tis . & cum augmento obtulit milites II. & ser-
uientes VIII.

486. Robertus filius Rogerij de Castellucia
dixit , quod tenet feudum I. militis . & cum
augmento obtulit milites II.

487. Curia tenet , quod tenuit Lampus de
Fasanella ; scilicet medietatem Fasanellæ , quod
est feudum II. militum .

488. Trogisius tenet feudum I. militis , &
Pantaleon. feudum II. militum ; Castellum No-
uum feudum I. militis , & XL. villanos in Si-
ciniano feudum I. militis : & pro feudo I. mi-
litis , quod est Ionathæ . Vnà sunt prædicta feu-
da militum VIII. & augmentum eius milites
XII. Vnà inter feudum , & augmentum milites
XX. & seruientes L.

489. Guillelmus de Palude emit terram , quæ
fuit Lampi de Fasanella , quam postea tenuit
Ioccolinus Sancti Felis , quam debet inquirere

Marinus Ruffus Camerarius, & significare Curia.

490. Electus Muri (r) pro auxilio Magnæ expeditionis obtulit milites III.

491. Episcopus Capuacij pro eo, quod tenet de Regalibus, obtulit pro auxilio magnæ expeditionis milites VIII. & seruientes XX.

492. Abbas Rosfranus dixit, quod tenet Casellam, & cum eo, quod tenet in Nechinan. est feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes XV.

DE NUCERIA.

493. **G**uilelmus filius Iordani, nepos Guilelmi filij Angerij dixit, quod feudum suum est II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

494. Landolphus frater Mansi dixit, quod demanium suum, quod est in Nuceria, est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

Isti tenent de eo.

495. **I**ohannes filius Gottofredi tenet de eo dimidij feudum militis. & cum augmento obtulit militem I.

496. Aderamus tenet de eo feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit militem I.

497.

(t) *Electi vocantur Promoti ad Ecclesias, sive Monasteria ante suam consecrationem, sive benedictionem, quam infra tres menses sumere debent, ut inquit Caeremoniale Romanum l. 1. sect. 10.*

497. Petrus Laudegrinij tenet de eo dimidij feudum militis. & cum augmento obtulit militem I.

498. Stantionus tenet de eo terram, quæ est dimidij feudi : tamen cum augmento obtulit militem I. Vnà sunt tam de feudo demanij Landulphi fratris Mansonis, quam scrutij milites IV. & augmentum eius milites VIII.

499. Thomasius de Ferrante tenet villanos XV. & hereditagium (u) seu patrimonium. & cum augmento obtulit militem I.

500. Ademarius Barbara tenet villanos II. & dimidij feudum militis. & cum augmento obtulit militem I.

501. Raynaldus filius Gualterij tenet villanos IX. & feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

502. Robertus Barbella, sicut dixit, tenet villanos VIII. & hereditagium, de terra modia (x)

K 4

502.

(u) *Hereditagium*, *heredium*, *praedium* ex successione parentum. Occurrit non semel in constit. Sicul. lib. III. tit. 8. 10. 15.

(x) *Modius*, mensura agraria, veluti ager seu terra tot modiorum esse dicitur, quot eiusdem mensurae sementis capax est. Modii, ubi de re frumentaria agitur, non semel mentio fit in Digestis. Gregorius M. lib. 9. ep. 16. : *Terrula modiorum plus minus decem*, Charta an. 1195. apud Ughell. Ital. Sac. tom. 7. p. 1322. *Unam petiam terrae capacem sementis modiorum sex ad iustum sextarium Pennensis civitatis*. Chronic. S. Bartholomaei de Carpineto lib. V. : *De terris S. Caeciliae reliquit ei tantum quod erat capax sementis 8. modiorum*. Occurrit passim in Chronic. Casinens. lib. I. cap. 31. 41. 47. & alibi passim, apud Falconem Benevent. p. 341. alioque.

XX. & cum augmento obtulit militem I.

503. Iohannes Peregrinus, & filius eius dixerunt, quod tenent villanos VI. & feudum Angerij sororii sui. & cum augmento obtulerunt militem I.

504. Riccardus Ferrante dixit, quod tenet villanos XIII. & dimidium feudum sui patrimonij. & cum augmento obtulit militem I.

505. Benedictus de Rocca nil tenet; sed pro auxilio magnæ expeditionis obtulit se ipsum.

506. Robertus filius Blasij dixit, quod tenet villanos VI. & medietatem hereditagij feudi, quod tenet. & cum augmento obtulit militem I.

507. Iohannes de Bernardo dixit, quod tenet villanos VI. & patrimonium suum X. petias (y) terrarum. & cum augmento obtulit militem I.

508. Raul filius Lamberti dixit, quod tenet villanos XVI. & hereditagium suum feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites I.

509. Guillelmus de Sirino tenet villanos III. & dimidij feudum militis de Guiffredo Auenabili. Obtulit apud Syluam Mortam militem I.

510. Guido de Tropaldo cum fratre suo tenet villanos IV. & tenet patrimonium suum, & VIII. modia de terra. & cum augmento obtulit militem I.

511. Guillelmus Notarius tenet villanos III.
& he-

(y) *Pesia terrae*, modus agri. In Tabulario Casanariensi legitur: *Primum petium de terra, ubi vinea plantata est* &c. In Chronico Farsensi apud Murator. S.R.I. tom. 2. part. 2. col. 427. occurrit *petium vineae*.

& hereditagium de X. modijs de terra, & medietatem sui patrimonij. & cum augmento obtulit militem I.

512. Ogerius frater eius de totidem obtulit militem I.

513. Filij Riccardi Iudicis tenent tertiam partem I. militis.

DE SALERNO.

514. **I**ohannes Botromil. tenet de Curia ex priuilegio Domini Ducis Rogerij villanos XXVIII. in pertinentijs Salerni. & vineam, & domum in Salerno, de quibus cum augmento obtulit milites II.

515. Landulphus de Surro. de Curia tenet in Monte Corbino villanos III. & cum augmento obtulit mil. I.

516. Paldo de Alayfa pro auxilio magnæ expeditionis obtulit militem I.

517. Iohannes Francisci tenet feudum, quod fuit Guidonis Gatelgrimæ.

Isti sunt, de quibus debet inquirere Riccardus

Philippi Camerarius, quæ tenent.

Lucas Guarna.

Guayfridus Marchisanus.

Alferius Sen. & filius eius. Malfridus Rubeus.

Petrus Guarna.

DE GIFONO.

518. **I**ohannes Ademarius dixit, quod tenet feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. Insuper emit à Curia feudum, quod

quod tenebat Iohannes Mansella , clericus Sancti Matthæi Salerni in Gifono . mense Nouembri . indic. 1. quod est feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II. Vnà de feudo & augmento milites III.

519. Petrus de Roccio , sicut dixit Gregorius de Linguito , tenet in Gifono villanos XV. & cum augmento obtulit militem I.

520. Marius Ruffus , sicut dixit frater eius , tenet in Gifono feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

521. Tancredus Bos , sicut dixit Gregorius de Linguito , tenet villanum I. & cum augmento obtulit militem I.

522. Alexander de Marca pro nepotibus suis , qui tenent villanos XV. sicut dixit , cum augmento obtulit militem I.

523. Robertus de Bonohomine , sicut dixit , tenet feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

524. Thomasius filius Landulphi de Barba , sicut dixit , tenet feudum medij militis . & cum augmento obtulit milites II.

525. Lucas Guarna à filio Petri Sanctiseuerini , sicut dixit , tenet in Gifono feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

*Isti sunt Milites Gifoni , quos debet inquirere
Riccardus Philippi Camerarius , & debet
videre , quæ tenent .*

526. **G**regorius de Linguido dixit , quodd tenet villanos XL. in feudo . & cum aug.

augmento obtulit milites III.

527. Guillelmus filius Arnaldi dixit, quòd feudum suum de Gifono est I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

528. Petrus filius Baronis (z), sicut significauit Alfano Camerarius, tenet villanum I. & seruiet de milite I.

529. Iohannes Mansella, sicut significauit Alfano Camerarius, tenet villanum, & syluam, quam tenuit Robertus Sancti Mangi.

530. Iohannes de Teuto, sicut significauit Alfano Camerarius, tenet villanos III. & seruiet de milite I.

531. Filij Angerij Iudicis (a), sicut intimauit Alfano Camerarius, tenet villanos II. & seruiuerunt de milite I.

DE MONTE GORBINO.

Milites non tenentes nisi patrimonia sua XXII.

532. **G**offridus Corfellus dixit, quòd tenet villanos XV. & cum augmento obtulit militem I.

533.

(z) Hic *Baro*, ut & *Baronus*, proprium est nomen. In Chronico Farfensi lib. II. *Baro* etiam pro nomine proprio usurpatur: *Baro Ferrarius filius Boni*; *Baro*, & *Alto filii Ioannis de Martino*; *Bernardus*, & *Cencius filii Baronis*; *Baronus*, & *Iuppelinus filii Rapizonis* &c.

(a) Barbaricis temporibus fuere nomina propria *Ancearius*, *Angerius*, & *Ingerius*. In chronico vulturneni lib. V. refertur: *Filii Burrelli super filios Ancerii surrexerunt*. In nostro catalogo occurrunt filii *Angerii*. Ex nomine autem patrum, praemissa voce *filius*, enatum est cognomen *Filaengerii*, vel *Filingerii*.

533. Guillelmus filius Andreæ dixit, quodd tenet villanos XX. & cum augmento obtulit militem I.

534. Hugo filius Arnaldi dixit, quodd tenet villanos XV. & cum augmento obtulit militem I.

535. Ademarius Iudex dixit, quodd tenet villanum I. & cum augmento obtulit militem I.

536. Simon de Imperato, qui duxit sororem Alferij Pappacarbonis, sicut dixit Goffridus Corfellus, tenet villanos XV. & cum augmento obtulit militem I.

537. Thomasius de Bibano dixit, quodd tenet villanos V. & cum augmento obtulit militem I.

538. Guido de Imperato, sicut dixit Goffridus Corfellus, tenet villanos IX. & cum augmento obtulit mil. I.

539. Mantenna filius Gilij dixit, quodd tenet villanos VIII. & cum augmento obtulit militem I.

540. Fulcus Medicus filius Sergij Medici tenet villanos XX. & debet seruire, sicut stabilitum fuit ei à Curia.

541. Paganus, sicut significauit Alfamus Camerarius, tenet villanos XV. & cum augmento obtulit militem I.

542. Landulphus de Salerno, sicut significauit Alfamus Camerarius, tenet villanos XV. & cum augmento obtulit militem I.

543. Goffridus de Arcuro, sicut significauit Alfamus Camerarius, tenet villanos V. & obtulit militem I.

DE CAPVACIO.

544. **I**ohannes de Pesco tenet villanos IV. & cum augmento obtulit militem I.

545. Filius Iohannis de Capuacio dixit, quòd tenet villanos IV. & cum augmento obtulit militem I.

546. Donadeus pro auxilio magnæ expeditionis obtulit militem I.

547. Ogerius, sicut significavit Alfano Camerarius, tenet in Capuacio feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

548. Rogerius de Balduino, sicut significavit Alfano Camerarius, tenet villanos VII.

549. Iohannes Notarius, sicut significavit Alfano Camerarius, tenet villanos II.

550. Iohannes de Laurino, sicut significavit Alfano Camerarius, tenet villanum I.

551. Vrsus Altauillæ, sicut significavit Alfano Camerarius, tenet villanos II.

DE BURGENTIA.

552. **R**ogerius filius Andreæ dixit, quòd tenet in Burgentia feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit milites I.

553. Iordanus Montefusculi dixit, quòd tenet feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit militem I.

554. Eliazar dixit, quòd tenet villanos VII. & cum augmento obtulit militem I.

555. Riccardus de Sacco, sicut significavit Alfano
fa-

fanus Camerarius , tenet in Burgentia villanos XV. & molinum I. & seruiet de milite I. & cum augmento obtulit milites II.

556. Riccardus filius Aczolini dixit , quòd tenet villanos VI. & cum augmento obtulit militem I.

DE MONTE SANO

557. **T**Estaynus Buccanus, sicut dixit, tenet in Monte Sano villanos XX. & cum augmento obtulit militem I.

558. Gualterius Montis Sani, sicut dixit, tenet villanos II. & cum augmento obtulit militem I.

559. Malascocca, sicut significauit Alfanius Camerarius, tenet in Monte Sano villanos XXXVI. qui sunt feuda I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

DE ROCCA GLORIOSA.

560. **P**etrus Biuianus, sicut dixit, tenet villanos VII. & cum augmento obtulit militem I.

561. Petrus Guaymarij, sicut dixit, & inuentum est, tenet villanos VII. & cum augmento obtulit militem I.

562. Lando, sicut dixit, tenet villanos VIII. & cum augmento obtulit militem I.

563. Robertus frater Landi, sicut dixit, tenet villanos II. & cum augmento obtulit militem I.

564. Landulphus de Rocca, sicut dixit, tenet villanos IV. & cum augmento obtulit militem I.

Hos significavit Alfano Camerarius.

565. Guillelmus de Rocca villanos XIII. Fimianus (b) villanos IV. tenet. Guido Caputhomianus

(b) *Fimianus* hoc loco proprium est nomen. Eum fuisse feudatarium, liquet tum ex eo, quod ab Alfano Camerario inter eos, qui militare servitium Regi debebant, significatus fuit, tum maxime ex eo, quod villanos IV. tenuerit; scitum enim est, Rogerium I. cuique militum modia terrae, & villanos donasse. Ab hoc fluxit gentilitium *Fimianorum* cognomen. Pleraque cognomina, quae nunc obtinent, olim non nisi nomina propria patrum fuere, postea ab eorum liberis pro cognominibus adsumpta. Quum enim barbaricis temporibus homines a nomine patris nonnumquam indicari & distingui solerent; temporibus Nortmannorum eiusmodi mos communis & perpetuus evasit; ita ut adhibito semel ab aliquo nomine patris pro distinctione filii, ipsius posterii eodem uti coeperint, adeoque tamquam nomen gentilitium in familia remansit. Ita ab Odofredo Beneventano, qui civile ius Bononiae docuit, eius descendentes cognomen *Odofredi* tulerunt, uti constat ex lapide sepulchrali apud Bernardum Rutilium *lib. de vitis Iurisconsultorum*, in qua primus huius familiae auctor utitur solo nomine proprio Odofredi; eius vero descendentes usurpant idem nomen pro cognomine suo *Albertus Odofredus* (nempe *filius Odofredi*) *Dominicus Odofredus*, *Laurentius Odofredus*. Mos, quo descendentes a nomine alicuius maioris sui se cognominarunt, inde natus est, quod antea distingui solebant homines in hunc modum: *Petrus filius Ioannis*. In Parlamento Capuae habito sub Rogerio Rege an. 1144. inter alios subscribit. *Rogerus filius Boni*. In serie Comitum Marficens. apud Murator. S. R. I. T. 2. part. 2. legitur: *Berardus filius Berardi*. *Berardus*, & *Odericus filii Rainaldi*. *Guinizo filius Burelli*. Gentilis comes filius

Sa

160 *Barones Regni Apuliae*
minis villanos III. Raul de Rocca villanos III.
Guido de Alexandro villanos III. Gualterius Rusticus villanum I.

DE POLICASTRO.

566. **B**alduinus tenet villanos XVI. & cum augmento obtulit militem I.

567. Carfidonius, sicut dixit, & inuentum est, tenet de ipso Balduino cognato suo villanos X. & cum augmento obtulit militem I.

568. Serlus filius Roberti tenet, sicut dixit, villanos XVIII. & cum augmento obtulit militem I.

569. Hugo Iohannis de Alto, sicut dixit, tenet villanos XIV. & cum augmento obtulit militem I.

570. Raynerius Montis Viridis, sicut dixit, tenet villanos XIV. & cum augmento obtulit militem I.

571. Lodoyfius filius Landi, sicut dixit, tenet villanos V. & cum augmento obtulit militem I.

572. Alexander filius Balduini, sicut dixit, tenet

Senobaldi. En origo cognominum *Bent*, *Berardi*, *Rainaldi* & *Rinaldi*, *Burrelli*, *Sinibaldi*. Ex instituto argumentum hoc egregie pertractat Ianuarius Grande de origine cognominum gentilitior. in *Regno Neapolit. part. IV. §. 2.* Prope Roccam in Principatu Citeriori (quod nunc populosum oppidum Ducatus est familiae Ravaſcheriorum) dimidio fere a S. Georgio milliaro, pagus bene vetus, maiorum meorum patria, situs est *Fimiano* dictus, quem baroniae iure nunc *Marciani* tenent.

573. Gualterius Franciscus, sicut dixit, tenet villanos VI. & cum augmento obtulit militem I.

575. Villanus filius Goffridi, sicut dixit, tenet villanos XXVII. & cum augmento obtulit milites II.

577. Soluna Rauell. sicut dixit, & sicut inventum est, tenet feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

579. Thærius de Turturella, sicut dixit, tenet villanos XV. & cum augmento obtulit militem I.

581. Iohannes Lorini, ficut dixit, tenet vilanos XI. & cum augmento obtulit militem I.

583. Iordanus, sicut dixit, tenet villanos VII.
& seruiet de officio suo in galeis.

584. Archilion. tenet villanos XXI. & cum

L

aug-

augmento obtulit militem I.

585. Rogerius Sadrianus villanos XIV.

586. Robertus Dopnæ Yndiæ, sicut significavit Alexander Camerarius, tenet villanos VIII. & cum augmento obtulit militem I.

Cordus tenet villanos	Iohannes miles vill.
XIII.	VII.

Dopna Iordana tenet	Bonastra villanos IV.
vill. VII.	

Amerinus de Turtu-	Bidonus villanos IV.
rella ten. vill. IV.	

Dopna Gemma villa-	Categrima villanos
nos IV.	III.

Aschettinus villanos	Menelaus villanos III.
IV.	

Petrus de Alefina vil-	Gibel Loria villanos
lanos II.	III.

DE LORINO.

587. **I**ohannes Iudex, sicut dixit, tenet in Lorino villanos XXVI. & in Diano villanos VIII. & cum augmento obtulit milites II. Isti sunt de quibus debet inquire Riccardus Philippi Camerarius.

588. Iohannes Lorini, sicut dixit, tenet villanum I. & cum augmento obtulit militem I.

589. Guamarius de Laurino, sicut dixit, tenet villanos III. & cum augmento obtulit militem I.

590. Vitalis frater Iudicis, sicut dixit, tenet villanos II. & cum augmento obtulit militem I.

591. Petrus de Segna, sicut inuentum est, tenet villanos III.

592. Marrianus , sicut inuentum est , tenet villanum I.

593. Riccardus de Sacco , sicut significauit Alfanus Camerarius , tenet in Lorino villanos XV. & Molinum I. seruit de milite I.

594. Alexander de Bella , sicut inuentum est , tenet villanos II.

595. Riccardus filius Iudicis Iohannis de Saluia , Petrus de Bella , Griso frater Iudicis , sicut significauit Alfanus Camerarius , tenent in Laurino villanos IV. & cum augmento obtulerunt militem I.

596. Petrus Magistri Iohannis , sicut significauit Alfanus Camerarius , tenet villanos III. & cum augmento obtulit militem I. Ioannes Bataglia .

Sunt in Laurino , tenentes patrimonia tantum , milites VIII.

DE MARSICO.

597. **C**omes Siluester de Marfico tenet in demanio Marficum , quod , sicut dixit , est feudum XI. militum . & tenet Roccettam , quæ , sicut dixit , est feudum II. militum , & Dianum , quod , sicut dixit , est feudum XIV. militum , & Salam , quæ , sicut dixit , est feudum IX. militum . Vnà demanium eius est feudum militum XXXVI. & augmentum eius milites LXXII. & seruientes CCC. Et si necessitas fuerit in partibus illis , quotquot habere poterit.

Isti sunt, qui tenent de eo.

598. **G**isulphus de Mannia, sicut dixit Alfani Camerarius, tenet de eo Novem, quod, sicut dixit, est feudum IV. militum; & hoc, quod tenet in Iohe, est feudum III. militum, & de Monteforte, quod tenet Henricus de Monteforte de eodem Gisulpho, est feudum II. militum, & de medietate Maliani feudum I. militis. Vnà demanium est militum X. & cum augmento sunt milites XX. & serviens LX.

599. Gisulphus de Palude tenet de eodem Comite Paludem, & Turturellam, quæ, sicut dixit, est feudum VIII. militum. & cum augmento obtulit milites XVIII. & serviens LX.

Et isti tenent de eo.

600. Domina Sansæ, sicut dixit, tenent de eo feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites V.

601. Gibel de Loria tenet de eodem Gisulpho, sicut dixit, feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

602. Rogerius de Casella, sicut dixit, tenet de eo feudum I. militis scilicet. & cum augmento obtulit milites II. Vnà tam de feudo demanij prædicti Gisulphi, quàm servitii milites XIV. & cum augmento obtulit milites XXVIII. & serviens XX.

603. Comes Silvester in servitio, sicut dixit, tenet feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites II. & serviens X. eo quòd pauper-

perrimum est. Vnà tam de feudo demanij prædicti Comitis Siluestri, quam seruitij sunt milites LXII. & cum augmento obtulit mil. CXXV. & seruientes CCCXX.

De eadem Comeſtabulia Roberti de Qualletta, quæ eſt ſubtus Comeſtabuliam Lampi de Faſanella de baiulatione Alſani Camerarij.

DE EBULO.

604. **R**obertus filius Raulis, ſicut dixit, tenet villanos XV. & cum augmento obtulit militem I.

605. Goffridus Iaganus dixit, quòd tenet villanos XXVI. & in Campania XIV. & cum augmento obtulit milites II.

606. Rogerius filius Malfredi, ſicut dixit, tenet villanos X. & cum augmento obtulit militem I.

607. Robertus de Cles tenet villanos XLVI. pauperes, ſicut dixit Lampus de Faſanella. & cum augmento obtulit milites II.

608. Oliuerius filius Berardi, ſicut dixit, tenet villanos XIV. & cum augmento obtulit militem I.

609. Guido de Siſtelino, ſicut dixit, tenet villanos XIV. & cum augmento obtulit militem I.

610. Robertus filius Roberti, ſicut dixit Philippus Camerarius, tenet villanos comendatarios XL. & obtulit militem I.

611. Hugo filius Bernardi, ſicut dixit, tenet villanos III. & cum augmento obtulit militem I.

612. Landulphus de Serangoto , sicut dixit , tenet villanos VII. & cum augmento obtulit militem I.

613. Albifius , sicut dixit , tenet villanos XI. & cum augmento obtulit militem I.

614. Filius Guillelmi Guattardi , sicut significauit Alfano Camerarius , tenet villanos XX. in Ebulo . & cum augmento debet militem I.

615. Raho Iudex , & idem Iudex Ebuli de hoc , quod tenent in comendationem , obtulerunt cum augmento milites II.

616. Patronus Clericus , sicut significauit Alfano Camerarius , tenet villanos XV. & cum augmento obtulit militem I.

617. Iohannes Buccafella , sicut significauit Alfano Camerarius , tenet villanos V. & cum augmento dabit militem I.

618. Guido filius Landulphi tenet villanos III. & cum augmento obtulit militem I.

DE CAMPANIA.

619. **R**iccardus Normandiz , sicut dixit , tenet villanos XXVI. & cum augmento obtulit militem I.

620. Augerius , sicut dixit , tenet villanum I. & cum augmento obtulit militem I.

621. Rogerius de Imperato , sicut dixit , tenet villanos IV. & cum augmento obtulit militem I.

622. Guillelmus de Cofso , sicut dixit , tenet villanos III. & cum augmento obtulit militem I.

623. Dangelosus , sicut dixit , tenet villanos

nos III. & cum augmento obtulit militem I.

624. Rogerius de Maltenda, sicut dixit, tenet villanos II. & cum augmento obtulit militem I.

625. Guido de Trentenaria, sicut significavit Alfano Camerarius, tenet villanos III. & cum augmento obtulit militem I.

Isti sunt, de quibus debet inquirere

Alfano Camerarius.

626. Guillelmus filius Patrini, sicut dixit, tenet villanos III. & cum augmento obtulit militem I.

DE PALO.

627. **M**atthæus Camerarius, sicut dixit, tenet villanos XV. & cum augmento obtulit militem I.

628. Osbernus, sicut dixit, tenet villanos VIII. & cum augmento obtulit militem I.

629. Nicolaus de Iudice, sicut dixit, tenet villanos XI. & cum augmento obtulit militem I.

DE PULCINO.

630. **R**obertus filius Iaquinti, sicut dixit, & Alfano Camerarius significavit, tenet villanos XX. & molendinum; & in Oleſta villanos IV. quod est feudum I. militis, & cum augmento obtulit militem I.

631. Riccardus filius Guillelmi, sicut dixit, & Alfano Camerarius significavit, tenet in Bella villanos XI. in Pulcino villanos VI. & in Siciniano villanos V. in Conturſo villanos VI.

in Muro villanos XV. & in Satriano villanos II. Vnà sunt XLV. & cum augmento obtulit milites II.

632. Iudex Aminad de proprio feudo suo debet seruire de duobus militibus. & cum augmento obtulit milites III.

633. Vitalis Notarius tenet in Petra Fixa villanos XIII. sicut dixit Alfano Camerarius, & in Satriano villanos VIII. & in Pulcino villanos II. & cum augmento obtulit milites II.

634. Riccardus Maledictus, sicut dixit Alfano Camerarius, tenet villanos IX. in Pulcino, & in Siciniano villanos V. & in Conturfo villanos XV. & cum augmento obtulit milites II.

635. Riccardus Philippi Camerarius de hoc, quod tenet in Bella, in Muro, & in Pulcino, & in Olecta, quod est feudum, sicut dixit, I. militis; obtulit milites IV.

636. Relicta Guillelmi Frison. sicut significauit Alfano Camerarius, tenet villanos V. & cum augmento obtulit militem I.

637. Guillelmus Iudex, & Nichiforus annuncius eius, sicut significauit Alfano Camerarius, tenent villanos XXXIII. & cum augmento obtulit milites II.

638. Riccardus Sen. sicut dixit, tenet villanos VII. & cum augmento obtulit militem I.

639. Sarolus, sicut dixit, tenet villanos VIII. & cum augmento obtulit militem I.

640. Gloriosus, sicut dixit, tenet villanos VI. & cum augmento obtulit militem I.

641. Ascittinus, sicut dixit, tenet villanos III. & cum augmento obtulit militem I.

642.

642. Sil. sicut dixit, tenet villanos III. & cum augmento obtulit militem I.

643. Iohannes Lombardus, sicut dixit, tenet villanos III. & cum augmento obtulit militem I.

644. Rogerius filius Raulis, sicut significavit Alfano Camerarius, tenet villanum I. & cum augmento obtulit militem I.

645. Rogerius filius Raynaldi tenet villanos II. & cum augmento obtulit militem I.

646. Nicolaus Buccellerius tenet villanos II. & cum augmento obtulit milites II.

647. Maynardus tenet villanum I. & cum augmento obtulit militem I.

DE SICIGNANO.

648. **R**ogierius de Sicignano, sicut dixit, tenet villanos XXIV. & cum augmento obtulit militem I.

649. Biuianus, sicut dixit, tenet villanos XII. & cum augmento obtulit militem I.

650. Stephanus Piper, sicut dixit, tenet villanos XVIII. & cum augmento obtulit militem I.

651. Vxor Helix, sicut dixit, tenet villanos III. Mittet eos in exercitu.

652. Rogerius filius Iohannis, sicut dixit, tenet villanos VII. & cum augmento obtulit militem I.

653. Rogerius Iohannis Citacasale, sicut dixit, tenet villanos III. & cum augmento obtulit militem I.

654. Nicolaus Lombardus, sicut dixit, tenet villanos XIV. & cum augmento obtulit militem I.

655.

655. Guido de Iudice, sicut dixit, tenet villanos V. & cum augmento obtulit militem I.

656. Hamitus de Fasanella, sicut dixit, & significauit Alfano Camerarius, tenet villanos XXII. & cum augmento obtulit milites II.

657. Vxor Campanin. tenet villanos III. & cum augmento obtulit militem I.

D E E L E C T A .

658. **H**Vgo de Petina tenet villanos LXX. & molendinum I. & cum augmento obtulit milites III. & seruientes VI.

659. Filius Iohannis Notarij, sicut significauit Alfano Camerarius, tenet villanos II. & molendinum I. & cum augmento obtulit militem I.

660. Guillelmus Peregrinus tenet villanos XXX. & molendinum I. & cum augmento obtulit milites II. quod est, sicut dixit, feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

661. Darius, sicut dixit, tenet villanos XVI. & cum augmento obtulit militem I.

662. Riccardus Berreher, sicut dixit, tenet villanos XI. & cum augmento obtulit militem I.

663. Aschettinus de Aymo, sicut significauit Alfano Camerarius, tenet in Olecta villanos VI. & in Muro villanos X. & in Bella villanos X. feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

DE BALBANO.

664. **A**Rnaldus filius Borden, sicut dixit, tenet villanos XIX. & cum augmento obtulit milites II.

665. Paganus de Raptino, sicut dixit, tenet villanum I. & cum augmento obtulit militem I.

666. Robertus miles tenet villanum I. & cum augmento obtul. mil. I.

DE BELLA.

667. **F**alco, sicut dixit, tenet in Bella villanos XX. & cum augmento obtulit militem I. cum villanis, quos tenet in Mino.

668. Bernardus Montisfufculi, sicut inuentum est, tenet villanos III. & cum augmento obtulit militem I.

669. Guillelmus filius Maynerij tenet villanos III. & cum augmento obtulit militem I.

670. Guillelmus de Algisio, sicut dixit, tenet villanum I. & cum augmento obtulit militem I.

671. Rogerius filius Guimundi, sicut dixit, tenet villanos VI. & cum augmento obtulit mil. I.

672. Pandulphus, sicut dixit, tenet villanos V. & cum augmento obtulit militem I.

673. Guillelmus filius Iohannis Arosimundi, sicut dixit, tenet villanos XVIII. & molendinam I. & villanum in Muro. & cum augmento obtulit milites II.

674. Robertus filius Oczolini, sicut significauit

uit Alfani Camerarius . tenet in Bella villanos VII. & in Muro villanos XI. & molendinum I. & cum augmento obtulit milites II.

675. Filius Hugonis de Marmore dixit, quòd tenet in Bella villanos XXVIII. & cum augmento obtulit milites II.

676. Hospinellus , sicut significauit Alfani Camerarius , tenet feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

677. Tancredus Sancti Felicis tenet in Bella villanos VIII. & in Muro villanos II. & cum augmento militem I. obtulit.

678. Guaymarius filius Rogerij tenet villanos VII. , sicut significauit Alfani Camerarius . & cum augmento obtulit militem I.

Pandulphus de Bella vill. III. Robertus de Niel villanum I.

Coniadas tenet villanos III. Adelon villanum I.

D E M V R O .

679. **P**etrus filius Raulis de Muro dixit, quòd tenet villanos XXIV. & cum augmento obtulit militem I.

680. Riccardus filius Roberti dixit, quòd tenet villanos XXVII. & cum augmento obtulit militem I.

681. Guillelmus de Muro dixit, quòd tenet villanos VI. & cum augmento obtulit militem I.

682. Alexander dixit , quòd tenet villanos VII. & cum augmento obtulit militem I.

683. Riccardus Longrende dixit, quòd tenet vil-

villanos VII. & cum augmento obtulit militem I. Et sicut Alfano Camerarius misit Curie apud Tarentum VI. villanos prædictos; & tenet ipse Riccardus de Electo Muri, de quibus ei servire debet.

684. Guido Simonis dixit, quod tenet villanos XXII. & cum augmento obtulit milites II.

685. Riccardus Camerarius dixit, quod tenet villanos VII. & cum augmento obtulit militem I.

686. Abiosus Puer tenet, sicut dixit, villanos VII. & mittet eos in exercitum.

687. Daniel Philippi, sicut dixit Alfano Camerarius, tenet villanos IV. mittet eos in exercitum.

688. Zacharias Iudex, sicut significavit Alfano Camerarius, tenet villanum I.

DE CORVANO.

689. **O** Spinellus dixit, quod tenet villanos XXVIII. & molendinum I. & cum augmento obtulit milites II.

690. Riccardus filius Thomasi dixit, quod tenet villanos VIII. & cum augmento obtulit militem I.

691. Goffridus Comardus pro auxilio magnæ expeditionis obtulit se ipsum.

692. Goffridus Scallonus pro auxilio magnæ expeditionis obtulit se ipsum.

693. Guillelmus de Spinula, sicut significavit Alfano Camerarius, tenet villanos III.

De

De Comestabulia Giliberti de Balbano .

C O N S I A .

694. **C**omes Iohathas sicut dixit . Consia est feudum XX. militum . Cayranum est feudum VI. militum , & Calitrum VI. militum , & Castellionum , sicut dixit , VIII. militum feudum , & Mons Odorisius , sicut dixit , feudum III. militum , & Montemar. feudum III. militum , & Licetum , sicut dixit , feudum III. militum . Pescum Paganum , sicut dixit , feudum III. militum . Vnà proprium feudum demanij sunt milites III. & cum augmento obtulit milites CIV. & seruientes C.

Isti sunt Barones eius .

695. **M**alum Ventre cum Castello Nouo est feudum militum IV. & Rapom. feudum II. militum . & cum augmento obtulit milites XII.

696. Robertus de Morra , sicut dixit , tenet de Castellione feudum II. militum . & cum augmento obtulit milites IV.

697. Gualleranus Folleuill. dixit , quòd tenet Andrettam , quæ , sicut dixit , est feudum II. militum . & cum augmento obtulit milites IV.

698. Philippus Turricella dixit , quòd tenet Turricellam , quæ , sicut dixit , est feudum I. militis , & cum augmento obtulit milites II. Vnà de proprio feudo tam demanij , quàm seruitij præ-

prædicti Comitis Ionathæ sunt milites LXIII. & cum augmento obtulit milites CXXVI. & seruientes C.

699. Thomasius filius Comitis Catacensis dixit, quodd tenet Mortacium, quod, sicut dixit, est feudum III. militum, & Carbonariam, quod, sicut dixit, feudum III. militum. & cum augmento obtulit mil. XII.

700. Guillelmus de Tuilla, quodd sicut dixit, tenet Nuscum feudum VII. militum, & Montellam, quæ, sicut dixit, est feudum V. militum, & Seruitium, sicut dixit, feudum V. militum, & Oliuetum, quod, sicut dixit, est feudum IV. militum, & Bersanari, quod, sicut dixit, est feudum II. militum, & Vulturariam, quæ, sicut dixit, est feudum I. militis. Vnà sunt de proprio feudo suo milites XXIV. & augmentum eius sunt milites XXIV. Vnà sunt omnes milites LXII. & seruientes C. quos obtulit.

701. Bignanum verò, quia prædictus Simon tenet illud de Principatu Tarenti, est scriptum in quaternionibus prædicti Principatus Tarenti.

B A L B A N V M.

702. **C**Omès Philippus de Balbano dixit, quodd demanium suum, quod tenet in Ducatu, videlicet de Sancto Angelo feudum IV. militum, de Calabretta feudum III. militum, de Capusele feudum II. militum, de Diana feudum I. militis. Vnà demanium eius feudum X. militum. & cum augmento obtulit milites XXIV.

181

*Isti sunt Barones praedicti Comitibus Philippis
de Balbano.*

703. **R**ogerus de Oppido dixit, quod feudum, quod tenet de eo, est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes X.

704. Bartholomaeus de Tigano dixit, quod tenet de eo feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes X.

705. Trahalonus de Balba dixit, quod tenet de eo Balbam, quae, sicut dixit, est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes VI. Vnde tam de proprio feudo praedicti Philippi de Balbano, quam seruitij sunt milites XV. & cum augmento obtulit milites XXXIV. & seruientes LXXVI.

B I S A C I A.

706. **G**uillelmus de Bifacia tenet Bifaciam, quae, sicut dixit, est feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VI.

G I S V A L D V M.

707. **H**elias de Gisualdo dixit, quod demanum suum de Gisualdo est feudum III. militum, & de Frecento feudum III. militum, & de Aquaputida feudum III. militum, de Paterno feudum II. militum, de Sancto Magno feudum II. militum, de Bonito feudum I. mi-

militis, de Luceria feudum III. militum, de Sancto Lupulo feudum I. militis. Vnà feudum demanij sui militis XVIII. & augmentum eius milites XXII. & inter feudum, & augmentum milites XL. & seruientes CC.

Isti sunt Barones eius.

708. **G**Vido filius Trogisij de Scapito dixit, quòd tenet de eodem Trogisio Serpicum, quod est, sicut dixit, feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

709. Guillelmus filius Tristayni tenet de eodem Trogisio de Grutta medietatem Tropaldi, quod est, sicut dixit, feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV.

710. Rogerius filius Lodoyfij tenet de eodem Trogisio de Grutta Villam Maynam, & medietatem Tropaldi, quod est, sicut dixit, feudum I. militis. Et dixit, quòd tenet Sanctum Barbatum, quod est feudum I. militis, & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes —

711. Candida est feudum II. militum, Lapigia & Arianellum, feudum II. militum, & cum augmento obtulit milites VIII. & seruientes VIII. Hoc tenet Guido de Serpico, & Rogerius frater eius, qui emerunt illud a Curia: videlicet Guido emit Arianellum, & Lapigiam; & Rogerius emit Candidam; & non emerunt nisi solum, quod Alduynus de Candida tenebat in demanio.

712. Dionysius tenet Montem Apertum, quod est, sicut dixit, feudum I. militis. & cum

M

aug-

augmento obtulit milites II.

713. Rogerius de Castello vetere tenet de eodem Trogisio Torasium, quod, sicut dixit, feudum III. militum, & Sanctum Felicem, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites VIII. & seruientes X.

714. Benedictus de Forgia, sicut significauit Alfano Camerarius, tenet Curfanum, & Tropaldum feudum II. militum: & tenet Melitum, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit mil. VI. & seruientes VII.

715. Vxor Bartholomæi filii Rogerij dixit, quod tenet de ipso Trogisio feudum II. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes IV.

716. Petrus de Serra dixit, quod tenet de eodem Trogisio feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes VI.

717. Guarnerius Sarracenus dixit, quod tenet de prædicto Trogisio Torellam, feudum II. militum, & Petram, quæ est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes X.

718. De proprio feudo tam demanij, quàm seruitij prædicti Trogisij sunt milites XIX. & cum augmento XXXII. & inter totum obtulit milites LXI. & seruientes LXXXVII.

M O N S M A R A N V S.

719. **G**Vaymarius Sarracenus dixit, quod tenet in capite de Helia de Gisualdo Montem Maranum, quod dixit esse feudum IV. militum, & Girifalcum, quod est feudum II. mi.

militum, & Castellum Franci, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites XIII. & inter feudum & augmentum XX. milites, & seruientes C.

720. Helisæus de Montemarano, sicut dixit, tenet de eodem Helia Bayranum, quod, sicut dixit, est feudum I. militis, & in Monte Marano feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites V. & seruientes V.

721. Accardus de Clusano tenet de eodem Helia Clusanum, quod, sicut dixit, est feudum II. militum, & Papanum, quod, sicut dixit, est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites V. & seruientes X.

722. Iacob de Castello Veteri de eodem Helia tenet Castellum Vetere, & Sanctum Andream, & Turrem Marellam, & XV. villanos in Monte Marano, quæ, sicut dixit, sunt feuda III. militum. & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes VI.

723. Robertus de Fontanarosa tenet de eodem Helia Fontanam Rosam, quæ, sicut dixit, est feudum II. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes VI.

724. Romus de Maccla Pentorisi tenet de prædicto Helia Macclam Pontorisi, quæ est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. Prædictam Petram, quæ est feudum I. militis, tenet à Guaymone Sarraceno Guaymarus filius Petri Sarraceni, cui Curia eam misericorditer concessit; ita videlicet, quod si Rogerius Sarracenus filius Guaymarij Sarraceni ipsam Petram non in demanio, sed in seruitio tenet:

& si prædictus Sarracenus eam ab eodem Rogério, & patre suo tenebat. Vnà tam de proprio feudo demanij prædicti Helie, quàm seruitij sunt milites LXVI. Vnà sunt omnes milites CXLII. & seruientes CCCCXIV. & cum augmento tam demanij, quàm seruitij, qui sunt milites LXXVI.

725. Rogerius de Mulisio tenet in demanio in Principatu Capuæ de Baranello feudum II. militum, & augmentum eius sunt milites II. Vnà inter proprium feudum, & augmentum obtulit milites IV. & seruientes IV.

726. Et idem Rogerius tenet in demanio, sicut significauit Abdenago filius Anibal. Petrelam, & in seruitio de Monte Luiprandi, quod est feudum III. militum, & cum Iordano augmento obtulit milites VI. & seruientes XII.

727. Arnaldus de Fossaceca dixit, demanium suum de Fossaceca esse II. militum, & augmentum eiusdem sunt milites II. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites IV. & seruientes IV.

Isti tenent de eodem Arnaldo.

728. **H**Vgo de Camelo tenet de eo Camelum, quod est, sicut ipse dixit, feudum I. militis, & augmentum eius miles I. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites II.

729. Maria vxor Caradocti tenet de eodem Iordano la Collatam, quod est feudum I. militis, & augmentum eius est miles I. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites II. & ser-

seruientes II. Vnà sunt demanij, & seruitij prædicti Arnaldi de proprijs feudis milites IV. & augmentum sunt milites IV. Vnà sunt inter proprium feudum, & augmentum tam demanij, quàm seruitij. obtulit milites VIII. & seruientes VI.

730. Hugo Cappella dixit, quòd demanium suum de Iunclatore est feudum II. militum, & augmentum eius sunt II. milites. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites IV. & seruientes IV.

731. Oderisius de Rigo Nigro dixit, quòd demanium suum de Ciuitate Noua, & Rocchetta, & Spelunca est feudum II. militum, & de Clauicia, & Casale Castilionis feudum II. militum, & de Colle Alto feudum II. militum, & de Rigo Nigro cum medietate Montis Nigri, & Fara, & Ciuitate Veccla feudum II. militum. Vnà sunt de proprio feudo prædicti Oderisij milites VIII. & augmentum eius milites VIII. Vnà inter proprium feudum, & augmentum obtulit milites XVI. & seruientes XVI.

732. Idem Oderisius tenet in seruitio in Ducatu, quod est deputatum in hoc seruitio prædicto.

733. Raul de Molisio dixit, quòd demanium suum de Castello Petroso, & Pectorano est feudum IV. militum, & augmentum eius sunt milites IV. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites VIII. & seruientes X.

734. Idem Raul de Molisio tenet in demanio Sessanam, & Mirandam, quam tenet ab eo in seruitio Roberti de Miranda, quod est feudum

Hum II. militum, & augmentum eius sunt milites II. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites IV. & seruientes IV.

735. Berardus de Caluello dixit, quòd demanium suum de Caluello est feudum V. militum. Vnà sunt de proprio feudo milites XI. & augmentum eius XI. Vnà inter proprium feudum, & augmentum obtulit Iollem de Castro Pignano milites XXII. & seruientes XXX.

Isti tenent de prædicto Iollem.

736. **B**erardus de Caluellis tenet de eo Pæsculum Coruarum, & Pæsculum Lanza-num, & Cornaclinum, & Vinealim videlicet, & Castellionem: quod totum, sicut ipse dixit, est feudum IV. militum. & cum augmento obtulit milites VIII. & seruientes XII.

737. Arnaldus de Fossaceca tenet de prædicto Iollem Tortellam, & Collem Altum, & Casale Sancti Iohannis, quod est feudum II. militum, & Castelluczum, quod est de Ducatu, & est feudum I. militis. quod tenet Arrabitus ab eo in seruitio, & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes VI.

738. Landulphus de Monte Lupone tenet ab eodem Berardo Montem Luponem, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV.

739. Hugo de Rocca tenet ab eodem Iollem Loretinum, & Roccam de Principatu, quod est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes IV. Vnà tam demanij,

nij, quàm seruitij prædicti Iollem sunt de proprijs feudis milites XXI. & augmentum eius milites XLII. & seruientes LVI.

740. Berardus de Caluello tenet in capite de prædicto Comite Licinosum, & Intentinosum, & Collem Stephani: in seruitio Periculum, quod tenet ab eo Guillelmus de Scefcano, quod est feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VII. & seruientes VII.

741. Berardus de Monte tenet de eodem Berardo de Caluello Montem Baranum, feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes II.

742. Bartholomæus filius Girolodi tenet in capite Sanctam Iustam, & medietatem Sancti Viti, & Eriuorzam, & Sanctum Agapitum: quod totum, sicut ipse dixit, est feudum V. militum. & cum augmento obtulit milites X. & seruientes X.

743. Petrus Iordanis tenet in capite Roccam Rauennam, quæ est, vt ipse dixit, feudum I. militis: & de feudo Arnaldi Sorelli, quod ipse tenet de eodem Comite, Silicem Sextum, quod est, vt ipse dixit, feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VIII. Et idem Petrus, sicut significauit Albertus, tenet Campum Saccum feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes II.

744. Raul Licien. tenet de eodem feudo Raynaldi Sorellæ Roccam Peperoczam, quæ est, sicut dixit, feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes II.

745. Filij Astenulphi, videlicet Berardus de

Castellucio, & Randifius filius Berardi, & Berardus filius Hugonis, & Matthæus filius Amnadap tenent in demanio Montem Mitulum, & Piczum, & Guastum, & Staffum, & Castellum Mauri, & Roccam Almeſtæ, & Roccam Siccam, & Montem Nigrum, & Castelluczum: quod totum, ſicut ipſi dixerunt, eſt feudum X. militum. & cum augmento obtulerunt milites XX. & ſeruientes XX.

746. Riccardus de Molina per miſericordiam regiam de hijs ſupradictis feudis, Montem de Meczo, & Roccam Odonis, quod, ſicut ipſe dixit, eſt feudum militum II. & cum augmento obtulit milites LV.

Iſti ſunt, qui tenent de prædictis filijs Aſtenulphi.

747. **B**erardus de Lucito tenet prædictum Lucitum, quod eſt, vt dixit, feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & ſeruientes II.

748. Gualterius de Falascoſa tenet de eis Falascoſam, & Matthæus tenet de eo Serram de Piro. quæ deputantur in prædicto feudo demanij, videlicet X. militum. Vnq̃ demanij & ſeruitij prædictorum filiorum Aſtenulphi ſunt de proprijs feudis milites X. & cum augmento obtulerunt milites XXII. & ſeruientes XXII.

749. Berardus de Balncola cum fratribus ſuis Roberto, & Guſtaiano tenent Bagnolum, quod eſt, ſicut Berardus dixit, feudum II. militum, & Petram Cupam, & Castellucium, quod eſt feudum II. militum. & cum augmento obtulerunt milites VIII. & ſeruientes X.

Iſte

Iste tenet de prædicto Berardo, & fratribus suis.

750. **O**derisius de Ciuitaueccela tenet de eisdem in Ciuita Veccla feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes II. Vnà demanij, & seruitij prædicti Berardi, & fratrum eius de proprio feudo sunt milites V. & cum augmento obtulit milites X. & seruientes XII.

751. Astenalphus, & vxor Landenalsi, & fratres eius tenent de eodem Comite, de Fondellano feudum I. militis. & cum augmento obtulerunt milites II. & seruientes II.

752. Robertus de Rocca tenet de Berardo de Caluellis (significauit Abdenago) Roccam Berardi, & Saxum, & Armagnum, & Vallem Lampuli in seruitio: & Inibutellum: quod totum, sicut ipse dixit, est feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes VI.

753. Raynaldus de Sexto cum fratre, & nepote suo tenet de eodem Comite in demanio Casale in seruitium Ray. & Pandum, & Montem Aquilam, & Cerasolum, & Sanctum Locherium, quod est, sicut ipse dixit, feudum IV. militum. & cum augmento obtulit milites VIII. & seruientes VIII.

Comes Riccardus de Fundis.

754. **C**omes Riccardus de Fundis de eodem Comite tenet de Campo Claro feudum

dum IV. militum, sicut ipse dixit, & de Caprata feudum II. militum, & de Gualdo feudum I. militis. Vnà sunt de proprio feudo suo milites VI. & augmentum obtulit milites XII. & seruientes XII.

Isti tenent de eodem Comite R. de Prata.

755. **P**etrus Iohannis tenet de eo Campum Saccum, quod est feudum I. militis, sicut ipse dixit; & augmentum eius est feudum I. militis. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites II. & seruientes II.

756. Rogerius Sancti Iohannis tenet de eodem Comite Riccardo Sanctum Iohannem, quod est, sicut dixit, feudum I. militis. Vnà inter feudum & augmentum obtulit milites II. & seruientes II.

757. Guillelmus de Fossaceca tenet de eo Fossam Cecam, quae est, sicut ipse dixit, feudum I. militis. Vnà inter feudum & augmentum obtulit milites II. & seruientes II. Vnà de proprijs feudis seruitij prædicti Raynonis de Prata sunt milites III. & augmentum sunt milites III. Vnà inter proprium feudum seruitij, & augmentum sunt milites VI. Vnà inter demanium, & seruitium prædicti Raynonis de Prata sunt cum augmento milites XVIII. & seruientes XVII.

758. Berardus filius Ostonis tenebat de eodem Comite, & de Domino Rege Cerrum, quod est feudum II. militum, & Lacum Vivum, quod est, sicut ipse dixit, feudum II. militum, & Montem Altum, quod est feudum I. mi-

I.mi-

I. militis. Vnà sunt de proprio feudo milites IV. & augmentum eius sunt milites IV. Vnà inter feudum & augmentum sunt milites VIII. & seruientes X.

759. Baiaz tenet ab eodem Rod. Iaspinam, quæ est, sicut ipse dixit, feudum I. militis. & augmentum eius miles I. Vnà inter feudum & augmentum obtulit milites II. & seruientes II.

760. Guimundus Ruffus tenet de eodem Comite in Principatu Loganam, & Felictam, quæ est, sicut dixit, feudum II. militum. & augmentum sunt milites II. Vnà inter feudum & augmentum obtulit milites IV. & seruientes IV.

761. Raynaldus de Petraabundante tenet de eodem Comite Fresolonem, quæ est, sicut ipse dixit, feudum III. militum. & augmentum eius sunt milites III. Vnà inter feudum & augmentum obtulit milites VI. & seruientes VI. Et sicut significauit Abdenago, tenet idem Raynaldus Campanæ Locum feudum I. militis.

762. Goffridus de Galluczo tenet de prædicto Comite Petram Abundantem, quæ est, sicut ipse dixit, feudum III. militum. & augmentum eius sunt milites III. Vnà inter feudum & augmentum obtulit milites V. & seruientes X.

763. Idem Goffridus tenet Sanctam Mariam de Oliueto feudum I. militis.

C V R I A.

764. **R**iccardus de Albito tenet de eodem Comite Turtinum, quod est, sicut ipse

ipse dixit, feudum I. militis, & augmentum eius miles I. Vnà inter feudum & augmentum obtulit milites II. & seruientes IV. Vnà sunt de seruitio dicti Comitis in Principatu de proprijs feudis milites CXXVIII. & augmentum sunt milites CXXXI. Vnà inter propriam feudum seruitium, & augmentum sunt milites CLXIX. Et isti sunt Barones huius Comitis (c), qui tenent de eo in Ducatu.

765. Hugo filius Acti tenet de eodem Comite in demanio Guardiam, & Monticellum, & Sanctum Felicem.

766. Riccardus de Monticello in seruitio, quod est, sicut dixit, feudum V. militum, & augmentum eius sunt milites VI. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites XII. & seruientes XII.

767. Hugo filius Acti tenet per misericordiam Regiam Guardiam, quæ est, sicut dixit, feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VI. Et nil aliud tenet de feudo, quod fuit suum, nec de demanio, nec de seruitio.

Isti tenent de eodem Hugone filio Acti.

768. **R**obertus de Rocca tenet de eo Oliuam, & Canale, quod est II. mili-

(c) Ex sexcentis huius Albi locis confirmatur, sub Nortmannis non nisi *Comites & Barones* fuisse. Alii tituli *Marchionum, Ducum, Principum* investiti procedente tempore.

litum, & eius augmentum est militum II. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites IV. & seruientes IV.

769. Hoc proprius debet scribi cum fratre suo. Tenet de eodem Hugone Ripam Albam, & Montem Cyliz, & Palatam, & Tauernas, quod est, sicut ipse dixit, feudum VI. militum & augmentum eius sunt milites V. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites XII. & seruientes XII.

770. Riccardus de Monticello tenet ab eo Monticellum, & Sanctum Felicem feudum V. militum, & cum augmento X. & seruientes X.

771. Matthæus filius Iustasine tenet de eodem Hugone filio Acti Ciuitatem Campi Marini, & Casale Mirabellum, quod est, sicut ipse dixit, feudum II. militum, & aliud dimidium feudum militum II. & augmentum eius sunt milites II. & dimidius. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit mil. V. & seruientes V.

Isti tenent de eadem Iustasino.

772. **R**iccardus filius Raul tenet de prædicta Iustasine Aquam Burranam, & Castellum Ionathæ, quod est, sicut ipse dixit, feudum I. militis & dimidij. & augmentum eius est miles I. & dimidius. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites III. & seruientes III.

773. Berardus Fontefanus tenet de prædicta Iustasine Fontem Sanum, & Roccam Sassonam, quod est, sicut ipse dixit, feudum I. militis.
& aug-

& augmentum eius est miles I. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites II. Vnà sunt de proprijs feudis seruitij prædictæ Iustasine milites II. & dimidius. Vnà inter proprium feudum, seruitium, & augmentum sunt milites V. Vnà tam demanij, quàm seruitij prædictæ Iustasine sunt de propriis feudis milites V. & augmentum milites V. Vnà inter feudum demanij, seruitij, & augmentum sunt milites X. & seruientes VIII.

774. Elias de Molisio tenet à prædicto Hugone Roccam Bannarij, quæ est feudum II. militum. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites IV. & seruientes IV.

775. Riccardus filius Raulis tenet de eodem Hugone Collem, quod est feudum I. militis pauperrimum. & cum augmento obtulit militem I.

776. Guillelmus de Saffana tenet de prædicto Hugone Guardiam cum Campo Claro feudum I. militis. & augmentum milites II. Vnà inter feudum, & augmentum milites III. & seruientes III.

777. Manfridus Marchisius filius Hugonis Marchisij, & frater eius, tenent de eodem Hugone Lupariam, & Calcabuczam, quod est, sicut dixit, feudum III. militum. & augmentum eorum sunt milites III. Vnà inter feudum, & augmentum obtulerunt milites VI. & seruientes VI.

778. Guillelmus frater eius tenet, sicut significauit Ab. Campum de Petra, quod est feudum I. militis. & cum augmento II. & seruientes II.

779.

779. Raul de Petra tenet de eodem Hugone Caccabonem, quæ est, sicut dixit, feudum I. militis pauperrimum. & cum augmento obtulit militem I. Vnà sunt de proprijs feudis seruitij prædicti Hugonis filij Acti milites XX. & augmentum sunt milites XVIII. Vnà inter feudum, seruitium, & augmentum sunt milites XXXVIII. Vnà tam demanij, quàm seruitij dicti Hugonis filij Acti sunt de proprijs feudis milites XXVI. & augmentum milites XXIV. Vnà inter feuda demanij, seruit. & augmentum obtulit milites L. & seruientes XLVI.

A N G L O N V M.

780. **G**uilelmus de Anglono tenet de prædicto Comite Hugone Castellum Iudicis, & Montem Fortem, & Anglonum, quod est feudum VIII. militum. & cum augmento obtulit milites XVI. & seruientes XVI.

Isti tenent de prædicto Guillelmo de Anglono.

781. **T**ancredus de Ciuitella, & frater eius tenent de eodem Guillelmo de Anglono Ciuitellam, quæ est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes IV.

782. Ioccolinus de Caccabone tenet de prædicto Guillelmo Anglon. quod est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes IV.

783. Robertus de Maccla, & fratres eius tenent

ment de supradicto Guillelmo Macclara feudum I. militis.

784. Gentilis Senebaldus tenet de eodem Guillelmo Castellum Nouum, quod est, vt dixit, feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes II.

785. Gualterius Baronus tenet de eodem Guillelmo Castellum Larronem, quod est, vt dixit, feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes II.

786. Robertus de Guasto tenet de eodem Guillelmo Anglon. Guastum, quod est, vt dixit, feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes II.

787. Gualterius Bodanus tenet de eodem Guillelmo Capram Cottam, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes II. Vnà sunt de propriis feudis seruitij prædicti Guillelmi de Anglono milites VIII. Vnà inter feudum, seruit. & augmentum sunt milites XVI. Vnà tam demanij, quàm seruitij prædicti Guillelmi de Anglono cum augmento sunt milites XXXII. & seruientes XXXII.

CASTRVM PINIANVM.

788. **I**ulianus de Castropiniano tenet in capite Castrum Pinianum, & Casale feudum V. militum. & de Spineto I. militis. & cum augmento milites XII. & seruientes XII.

Isti sunt Barones eius.

789. **H**Vgo de Castropiniano tenet de Iuliano fratre suo in Ducatu Montem Ogeanum in demanio, & in seruitio Robertus frater suus tenet ab eodem Hugone vnum Castellum de Lino, quod totum, sicut dixit, est feudum II. militum. & augmentum eius milites II. Vnà inter feudum & augmentum obtulit milites IV. & seruientes IV.

Isti tenent de prædicto Iuliano.

790. **R**obertus filius Guilduidi tenet de eo in Ferrara feudum I. militis. & augmentum eius I. miles. Vnà inter feudum & augmentum obtulit milites II. Vnà tam demanij, quam, seruitij prædicti Iuliani de proprijs feudis sunt milites III. & augmentum sunt milites III. Vnà inter feudum demanij, & seruitij, & augmentum obtulit milites VI. & seruientes VI.

791. Guillelmus filius Maynerij tenet in capite de Comite Hugone Petinam, & Guardiam, quod est, sicut dixit, feudum II. militum. & augmentum sunt milites II. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites IV. & seruientes IV. Et subscribantur in isto alia feuda insimul, quæ tenet in feuda antea.

792. Robertus Aualerius tenet à prædicto Comite Matricem, quæ est, sicut ipse dixit, feudum II. militum, & Collum Rotundum, & Ar-

N

chi.

chipresbyterum , & Albonam , quod est , sicut ipse dixit , feudum I. militis , & Ripam de Brittonis , & Castellum , quod est feudum I. militis . Vnà sunt de proprio feudo suo milites IV. & eius augmentum sunt milites IV. Vnà inter proprium feudum & augmentum obtulit milites VIII. & seruientes VIII.

D E C V R I A .

793. **M**Anfridus Marchifius tenuit de eo Campum de Prata , quod est , sicut ipse dixit , feudum I. militis . & augmentum eius est I. miles . Vnà inter feudum & augmentum obtulit milites II. & seruientes II.

794. Hugo de Rocca tenet de Domino Rege Campum Sinarconum , quod est , sicut ipse dixit , feudum I. militis . & augmentum eius est I. miles . Vnà inter feudum & augmentum obtulit milites II. & seruientes II.

795. Goffridus de Petraualda tenet de Domino Rege Gambatesam , & Petram Valdam , & Nucium , quod est , sicut ipse dixit , feudum I. militis . & augmentum eius est I. militis . Vnà inter feudum & augmentum obtulit milites II. & seruientes II. Et cum eo deputata est Ripitella.

S A L C I T V M .

796. **V**Nfridus Cantalpus tenet de Domino Rege , vel Roberto , Salcitum , quod est feudum I. militis , & in seruitio tenet de eodem Roberto Roccam , & Castellum , & Cua-
stum ,

flum, quod est, vt ipse dixit, feudum I. militis. & augmentum eius sunt milites II. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites III. & seruientes III. Vnà sunt de proprijs feudis prouisionis prædicti Roberti Aualerij milites V. Vnà inter feudum, seruitium, & augmentum sunt milites X. Vnà tam demanij, quàm seruitij prædicti Roberti Aualerij sunt de proprijs feudis milites VIII. & augmentum sunt milites IX. Vnà inter feudum demanij, & seruitij, & augmentum prædicti Roberti sunt milites XVIII. & seruientes XVIII.

797. Rogerius de Guasto tenet Petram Iohannis Ighizi, & Petram Arimanni, quod est, sicut ipse dixit, feudum dimidij militis. & augmentum eius dimidij militis. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit militem I.

798. Raynaldus de Petraabundante tenet de Domino Rege Campulum Letum, quod est, sicut ipse dixit, feudum I. militis. & augmentum eius I. miles. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites II. & seruientes II. & nunc sicut significauit Ab. tenet Frisilonem feudum III. militum. & cum augmento VI. & seruientes VI.

799. Rogerius de Molisio tenet de eodem Comite Pratellam, & Montem Petrilinpandum, quod est feudum III. militum, sicut ipse dixit. & augmentum eius sunt milites III. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites VI. & seruientes VI.

800. Odorifius filius Maner. tenet de eodem Comite Morronum, & Casam Tetelendam,

quod est, sicut ipse dixit, feudum VIII. militum & augmentum sunt milites VIII. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites XVI. & seruientes XVII.

801. Altruda vxor quondam Thalenasij tenet dodarium suum, Planesium, feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes II.

802. Matthæus tenet à Domino Rege Spotonasinam, quod est, sicut ipse dixit, feudum I. militis. & augmentum eius est I. miles. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites II. & seruientes II.

803. Guillelmus filius Manerij tenet de eodem Comite Montem Ventum, quod est, sicut ipse dixit, feudum I. militis. & augmentum eius est I. miles. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites II. & seruientes II.

804. Robertus de Mignanello, sicut significauit Ab. tenet Mignanellum, & Petram Frigam feudum I. militis. & cum augmento obtulit II. & seruientes II.

805. Thomas de Piczuto, sicut idem significauit, tenet Piczutum feudum I. militis. & debet seruire de I. milite cum corrodo Curie, quod debet habere (c). Vnà sunt de proprijs feudis seruitij predicti Comitis Hugonis de Ducatu milites LXXII. & dimidius. & augmentum eius sunt milites LXXI. & dimidius. Vnà inter feudum,

(c) *Corrodam*, quidquid ad alimentum, ad apparatus, ad sumtus requiritur.

dum, seruitium de Ducatu, & augmentum sunt milites CXLIV. & seruientes CXXXVIII. Vnā tam demanij, quā seruitij Ducatus, & Principatus prædicti Comitis Hugoniis sunt de propriis feudis milites CCXLVII. & medius. Vnā inter feudum demanij, & seruitij Ducatus, & Principatus prædicti Comitis Hugonis de Molifio sunt milites CCCCLXXXVI. & seruientes DGV.

Comes Robertus de Bonoberbergo.

806. **C**OMES Robertus de Bonoberbergo dixit, quodd tenet in Principatu Capuæ in demanio Sessulam Patanam, quæ feudum est VIII. militum. Et de parte sua dela Cerra, quod est feudum V. militum, & Marellanum, quod est feudum VII. militum. Vnā sunt de proprio feudo demanij sui milites XX. & augmentum eius sunt milites XX. Vnā inter proprium feudum, & augmentum milites XL. & Balistarij II. (d).

N 3

Iste

(d) *Balistarii, Ballistarii, & Balistrarii* sunt, qui arcu baleari utuntur in praeliis. Breviarium Historiæ Pisanae ad an. 1173. apud Murator. tom 6. col. 186.: *Eodem anno mense Iulii Pisani miserunt in auxilium Comitis Ildebrandini CXL. milites cum Balistrariis.* Conf. supra not. Apud Vegetium lib. 2. cap. 2. *ballistarii sunt subditores, milites levis armaturæ, frombasarii.*

Iste est Baro eiusdem Comitis , qui tenet de eo .

807. **R** Aynaldus Musca tenet de eo feudum III. militum , & augmentum eius sunt milites IV. Vnà inter feudum , & augmentum obtulit milites VIII. Vnà tam demanij , quàm seruitij prædicti Comitis Roberti sunt de proprijs feudis milites XXIV. Vnà inter feudum demanij , & seruitij , & augmentum sunt milites XLVIII. & villani II.

Comes Riccardus de Aquila .

808. **C** Omes Riccardus de Aquila dixit , quòd demanium suum de Caluo est feudum XX. militum , & Riardum est feudum I. militis . Vnà sunt milites demanij sui XXI. & augmentum sunt milites XXI. Vnà inter feudum , & augmentum sunt milites XLII.

Isti sunt Barones eius .

809. **I** Ohannes de Baios tenet feudum I. militis , & cum augmento obtulit milites II.

810. Hæctor de Thora tenet feudum II. militum . & cum augmento obtulit milites IV.

811. Guillelmus Guavis tenet feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

812. Marinus de Capua tenet feudum II. militum . & cum augmento obtulit milites IV.

813. Amicus de Reumatrice tenet feudum I. mi-

militis. & cum augmento obtulit milites II.

814. Raul de Aczia tenet feudum I. militis.
& cum augmento obtulit milites II.

815. Simon Ioczolinus tenet feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

816. Guillelmus Blaffauillanus tenet feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

817. Frater Guillelmi filij Blardini tenet feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

818. Riccardus Brunellus tenet feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

819. Filius Vrsi de Regina tenet feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

820. Gloriosus tenet feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

821. Filius Goffridi Scalloni tenet feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

822. Manasses tenet feudum I. militis. & cum augmento obtulit II. Vnà de proprio feudo milites XVIII. & de addoamento XVIII. Vnà inter feudum, & augmentum milites XXXVI.

Abbas Cassinensis.

823. **O**btulit in magna expeditione milites IX. & seruientes CC.

Comes Ionathas de Caleno.

824. **C**omes Ionathas, sicut ipse dixit, tenet de Principatu Capuz Calenum, quod est feudum XV. militum, & Ayrola, quod est
N 4 feu.

feudum V. militum , & Sanctum Martinum , quod est feudum V. militum . Vnà sunt de proprio feudo demanij sui feuda militum XXIII. & augmentum eius sunt milites XXVII. Vnà inter feudum , & augmentum milites I. & seruientes I.

Isti sunt Barones (e) eiusdem Comitis Ionathæ , qui tenent de eo in Principatu .

825. **H**Oc tenet VVill. de Auenabulo , sicut dixit , de eodem Comite in Auerfa feudum II. militum . & augmentum eius sunt III. milites . Vnà inter feudum , & augmentum milites V. Hæc tenuit VVill. prædictus de Auenabulo . & habet idem Simon in seruitium feud. IX. militum , & augmentum eius IX. milites . Vnà inter feudum . & augmentum Simonis sunt milites XVIII. Vnà inter demanium , & seruitium prædicti Simonis sunt de proprijs feudis milites XI. & augmentum sunt milites XII. Vnà inter demanium , & seruitium , & augmentum obtulit milites XXIII.

Isti tenent de Guillelmo de Auenabulo , sicut dixerunt idem Guillelmus , & Matthæus de Auenabulo frater eius .

826. **O**do Peregrinus tenet à Guillelmo de Auenabulo , sicut dixit , feudum I. mi-

(e) Vides , in nostro Catalogo sæpissime *barones* dici , qui à Comite feuda acceperant .

militis . & cum augmento sunt milites II.

827. Raul filius Iordani tenet de prædicto Guillelmo feudum I. militis . & cum augmento sunt milites II.

828. Guillelmus filius Vnfredi tenet feuda II. de eo . & cum augmento obtulit IV.

829. Nicolaus filius Matthæi de Monfci tenet de eodem Guillelmo feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II. Et aliud feudum tenet in capite à Domino Rege .

830. Guillelmus filius Vmberti tenet de prædicto Guillelmo feudum I. militis . & cum augmento sunt milites II.

831. Aymarius de Neapoli tenet de eodem Guillelmo feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

832. Pandulfus de Alyfi tenet de eodem Guillelmo feudum I. militis . & cum augmento sunt II.

833. Petrus Cacapice Comestabulus de Neapoli tenet de eodem Guillelmo de Auenabulo feudum I. militis , quod tenebat Guillelmus de Sancto Flaymundo , tenuerat Viueriis , scilicet ipse Guillelmus de Auenabulo clamavit ipse Petrus Cacapice cum feudo suo seruiet in capite Domino Regi .

834. Robertus Ingressus , sicut ipse dixit , tenet de prædicto Comite Roceam de Albano , quod est feudum II. militum . & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes X.

C V R I A.

835. **B**artholomæus Burrellus, sicut dixit Marius pater eius, tenet de eodem Comite totam terram, quæ fuit Gregorii Pagani videlicet.

836. Landolphus de Aquino, sicut dixit, Attenolphus Casertanus, tenet de eodem Comite Albitum, & Camporam, & Guarantum Aquini, quod feuda X. militum. & cum augmento obtulit milites XX. & seruientes XXX.

837. Raynaldus Buccautellus dixit, quod tenet de eodem Comite Ionatha Gallinaram, quod est feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes VI.

838. Pandolphus tenet in Nucelleto in tenementis Carinolæ feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

839. Raynaldus Musca dixit, quod tenet in demanio in Valle Argentia feudum IV. militum. & cum augmento obtulit milites XII. & seruientes C. & balistarios X. Et dixit, quod XI. Vauasores (f) eius, qui tenent de eo XI. feuda militum, dabunt cum augmento milites XXII.

Isti

(f) Hoc loco subvassalli appellantur *vauasores*, uti sæpe in Consuetudinibus feudalibus dicuntur.

Isti tenent de predicto Raynaldo Musca.

840. **G**uilelmus Fallarinus tenet de eo Roca-
cam, quæ est feudum II. militum.
& cum augmento obtulit milites IV.

841. Fulco Cappellanus, & Robertus filius
Scaldi tenent ab eodem Guillelmo feuda II. mi-
litum. & cum augmento obtulerunt milites IV.

842. Roaltum, & Iordanus tenent à prædi-
cto Guillelmo II. feuda militum pauperrima,
pro quibus cum augmento seruiant ambo. Vnà
demanij, & seruitij prædicti Raynaldi Musca
sunt de proprijs feudis milites XXI. & augmen-
tum sunt milites XXIV. Vnà inter feudum, &
augmentum obtulit milites XLIV. seruientes C,
& balistarios X.

L A V R I T V M. *Curia.*

843. **R**obertus de Lauro dixit, quodd tenet
Laurum, quod est feudum, IV. mi-
litum. & augmentum eius sunt milites VI. Vnà
inter feudum, et augmentum obtulit milites,
et seruientes X.

844. Landulphus Burrellus dixit, quodd tenet
Strangulagallum, quod est feudum I. militis. et
cum augmento obtulit milites II.

845. Guillelmus de Monteforte dixit, quodd
tenet in demanio Montem Fortem, quod est feu-
dum II. militum, et quod tenet Auellinum, et
Mercurianum feudum III. militum, et de Fe-
rino cum hoc, quod tenet in Sarno, est feu-
dum

dum I. militis, et de Alico. Vnà sunt feuda VII. et augmentum sunt milites VII. Vnà inter feudum, et augmentum obtulit milites XIV. et seruientes XV.

846. Goffridus eius filius, sicut dixit, tenet in Auerfa feudum I. militis, et III. pauperes milites (g), habentes vnusquisque dimidium feudum. Vnà sunt feuda II. militum et dimidij. et cum augmento obtulit milites V.

847. Balduinus Longailla, sicut dixit, tenet in Auerfa feudum I. militis. et cum augmento obtulit milites II.

848. Rogerius de Pede Larrone tenet in Auerfa feudum I. militis. et cum augmento obtulit II.

849. Matthæus de Auenabulo dixit, quodd tenet in Auerfa feudum II. militum. et cum augmento obtulit milites IV.

850. Robertus Caramannus tenet de eo pauperrimum feudum. Vnà sunt milites V.

DE EODEM PRINCIPATV. De Auerfa.

*Isti sunt milites, qui fuerunt Raonis filij
Raelis de Auerfa.*

851. **H**Vgo de Salerno, sicut dixit, tenet feudum V. militum, et augmentum sunt

(g) Hic subfeudatarii dicuntur *milites*, uti etiam vocantur in libris feudorum, inque constitutionibus Fridrici II.

sunt V. milites. Vnà sunt inter feudum, et augmentum milites X.

852. Riccardus de Barolo tenet feudum IV. militum, et augmentum sunt milites IV. Vnà inter feudum, et augmentum obtulit milites VIII.

853. Robertus de Abalita de Capua tenet feudum IV. militum, et augmentum sunt IV. Vnà inter feudum, et augmentum obtulit milites VIII.

C V R I A.

854. **Z**offo de Graniano, sicut ipse dixit, tenet feudum II. militum. et cum augmento obtulit milites IV.

855. Raynaldus de Lilia, sicut ipse dixit, tenet feudum II. militum. et cum augmento obtulit milites IV.

856. Raymus de Caiazza tenet feudum I. militis, sicut ipse dixit, et cum augmento obtulit milites II.

857. Drogus, sicut ipse dixit, tenet feudum I. militis. et cum augmento obtulit milites II.

858. Iohannes Bassi, sicut ipse dixit, tenet pauperrimum feudum I. militis. et cum augmento seruiet ipse.

859. Ieczolinus de Rocca, sicut ipse dixit, tenet feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

860. Philippus Sancti Archangeli tenet feudum I. militis, sicut ipse dixit. & cum augmento obtulit milites II.

861. Raho de Cantalupo, sicut ipse dixit,
te-

tenet feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

862. Landulphus de Manso , sicut ipse dixit, tenet feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

863. Matthaus de Nuceria , sicut ipse dixit, tenet feudum I. militis . et cum augmento obtulit milites II. Vnà sunt , qui fuerunt Rahonis filij Raelis de proprijs feudis , feuda militum XXVIII. et augmentum eorum sunt milites XXVI. Vnà inter proprium feudum , et augmentum sunt milites LIV.

864. Guillelmus Fallarinus tenet in dodaris de demanio feudum II. militum , et in Valle Gaudij feudum dimidij militis . et augmentum eius est II. militum et dimidij . Vnà inter feudum , et augmentum obtulit milites V. et seruientes XXX. et balistarium I.

865. Goffridus Guanantus dixit , quòd tenet in Auerfa feudum I. militis , et hoc , quod tenet in Tuffo , feudum I. militis . et tenet in terra sua Auerfa III. pauperes milites (b). vnusquisque eorum habet dimidij feudum militis . Vnà sunt feuda militum III. et dimidij . et augmentum eius sunt milites IV. et dimidius . Vnà inter feudum , et augmentum milites VIII. et seruientes XV.

866. Iohannes de Valle dixit , quòd tenet in Auerfa de Valle feudum II. militum . et cum augmento obtulit milites IV. et seruientes X.

867.

(b) Hoc loco subuassalli rursus dicantur *militum*.

867. Heruæus de Baliſta, ſicut dixit, tenet in Auerſa feudum III. militum. et cum augmento obtulit milites VI. et ſeruientes XX.

868. Iohannes Franciſcus dixit, quòd tenet in Auerſa feudum II. militum. et augmentum eius ſunt milites III. Vnà inter feudum, et augmentum obtulit milites IV. et ſeruientes X.

Iſti tenent de eodem Iohanne Franciſco.

869. **H**eruæus de Strathella tenet de eo pauperrimum feudum I. militis. et cum augmento obtulit militem I.

870. Riccardus de Capiftrello tenet de eo quoddam pauperrimum feudum. et cum augmento ſeruiet ipſe.

871. Vxor Girardi Capudaſini tenet de eo pauperrimum feudum. et cum augmento obtulit militem I. Vnà demanij, et ſeruitij prædij ſi Iohannis Franciſci, ſicut dixit, de proprijs feudis milites V. et augmentum ſunt milites V. Vnà inter feudum demanij, et ſeruitium, et augmentum obtulit milites VII. et pedites armatos X.

872. Petrus Girardi dixit, quòd tenet in Auerſa feudum II. militum. et cum augmento obtulit milites IV. et ſeruientes X.

Iſti tenent de eodem Petro.

873. **H**enricus Tiphonia tenet de eo pauperrimum feudum. et cum augmento obtulit militem I.

874.

874. Raul de Casaluccia tenet de eo feudum pauperrimum . et cum augmento obtulit militem I.

875. Matthæus Peregrinus tenet de prædicto Petro feudum pauperrimum . et cum augmento obtulit militem I. Vnà tam demanij , et seruitij prædicti Petri Gerardi sunt de proprijs feudis milites V. et augmentum sunt II. Vnà inter feudum , et augmentum obtulit milites VI. et seruientes X.

876. Leonardus Sorellus , sicut dixit , tenet in Auerfa feudum II. militum . et augmentum eius sunt milites II. Vnà inter feudum , et augmentum obtulit milites IV.

Isti tenent de prædicto Leonardo Sorello .

877. **N**icolaus Sanctæ Agathæ tenet de eo feudum I. militis . et cum augmento obtulit milites II.

878. Robertus filius Raonis tenet de eodem feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II. Vnà demanij , et seruitij prædicti Leonardi sunt de propriis feudis milites IV. et cum augmento obtulit milites VIII.

879. Guillelmus de Pinzono , sicut ipse dixit , tenet feudum II. militum . et cum augmento obtulit milites IV.

880. Matthæus de Monte , sicut dixit , tenet feudum II. militum . et cum augmento obtulit milites IV.

881. Et vnum feudum tenet de Guillelmo de Auenabulo , sicut ipse Guillelmus dixit .

882. Americus de Maloleone dixit , quòd tenet

sub Gulielmo II. Rege.

209

tenet in Auerſa feudum I. militis & dimidii . et cum augmento obtulit milites III.

C V R I A .

883. **G**uilelmus de Fraymundo Iuuen. dixit, quòd tenet in Auerſa feudum III. militum, et augmentum eius sunt milites III. Vnà inter feudum, et augmentum obtulit milites VI.

Iſti tenent de eo.

884. **V**alentinus tenet de eo pauperrimum feudum I. militis. & cum augmento obtulit militem I. videlicet ſe ipſum.

885. Robertus de Auenabulo dixit, quòd tenet feudum I. militis, & dimidij. & cum augmento obtulit mil. III.

886. Vnfridus de Riburſa dixit, quòd tenet feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

887. Robertus de Lacerna tenet pauper feudum, & ſeruiet ipſe.

888. Ieczolinus de Rocca dixit, quòd tenet in terra Auerſæ pro nepote ſuo feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VI. & ſeruietes XX.

889. Riccardus de Rocca tenet Cautillonum, quod, ſicut ipſe dixit, eſt feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

O

I/i

Isti tenent de eodem Ieczolino.

890. **G**Villelmus Lombardus tenet de eo pauperrimum feudum I. militis. & cum augmento obtulit I.

891. Niel tenet de eo pauper feudum I. & cum augmento obtulit militem I. Vnà demanij; & seruitij prædicti Ieczolini sunt de proprijs feudis milites V. & augmentum sunt milites III. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites VIII.

892. Gualterius de Molino dixit, quòd feudum suum est de Cicala militum XV. & in Auerfa II. militum. & augmentum eius sunt milites XVII. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites XXXIV. & seruiantes CXX.

Isti tenent de eo.

893. **G**offridus Scallonus tenet de eo in Auerfa feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

894. Philippus de Centuro tenet de eo in Auerfa feudum I. militis. & cum augmento obtulit militem I.

895. Vxor Fulconis de Petrarra tenet de eo feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

896. Raul de Capua tenet de eodem Gualterio de Molino feudum I. militis. & cum augmento obtulit mil. II.

897. Ascutinus de Matalono tenet de eo in
Ma-

Matalono feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

898. Guillelmus filius Angerii tenet de eo in Rapara feudum I. militis. & cum augmento obtulit militem I.

899. Raynon de Tosardis tenet de eo in Auerca feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

900. Riccardus Delliz tenet de eo in Laterana feudum I. militis, & in Auerfa feudum I. militis.

C V R I A.

901. **E**T Carbonus tenet de eo pauper feudum militis. & cum augmento obtulit ipse R. milites V. Vnà demanij, & seruitij prædicti Gualterij de Molino sunt de proprijs feudis milites XXVIII. & cum augmento inter totum obtulit milites LIV. & seruientes CXX.

902. Iohannes Cacapice (i), sicut ipse dixit, tenet in Auerfa feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

O 2

903.

(i) Olim *Cacapice* cognominati sunt, qui postea *Capece*. In diplomate Tabularii Monasterii S. Gaudiosi apud Tutinum de origin. Sedil. cap. 11. legitur: *Imperante Domino Constantino Magno Imperatore* (idest Constantino Monomacho, vel Constantino Duca, qui ambo sæculo X. imperarunt) *Bartholomæus Cacapice dictus Piscicellus, qui vocatur Zurlo, filius q. Domini Petri Cacapice dictus Piscicellus &c.*

903. Astenulphus, & Ligorius fratres prædicti Iohannis Cacapice, sicut dixerunt, tenent in Aversa feudum II. militum. & cum augmento obtulerunt milites IV.

904. Petrus Cacapice, frater Alexandri Cacapice, Comestabulus (k) Neapolis tenet in tenimento Aversæ in Casali Paretæ feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. Quod feudum prius tenuerat de Guillelmo de Auenabulo, & nunc tenet in capite de Domino Rege.

C A P V A.

905. **R**aul filius Guillelmi de Capua dixit, quodd demanium suum est, quod tenet in Capua, feudum IV. militum, & in Theano, & in Ostiano, & in Fellino tenet feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites XII.

Isti sunt, qui tenent de eo in Capua.

906. **R**obertus de Campraua tenet de eo feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

907. Iohannes Gallu in capite tenet de eo feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

908. Ofmenus tenet de eo feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

909. Tancredus Belle tenet de eo feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. Vnà demanij, & seruitij prædicti Raulis filij
Gui-

(k) Comestabulus idem est ac magister militum apud Romanos. Vid. Ant. Salvinum *diff. academ. tom. 3. diff. 14.*

Guillelmi sunt de proprijs feudis milites XI. & cum augmento obtulit XXII. milites.

910. Et dixit ipse Raul filius Guillelmi, quodd non tenet plus. Verum Dominus noster Rex præcepit Ebolo Camerario, vt inquirat si plus tenet, quàm dixit, capiat illud ad opus Curia. & quia mendacium dixit in Curia, faciat inde iustitiam Curia.

911. Iohannes Frater tenet de Caianello feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes X.

912. Landulphus Comes Palatij tenet feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes X.

913. Dalphinus tenet de eodem Pandulpho pauper feudum I. militis. & cum augmento obtulit militem I.

914. Landulphus frater Mansonis tenet feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes XX.

915. Isti sunt de quibus debet inquirere E-bolus Camerarius, qui non venerunt ad exercitum, qui debent seruire Domino Regi, sicut melius possunt, quia pauperes sunt.

Iohannes de Barone. Guaferius de Capua.

Aetenulphus de Pa- Gurfirardus.

tritio.

Raynerius filius Pandulphi. Landulphus de Pa- tritio.

Ioannes filius Henrici. Vxor Landinulphi Ratij.

Riccardus Guisfilphus.

916. Alschetinus filius Roberti tenet feudum

O 3 Ma-

Madaloni I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

917. Raul filius Guilielmi, sicut dixit Ebo-
lus Camerarius, tenet in Madalono feudum I.
militis. & cum augmento obtulit milites II.
Vnà sunt de proprijs feudis de Madalono milites
IV. & cum augmento obtulit milites VI.

DE SUMMA.

918. **L**Odicius, sicut dixit, Ebolus Camera-
rius, tenet in Summa feudum I. mi-
litis, & augmentum eius est I. miles. Vnà inter
feudum, & augmentum obtulit milites II.

919. Riccardus filius Girardi, sicut dixit E-
bolus Camerarius, tenet feudum I. militis in
balio, quod fuit Roberti de Messa. & cum aug-
mento obtulit milites II. Vnà sunt de Summa
milites VI.

920. Goffridus Angevinus tenet de feudo,
quod tenuit Aignes vxor Raonis filij Raelis,
feudum I. militis: & de feudo, quod tenuit
Landulphus Carazzus tenet feudum I. militis,
& de feudo, quod tenuit Hugo de Pino tenet
feudum I. militis. Vnà sunt de proprio feudo
milites III. Sed, quia pauperrima sunt feuda,
cum augmento obtulit milites III.

921. Goffridus Rubeus tenet feudum I. mi-
lites, & augmentum eius est I. miles. Vnà inter
feudum, & augmentum obtulit milites II.

922. Raho Lambardus tenet duo pauperrima
feuda. & cum augmento obtulit milites II.

923. Aruon de Coruay tenet pauperrimum
feu-

feudum I. militis . & cum augmento obtulit militem I.

924. Iohannes de Bonohomine non habet feudum integrum , sed cum augmento obtulit militem I.

925. Bernardus tenet dimidij feudum militis , & augmentum eius est dimidius miles .

926. Guillelmus filius Iohannis de Thiano tenet feudum I. militis in Thiano , quod fuit Iohannis de Baranello , & cum augmento obtulit militem II.

927. Robertus filius Iohannis tenet dimidij feudum militis , & cum augmento obtulit militem I.

928. Alexander de Catinello tenet dimidij feudum militis , & cum augmento obtulit I.

929. Odo de Marzano tenet villanum . & cum augmento obtulit se ipsum .

930. Robertus de Nuceria tenet dimidij feudum militis , & cum augmento obtulit militem I.

931. Ionathas tenet dimidij feudum militis , & augmentum eius est dimidium feudum . & obtulit militem I.

DE SUESSA .

932. **A** Micus de Reumatrice , sicut dixit , tenet in Sueffa feudum II. militum . & in Magdalono feudum I. militis , & de feudo Pontiscurui , & Sugij ab iudicio Curiae recuperavit apud Potentiam , quod est , sicut ipse dixit , feudum I. militis . Una sunt de proprio feudo suo milites IV. & augmentum sunt milites

tes IV. Vnà inter feudum, & augmentum milites VIII.

933. Herueus de Polito, sicut dixit, tenet in Sueffa feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VI.

934. Actenulphus Casertanus, sicut dixit, tenet in Sueffa feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites IV.

935. Senebaldus, sicut dixit, tenet in Sueffa feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

936. Robertus de Scalca, sicut dixit, tenet pauper feudum I. militis. & cum augmento obtulit seipsum.

937. Gualterius de Carta, sicut dixit Ebolus Camerarius, tenet feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

938. Traymundus Guallardus, sicut dixit Ebolus Camerarius, tenet in Sueffa feudum pauperrimum I. militis. & cum augmento obtulit se ipsum.

939. Teni, sicut dixit Ebolus Camerarius, tenet in Sueffa feudum I. militis. & cum augmento obtulit II.

940. Gualterius de Monco, sicut dixit Ebolus, tenet feudum I. militis pauperrimum. & cum augmento obtulit se ipsum.

941. Rao filius Hugonis, sicut dixit Ebolus Camerarius, tenet pauper feudum I. militis. & cum augmento obtulit se ipsum.

942. Robertus de Regina, sicut dixit Ebolus Camerarius, tenet pauper feudum I. militis. & cum augmento obtulit se ipsum.

943. Goffridus de Maranula , sicut dixit E-
bolus Camerarius , tenet pauper feudum I. mi-
litis . & cum augmento obtulit se ipsum .

944. Iohannes de Paulo , sicut dixit Ebolus
Camerarius , tenet pauper feudum I. militis . &
cum augmento obtulit se ipsum .

945. Massanes , sicut dixit Ebolus Camerarius ,
tenet pauper feudum I. militis . & cum augmen-
to obtulit se ipsum .

946. Iohannes Amalphitanus , & Lando Con-
sanus , sicut dixit Ebolus , tenent pauper feudum
I. militis . & cum augmento obtulerunt I. mi-
litem .

ROCCA MONTIS DRAGONIS.

947. **B**Anil Tapardus , sicut ipse dixit , tenet
in Rocca pauper feudum I. militis .
& cum augmento obtulit milites II.

948. Paldo de Salerno , sicut dixit Ebolus Ca-
merarius , tenet feudum pauper in Rocca . & cum
augmento obtulit se ipsum .

949. Petrus de Rustico , sicut dixit Ebolus
Camerarius , tenet in Rocca pauper feudum I.
militis . & cum augmento obtulit se ipsum .

950. Riccardus filius Iohannis , sicut dixit
Ebolus , tenet feudum pauper I. militis . & cum
augmento obtulit se ipsum .

951. Romæus filius Fredi , sicut dixit Ebo-
lus Camerarius , tenet in Rocca feudum I. mi-
litis . & cum augmento obtulit milites II.

952. Iohannes filius Melis , sicut dixit Ebo-
lus Camerarius , tenet in Rocca I. pauper feu-
dum

dum militis . & cum augmento obtulit se ipsum.

953. Elias , qui habet filiam Rustici , tenet in Rocca pauper feudum I. militis . & cum augmento obtulit se ipsum .

954. Beatrix vxor Paldi Cerronis tenet in Rocca dimidij feudum militis , & cum augmento obtulit militem I.

955. Nouellonus de Buffono , sicut ipse dixit , demanium suum de Ciperane est feudum X. militum , & de Alfacauda feudum III. militum , & de Parano feudum V. militum , & de Pede Montis * feudum II. militum , & de Penta feudum II. militum , & Quarteria Sancti Iohannis feudum I. militis . Vnà sunt de demanio suo XXIII. milites . & augmentum eius sunt milites XXVII. Vnà inter feudum , & augmentum sui demanij milites L. & seruientes LX.

Isti tenent de eo .

956. **G**vimundus de Buffono tenet de prædicto Nouellono Marzanum , quod est , vt ipse dixit , feudum II. militum , & Roccam , quæ est feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes XX. & idem Guimundus de Buffono tenet in Alifia à Domino Rege feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

957. Robertus filius Lifciæ tenet ab eodem Nouellono Ioham , Lifiam , & Bagnanum , &
Cor.

* De Comitatu Alifæ .

Cortefanum, quod est feudum IV. militum. & cum augmento sunt milites VIII.

958. Riccardus Auenante tenet ab eodem Nouellone Saranum, quod est, vt ipse dixit, feudum I. militis. & cum augmento sunt milites IV. Vnà sunt de proprio feudo seruitij prædicti Nouelloni milites X. Et feudi, ac seruitij augmentum milites XX. & seruientes XX. Vnà tam demanij, quàm seruitij prædicti Nouelloni sunt de proprijs feudis milites XXXIII. & augmentum sunt milites XXXVII. & inter totum sunt milites LXX. & seruientes LXXX.

959. Comes Malcerius dixit, quodd demanium suum totum, quod tenet in Alisia est XX. militum, & de Præsentiano feudum IV. militum, & de Penta feudum II. militum, & de Mignano feudum V. militum. Vnà sunt de demanio prædicti Comitis feudum XXXI. militum, & augmentum eius sunt milites XXXIX. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites LXX. & seruientes CL.

Isti sunt, qui tenent de eo.

960. **P**OLIDO de Thora, sicut dixit, tenet medietatem Concæ, quod est feudum I. militis, & Thoram, quod est feudum II. militum. Et de hoc, quod tenet in Rocca, & in medietate Cafalis feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites VIII. & seruientes L. Vnà sunt de proprijs feudis seruitij prædicti Comitis milites VIII. & cum augmento sunt milites XVII. Vnà tam demanij, quàm seruitij
Co.

Comitis Malcerij sunt de propriis feudis milites XXXIX. & augmentum eius sunt XLVII. Una inter feudum, & augmentum demanij, & seruitii praedicti Comitis sunt milites LXXXVI. & seruientes CCL.

ROCCA ROMANA.

961. **A**ndreas de Roccaromana, sicut dixit Nicolaus Frascenellus, demanium suum de Rocca Romana est feudum III. militum. & de Petra Mellaria feudum IV. militum, & de Sancto Felice feudum II. militum, & de Petra feudum V. militum: quae sunt inter omnia feudum militum XIV. & cum augmento obtulit milites XXX. & seruientes L.

962. Robertus de Molino, sicut ipse dixit, & Sanfonus, demanium suum in Arpaia est feudum II. militum, & in Ceruinaria feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites VII. & seruientes XV. & idem Robertus debet significare Curiae illos, qui tenent de eo.

963. Robertus de Principatu, sicut dixit Ganzolinus, feudum, quod tenet in Auerfa in demanio, est feudum XIII. militum, & in seruitio habet feudum XIV. & cum augmento obtulit inter totum milites LV.

COMITATVS CASERTAE.

964. **C**omes Robertus de Caserta dixit, quod demanium suum de Caserta est feudum XI. militum, & de Morrone feudum IV. mi-

militum , & de Meliczano feudum I. militis ,
& de Bublano , & de hoc , quod tenet Nico-
laus Frascenellus in Teleſia , & de Gurupato
feudum III. & de eo , quod addidit ei Domi-
nus Rex in Teleſia , feudum IV. militum . Vt
in Valle Comana tenet Fontanam , quod eſt feu-
dum II. militum , & de Arpino feudum VII.
militum , & de Monte Nigro feudum II. mili-
tum . Vnà ſunt de demanio prædicti Comitis
feuda militum XXXIV. & augmentum eius ſunt
milites XLII. Vnà inter feudum , & augmen-
tum demanij ſunt milites LXXVI. & ſeruien-
tes CC.

Iſti tenent de prædicto Comite .

965. **I**ohannes Garardus Camerarius , ſicut di-
xit Nicolaus Frascenellus , tenet de Ra-
iano feudum II. militum , & de Tranquillo feu-
dum II. militum , & de Paterno feudum I. mi-
litis , & medietatem Pulianelli feudum I. mili-
tis . & cum augmento obtulit milites X. & ſer-
uientes XL.

966. Philippus de Auenabulo tenet a prædi-
cto Iohanne Garardo Albuanelum , quod eſt feu-
dum I. militis . & cum augmento obtulit mi-
lites II.

967. Vmfridus filius Simonis tenet de prædi-
cto Comite Roberto medietatem Ortellæ , quod
eſt feudum I. militis . & in Valle Gaudiij feu-
dum I. militis . & in ſeruitijs tenet in Scruza-
no feudum I. militis . & cum augmento obtu-
liſt milites VI.

968.

968. Riccardus de Barolo, sicut ipse dixit, tenet de eodem Comite medietatem Ortellæ, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

969. Iohannes de Valla, sicut dixit, tenet in Valla de eodem Comite feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes X.

970. Guntardus, sicut dixit, tenet de prædicto Comite Ioham, quod est feudum II. militum, & de Comestella feudum I. militis. & Tassonus tenet de eodem Guntardo in seruitio feudum dimidij militis, de quo seruiuit, ipse Tassonus, & prædictus Guntardus obtulerunt cum augmento milites IX. & seruientes L. Vnà sunt de proprijs feudis seruitij prædicti Comitis Roberti feuda militum XVI ÷ & augmentum eius sunt milites XXXIII. & seruientes C. Vnà tam demanij, quàm seruitij prædicti Comitis Roberti sunt de proprijs feudis milites L ÷ & augmentum sunt milites LVIII ÷ Vnà inter feudum demanij, & seruitij, & augmentum obtulit milites CIX. & seruientes CCC.

971. Guillelmus de Montefusculo tenet demanium in Dracone feudum VII. militum, & de Bala II. militum, & de Pontelatrone, & de Monte Nigulo feudum V. militum, & de Squilla feudum II. militum. Quæ sunt inter totum militum XVI. & augmentum eius milites XX. & inter feudum, & augmentum demanij sui milites XXXVI. & seruientes LX.

972. Alexander frater eius tenet ab eo Saxum, quod est feudum I. militis. & cum augmento

mento obtulit milites II.

973. Manassæus tenet de eo Formicam, quæ est feudum I. militis. & cum augmento milites II. Vnà sunt de proprio feudo prædicti Guilhelmi milites II. & cum augmento milites IV. Vnà tam demanij, quàm seruitij prædicti Guilhelmi Montisfufculi sunt cum augmento milites XL. & seruientes XL.

974. Guimundus Russus, sicut dixit, tenet Alianum, quod est feudum III. militum, & in summa feudum I. militis. & de hoc, quod tenet in Auerfa, feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites XII. & seruientes XXXII.

Isti tenent de eo.

975. **Q**uintaualla tenet de eodem Guimundo pauper feudum. & cum augmento obtulit se ipsum.

976. Robertus de Lipano tenet de eo pauper feudum. & cum augmento obtulit se ipsum.

977. Iohannes Guillelmi tenet de eo pauper feudum. & cum augmento obtulit se ipsum. Vnà demanij, & seruitij prædicti Guimundi sunt cum augmento milites XV. & seruientes XXXII.

978. Guillelmus de Sancto Fraymundo, sicut dixit, tenet in demanio Limatam, quæ est feudum II. militum, & de Guardia feudum I. militis, & de Cerreto feudum III. militum, & de Finicella feudum II. militum. Vnà sunt de propriis feudis demanij sui feuda militum X. & augmentum eius sunt milites XVIII. Vnà inter feudum, & augmentum demanij sui obtulit

lit milites XXVIII. & seruientes L.

979. Raymus de Caiatia , sicut dixit filius eius , tenet in Caiatia feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

980. Barensonus , sicut dixit Iohannes de Scac-zano homo eius , tenet in demanio Albignanum , quod est feudum III. militum , & tenet in tenimento Caiatiz Roccam de Bellomonte , quæ est feudum IV. militum . & cum augmento obtulit milites XIV.

BARONIA FENICVLI.

981. **V**Xor Philippi de Capua , sicut dixit Ioczolinus , tenet Strangulagallum , quod est feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II.

982. Thomasius de Feniculo dixit , quodd demanium suum de Feniculo est feudum II. militum , & de Turrecusa feudum II. militum , & de Castello Potone feudum I. militis , & de Pellofa feudum II. militum , & in Valle Gaudij feudum I. militis , & de Tribus Palatijs feudum II. militum . Vnà sunt de proprio feudo demanij prædicti Thomasij milites X. & augmentum eius milites XIV. Vnà inter feudum , & augmentum obtulit milites XXVIII. & seruientes XV. & balistarium I.

Isti tenent de eo.

983. **V**Villelmus de Rampano , sicut dixit , tenet de eodem Thomasio Pontem , quod

quod est feudum III. militum, & de Casalatore feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites VIII. & seruientes X. Vnà demanij, & seruitij prædicti Thomasi cum augmento sunt milites XXXII. & seruientes XXIV.

984. Raul filius Iugolfi dixit, quod tenet in Valle Gaudij feudum I. militis & dimidij, & cum augmento obtulit milites III.

MONS SARCVLVS.

985. **L**eo de Baro, sicut dixit, tenet feudum dimidij militis in Monte Sarculo. & cum augmento obtulit militem I.

986. Robertus de Montefarculo dixit, quod tenet in Monte Sarculo feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit militem I.

MILITES DE TOCCO.

987. **A**dam de Tocco, sicut dixit, tenet in Tocco feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

988. Stultus, sicut dixit Vgolecta, tenet in Tocco feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

989. Achilles, sicut dixit prædictus Vgo, tenet in Tocco pauper feudum. & cum augmento obtulit militem I.

990. Vgolecta tenet pauper feudum in Tocco. & cum augmento obtulit se ipsum.

991. Petrus Rauelli, sicut ipse dixit, tenet in Tocco feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

992. Raynonus de Prata filius Vgonis, filij Arnaldi dixit, quòd tenet in demanio Sanctum Angelum, quod est feudum III. militum, & de Prata, quod est feudum II. militum, & de Tino, quod est feudum I. militis. & cum augmento milites XV. obtulit, & seruientes XX.

Iste tenet de eo.

993. **P**aldus de Zurbano tenet de eo Zurbatum, quod est, sicut ipse dixit, feudum I. & cum augmento obtulit milites II. Vnà tam demanij, quàm seruitij prædicti Rationis sunt cum augmento milites XVIII. & seruientes XX.

994. Goffridus de Gallutio dixit, quòd tenet Gallutium, quod est feudum II. militum, & de medietate Concæ, quod est feudum I. militis, & Garrunum, quod est feudum I. militis. Et hoc, quod tenet ab eo Petrus Girardi apud Caspolum, & de hoc, quod ipse Goffridus in Mosino obtulit milites VIII. & seruientes L.

COMITATVS FVNDANVS.

995. **R**iccardus filius Goffridi de Aquila, & mater eius Adelitia, sicut dixerunt, tenent Traiectum, quod est feudum VII. militum, & Itrum feudum II. militum, & Sugium, quod est feudum II. militum. Speluncam, quæ est feud. II. militum. Fundos, quod est feudum VIII. militum. Monticellum, quod est feudum II. militum. Pastinam, quæ est feudum

dum III. militum, & Vallem de Cors-, quod est II. militum, & Imulam, quod est II. militum. & in Gaïeta tenet feudum III. militum. & in Pontecurao tenet feudum dimidij militis. Vnà sunt de demanio prædicti Riccardi filij Comitum Goffridi XXXIV. milites & dimidius. & augmentum eius sunt milites XLVI. & medius. Vnà inter feudum, & augmentum demanij sui obtulit milites LXXX. & seruientes CLXX.

Isti tenent de prædicto.

996. **I**ulianus de Iuntura, sicut dixit Guillelmus, tenet ab eodem V. milites, & Lupicam, quæ est feudum IV. militum. & cum augmento obtulit milites — & seruientes XXX.

997. Girardus de Argento dixit, quod tenet de eodem Riccardo feudum II. militum, & in Traiecto feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites VI.

998. Actenulphus de Spinor, sicut dixit filius eius, tenet ab eodem Riccardo in demanio Spinum, quod est feudum I. militis & dimidij, & in Traiecto feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit milites IV.

999. Andreas de Poso, sicut dixit, tenet de eodem Riccardo Ambrifem, quod est feudum I. militis & dimidij, & in Itro feudum I. militis & dimidij. & cum augmento obtulit milites V.

1000. Raynaldus Buccautellus dixit, quod tenet ab eodem Riccardo Sanctum Iohannem, quod est feudum I. militis, & in tenimento

Reumatricij feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites IV.

1001. Raul de Carta, sicut dixit, tenet de eodem Riccardo Campellum, quod est feudum I. militis, & in Traiecto feudum I. militis, & in Campo de Mola feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit milites V.

1002. Raynerius de Maranula cum fratribus suis, sicut dixit Riccardus de Spino, & Palacesius, tenet in Maranula feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

1003. Actenulphus frater prædicti Raynerij, sicut dixit Guillelmus Maranula, tenet in Maranula feudum I. militis. & in Itro feudum I. militis. et cum augmento obtulit milites IV.

1004. Guiffredus frater eius, sicut dixit, tenet in Maranula feudum I. militis. et cum augmento obtulit milites II.

1005. Vmfredus de Carta, sicut dixit, tenet ab eodem Riccardo in Campo de Melo feudum I. militis. & cum augmento obtulit militem I.

1006. Riccardus de Monteficcato, sicut dixit, tenet de eodem in Traiecto feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

1007. Gibrandus dixit, quod tenet de eodem Comite Riccardo in Aquaiua feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit militem I. Vnà de proprijs seruitijs prædicti Riccardi filij Comitis Goffridi de Aquila sunt de proprijs feudis feuda militum XXVIII. & dimidij. & augmentum sunt milites XXX. & dimidius. Vnà inter feudum, & augmentum seruitij obtulerunt milites LX. Vnà tam demanij, quàm seruitij præ-

Prædicti Riccardi filij Comitis Goffridi de Aquila sunt de proprijs feudis milites LXIII. & dimidijs, & augmentum sunt milites LXXVI. Vnà inter totum obtulit CXXXIX. & seruientes CC. Et si necesse fuerit in maritima eorum, vel in partibus ipsis habebit in partibus illis prædictus Riccardus milites, & pedites ultra promissos quot quot habere poterit.

DOMINI DE AQUINO.

1008. **R**aynaldus de Aquino dixit, quod tenet à Domino Rege in demanio Roccam Siccam, quod est feudum III. militum, & hoc, quod tenet in Insula, & Casali Cantalupi, & tertiam partem Aquini est feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites XVIII. & seruientes XX. Et hoc, quod tenet in Valle Cunij est feudum III. militum.

1009. Landulphus de Aquino, sicut dixit Astenulphus Casertanus, tenet à Domino Rege Septem Fratres, quod est feudum III. militum, & octauam partem Aquini, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites VIII.

1010. Astenulphus de Vicoalbo, sicut dixit, tenet Vicum Album, quod est feudum II. militum, & Postam, quæ est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites VII.

1011. Roffridus de Insula, & nepos eius, sicut dixerunt, tenent Insulam, & Castellucium, quod est feudum IV. militum. & cum augmento obtulerunt milites VIII. & seruientes X.

1012. Raynaldus Buccautellus, sicut dixit, tenet

230 *Barones Regni Apuliae*
tenet in Insula feudum II. militum, & de Quar-
terio Aquini feudum II. militum. & cum aug-
mento obtulit milites VIII. & seruientes X.

De Iustitia (l) Comitis Boamundi.

DE DVCA TV.

1013. **C**omes Boamundus Manupelli, sicut
dixit, tenet in demanio in Balba
Paperum cum suis pertinentijs, quod est feudum
III. militum, & in Theta tenet Toccum, quod
est feudum III. militum, & Cantalupum, quod
est feudum I. militis, & Caramanicum, quod
est

(l) *Iustitia* in hoc Catalogo denotat gubernationem,
iurisdictionem, idemque prorsus sonat ac *Comestabulia*.
Ita hic legitur *de iustitia Comitis Boamundi*, atque in-
fra *de eadem Comestabulia Comitis Boamundi*. His enim
temporibus apud Anglos, Gallos, Italos, aliosque *iusti-*
tia pro iurisdictione usurpabatur. Vid. Petrum de Vineis
lib. III. epist. 13. & lib. VI. epist. 25. Hinc *iustitia feodi*
in Capitulis anni circ. 1329. apud Acher. tom. VI. *Sp-*
icileg. p. 492. est iurdictio domino competens ratione
feudi: *iustitiare* est iudicis officium exercere: iustitiarius
vero iudex, & *iustitiarius* iustitiarum, seu iudicis territo-
rium, aut officium. Ricardus de S. Germano in Chroni-
co apud Murator. S. R. I. tom. VII. col. 1032. *Hector*
de Montefulco per Imperatorem (Fridericum II.) a ius-
titiaratu (dignitate iustitiarum) amovetur, & Stephanus
de Anglone substituitur illi. Nicolaus de Iamilla *de reb.*
Friderici II. apud eundem Murator. tom. VIII. col. 543.
Tranenſes quoque, & Barenſes, & alii de iustitiaratu ter-
rae Bari, audita captione Rapullae ad mandatum
Principis revertuntur.

est feudum III. militum, & Sanctum Angelum, quod est feudum I. militis, & Roccam Muri-
ci, quod est feudum II. militum, & Monupel-
lum, quod est feudum IV. militum, & Ange-
num, quod est feudum I. militis, & Roccam
Montis Plani, quod est feudum II. militum,
& Faram, quod est feudum II. militum, &
Sanctum Angelum in Trisinio, quod est feu-
dum II. militum, & Præturam, quod est feu-
dum II. militum, & Laconiam, quod est feu-
dum II. militum, & Vgnum, quod est feudum
I. militis, & Casulam, quod est feudum II.
militum, & Altinum, quod est feudum II. mi-
litum, & Roccam Scaragnam, quod est feudum
I. militis, & Cominum, quod est feudum I.
militis, & la Pennam, quod est feudum II. mi-
litum. Vnà de proprijs feudis demanij prædicti
Comitis Boamundi sunt milites XXXVI. & aug-
mentum eius sunt milites LVI. Vnà inter feu-
dum, & augmentum demanij prædicti Comitis
Boamundi obtulit milites XCII. & seruiantes
CC. Et si necessitas fuerit in partibus illis vl-
tra hos, quos promisit, dabit quot quot habere
poterit.

Isti tenet de prædicto Comite Boamundo.

1014. **R**iccardus Trogisij, sicut dixit, tenet
ab eodem Comite Sanctum Valen-
tinum, quod est feudum III. militum, & A-
bortinum, quod est feudum II. militum, &
Sanctum Vitum, quod est feudum I. militis,
& Lampam, quod est feudum II. militum, &

Mellianum, quod est feudum III. militum, & Montapolum, quod est I. militis. & Piczum Corbarum, quod est II. militum. Vnà sunt feuda militum prædicti Riccardi Trogisij XIV. & augmentum eius sunt milites XVI. Vnà inter feudum, & augmentum demanij sui obtulit milites XXX. & seruientes XI.

Isti tenent de prædicto Riccardo Trogisii.

1015. **G** Villelmus frater eius, sicut dixit ipse Riccardus, tenet de eodem Paternum, quod est feudum II. militum, & Picerinum, quod est I. militis, & Lucum, quod est I. militis. Vnà sunt milites IV. & cum augmento obtulit milites VIII. & seruientes XXII.

ABBATIA SANCTI IOHANNIS IN VENERE.

1016. **M** Accabæus, sicut dixit ipse Riccardus, tenet de eodem Sanctum Martinum, quod est feudum II. militum, & Casacandidellam, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes XX.

1017. Marsilius frater iam dicti Riccardi, sicut dixit idem Riccardus, tenet de eo Archem, quod est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes XII.

1018. Raynaldus, & Raul, sicut dixit ipse Riccardus Trogisij, tenet de eo Turrem, quod est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes VI. Vnà sunt de
pro-

proprijs feudis seruitij prædicti Riccardi Trogisij milites XI. & augmentum eius sunt milites XI. Vnà inter feudum, & augmentum seruitij prædicti Riccardi sunt milites XXII. Vnà demanij, & seruitij prædicti Riccardi Trogisij sunt de proprijs feudis milites XV. & augmentum eius sunt milites XXVII. Vnà inter feudum, & augmentum demanij, & seruitij obtulit milites LII. & seruientes CL. & si necessitas fuerit in partibus illis quot quot habere poterit.

1019. Raul de Paliano, sicut ipse dixit, tenet de prædicto Comite Boamundo in Penne Poczanum, & Repagacum, quod est feudum I. militis, & in Planella feudum I. militis. Vnà feuda militum IV. & augmentum eius sunt milites VI. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites X. & seruientes XX.

1020. Filij Maynerij de Palena, sicut ipse dixit, tenent de prædicto Comite Montem Granarum, quod est feudum I. militis, & Pratam, quod est feudum II. militum, & Ciuitellam, quod est feudum I. militis, & Pacentrum, quod est feudum II. militum, & Roccam Vberti, quod est I. militis, & Roccam de Romanico, quod est I. militis, Vnà sunt feuda militum VIII. & cum augmento obtulerunt milites XVI. & seruientes XXX. Et si necessitas fuerit ultra promissum quot quot habere poterint.

1021. Riccardus de Padula, sicut dixit Comes Boamundus, tenet de eo in Penne Planellam, quod est feudum II. militum, & Pulianum, quod est feudum I. militis, & Ciuitellam, quod est feudum I. militis, & Casam V-

te-

terem , quod est I. militis. Vnà sunt milites V. Vnà inter feudum , & augmentum obtulit milites X. & seruientes XX.

1022. Oderisius filius Berardi de Quadris dixit, quòd tenet de eodem Comite Palumbarum, quod est feudum II. militum , & Caprasiccam, quod est II. militum , simul cum Guffitulo. Vnà sunt milites IV. & augmentum eius sunt milites IV. Vnà inter feudum , & augmentum obtulit milites VIII. & seruientes XV.

I N T H E T E .

1023. **R** Obertus de Greelle tenet de eodem Oderisio Greellem in Thete, quod, sicut dixit, est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes II.

1024. Rogerius Bursellus dixit , quòd tenet de eodem Comite in domo Turricellam , quod est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes VIII. & de hoc debet respondere Guillelmus Scalfus, cui balium commissum est.

1025. Matthæus Guandelinus dixit, quòd tenet de eodem Comite in Thete Ilicem , quod est feudum II. militum, & Turricellam , quod est feudum I. militis , & Poium , quod est feudum I. militis , & Vianum , quod est I. militis , & medietatem Stigij, quod est I. militis. Vnà sunt milites VI. & cum augmento obtulit milites XII. & seruientes XV.

1026. Henricus de Casalancena , sicut dixit, tenet de eodem Comite Pesculum , quod est feudum

dum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV.

1027. Henricus, & Frater, sicut dixit Comes Boamundus tenet in Thete Lucum, quod est feudum I. militis, & Turrem, quod est feudum I. militis, & Cusanum, quod est I. militis, & augmentum milites III. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites VI. & seruientes VI.

1028. Transmundus, & Raynaldus, & Ricardus Morelli, sicut dixit Comes, tenent de eo Submuruicium, & Turrem in Thete, quod est II. militum. & cum augmento obtulerunt milites IV. & seruientes IX.

1029. Tancredus de Ioletto; & Gualterius, sicut dixit Comes, tenet de eo Muffillum in Thete, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes II. Vnà sunt de proprijs feudis seruitij prædicti Comitis milites LXXII. & augmentum eorum milites LXXVI. Vnà inter feudum, & augmentum obtulerunt Barones prædicti Comitis (m) milites CXXVIII. & seruientes CGLXXXII. Vnà demanij, & seruitij prædicti Comitis Boamundi sunt de proprijs feudis milites XCVIII. & augmentum sunt milites CXII. Vnà inter feudum, & augmentum demanij, & seruitij sui obtulit prædictus Comes milites CCXX. & seruientes CCCCLXXXII. Et si necessitas fuerit in partibus illis ultra promissum habebit quotquot habere poterit.

DE

(m) Hoc loco *barones* dicuntur subvassalli.

DE APRUTIO.

1030. **C**omes Robertus Aprutij dixit, quòd tenet in demanio à Domino Rege in Penne Acrium, quod est feudum X. militum: & in Aprutio Sanctum Flavianum, quod est feudum X. militum, & Contraguerram, quod est feudum IV. militum, & Civitellam, quod est III. militum, & Campolum, quod est V. militum, & Auferanum, quod est V. militum, & in Asculo tenet Aquamuiam, quod est feudum II. militum vna cum Turre: quæ similiter est in Asculo. Vnà sunt demanij prædicti Comitis Roberti feuda militum XLIV. & augmentum eius sunt milites LXXXVI. Vnà inter feudum, & augmentum demanii sui obtulit prædictus Comes milites CXX. & seruientes CC.

Isti tenent de prædicto Comite Roberto Aprutij.

1031. **B**erardus de Castellone, sicut dixit, tenet de prædicto Comite Roberto in Aprutio Baiaranum, quod est feudum III. militum: & in Asculo tenet Pharaonem, quod est feudum I. militis. Vnà sunt milites V. & augmentum eius sunt milites VII. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites XII. & seruientes XX.

1032. Guillelmus Colonellus, & Iacobus frater eius tenent in Aprutio Colonellum, quod, sicut ipsi dixerunt, est feudum II. militum.

Vnà.

Vnà inter feudum , & augmentum milites IV. & seruientes VIII.

1033. Gualterius Raynaldi tenet de prædicto Comite in Aprutio Sanctum Morum, quod, ut dixit, est feudum IV. militum, & Aquamuiam, quod est I. militis. Vnà sunt milites V. & cum augmento sunt milites X. & seruientes XX.

1034. Oderisius de Colle Rapoli tenet de eo in Aprutio Collem Rapulum, quod, sicut dixit, est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes VIII.

1035. Hugozonus tenet in Aprutio Ripam Gualteranam, quod, sicut dixit, est feudum II. militum, & Turricellam, quod est I. militis: & in Asculo tenet Collucrum, quod est feudum I. militis, & Lucum, quod est feudum I. militis. Vnà sunt milites V. & cum augmento obtulit milites X. & seruientes XX.

1036. Riccardus Bagnadomini, & Odemundus nepos eius tenent in Aprutio Roccam Camillianam, quod, sicut dixerunt, est feudum II. militum, & medietatem Podij, & Sanctam Crucem, quod est feudum I. militis. Vnà sunt milites III. & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes XII.

1037. Huguizonus Leguitanus tenet in Asculo Leguitanum, quod est feudum, sicut ipse dixit, II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes VIII.

1038. Landulphus Cerbon. tenet trans flumen Trontum Montem Sancti Pauli, quod est, sicut dixit, feudum II. militum. & cum augmento

mento obtulit milites IV. & seruientes VIII.

1039. Gualterius Enganna Conte tenet trans flumen Trontum Montem Donnuli, quod est, sicut dixit, feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites III. & seruientes VIII.

1040. Aëto Muczanus tenet in Asculo de prædicto Comite Roberto Moczanum, quod, sicut dixit, est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV.

1041. Bagnolinus de Maccla, sicut dixit, tenet de eodem Comite in Asculo Macclam, quod, sicut dixit, est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites & seruientes IV.

1042. Aëto Totidinus tenet in Aprutio de eodem Comite Bellantem, quod, ipse dixit, est feudum IV. militum, & Ripam, quod est feudum II. militum, & medietatem Colli, & tertiam partem de Speltino, quod est feudum I. militis, & Sanctum Angelum, quod est feudum dimidij militis. Vnà sunt milites VII. & medius. & augmentum eius sunt IX. & medius. Vnà inter feuda, & augmentum obtulit milites XVII. & seruientes XXX.

Isti tenent de prædicto Aëtone Totini.

1043. **A** Cto de Ripa & Cardone tenet de eo Ripam Cardonem, quod est, sicut ipse dixit, feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV.

1044. Aëto de Poteczano, sicut ipse dixit, tenet ab ipso Aëtone Todini Poteczanium, quod est feudum I. militis, & tenet duas partes de Spol-

Spoltino, quod est dimidij militis. & cum augmento obtulit milites III. & seruientes VI.

1045. Guillelmus de Andrea tenet de eodem Aetone Todini Armaram, quod est, sicut ipse dixit, feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV.

1046. Domini Monticij tenent de prædicto Comite Aetone in Aprutio feudum I. militis, & Monticium. & cum augmento obtulerunt milites II. & seruientes IV.

1047. Todemarius Gualterij cum suis consanguineis tenet in Aprutio Teczanum cum suo tenimento, et Roccam Ceconescam, et Morocconem, et Montem Sancti Petri, quod, sicut dixit, est feudum VII. militum. et cum augmento obtulit milites XIV. et seruientes XXVII.

1048. Raynaldus Albertitij cum socijs suis tenet de prædicto Aetone Filiguatium, quod est, sicut dixit, feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes II.

1049. Berardus de Nicolao tenet Syluam Planam, quod est, sicut dixit, feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV.

1050. Cono Guistonus tenet in Aprutio Podium, quod, sicut dixit, est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes VIII.

1051. Gualterius de Podio tenet Cantalupum, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV.

1052. Iacobus, & Raynaldus, sicut dixerunt, tenent Ripam, quod est feudum III. militum, et Po-

& Podium, quod est feudum III. militum. Vnà sunt feuda VI. & augmentum sunt milites VI. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites XII. & seruientes XXIV.

1053. Maccabæus Melatinus cum suis consanguineis, sicut dixit, tenet cum suo tenimento Monticellum, Camporam, & Nepoczanum, quod est feudum VII. militum. & cum augmento obtulit milites XIV. & seruientes XXVIII.

1054. Raynaldus de Latroia tenet Latroiam, quod est, sicut ipse dixit, feudum III. militum, & Yzanum, quod est I. militis. & augmentum eius sunt milites V. Vnà inter feuda, & augmentum sunt milites IX. & seruientes XVI.

Isti tenent de prædicto Raynaldo de Latroia.

1055. **A**Cto de Lapenna, & Todemarius frater eius tenent de eo tertiam partem Montini de prædicto Raynaldo, quod, sicut dixit, est feudum dimidij militis. et cum augmento obtulit militem I. et seruientes II. Vnà demanij, et seruitij prædicti Raynaldi sunt cum augmento milites XI. et seruientes XX.

1056. Guillelmus frater iam dicti Comitis Roberti tenet de eo in Aprutio Tortoretum, quod, sicut dixit, est feudum IV. militum. Et tenet Montorium, quod est feudum I. militis, et Casale Sancti Benedicti feudum I. militis. Vnà sunt milites VI. et cum augmento obtulit milites XII. et seruientes XXIV.

IN

IN TENIMENTO PENNE.

De eodem Comite Roberto.

1057. **R** Aynaldus de Trigano, et Guicunius frater eius tenent ab eodem Comite Roberto Triganum, quod, sicut ipsi dixerunt, est feudum II. militum, et Tortusiam feudum I. militis. Vnà sunt milites III. et cum augmento obtulerunt milites VI. et seruientes XII.

1058. Gualterius, et Berardus tenent in Penne medietatem Aquilini, quod, sicut dixerunt, est feudum I. militis. et cum augmento obtulerunt milites II. et seruientes IV.

1059. Berardus, et Gualterius nepotes prædicti Gualterij tenent in Penne medietatem Aquilini, quod, sicut dixerunt, est feudum I. militis. et cum augmento obtulerunt milites II. et seruientes IV.

1060. Guido, et Ferran. de Aquilino, et Bartholomæus nepos eius tenent alium Aquilinum, quod est, sicut dixerunt, feudum II. militum. et cum augmento obtulerunt milites IV. et seruientes VIII.

1061. Gualterius Moderi, & Acto frater eius tenent in Penne Collem Domnicum, & duas partes de Torrieta, quod est, sicut dixerunt, feudum II. militum, & tenent Præcostrianum, quod est feudum I. militis. Vnà sunt milites III. & cum augmento obtulerunt milites VI. & seruientes XII.

1062. Transmundus Moderi tenet in Penne
Q Cla-

Clarinum , & tertiam partem Torriætæ , quod est , sicut dixit , feudum II. militum . & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes VIII.

1063. Folgerius de Scarrino tenet medietatem Cermagani ; & medietatem Cognoguittonis , quod , sicut dixit , est feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV.

1064. Transmundus de Collemadij tenet in Penne Collemadium , quod , sicut dixit , est feudum IV. militum , & Catagitanum , quod est feudum II. militum , & Turrifanum , quod est I. militis , & medietatem Montis Sicci , quod est dimidij militis . Vnà sunt milites VI. & dimidius . & augmentum eius sunt milites VII. & dimidius . Et vnà inter feuda , & augmentum obtulit milites XIV. & seruientes XXVI.

1065. Cleopas de Ciuita Agwana tenet in Penne Ciuitatem Aguanam , quod est , sicut ipse dixit , feudum III. militum , & tenet Andrauanum , quod est I. militis , & in Conglobo tenet feudum dimidij militis , & tenet Genestram , quod est I. militis . Vnà sunt feuda militum V. & dimidij . & augmentum sunt milites V. & dimidius . Vnà inter feuda , & augmentum obtulit milites XII. & seruientes XII.

1066. Transmundus de Collemay tenet in Penne medietatem Collis Sicci , quod est , sicut ipse dixit , feudum dimidij militis . & cum augmento obtulit militem I. & seruientes II.

1067. Riccardus Brittolus tenet in Penne Carpinetum , quod , sicut dixit , est feudum III. militum , & tenet Fabricam , quod , sicut dixit , est feudum II. militum . Vnà sunt milites V.

& cum

& cum augmento obtulit milites X. & seruientes XX.

1068. Raynaldus de Bricthulo, & Gentilis de Petrainiqua, & Guillelmus, & Bartholomæus tenent in Penne de Ragone de Puliano Cogniolum, quod, sicut dixerunt, est feudum I. militis & dimidij. & cum augmento obtulerunt milites III. & seruientes VI.

1069. Raho de Poliano, sicut dixit, tenet in Penne Cretanum de prædicto Comite, quod, sicut dixit, est feudum II. militum, & tenet ab eo Cestigium, quod est feudum II. militum. Vnà sunt milites IV. & cum augmento obtulit milites VIII. & seruientes XVI.

1070. Riccardus de Poliano, sicut dixit, tenet de eodem Comite in Penne Montem Bellum, quod, sicut dixit, est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes VIII.

1071. Trasmundus de Poliano tenet ab eodem Comite in Penne Montem Bellum, quod, sicut dixit, est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes VIII.

1072. Raynaldus Librayt dixit, quod tenet de prædicto Comite in Penne Ripaltam, quod est, ut ipse dixit, feudum II. militum, & Brictholum, quod est feudum III. militum, & Feram in Penne, quod est I. militis. Vnà sunt feuda militum VI. & augmentum eius sunt milites VI. Vnà inter feuda, & augmentum obtulit milites IV. & seruientes VI. Vnà sunt de proprio feudo seruitij prædicti Comitis Roberti feuda militum CXXXVII. & medij. & aug-

mentum sunt milites CXLI. Vnà inter feud. & augmentum seruitij sunt milites CCLXXVIII. & dimidius. Vnà demanij, & seruitii prædicti Comitis Roberti sunt de proprijs feudis milites CLXXXI. & dimidius. & augmentum sunt milites CCXXVII. Vnà inter feud. & augmentum demanij, & seruitij prædicti Comitis Roberti sunt milites CCCC. minus duobus, & seruientes DCCXVI.

Isti sunt, qui tenent in capite à Domino Rege in Aprutio.

1073. **M**Astaleonus tenet à Domino Rege in Aprutio Causanum, quod, sicut dixit, est feudum III. militum, & tenet aliud tenimentum, quod est feudum I. militis. Vnà sunt milites IV. & cum augmento obtulit milites VIII. & seruientes VIII.

1074. Transmundus Castelliuetuli tenet in capite à Domino Rege in Aprutio Castellum Veturum, quodd, sicut dixit, est feudum III. militum, & Murum in Aprutio, quod est feudum IV. militum, & Turrem in Aprutio, quod est feudum II. militum, & in Penne Balbianum, quod est feudum II. militum: quod tenet Alexander de Balbiano. Vnà sunt milites XI. & augmentum eius sunt milites XV. Vnà inter feud. & augmentum obtulit milites XXVI. & seruientes LII.

Isti

Isti tenent de eo.

1075. **B**erardus de Scarano tenet de eodem Transmundo in Penne Montem, & Mortulam, quæ sunt de tenimento Sancti Iohannis in Venere, quod, sicut dixit, est feudum I. militis & dimidij. & cum augmento obtulit milites III. & seruientes VIII.

1076. Burrellus de Cillina, & Robertus frater eius tenent in Aprutio Montem Sancti Angeli, quod est, sicut ipsi dixerunt III. militum. & tenent in Penne Cillinam, quod est feudum III. militum, & in Aprutio tenent Ripam, quod est feudum II. militum. & Hugo filius Acti Montem Falconem in Aprutio, quod est feudum II. militum, & Locarescum, quod est feudum II. militum. Vnà sunt de feudo eorum milites XII. & cum augmento obtul. milites XXIV. & seruientes XLVIII.

1077. Guillelmus Scaranus tenet de prædicto Burrello, & fratre suo in Penne Scaranum, quod, sicut dixit, est feudum II. militum, & Podium de la Rosa, quod est feudum I. militis. Vnà sunt de feudo suo milites III. & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes XII.

1078. Machabæus, & Frater eius tenent de eodem Burrello, & fratre suo in Aprutio Camporam, quæ est, vt ipse dixit, feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV. Vnà de proprijs feudis seruitij prædicti Burrelli, & fratris ejus sunt feuda militum XVII. & augmentum eius sunt XVII. et

vnà inter feudum , et augmentum demanij , et seruitij milites XXXIV. et seruientes LXVIII.

DE COMITATV SIMONIS COMITIS DE SANGRO.

1079. **C**omes Simonus filius Comitis Todini , sicut dixit Hugo Aualerius , tenet in Principatu Capuæ Castellum Sangri , quod est feudum V. militum . Scheniam Fortem cum Rocca Sicca in Terra Burrellensi , quod est feudum I. militis , & Alfidenam in Terra Burrelli , quod est feudum III. et Barreiam , quod est feudum IV. militum , et Roccam de Entremon-
te , quod est feudum III. militum , et Roccam de quinque milliis , quod est feudum I. militis , et Collem Angelum in Alba , quod est feudum I. militis , et Scamnum , quod est feudum I. militis , et Fracturam , quod est feudum I. militis , et Castrum , quod est feudum I. militis , et Auerfam Curiam , quod est feudum III. militum , et Bugnaram , quod est feudum III. militum , et Pilem in Terra Burrelli , quod est in Ducatu , quod est feudum III. militum , et Castellum Tassi , quod est feudum I. militis . Vnà sunt de proprio feudo Simonis filij Comitis Todini milites XXXII. et augmentum milites LXVIII. Vnà inter feuda , et augmentum demanij sui obtulit milites C. et seruientes CCL.

Isti tenent de eodem Comite Simone.

1080. **P**hilippus de Guasto, sicut dixit, tenet de eo in Terra Burrellensi Rosellum, quod est feudum I. militis, et Petram Garanzanam, quod est, ut ipse dixit, feudum I. militis. Vnà de feudo suo milites II. et cum augmento obtulit milites IV. et seruientes VI.

1081. Præliachinus, sicut dixit Hugo Auaderius, tenet de eodem Simone Roccam de Berasi in Balba, quod est feudum I. militis. et cum augmento obtulit milites II. et seruientes III.

1082. Horrius Burrellus, sicut dixit, tenet de eo tres partes Castellioni in Terra Burrellensi, quod est feudum III. militum, et Belmontem, quod est feudum II. militum, et Roccam Abbatis, quod est feudum I. militis. Hoc tenet Horrius Burrellus, et Faldus, quod est feudum I. militis, et Pesculum Seroli, quod est feudum II. militum. Vnà sunt feuda militum VIII. et augmentum eius milites XIII. Vnà inter feudum, et augmentum obtulit milites XXII. et seruientes L. cum suis Baronibus.

Isti tenent de eo.

1083. **V**nfrius tenet de eodem Horrisio in Terra Burrellensi duas partes de Calcasacco, quod est feudum I. militis. et cum augmento obtulit milites II.

1084. Horrius, et Transmundus, sicut di-

Q 4

xit

xit Horrifiſius, tenent de eodem Horrifiſio in Terra Burrelleſca medietatem Seroli, quod eſt feudum II. militum. et cum augmento obtulit milites IV. Sunt de proprio feudo ſeruitij prædicti Horrifiſij milites III. et augmentum eius milites VI. Vnà demanij, et ſeruitij prædicti Horrifiſij ſunt de proprijs feudis milites XII. et augmentum milites XVI. Vnà inter feudum, et augmentum demanij, et ſeruitij ſui obtulit milites XXVIII. et ſeruientes L. Et ſi neceſſitas fuerit in partibus illis, vltra hos quot quot habere poterit.

1085. Robertus de Montefraynella Ferrante, ſicut dixit, tenet de prædicto Simone filio Comitſ Raynon. et vxor Raynaldi in dote in Terra Burrellenſium, quod eſt feudum I. militis, et Carpenetum, quod eſt feudum II. militum, et tertiam partem Caſtellioni, et dimidium Archanum, quæ ſunt feuda II. militum. quod tenet et Raynaldus filius Atenulphi et tenet Oppidum, quod eſt in Principatu, et in Terra Burrellenſium, et quod eſt feudum III. militum. Vnà ſunt de proprio feudo demanij ſui milites VIII. et augmentum milites VIII. inter totum obtulit milites XVI. et ſeruientes LXXX. cum Baronibus ſuis. et hoc idem iurauit Tro — frater ſuus.

Iſti tenent de prædicto Raynaldo Monteferrato.

1086. **B**Oachias, ideſt Robertus, ſicut dixit Raynaldus, tenet in Terra Burrellenſi Malam Cocclaram, quod eſt feudum I. mi-

militis. et cum augmento obtulit milites II.

1087. Vnfridus de Cantalupo, sicut dixit ipse Raynaldus, tenet ab eodem in Terra Burrellensi Cantalupam I. militis et dimidij, et Montem Formosum dimidij militis. Tenet ab eodem Iohanne de Cantalupo in seruitium, quæ sunt feuda II. militum. et cum augmento obtulit milites IV. et hoc iurauit idem Trancredus Abdenago filius Matthiæ.

1088. Matthias de Carpeneto, sicut dixit idem Raynaldus, tenet de eo Casale Planum, et Casalangenam in Terra Burrellensi, quæ sunt feuda II. militum. et augmentum eius sunt milites IV.

1089. Oderisius filius Aminadap de Malano-Ste, sicut dixit ipse Raynaldus, tenet de eo Malam Noctem in Terra Burrellensi, quod est feudum I. militis. & augmentum eius, sicut dixit, sunt milites II. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites III. Vnà demanij, & seruitij prædicti Raynaldi Monteferrante sunt cum augmento milites XXVIII. & seruiantes LXXX. Et si necessitas fuerit in partibus illis, dabit ultra promissum quot quot habere poterit.

1090. Raynaldus filius Aniba, sicut dixit, tenet Squintonem de prædicto filio Comitis Todini in Terra Burrellensi, quod est feudum III. militum, & in Balba tenet Entratague, quod est feudum II. militum. Hæc duo præfata Castella sunt de Principatu. Et tenet in Terra Burrellensi Pesculum Pignatarum, quod est feudum III. militum, & Ciuitatem Butrelli in terram, quod est feudum I. militis, & Ciuitatem

tatem Collem de Menso Comititis , quod est feudum I. militis , & Montem Sancti Angeli cum Monte Vrsano , quod est in domo , quod est feudum I. militis . Vnà sunt feuda militum XII. & cum augmento obtulit milites XXIV. & seruientes LXX. Et est sciendum , quod omnia prædicta Castella , præter duo , sunt in Ducatu .

Isti sunt , qui tenent de prædicto Raynaldo filio Aniba .

1091. **B**oaias , sicut ipse Raynaldus dixit , tenet de eo in Terra Burrellensi Rigum Stiræ , quod est feudum II. militum . & cum augmento obtulit milites IV.

1092. Oderisius filius Aminadap , sicut ipse Raynaldus dixit , tenet de eo in Terra Burrelli Basilicam , quod est feudum dimidij militis . & cum augmento obtulit militem I. Vnà sunt de manij , & seruitij prædicti Raynaldi filij Anibæ , cum augmento milites XXIX. & seruientes LXX. Et si necessitas fuerit , ultra promissum quot quot habere poterit ,

1093. Transmundus de Camarda tenet de prædicto Oderisio Burrello in Terra Burrellensi Butinum , quod est feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II. & seruientes XII.

1094. Oderisius de Forolo , & Transmundus frater eius , sicut dixerunt , tenent in Terra Burrellensi Forolum , quod est feudum II. militum . & cum augmento obtulerunt milites IV. & seruientes VIII. Vnà de proprijs feudis , & seruitio prædicti Simonis sunt milites XLV. & augmen-

mentum sunt milites LII. Vnà inter feudum,
& augmentum seruitij obtulerunt milites XCVII.
& seruietes CCXXVI. Vnà demanij, & ser-
uitij prædicti Simonis filij Comitis sunt de pro-
prijs feudis milites LXXVII. & augmentum
sunt milites CXX, vnà inter feudum & augmen-
tum demanij prædicti Simonis sunt CXCVII. &
seruietes CCCCLXXVI. Et si necessitas fuerit
in partibus illis, vltra promissum quot quot ha-
bere poterit,

De eadem Camestabulia Comitis Boamundi.

1095. **C**omes Ioczelinus filius eius dixit,
quod tenet à Domino Rege in Pen-
ne Loretum, quod est feudum VIII. militum,
& Collem Corbinum, quod est feudum IV. mi-
litum, & Ciuitatem Sancti Angeli, quod est
V. militum, & Spentarum, quod est IV. mi-
litum, & tenet in Thete Gyffum, quod est
feudum IV. militum. Vnà sunt de proprio feu-
do prædicti Comitis milites XXV. & augmen-
tum eius milites XXXVII. Vnà inter feudum,
& augmentum demanij sui obtulit milites LXII.
& seruietes CXX.

Iste tenent de eo.

1096. **B**ernardus de Muscoso, sicut dixit, te-
net de eodem Comite Muscosum,
quod est feudum IV. militum, & Celeram in
Penne, quod est feudum II. militum. Vnà sunt
milites VI. & cum augmento obtulit mili-
tes

tes XII. & seruientes XXIV.

1097. Oderisius filius Berardi tenet de eo in Tete Furcim, quod, sicut dixit, est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes III.

1098. Riccardus Grandenatus tenet de eo in Tete Fresam, quod est, vt ipse dixit, feudum II. militum & dimidij, Latellam in Tete, quod est I. militis, & Doliolam in Tete, quod est feudum I. militis. Hanc Doliolam tenet Abbas Sancti Angeli in Coman. Colano. Vnà sunt milites IV. & cum augmento obtulit milites VIII. & seruientes XII.

1099. Philippus Grandenatus tenet ab eodem Comite in Tete Palmulam, quod est feudum II. militum, & Lupeczanum in Tete, quod est feudum I. militis. Vnà sunt milites III. & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes XII.

1100. Raynaldus Montisuituli tenet de eodem Comite in Tete dimidiam Lancellam, quod est I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV.

1101. Gualterius de Castellione in capite.

1102. Henricus de Casalangenā tenet ab eo in Tete Castellctum, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV.

1103. Transmundus de Mirabello tenet de Raone de Palliano in Penne Mirabellum, quod est de feudo Comitis Rambot, & est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

1104. Episcopus Pennensis tenet de eo in Penne Casale, quod est feudum I. militis. & cum

cum augmento obtulit milites II. Vnà sunt de proprijs feudis seruitij Baronum prædicti Comitatus Comitatus Rambot milites XX. & augmentum sunt milites XX. Vnà inter feuda, & augmentum seruitij sunt milites XL. & seruientes LXIII. Vnà de proprijs feudis demanij, & seruitij Comitatus Comitatus Rambot sunt milites XLV. & augmentum sunt milites LVII. Vnà inter feuda, & augmentum demanij, & seruitij sunt milites CII. & seruientes CLXXXIII. Et hoc idem iurauit Gualterius Gentilis frater eius, qui duxit Contissam in vxorem.

*De Valle Marfi Principatus de eadem
Comeftabulia.*

1105. **C**OMes Raynaldus de Celano, sicut dixit, tenet Celanum in Marfi, quod est feudum XII. militum, & Focem in Marfi, quod est feudum IV. militum, & Agellum, quod est feudum III. militum, & Piscinam, quod est feudum VIII. militum, & Venerem, quod est feudum V. militum, & Vicum, quod est II. militum, & Gorianum Siccum in Balba, quod est III. militum, & Asculum, quod est I. militis, & Ortonam, quod est feudum VIII. militum. Vnà sunt de proprio feudo demanij prædicti Comitatus milites LIV. & eum augmento demanij sui obtulit milites CVIII.

*Isti tenent de prædicto Comite Raynaldo
de Celano.*

1106. **B**ernardus Sanctisebastiani, sicut dixit prædictus Comes, tenet Sanctum Sebastianum in Marfi, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

1107. Rogerius de Celano, sicut dixit prædictus Comes, tenet in Balba Cocculum, quod est feudum III. militum, & cum augmento obtulit milites VI.

1108. Sichenali, & frater eius Rogerius tenent Sichenalem, & Gorianum in Balba, quæ sunt feuda III. militum. & cum augmento obtulerunt milites VI.

1109. Raynaldus Molini tenet in Balba Molinum, quod, sicut dixit prædictus Comes, est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. Vnà sunt de proprijs feudis seruitij prædicti Comitis Raynaldi milites VIII. & cum augmento obtulit milites XVI. Vnà demanij, & seruitij prædicti Comitis Raynaldi Celanensis sunt de proprijs feudis milites LXII. & augmentum sunt CXXIV. & seruientes CC. cum seruientibus Baronum suorum.

1110. Comes Rogerius de Albe dixit, quod tenet in Marfi in demanio Albe, quod est feudum VII. militum, & Castellum Nouum in Marfi, quod est I. militis, & Paternum in Marfi, quod est III. militum, & Petram Aquarum in Marfi, quod est feudum V. militum, & Trefacco, & hoc, quod tenet in Luco,

co, sunt feuda VI. militum, & Capranicum, quod est feudum I. militis, & Pesculum Canalem in Marfi, quod est feudum II. militum, & Carcerem in Marfi, quod est feudum VI. militum vnà cum Podio Sancti Blasij. Et Dispendium in Marfi, quod est feudum I. militis & dimidij. Hij omnes prædicti milites, & præfata Castella sunt in Marfi. Vnà de proprio feudo prædicti Comitis Berardi de Albe sunt milites XL. & cum augmento obtulit milites LXXX. & seruientes C.

IIII. Hæc sunt Castella, quæ tenet prædictus Comes in seruitio. Vallem Soranam, & Collem Erectum, quæ sunt feuda IV. militum, & Roccam Viui, quæ est II. militum, & Morream, quæ est II. militum, & Ciuitatem Antimi, quæ est IV. militum, & Rodernaram, & Castellum Gualterij, quæ sunt feuda III. militum, & Ciuitellam, quæ est feudum II. militum, & Morinum, quod est III. militum, & Metam, quæ est I. militis, & Collem Longum, & Roccam de Cerri, quæ sunt feuda IV. militum. Hæc omnia Castella sunt in Valle Marfi.

IIII. Raul de Falascosa tenet ab eodem Comite, sicut dixit, feudum III. militum. Vnà sunt de proprijs feudis, & seruitio prædicti Comitis Bernardi milites XXVIII. & augmentum milites XXXI. Vnà inter feuda, & augmentum seruitij sunt milites LIX. & seruientes C. Vnà demanij, & seruitij prædicti Comitis sunt de proprijs feudis milites LXVIII. & augmentum sunt milites LXXI. inter feuda, & augmentum ser-

seruitij obtulit prædictus Comes milites CXXXIV. & seruientes CC. Et si necessitas fuerit in marchia, & in prouincia illa, habebit vniuersam gentem suam.

De Valle Marfi Principatus de eadem Comeſtabulia.

1113. **S**ymeon Capistrellus dixit, quod tenet in Marfi medietatem Castuli, quod est feudum II. militum, & Soe, quod est feudum II. militum, & Templum in Marfi, quod est feudum I. militis, & Sparnasium, quod est I. militis, & Visignum, quod est feudum III. militum. Hæc omnia sunt Castella in Marfi. Vnà sunt de proprio feudo suo milites IX. & augmentum eius sunt milites X. Vnà inter feud. & augmentum obtulit milites XVIII. & seruientes XX.

1114. Crescentius Capistrelli frater iam dicti Symonis tenet, sicut dixit, Capistrellum, quod est in Marfi, & est feudum III. militum, & medietatem Castuli, quod est feudum II. militum, & Archipetram, quæ est I. militis, & Collem Afigij, quod est feudum I. militis, & Canistrum, quod est feudum I. militis. Vnà sunt feuda militum IX. & augmentum eius sunt milites X. Vnà inter feud. & augmentum obtulit milites XIX. & seruientes XX.

De eodem Principatu.

1115. **F**ilij Oderisij in Valle Marfi de demanio Domini Regis, qui de ipso tenent

ment in capite. Gaynus de Ponte tenet in capite à Domino Rege in Marſi Moranum, quod eſt, ſicut ipſe dixit, feudum III. militum, & tenet medietatem Sculculi, quod eſt feudum III. militum, & tenet in Garzoli medietatem Auriculæ, quod eſt feudum I. militis, & tenet quintam partem de Pereto, & quintam partem de Foſſaceca in Garzoli, & quintam de Entremonte in Marſi, & quintam de Podio, quod, ſicut dixit, eſt feudum I. militis. Vnà ſunt milites VII. Vnà inter feud. & augmentum obtulit milites XIV. & ſeruientes XXVIII.

1116. Raynaldus de Ponte frater iam dicti Todini tenet in capite à Domino Rege in Marſi Pontem, quod ſicut dixit, eſt feudum III. militum, & tenet in Garzoli medietatem Auriculæ, quod eſt feudum I. militis, & medietatem Sculculæ, quod eſt feudum II. militum, & quintam de Pereto, & quintam de Foſſaceca in Garzoli, & quintam partem de Podio in Marſi, quod, ſicut dixit, eſt feudum I. militis, & quintam de Tremonte. Vnà ſunt feuda militum VII. & augmentum eius ſunt milites VII. Vnà inter feud. & augmentum obtulit milites XIV. & ſeruientes XXVIII. Et ſi neceſſitas fuerit in partibus illis, quot quot habere poterit.

1117. Oderiſius de Verreclis tenet à Domino Rege Vetereclam, quod, ſicut dixit, eſt feudum II. militum, & tenet in Marſi medietatem Caſtelli de Flumine, & quintam de Pereto in Garzoli, & quintam de Podio in Marſi, & quintam de Tremonte, quod, ſicut dixit, eſt feudum III. & medij. Vnà, feuda VIII. &

R

aug-

augmentum sunt milites VII. Vnà inter feud. & augmentum obtulit milites XIV. & seruientes XXVIII.

1118. Robertus de Cortenella tenet in Marſi à Domino Rege Cortinellam, quod, ſicut dixit, eſt feudum II. militum, & Girifalcum in Marſi, quod eſt feudum I. militis. Vnà ſunt feuda militum III. & augmentum ſunt milites III. Vnà inter feud. & augmentum ſunt milites VII. & ſeruientes XIII.

1119. Berardus de Sanctodonato tenet à Domino Rege in Marſi Sanctum Donatum, & Podium de Sancto Auſino, quod eſt feudum III. militum, & augmentum eius milites III. Vnà inter feud. & augmentum obtulit milites VI. & ſeruientes XII.

1120. Malaſtrinus frater iam dicti Berardi tenet quintam partem de Pereto, & quintam de Tremonte in Marſi, quod, ſicut dixit, eſt feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & ſeruientes IV.

1121. Bonauentura de Tallacozzo tenet à Domino Rege Tallacozzum, quod, ſicut dixit, eſt feudum IV. militum, & medietatem Caſtelli de Flumine, & quintam partem de Pereto in Garzoli, & quintam partem de Podio in Marſi, & quintam de Tramonte, quod, ſicut dixit, eſt feudum III. militum. et augmentum ſunt milites VII. Vnà inter feud. et augmentum obtulit milites XIV. et ſeruientes XXVIII.

Iſte

Iste tenent de predictis filiis Oderisij.

1122. **I**oannes Duca cum consanguineis suis tenet Altum Sanctæ Mariæ, quod est feudum II. militum, et Scansanum, quod est I. militis, et Salcurum, quod est I. militis. Vnà sunt feuda IV. et augmentum sunt milites IV. Vnà inter feud. et augmentum obtulit milites VIII. et seruientes VIII.

1123. Gentilis Vetulus dixit, quod tenet in capite à Domino Rege Castrum Pesci, quod est feudum IV. militum, et Bari, quod est II. militum, et Macclam Temonem, quod est I. militis, et Castellionem, quod est I. militis, et Roccam Melitum, quod est I. militis, et Castellum Manardi, quod est I. militis, et Collem Fecatum, quod est I. militis, et Sanctum Ioannem de Lapidio, quod est III. militum, et Roccam Randisij, quod est I. militis. Hæc omnia Castella Gentilis Vetuli sunt in Valle Petræ in Comitatu Restino. et tenet in Aminterno Villanum, quod est I. militis, et Roccam de Coruu, & Castrum Piczoli I. militis, & Scaffanum, quod est I. militis, quod tenet Benegnata.

1124. Filij Garfedonij medietatem Colinirci, quod est II. militum, & medietatem Luci, quod est I. militis. & Filij Garfedonij Roccam Sancti Viti, quod est I. militis, & tenent Præcellam in Cicoli, quod est feudum II. militum. Vnà inter feud. & augmentum obtulerunt milites LIX. & seruientes LX.

Isti tenent de eo.

1125. **S**tephanus de Petrasicta tenet Petram Fictam, quod est, sicut dixit, feudum I. militis & dimidij, & cum augmento obtulit milites III. & seruientes VII.

1126. Godo Vmbardi, & Ermagnus Blancus cum consanguineis suis tenent Gusum, quod, sicut dixerunt, est feudum II. militum & dimidij. & augmentum eorum sunt milites II. & dimidius. Vnà inter feudum, & augmentum obtulerunt milites V. & seruientes X. -

1127. Bonushomo de Rocca Berardi tenet mediam Roccam, quæ, sicut dixit, feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit militem I. & seruientes II.

1128. Adenago de Mayrano tenet in Mayrano, & in Monte Vrselli, & in Abiano, & in Rocca Furci, quod est, sicut ipse dixit, feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes V.

1129. Raynaldus de Raynuolo cum suis consanguineis tenet in Marano, & in Monte Vrselli, & in Amiano, & in Rocca Furci feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes XV.

1130. Randisius de Berardo cum suis consanguineis tenet in Marano, & in Monte Vrselli, & in Amiano, & in Rocca Furci feudum III. militum. & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes XV.

1131. Nicolaus Petrus tenet in Marano, &
in

in Monte Vrselli, & in Auiano, & in Fano;
& in Rocca Furci feudum I. militis. & cum
augmento obtulit milites II. & seruientes V.

1132. Ofreducius tenet in Marano, & in Monte Vrselli, & in Auiano, & in Fano, & in Rocca Furci feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes V. Vnà omnia feuda militum prædicti Gentilis XIII. & dimidij. & augmentum sunt milites XIII. & dimidius. Vnà inter feud. & augmentum seruitij sunt milites XXVII. & seruientes LXIII. Vnà demanij, & seruitij prædicti Gentilis sunt de proprijs feudis milites LXI. & augmentum sunt milites XLV. Vnà inter feuda, & augmentum demanij, & seruitij sui obtulit milites LXXXVI. & seruientes CXXIII.

1133. Raynaldus Senebaldus tenet in capite à Domino Rege in Cicoli Malerium, quod est feudum III. militum, & Vallem Bonam, quod est feudum I. militis, & Cormaniuum, quod est I. militis, & Roccam Alberti, quæ est I. militis, & Radicatam, quæ est I. militis, & Sambucum, quod est I. militis, & Podium, quod est I. militis, & Gergentum, quod est I. militis. Vnà sunt feuda XI. & cum augmento sunt XXII. & seruientes XXII.

1134. Oſto de Montanna tenet à Domino Rege in capite in Garzoli, & in Comitatu Reatino Roccam de Buſte, quod est feudum III. militum. Et medietatem de Fossaceca, quæ est feudum I. militis. Et Roccam de Brugna, quæ est VII. militum & dimidij. Vnà sunt feuda IV. & medium. & augmentum eius milites IV.

& dimidius. Vnà inter feud. & augmentum obtulit milites V. & seruientes X.

1135. Pandolphus de Calle, & Berardus de Calle tenent à Domino Rege in Marſi Collem Zippam, quod eſt feudum III. militum. & augmentum ſunt IV. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites VIII. & ſeruientes XVI.

1136. Todinus de Celle tenet à Domino Rege in Garzoli Celle, quod, ſicut dixit, eſt feudum IV. militum. & augmentum ſunt IV. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites XI. cum Podio Sicmonis, quod eſt I. militis, & ſeruientes XX.

1137. Iohannes filius Fortisbrachij tenet à Domino Rege in Fano Reatino Montem Garbarum, quod eſt, ſicut ipſe dixit, feudum I. militis, & Roccam de Mallione, quod eſt I. militis. Vnà ſunt feuda III. & cum augmento obtulit milites VI. & ſeruientes XII.

Iſti tenent de eo.

1138. **P**andulphus de Catalici tenet ab eodem Iohanne Catalicem, & Roccam, & Matutinum, & Podium, quod, ſicut dixit, eſt feudum II. militum, & tres partes alterius militis. & cum augmento obtulit milites V. & dimidium, & ſeruientes XI. Vnà demanij, & ſeruitij prædicti Iohannis ſunt cum augmento milites XI. & dimidius, & ſeruientes XXIII.

1139. Senebaldus Perditatius tenet à Domino Rege in Collina, & in Comitatu Reatino Pendenzam, & Grucuram Girardi, quod eſt
feu-

feudum III. militum . & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes XII.

1140. Ospinellus de Sancto Martino tenet à Domino Rege in Collina , & in Comitatu Reatino Sanctum Martinum , quod est feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV.

1141. Filius Garfenij tenet à Domino Rege in Comitatu Reatino Capradorum , quod est feudum II. militum , & Baranum , quod est I. militis . Vnà sunt feuda III. & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes XII. & in Amiterno tenet Torna in parte , quod est I. militis , & dimidij , & tenet Roccam Sancti Viti , quod est VIII. militum , & Colinircum , quod est II. militum .

1142. Alexander de Balbiano tenet à Domino Rege , quod est II. militum , & Calcarolam , quod est I. militis , & Ponzanum , quod est I. militis . Vnà sunt feuda militum IV. & cum augmento obtulit milites VIII. & seruientes XVI.

1143. Raynaldus de Lauareta tenet à Domino Rege in Amiterno Lauaretam , quod est feudum II. militum , & Cannauum , quod est II. militum , & Furcam Petulam , quæ est I. militis , & Roccam Fundi , quæ est I. militis , & in Valle Introduci tenet Introducum , quod est II. militum , & Calcalatronem , quod est I. militis , & Cisonem , quod est I. militis , & Peteficam , quod est I. militis , & Apagitanum , & Lagnanum , & Ascerum , & Roccam de Septe Iauulo , & Tallatam , quod est feudum VI. militum . Vnà sunt feuda XVII. & cum aug-

264 *Barones Regni Apulie*
mento obtulit milites XLI. & seruientes **LVIII.**

Isti tenent de eo.

1144. **B**erardus Conursus cum suis confor-
tibus tenet de eo Metam, et in Co-
mitatu Reti, quod est feudum I. militis et di-
midij. et cum augmento obtulit milites III. et
seruientes VI.

1145. Roffridus, et Gentilis, et Raynaldus
tenent in Comitatu Reatino, et in Castello Pla-
necze, et in Venuta, et in Castellione feud. II.
militum. et cum augmento obtulerunt milites
IV. et seruientes VIII.

1146. Suppo de Villagaleta tenet de prædi-
cto Raynaldo Villam Galetam, et Piciscum,
et Sallum, quod est feudum II. militum et di-
midij. et cum augmento obtulit milites V. et
seruientes X.

1147. Groz, sicut dixit, tenet de eodem Ray-
naldo. Tenet in Armato, et in Comitatu Rea-
tino Roccam de Coruu, et Roccam de Gray,
quod est feudum II. militum, et cum augmen-
to obtulit milites IV. et seruientes VIII.

1148. Pandulphus de Catalici tenet Butrum,
et Bustonem ab eodem Raynaldo in Plano Rea-
tino, quod est feudum I. militis et quarti. et
cum augmento obtulit milites II. et seruien-
tes IV.

1149. Bonus Agytaitus tenet ab eodem in
Summati, et in Comitatu Reti Daffam, quod
est feudum I. militis, et Porticam, et Gua-
stum Pumarosum, quod est I. militis. Vnà sunt
mi.

milites II. et cum augmento obtulit milites IV. et seruientes VIII.

1150. Senebaldus de Marco tenet à Bono Aguayto in Summati Tufum , et Podium feudum I. militis. et cum augmento obtulit milites II. et seruientes IV.

1151. Raynerius de Fleſta tenet in Summati à Bono Aguayto Feleſtum , quod eſt feudum I. militis. et cum augmento obtulit milites II. et seruientes IV.

1152. Riccardus de Sculcula tenet ab eodem Bono Aguayto in Summati quartam partem Sculculæ , quod eſt feudum I. militis , & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV. Vnà ſunt de proprio feudo ſeruitij Raynaldi de La uarete milites XIV. & cum augmento ſunt milites XXVIII. & seruientes LVIII. Vnà inter feudum , & augmentum obtulit milites LXX. & seruientes CXVI.

1153. Brunamonte dixit , quòd tenet à Domino Rege in Falagrino , & in Comitatu Reatino Bocetum , & Turrem , quod , ſicut dixit , ſunt feuda II. militum . & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes VIII.

Iſti tenent de eo .

1154. **D**Omini Gerzoni tenent , quod eſt , ſicut dixerunt , feudum I. militis . & cum augmento obtulerunt milites II. & seruientes IV. Vnà demanij , & ſeruitij prædicti Brunemontis ſunt de proprijs feudis milites IV. & augmentum ſunt milites III. Vnà inter feud. & aug-

& augmentum obtulerunt milites VI. & seruientes XII.

1155. Thomafius de Præcuro dixit, quod tenet in Amiterno à Domino Rege Prætorium, quod est, sicut ipse dixit, feudum III. militum, & Pallincam, quod est feudum I. militis, & Ciuitatem, quod est feudum I. militis, & Forcellam, & Classinam, quod est feudum III. militum, & quartam partem Rogi Dimidij, quod est feudum II. militum. Vnà sunt feuda X. & augmentum sunt milites XIV. Vnà inter feud. & augmentum obtulit milites XXIV. & tenet Roccam Sancti Stephani; quod est I. militis & dimidij.

Isti tenent de prædicto Thomasio.

1156. **P**etrus Salomon tenet à prædicto Thomasio in Terra Marenesca in Mayrano, sicut dixit, feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV. Vnà demanij, & seruitij prædicti Thomasij sunt cum augmento milites XXVI. & seruientes L. Et si necessitas fuerit in partibus illis, quot quot ultra promissum habere poterit.

1157. Gentilis Vetulus Sancti Victorini tenet in Amiterno de Domino Rege Sanctum Victorinum, quod, sicut dixit, est feudum IV. militum, & in Ariscli, quod est I. militis, & Porcinam, quod est I. militis, & Podium Sanctæ Mariæ, quod est II. militum. Vnà inter feud. & augmentum eius sunt milites XVII. & seruientes XL.

1158.

1158. Gentilis, & Gualterius de Popieto tenent in Amiterno à Domino Rege Popletum, quod, sicut dixerunt, est feudum IV. militum, & Pilem, quod est II. militum, & Rogeon Medium est I. militis. & Roccam Sententiar, quod est II. militum, & Roccam Sancti Stephani, quod est I. militis et dimidij, et Torna in parte, quod est I. militis et dimidij, & tenet in Furcone Pescum Maiorem, et Gignanum, quod est I. militis, et tenet Mouinum Paganicum, quod est feudum I. militis, et Capiguanum, quod est feudum II. militum, et Tufulum, quod est feudum III. militum. Vnà sunt feuda militum demanij eorum XXVIII. & cum augmento obtulerunt milites LVI. et seruientes CVIII.

Isti tenent de eo.

1159. **G**entilis de Vallelucida tenet à prædictis fratribus in Summati Valle Lucida, quod, sicut dixit, est feudum dimidij militis. et cum augmento obtulit militem I. et seruientes II.

1160. Ilizzus, et Transmundus de Valle-incefa, et Henricus de Faranzano tenet in Summati Foggezzanam, et Vallem Incesam, quod, sicut ipsi dixerunt, est feudum dimidij militis. et cum augmento obtulerunt militem I. et seruientes II.

Hoc tenet Tebrandisca : et tenet illud à prædicto Gentili.

DE

DE COLLE ALTO.

1161. **G**entilis, et Gualterius tenent in Summati Collem Altum, quod, sicut dixerunt, est feudum dimidij militis. et cum augmento obtulerunt milites IV. et seruientes VIII.

1162. Raynaldus de la Spelunca tenet in Summati Speluncam, quæ est, sicut ipse dixit, feudum I. militis. et cum augmento obtulit milites II. et seruientes IV.

1163. Berardus Senebaldus Consul Campanescorum cum suis consanguineis tenet in Terra Campanesca, et in Podio de Ape, et in Podio de Lachillzi, et in Furcella, et in Laugna de Maccla, et in Colle de Spada, et in Ceridilla, et in Castellione, et in Guardia, et in Planecza, et in Bereto, et in Castellione Abbatis, et in Colle de Turri, et in Colle Rotundo, quod tenet ab eo in seruitio Campanisci, sicut dixit, feudum IX. militum. et cum augmento obtulit milites XXVI.

1164. Raynaldus Ranucij, et Ingurzus tenent in Summati à prædictis filijs Todini Gentilis Cantarellum, et Podium Vitellinum, quod, sicut dixit, est feudum I. militis. et cum augmento obtulit milites II. et seruientes IV.

1165. Gualterius Pignanellus cum suis consanguineis tenet in Summati medietatem Sculculi, et medietatem Matricæ, quod est feudum I. militis. et cum augmento obtulit milites IV. et seruientes VIII.

1166.

1166. Oderisius Raynaldi, et Vguizzonus de Tranferico tenent in Terra Mararfi, et in Mayrano, et in Monte Vrselli, et in Fano, et in Auiano, et in Rocca Furrici feud. II. militum. et cum augmento obtulerunt milites IV. et seruientes X.

1167. Thadæus, et Gualterius de Baczano, et Balthasar, et Hector tenent a Gualterio de Popieto in Furco Bazum.

1168. Gualterius de Tuli, et Mulippus Iohannis de Castellione tenent in Furco medietatem Bangri, et medietatem Castellionis, et quartam partem Ciuitatis Sancti Maximi, et medietatem Lentrone, et quædam tenimenta in Paganica, quod, sicut dixerunt, sunt feuda militum III. Vnà inter feud. et augmentum obtulerunt milites XVI. et seruientes XXXIII.

1169. Raynaldus Bonihominis, et Berardus, et Oderisius, et Berardus Berardi, et Gentilis cum suis consanguineis tenent in Forcona, et in Paganica, et in Asente, et in Orfagnone, et in Felesta, sicut dixerunt, feud. VIII. militum. et cum augmento obtulerunt milites XVI. et seruientes XXXII.

1170. Domini Senicij tenent in Forcona medietatem Senicij, et medietatem Podij de Princenno, et quoddam tenimentum in Leporanica, quæ, sicut dixerunt, sunt feuda III. militum. et cum augmento obtulerunt milites VI. et seruientes XII.

1171. Gualterius, & Gentilis tenent à Domino Rege in Alba Sanctum Pium, quod, sicut dixerunt, est feudum dimidij militis. & cum
aug-

augmento obtulerunt militem I. & seruientes II. sunt de proprijs feudis seruitij prædicti **Gentilis**, & Gualterij feuda XXXI. & augmentum eorum sunt milites XXXI. Vnà inter feud. & augmentum obtulerunt milites LXII. Vnà de proprijs feudis demanij, & seruitij prædicti **Gentilis**, & Gualterij sunt feuda LIX. & augmentum sunt milites LIX. Vnà inter feud. & augmentum demanij, & seruitij obtulerunt milites **CXVIII.** & seruientes **CXXIV.**

1172. **Todinus** de Colinirco, sicut dixit, tenet à Domino Rege in Forcona Ocrem, quod, sicut dixit, est feudum V. militum. & medietatem Turris, quod est feudum I. militis. Et tenet **Gentilis Vetulus** in capite Cornuuallem de Introduce, quod est feudum III. militum, & **Roccam Piscinalem** in eadem Valle, quod est feudum I. militis, & **Roccam Salcicicoli**, quod est feudum I. militis. Vnà sunt feuda XI. & augmentum sunt milites XIV. Vnà inter feud. & augmentum obtulit milites XXV. & seruientes C.

Isti tenent de eo.

1173. **D**Omini **Senicij** tenent in Balba Leporanicam, quod, sicut ipsi dixerunt, feudum II. militum. & cum augmento obtulerunt milites IV. & seruientes X.

1174. **Machilonenses**, sicut dixerunt, tenent de eo **Machilonem** cum suis pertinentijs, quod est VII. militum. et cum augmento obtulerunt milites XIV. & seruientes XL. Tenent etiam
prz.

prædicti Machillonenses partem Camponescli in seruitium, & Asculculinum, quod est I. militis. & cum augmento obtulerunt militem I. & seruientes IV.

1175. Berardus de Bagno cum suis consanguineis tenet de eodem Theodino medietatem Bagni, & Baczanum.

1176. Gualterius de Tulli, & Iohannes de Castellione, qui supra scripti sunt, debent hic scribi. Vnà seruitij prædicti Thodini de Colinirco sunt de proprijs feudis milites XIII. & medius. & cum augmento sunt milites XXVII. Vnà tam demanij, quàm seruitij sunt de proprijs feudis milites XXIV. & dimidius. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites LVI. & seruientes CXXVI.

1177. Berardus de Colinirco consanguineus iam dicti Todini tenet in capite à Domino Rege in Forcone Scissam, quod, sicut dixit, est feudum III. militum, & Roccam Cedici, quod est III. militum, et Barrilem, quod est feudum I. militis, & medietatem Turris, quod est I. militis, & Scaffillum in Collara, & in Comitatu Reatino, quod est I. militis. Vnà sunt feuda IX. et cum augmento sunt milites IX. Vnà inter feud. & augmentum obtulit milites XVIII. & seruientes L.

Isti tenent de eo.

1178. **G**entilis de Berarduczo tenet de iam dicto Berardo in Machilone, quod est in Comitatu Reatino feudum I. militis. & cum

cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV. Vnà demanij, & seruitij prædicti Berard de Colinirco sunt de proprijs feudis milites X. & augmentum sunt milites X. Vnà inter feud. & augmentum obtulit milites XX. & seruientes L.

1179. Atenulphus de Intrebene tenet in Forcone à Domino Rege Entrebene, quod est feudum II. militum, & Collem Bruczonem, & Camardam, & Guastum, & Ragnam, quæ sunt feuda IV. militum. & cum augmento obtulit milites VIII. & seruientes XVI. & tenet Pescum Maiorem, & quoddam feudum in Paganica, & in Asserice: & tenet Assericem in Paganica, & in Asserice Offagnanum, quod, sicut dixit, est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV.

1180. Berardus de Clarino de eo tenet in tenimento Clarinum, quod, sicut dixit, est feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes II. Vnà demanij, & seruitij prædicti Atenulphi sunt de proprijs feudis milites V. & medius. Vnà inter feud. & augmentum obtulit milites XI. & seruientes XXII.

P R I N C I P A T V S.

De eadem Comestabulia Comitis Boamundi.

1181. **O** Derisius de Collepetrano dixit, quod tenet à Domino Rege in Balba Carapellam feudum IV. militum, & medietatem Ciuitatis feudum I. militis, & Tuscitiam, quod est

est II. militum , & Furcam , quæ est I. militis , & li Castelli , quod est II. militum , & Collem Altum , quod est I. militis , & Buffanum , quod est I. militis , & Aquilanam , & Carrettam , quod est I. militis , & Vicum , quod est I. militis. Et tenet in Penne , quod est in Ducatu , Insulam , quod est feudum II. militum , & Paleariam , quod est I. militis. Et hæc omnia Castella sunt in Penne , & in Ducatu. Vnà demanij prædicti Oderisij sunt feuda militum XIX. & augmentum eius milites XXIX. Vnà inter feud. & augmentum obtulit milites XXVI. & seruientes L.

Isti tenent de eo.

1182. **T**Ransmundus , & Berardus frater eius tenent de eo in Penne Castellum Castonez , quod , sicut dixerunt , est feudum I. militis. & Rogerius de Aqua viua , & Henricus tenent de eodem Oderisio Aquam Viuam in Penne , quod est , sicut dixerunt , feudum dimidij militis. Vnà sunt feuda militum III. & dimidij . & cum augmento obtulerunt milites VII. & seruientes XIV.

1183. Robertus , & Raynaldus tenent in Penne de eodem Oderisio Castellum Vetulum , quod est , sicut ipsi dixerunt , tertia pars militis cum Cerrita , quam tenent in demanio , feudum I. militis. & cum augmento obtulerunt milites II. Vnà demanij , & seruitij prædicti Oderisij sunt de proprijs feudis milites XXI. & dimidius , & cum augmento obtulerunt milites XLIII. & seruientes LXIV.

1184. Galganus de Colle Petri frater præditi Oderisij tenet de Domino Rege in Balba Caproczanum, quod est feudum II. militum, & Nouellum, quod est II. militum, & in Penne tenet Castellionem, quod est II. & Pescum Aprum, quod est feudum II. militum, & in Penne tenet Apignanum, quod est feudum I. militis. Vnà sunt feuda IX. & cum augmento obtulit milites XX. & seruientes XXXIV.

1185. Gualterius filius Ionathæ de Colle Petri tenet à Domino Rege in Balba Collem Petri, quod est feudum II. militum, & Turrim, quæ ei pertinet de Aczano, quod est feudum I. militis, & partem, quam tenet in Sancto Georgio. est in Penne. & Roccam Petrori, quod est feudum I. militis, & partem, quam tenet in Sancto Benedicto. & est in Balba, quod est feudum I. militis. Vnà sunt feuda VIII. & cum augmento obtulit milites XVII. & seruientes XXXII.

1186. Oderisius de Bisanto tenet à Domino Rege in Penne. Bacut, quod est feudum II. militum, & Besent, quod est II. militum, & Troctam, quod est I. militis, & Cupulum, quod est I. militis, & tenet idem Oderisius de Bisanto in Balba de Principatu medietatem Andengre, quod est feudum I. militis. Vnà sunt feuda VII. & cum augmento obtulit milites XV. & seruientes XX.

Isti tenent de eodem Comite Oderisio de Bisanto.

1187. **T**ransmundus de Auiano, & alter Transmundus de Cluuiano tenent de eodem in Penne Auianum, & medietatem Cluuiani, quod est, sicut dixerunt, feudum II. militum. & cum augmento obtulerunt milites IV. & seruientes IV. Vnà demanij, & seruitij prædicti Oderisij de Bisanto, cum augmento similiter milites XIX. & seruientes XXIV.

1188. Theodinus de Castello tenet de Domino Rege in Balba Vrsam, quod est feudum II. militum, & Accianum in Balba de Principatu, quod est feudum II. militum. Vnà sunt feuda IV. & cum augmento milites VIII. & seruientes X.

Riccardus Gentilis cum fratribus suis.

1189. **G**ualterius Gentilis dixit, quod tenet in Penne Castellum, quod est feudum III. militum, & Pescum, quod est III. militum, & Summatinum, quod est I. militis. & tenet in Balba de Principatu Fonteruinum, quod est feudum II. militum, & medietatem Licij, quod est feudum I. militis. Vnà sunt feuda X. & cum augmento obtulit milites XII. & seruientes XL.

1190. Sansus de Petrainiqua tenet in Penne Petram Iniquam, quod est feudum II. militum, & medietatem Corbariæ, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites VI. Et tenet medium Merrionem in Penne.

1191. Berardus de Castellione tenet medietatem Corbariæ in Penne de prædicto Gualterio, quod, sicut dixit, est feudum I. militis, & Pentoricam, quod est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes VI. Vnà demanij, & seruitij prædicti Gualterij Gentilis sunt de proprijs feudis milites XVI. & cum augmento obtulit milites XXXIV. & seruientes LII.

1192. Berardus Gentilis dixit, quod tenet in Valle Trici, quod est in Balba, de Domino Rege Offanam, quod est feudum IV. militum, & Præfariam in Balba, quod est feudum III. militum, & in Penne tenet Furcam, quod est I. militis. & in Balba tenet Araconem, quod est I. militis, & Mammoatum, quod est feudum II. militum. Vnà sunt feuda XI. & cum augmento obtulit milites XXVI.

Isti tenent de eo.

1193. **B**erardus filius Adaman tenet de eo in Penne mediam Roccam de Cerebro, & Roccam Triforti, quod est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

1194. Berardus Castelli tenet in Penne tertiam partem Bictonicæ, quod est feudum I. militis & dimidij. & cum augmento obtulit milites II. Vnà demanij, & seruitij prædicti Berardi Gentilis sunt cum augmento milites XXXII. & seruientes LIX.

1195. Gentilis de Rayano frater prædicti Gualterij dixit, quod tenet in Balba medium Rayanum,

num, quod est, sicut dixit, feudum II. militum, & Præciam Curiam, quod est II. militum, & medietatem Licij, quod est I. militis, & Roccam Furci dimidij militis, & Collem, quod est I. militis. Vnà sunt feuda XII. & cum augmento obtulit milites XXV. & seruientes XL.

Isti tenent de eodem Gentili de Rayano.

1196. **B**erardus de Vicolo tenet in Penne tertiam partem Vicoli, quod est duæ partes militis. & filius Raynaldi de Bessè tenet in Balba de eodem Gentili tertiam partem Bessè, feudum dimidij militis. Vnà sunt de seruitio prædicti Gentilis feuda II. militum & dimidij. Vnà inter feudum, & augmentum demanij, & seruitij prædicti Gentilis sunt milites XXX. & seruientes XLIV.

1197. Oddo filius Oddonis de Pectorano tenet de Domino Rege in Balba Pectoranum, quod est feudum VII. militum, & Carcerem, quod est feudum III. militum, & Tripestum, quod est feudum II. militum, & partem Anserij, quod est III. militum. Vnà sunt de proprio feudo milites XV. & cum augmento obtulit, & iurauit milites XXXVI. & seruientes C.

Isti tenent de prædicto Oddone filio Oddonis de Pectorano.

1198. **F**ilius Pachini tenet de eo in Balba Sagaczanum, quod est feudum I. militis.

litis. & cum augmento obtulit milites II.

1199. Gualterius Astenulphi tenet de eo in Balba Castellum Nouum, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV.

1200. Gualterius Girardi tenet de eo in Balba Vallem Obscuram, quod est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes VIII.

1201. Landulphus de Pacile tenet de eo in Balba Turre, quod est feudum II. militum, & Pacile, quod est feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit milites V. & seruientes V.

1202. Plandena olim vxor Matthæi de Petorano tenet de eo Rigum Sompnulum, quod, sicut dixit, est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV.

1203. Cassanenſes tenent de eodem Oddone Campum de Ioui, quod est feudum I. militis & cum augmento obtulerunt milites II. & seruientes IV. Vnà seruitij prædicti Oddonis sunt de proprijs feudis milites VII. & medius. Vnà demanij prædicti Oddonis, & seruitij sunt feuda XIX. & dimidium. & cum augmento obtulit milites XLI. & seruientes CXIII.

DVCATVS. DE EADEM COME- STABVLIA.

1204. **B**enedictus Abbas Sancti Iohannis in Venere dixit, quod tenet in Aprutio Podium Morelli, quod est feudum I. militis, & Montem Paganum cum suis pertinentijs.

tijs, quod est feudum V. militum. & in Cafali tenet feudum I. militis. & tenet in Penne Meraltum, quod est feudum II. militum, & Miriguanum, quod est feudum II. militum, & Syluam, quæ est feudum II. militum. & tenet in Tete Sanctum Vitum, quod est feudum II. militum, & Sangrum, quod est feudum II. militum, & Fossam Cæcam, quod est II. militum, & Girolum, quod est feudum I. militis, & Lentiscum, quod est I. militis, & Rigum Iustum, quod est I. militis, & Peranum, quod est I. militis, & Sanctam Crucem, & Sanctum Cufanum, & Roccam, & Caldariam, quæ sunt feuda II. militum. Vnà sunt feuda militum XXV. & augmentum milites XXVIII. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites LII. & seruientes CIV.

Isti tenent de eadem Abbatia.

1205. **G**uillelmus de Camarda dixit, quodd tenet de eo in Penne Castellum Ylicem, & de Debrone quantum Ecclesiæ Sancti Iohannis pertinet, quæ, sicut dixit, sunt feuda II. militum, & duas partes Podij, quod est feudum I. militis, & in Castello Teczani feudum I. militis. Vnà sunt feuda IV. & cum augmento obtulit milites X. & seruientes XX.

1206. Guillelmus Sancti Iohannis tenet de prædicta Ecclesia Sancti Iohannis in Venere in Penne Sanctum Iohannem, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV.

1207. Matthæus de Guandelino tenet de eadem Ecclesia in Tete Castellum Bessè, quod est feudum I. militis, & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV.

1208. Leo tenet de eadem Ecclesia in Penne Castellum Vetus, quod est, sicut dixit, feudum II. militum, & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes VIII.

Hoc tenet Africanus de Lauiano.

1209. Matthæus tenet de eadem Ecclesia in Tete Rolognonanum, quod est feudum I. militis, & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV.

1210. Philippus, Sanctus, & Angerranius tenent de eadem Ecclesia in Tete Castellum Muracium, quod, sicut dixerunt, est feudum I. militis, & cum augmento obtulerunt milites II. & seruientes IV.

1211. Robertus de la Fera tenet de eadem Ecclesia in Tete Castellum Faræ, quod est feudum I. militis, & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV. Vnà sunt feuda V. & augmentum eius sunt milites II. & cum augmento obtulit milites VII. & seruientes VII.

1212. Philippus Patercius dixit, quod tenimentum suum in Fossa Cæca, & in Rocca de eadem Ecclesia, quod est feudum dimidij militis, & cum augmento obtulit militem I.

1213. Rogerius de Guasto dixit, quod tenet de eadem Ecclesia Gualdum, & Sanctum Thomam in Tete, quod est feudum II. militum & dimidij, & cum augmento obtulit milites V. & seruientes X.

1214.

1214. Ogerius Ferilli tenet de eadem Ecclesia in Tete Castellum Vetulum, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV.

1215. Galganus Collipetri tenet de eadem Ecclesia in Tete Montem Viridem, & vnum tenimentum in Castello Sylvæ, quod est feudum I. militis & dimidij. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes VI. Vnà seruitij Sancti Iohannis in Venere sunt de proprijs feudis milites XXI. & dimidius. & cum augmento obtulit milites XLIII. & seruientes LXII. Vnà denarij, & seruitij Sancti Iohannis in Venere sunt de proprijs feudis milites XLVI. & medius. & cum augmento obtulit milites XCV. & seruientes CXXVI.

1216. Præpositus Sancti Stephani de Acefe tenet in Tete Faram, & Farezolam, & Tomarezam, quod est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes VIII.

Abbas Sancti Clementis in Piscaria.

1217. **O**derisius Abbas Sancti Clementis in Piscaria, quæ est in Comitatu Manupelli, tenet in Tete Faram, & Insulam, quod est feudum I. militis, & tenet in Tete Balonianum, quod est feudum I. militis, & tenet in Penne Alamum, quod est feudum II. militum, & tenet in Comitatu Aprutij Guardiam, quod est feudum II. militum, & Arolam, quod est feudum I. militis. Vnà sunt feuda militum VII. & cum augmento obtulit
mi-

282 *Barones Regni Apuliae*
milites XIV. & seruientes XVIII.

1218. Abbas Sancti Stephani de Riuomaris, sicut dixit, tenet de Domino Rege Rigolcetum, quod est feudum II. militum, & Thorinum, quod est feudum I. militis, & Ofentem, quod est feudum I. militis. Vnà sunt feuda IV. & cum augmento obtulit milites VIII. & seruientes VIII.

*Isti tenent de eodem Abbate Sancti Stephani
de Riuomaris.*

1219. **R**obertus Tordinus tenet de eodem Abbate in Tete Casale Sancti Saluatoris, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. Vnà demanii, & seruitij dicti Abbatis sunt de proprijs feudis milites VI. & cum augmento obtulit milites XII. & seruientes VIII.

1220. Robertus Altini tenet de eodem Abbate in Tete Sernem, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

EPISCOPVS APRVTII.

1221. **G**vido Episcopus Aprutij dixit, quoddam tenet in Aprucio Teramum, & Sanctum Benedictum, & Forcellam, & Caprificum, & Lauaronem, & Ripam, & Torontum, & quoddam tenimentum in Sancto Flauiano, & Collem Vetulum, & Maianum cum suo tenimento, & quoddam tenimentum in Montorio, & in Penne tenet Lucum, quæ, sicut di-

dixit, sunt feuda X. militum. & cum augmento obtulit milites XXIV. & seruientes XL.

EPISCOPVS FORCONEN.

1222. **B**erardus Episcopus Forconensis dixit, quòd tenet de Domino Rege Ciuitatem Sancti Maximi in Forcone, quæ, sicut dixit, est feudum I. militis, & Castellum Rogæ, quod est feudum I. militis, & Casale Sancti Maximi, quod est feudum I. militis. Vnà sunt feuda militum III. & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes XII.

De iustitia Comitis Boamundi. De Ducatu.

Isti sunt Barones, qui tenent de Domino Rege in capite.

1223. **I**ordanus de Riuello dixit, quòd tenet de Domino Rege in capite in Comitatu Theatino Iollianum, quod est feudum II. militum, & Acrim, quod est I. militis. & cum augmento obtulit milites VI. & seruientes XII.

1224. Guillelmus Ricinus tenet à Domino Rege Bacrum de Comitatu Manupelli, & est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV.

1225. Filij Maynerij de Palena, sicut dixerunt, tenent à Domino Rege in domo Palenam, quod est, sicut dixerunt, feudum III. militum, & tenent Lamam feudum III. militum, & Garantam feudum I. militis, & Piczum feudum

dum I. militis , & in Baiba tenent Furcam , quod est feudum I. militis , & Roccam de Piczis in Terra Burrellensi , quod est feudum I. militis . Vnà sunt feuda XI. & cum augmento obtulit XXV. milites , & seruientes L.

1226. Oderisius de Ydris cum fratribus tenet à Domino Rege in demanio in domum Piczum Ferratum , quod est feudum II. militum , & in Tete tenet li Quatri ; quod est feudum I. militis , & Sanctum Comitium feudum I. militis , & Petrosium feudum I. militis , & Cotollium feudum I. militis , quod tenet ab eo in seruitio Aspramonte . Vnà sunt feuda VIII. & cum augmento obtulit milites XVIII. & seruientes XXX.

1227. Raynaldus Gentilis dixit , quòd tenet de Domino Rege in Tete Sorellam , quod est feudum II. militum , & Gambarum , quod est I. militis , & Roccam de Albano , quod est II. militum , & Montem Morescum , quod est II. militum , & Tucullum , quod est I. militis . Vnà sunt feuda VIII. & cum augmento obtulit milites XIV. & seruientes XXX.

1228. Aspramonte nepos eius tenet de prædicto Raynaldo Gentile Campum Lesante , quod est feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II. Vnà demanij , & seruitii prædicti Raynaldi Gentilis , cum augmento sunt milites XVI. & seruientes XXX.

1229. Iacobus de la Roma tenet de Domino Rege Piczum , quod est feudum I. militis . & cum augmento obtulit milites II. Et hoc , quot tenet in Ortona , & in Monte Nigro est feu-

feudum I. militis. Vnà sunt feuda II. & cum augmento milites IV. & seruientes IV. Vnà sunt feuda VI. & augmentum VI. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites XII. & seruientes XXIV.

1230. Maccabæus Melatinus cum suis consanguineis, sicut dixerunt, tenent cum suo tenimento, & Monticellum, & Camporam, & Nepoczanum, quod est feudum VII. militum. & cum augmento obtulerunt milites XIV. & seruientes XXVIII.

1231. Raynaldus de la Troia tenet Troiam, quod, sicut dixit, est feudum III. militum, & Yzanum, quod est I. militis, & augmentum sunt milites V. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites IX. & seruientes XVI.

Isti tenent de prædicto Raynaldo de la Troia.

1232. **A**cto de la Penna, & Godemarius frater eius tenent de eo tertiam partem Montini de prædicto Raynaldo, quod, sicut dixit, est feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit militem I. & seruientes II. Vnà demanij, & seruitij prædicti Raynaldi sunt cum augmento milites XI. & seruientes XX.

 In quinterno originali erant due carte vacue inter ista, quæ scripta sunt, & subsequenzia quod propter hoc dicitur, quia non videtur continuare.

1233. Guillelmus frater iam dicti Comitis Roberti tenet de eo in Aprutio Tortoretum, quod sicut dixit, est feudum IV. militum, &

te-

tenet Montorium, quod est feudum I. militis, & Casale Sancti Benedicti feudum I. militis. Vnà sunt milites VI. & augmentum eius sunt milites VI. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit XII. & seruientes XXIV.

In tenimento Pennæ. De eodem Comite Roberto.

1234. **R** Aynaldus de Trigano, & Timius frater eius tenent de eodem Comite Triganum, quod, sicut ipsi dixerunt, est feudum II. militum, & Corusiam feudum I. militis. Vnà sunt milites III. & augmentum eorum miles I. Vnà inter feudum, & augmentum obtulerunt milites VI. & seruientes XII.

1235. Gualterius Berardi tenet in Penne medietatem Aquilani, quod, sicut dixit, est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II. & seruientes IV.

1236. Berardus, & Gualterius nepotes prædicti Gualterij tenent in Penne medietatem Aquilani, & sicut dixerunt, est feudum I. militis. & cum augmento obtulerunt milites II. & seruientes IV.

1237. Guido Ferrati de Aquila, & Bartholomæus nepos eius tenent alium Aquilam, quod est, sicut dixerunt, feudum II. militum. & augmentum eius II. milites. Vnà inter feudum, & augmentum obtulerunt milites IV. & seruientes VII.

1238. Gualterius Moderi, & Aëto frater eius tenent in Penne Collem Dominicum, & duas partes de Torrita, quod est, sicut dixerunt, feu-

feudum II. militum , & tenent Prætognanum ,
quod est feudum I. militis . Vnà sunt milites
III. et augmentum milites III. Vnà inter feu-
dum , et augmentum obtulerunt milites VI. &
seruientes XII.

1239. Transmundus Moderi tenet in Penne
Clarinum , et tertiam partem Torritz , quod est,
sicut dixit , feudum II. militum . et augmen-
tum eius sunt milites II. Vnà inter feudum , et
augmentum obtulit milites IV. et seruientes VIII.

1240. Polgerius de Scatrino tenet medietatem
Cermaniani , et medietatem Canoguittonis , quod,
sicut dixit , est feudum I. militis . et cum aug-
mento obtulit milites II. et seruientes IV.

1241. Transmundus de Collemaio tenet in
Penne Collem Maium , quod , sicut dixit , est
feudum III. militum , & Catagnanum , quod est
II. militum , & Turisanam , quod est I. mili-
tis , & medietatem Montis Sicci , quod est di-
midij militis . Vnà sunt milites VI. & dimi-
dius , & augmentum eius sunt milites VII. &
dimidius . Vnà inter feudum , & augmentum ob-
tulit milites XIV. & seruientes XXVI.

1242. Cleopas de Ciuitaguana tenet in Pen-
ne Ciuitaguanam , quæ est , sicut dixit ipse ,
feudum III. militum , & tenet Andrauanum ,
quod est I. militis , & in Collulo tenet feudum
dimidij militis , & tenet Genestulam , quod est
feudum I. militis . Vnà sunt feuda militum V.
& augmentum sunt milites VI. & dimidius .
Vnà inter feudum , & augmentum obtulit mi-
lites XII. & seruientes XXII.

1243. Transmundus de Collemay , tenet in
Penne

Penne medietatem Collis Sicci, quod est, sicut ipse dixit, feudum dimidij militis. & cum augmento obtulit militem I. & seruientes II.

1244. Raynaldus de Brietoli, & Gentilis de Petra Iniqua, & Guillelmus, & Bartholomæus tenent in Penne à Ragone de Puliano Coniolum, quod est, sicut dixerunt, feudum I. militis & dimidij. & cum augmento obtulerunt milites III. & seruientes VI.

1245. Riccardus de Brietoli tenet in Penne Carpanetum, quod, sicut dixit, est feudum III. militum, & tenet Fabricam, quæ, sicut dixit, est feudum II. militum. Vnà sunt milites V. Vnà cum augmento obtulit milites X. & seruientes XX.

1246. Raho de Puliano, sicut dixit, tenet in Penne Cretanum de prædicto Comite, quod, sicut dixit, est feudum II. militum, & tenet ab eo Vestigium, quod est feudum II. militum. Vnà sunt milites IV. & augmentum IV. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit VIII. milites, & seruientes XVI.

1247. Riccardus de Puliano tenet de eodem Comite in Penne Podium, quod, sicut dixit, est feudum II. militum. & cum augmento obtulit milites IV. & seruientes IV.

1248. Transmundus de Puliano tenet de eodem Comite in Penne Monte Bellum, quod, sicut dixit, est feudum II. militum. & augmentum eius sunt alij II. milites. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites IV. & seruientes VIII.

1249. Bartholomæus de Casali tenet in Penne

ne medietatem Cōtiniani , quod , sicut dixit ,
est feudum II. militum . & cum augmento ob-
tulit milites IV. & seruientes VIII.

1250. Raynaldus Libreit dixit , quòd tenet
de prædicto Comite in Penne Ripaltam , quæ ,
ut dixit ipse , feudum II. militum , & Brictol-
um , quod est feudum III. militum , & Faram
in Penne , quod est feudum I. militis . Vnà
sunt feuda VI. & augmentum eius sunt milites
VI. Vnà sunt de proprijs feudis seruitij prædicti
Comitis Roberti feuda militum CXXXVII. &
dimidij . & augmentum sunt milites CXCI. Vnà
inter feudum , & augmentum demanij , & serui-
tij prædicti Comitis Roberti sunt milites CCCC.
minus II. & seruientes DCCXVI.

*Isti sunt , qui tenent in capite à Domino
Rege in Aprutio.*

1251. **M**Aetaleonus tenet à Domino Rege
in Aprutio Canfanum , quod , sicut
ipse dixit , est feudum III. militum , & tenet
aliud tenimentum , quod est feudum I. militis .
Vnà sunt milites IV. & augmentum eius sunt
milites IV. Vnà inter feudum , & augmentum
obtulit milites VIII. & seruientes VIII.

1252. Transmundus de Castello Vetulo tenet
in capite à Domino Rege in Aprutio Castel-
lum Vetulum , quod , sicut dixit , est feudum
III. militum , & Murum in Aprutio , quod est
feudum IV. militum , & Curtem in Aprutio ,
quod est feudum II. militum , & in Penne Bal-
bianum , quod est feudum II. militum , quod

T tenet

tenet Alexander de Balbiano . Vnà sunt feuda militum XI. & augmentum eius sunt milites XV. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites XXVI. & seruientes LIII.

Isti tenent de eo .

1253. **B**erardus de Scorrano tenet de eodem Transmundo in Penne Montem, & Mortulam, quæ sunt de tenimento Sancti Iohannis in Venere, quod est feudum I. militis & dimidij, & augmentum eius I. miles et dimidius. Vnà inter feudum, & augmentum milites III. & seruientes VIII.

1254. Burrellus de Cellina, & Robertus frater eius tenent in Aprutio Montem Sancti Angeli, quod est, sicut ipsi dixerunt, feudum III. militum. & tenent in Penne Cellinam, quod est feudum III. militum, & in Aprutio tenent Ripam, quod est feudum II. militum. & Vgo filius Acti Montem Falconem in Aprutio, quod est feudum II. militum. & Locarescum, quod est feudum II. militum. Vnà sunt de feudo eorum milites XII. & augmentum eorum XII. Vnà inter feudum, & augmentum obtulerunt milites XXIV. & seruientes XLVIII.

1255. Guillelmus Scorranus tenet à prædictis Dominis Burrello, & fratre suo in Penne Scorrano, quod, sicut dixit, feudum II. militum, & Podium de la Rosa, quod est feudum I. militis. Vnà sunt de feudo suo milites III. & augmentum eius sunt milites III. Vnà inter feudum, & augmentum obtulit milites VI. & seruientes XII.

1256.

1256. Maccabæus , & frater eius tenent de eodem Burrello , & fratre suo in Aprutio Camporam , quæ , vt ipsi dixerunt , est feudum I. militis . & cum augmento obtulerunt milites II. & seruiantes IV. Vnà sunt de proprijs feudis seruitij prædicti Burrelli , & fratris eius feuda militum V. & augmentum sunt milites V. Vnà inter feudum , & augmentum seruitij sunt milites X. Vnà demanij , & seruitij prædicti Burrelli sunt feuda militum XVII. & augmentum eius sunt milites XVII. Vnà inter feudum , & augmentum demanij , & seruitij milites XXXIV. & seruiantes LXVIII.

De Comitatu Comitis Simonis de Sangro.

1257. **C**OMes Simon filius Comitis Theodini , sicut dixit Vgo Aualerius , tenet in Principatu Capuæ Castellum Sangri , quod est feudum V. militum . & Scheinam fortem cum Rocca Sicca in Terra Burrellensi , quod est feudum I. militis , & Alfidenam in Terra Burrelli , quod est feudum III. militum , & Barream , quod est feudum IV. militum , & Roccam de Entremonte , quod est feudum III. militum , & Roccam de Quinquemillijs , quod est feudum I. militis , & Collem Angelum in Balba , quod est feudum I. militis , & Scamnum , quod est feudum I. militis , & Fracturam , quod est feudum I. militis , & Pilem in Terra Burrelli , quod est in Ducatu , feudum III. militum , & Castellum Tassi , quod est I. militis , & Castrum , quod est feudum II. militum , & Auer-

sam Curiam , quod est feudum III. militum. Vnà sunt de proprio feudo Simonis filij Comit-
tis Theodini milites XXXII. & augmentum eius
sunt milites LXVIII. Vnà inter feuda , & aug-
mentum demanij sui obtulit prædictus Simon
milites C. & seruientes CCL.

Isti tenent de eo .

1258. **P**hilippus de Gualto , sicut dixit , te-
net de eo in Terra Burrellensium Ro-
sellum , quod est feudum I. militis , & Petinum
Guaraczanum , quod est feudum , sicut dixit , I.
militis. Vnà sunt de feudo suo milites II. &
augmentum eius sunt milites II. Vnà inter feu-
dum , & augmentum obtulit milites IV. & ser-
uientes II.

1259. Præliachin , sicut dixit Vgo Aualari ,
tenet de eodem Simone Roccam de lu Rasu in
Balba , quæ est feudum I. militis. & cum aug-
mento obtulit milites II. & seruientes IV.

1260. Orrisius Burrellus , sicut dixit , tenet
de eo tres partes Castellionis in Terra Burrel-
lensi , quod est feudum III. militum , & Bel-
montem , quod est feudum II. militum , & Roc-
cam Abbatis , quod est feudum I. militis. Hoc
tenet Orrisius Burrellus , & Saldum , quod est
feudum I. militis , & Pescum Seroli , quod est
feudum II. militum . Vnà sunt feuda militum
VIII. & augmentum eius sunt milites XIII. Vnà
inter feudum , & augmentum obtulit milites
XXII. & seruientes L. cum suis Baronibus.

Isti

Isti tenent de eo.

1261. **V**Nfredus tenet de eodem Orrisio in Terra Burrellensi duas partes de Calcasacco, quod est feudum I. militis. & cum augmento obtulit milites II.

1262. Orrisius, & Transmundus, sicut dixit Orrisius, tenent de eodem Orrisio in Terra Burrellesca medietatem Saroli, quod est feudum II. militum. & cum augmento militum IV. Sunt de proprio feudo seruitij prædicti Orrisij milites III. & augmentum III. Vnà inter feudum, & augmentum seruitij sunt milites VI. Vnà demanij, & seruitij prædicti Orrisij sunt de proprijs feudis milites XII. & augmentum sunt milites XVI. Vnà inter feudum, & augmentum demanij, & seruitij obtulit milites XXXIX. & seruiantes L. Et si necessitas fuerit in partibus illis, ultra hos quotquot habere poterit.

Hæc sunt nomina militum Archis, qui non habent feuda.

Riccardus de Pupa. Gentilis de Rocca.
Ioannes de Arce. Astenul. frater eius.

Hic requiritur soldus.

Hæc sunt nomina militum Archis, qui habent feuda.

1263. Ionathas de Altavilla tenet villanos LII. qui non reddunt, nisi seruitia, & salutes (n),
& te-

(n) Per hæpe in hoc albo occurrunt *salutes*. Erant *salutis* xenia, seu præstationes, quæ fiebant ultra debi-

& tenet terram pro duobus panclis bouum , & tenet molendina II. quæ reddunt denarios XXXV. & victualium salmas XII. & tenet Ecclesiam I. vnde habet victualium salmas III. & de vino salmas III. & tenet vineas VI.

1264. Hoc tenet Iohannes filius Landi , qui duxit sororem ipsius Raynaldi , & debet seruire de milite I.

1265. Raynaldus de Pupa tenet villanos LII. qui non reddunt nisi seruitia , & salutes , & tenet terram pro duobus panclis bouum , & tenet molendinum I. (o) vnde habet victualium sal-

tum censum , aut debitam pensitationem , statutis temporibus , sic dictæ , quod qui eas deferebant dominis , salutem iis cum eiusmodi xeniis impertirentur . Dufresne *Glossar. med. & infim. latinis. in v. salutes* , Nucarns *Chronic. Casinens. lib. IV. cap. 53.* Murator. *Antiquit. Italic. diss. 63. T. III.* In Tabulario Monasterii Casau-riens. an. 1140. legitur : *Promisit in unoquoque anno duas maximas salutes de piscibus facere* . Ioannes Diaconus Casinens. *lib. IV. cap. 35.* : *Ut haberet inde omnem redditum . . . consuetas salutes* . Falco Benevent. in *Chronic. p. 113.* : *Terraticum , olivas , vinum , salutes , nec ullam dationem de vineis , terris &c.* Charta Rogerii Regis Siciliae an. 1137. apud eundem p. 315. : *Redditus , salutes , angarias , terraticum &c.* In *Regesto Bernardi Abbatis Casinens. apud Nucæum cit. loc.* habetur : *Item universi habitatores Casni praedicti (sc. Cerbarii) tenentur praestare annuatim Infirmario Casinensi salutes infra-scriptas , videlicet unam gallinam , & duos panes , & anam casatam , vel loco casatae peciam unam de caseo recenti , & decem ova in Resurrectione Domini . . . duratque nostro ævo in hac regione vocabuli usus in similibus .*

(o) Pistrina , seu molendina inter regalia , idest iura Principis , ad censentur . Vid. Murator. *diss. 48. med. ævo.*

1011.

salmas IX. & salutes VI. & denarios XXIV. & habet IV. vineas , & denarios XXIV. & de parte Ecclesiæ habet salutes III.

1266. Vxor de Statio Abbate cum filiis & paruulis suis tenet villanos LII. à quibus non habet nisi seruitia , & salutes , & tenet terram pro duobus pancis bouum , & tenet molendinum I. vnde habet victualium salmas IV. & tenet vineas VI. & Ecclesias II.

1267. Nicolaus tenet villanos XL. qui non reddunt nisi seruitia , & salutes , & tenet terram pro II. pancis bouum , & vineas IV. & molendinum I. vnde habet victualium salmas IV. & denarios VIII. & tenet cannabinam I. (p).

1268. Mobilia tenet villanos IV. qui non reddunt nisi seruitia , & salutes , & tenet terram pro II. pancis bouum , & vineas IV. & molendinum I. vnde habet victualium salmas IX.

1269. Iohannes Robele tenet villanos XXXIV.

T 4 qui

tem. 3. p. 101. Hinc donato a Principe praedio , donatae non intelliguntur aquae , quae in eo scatent , aut fluunt , nec molendina in eodem constructa , vel ea construendi ius , nisi expresse donentur . Hinc Gulielmus II. in diplomate an. 1169. apud Mungitorium *Collect. privileg. Ecclesiae Panormit. pag. 45.* eidem ecclesiae concessit molendina cum suis aquis & rivis ad mare usque defluentibus , posita in Broccati agro , quae a Gulielmo I. Panormitana ecclesia donata fuerat .

(p) *Cannabina* , idest ager cannabae confusus . Occurrit etiam in Charta an. 1158. ex Chartulario Casauriensi . Dicitur quoque *Cannaberium* . Charta anni 1404. ex Archivo S. Victoris Massil. . *Recognovit se tenere pratum tam Cannaberio contiguo .*

qui non reddunt nisi seruitia, & salutes, & tenet terram pro II. panclis bouum (q), & vineas II.

1270. Ionatha de Giliberto tenet villanos XLIV. qui non reddunt nisi seruitia, & salutes, & tenet terram pro II. panclis bouum, & vineas V. & partem molendini, vnde habet salmas II. & cannabinam I.

1271. Raynaldus de Capilato tenet villanos XL. qui non reddunt nisi seruitia, & salutes. & tenet terram pro II. panclis bouum, & vineas V. & partem molendini, vnde habet salmas II. victualium, & cannabinam I.

1272. Achilles tenet villanos XXX. qui non reddunt nisi seruitia, & salutes, & tenet terram pro II. panclis bouum, & vineas III.

1273. Rogerius Syluestri tenet villanos VI. qui non reddunt nisi seruitia, & salutes, & tenet terram pro I. panclis bouum, & vineas III.

1274. Iohannes de Orania tenet villanos VI. qui non reddunt nisi seruitia, & salutes, & tenet terram, vbi seminat salmas III. (r) & vineam I.

1275.

(q) *Panclus*, idest par bouum, vulgo nostratibus *paricchio*. Ita etiamnum in compluribus Regni locis designatur extensio terrae. Quare terra *pro duobus panclis* bouum est ea, quae duobus paribus bouum in die arari potest: pro *uno planco bouum* quae duobus bobus; pro *medio planco* bouum, est dimidium terrae, quae uno ingo bouum vertente die aratur.

(r) *Salma*, *sagma*, *sauma*, *sagmen*, idem est ac onus & sarcina, translate vero mensurae genus, oneri, quod iumentum ferre potest, respondentis. Acta SS. tom. 7. Maii p. 59. ubi de SS. Voto & Felice Eremit.: *Quae antiquorum sum fama, tum scriptura nostrae impulsit auribus*

1275. Baronus tenet villanos XI. qui non reddunt nisi seruitia , & salutes , & tenet terram , vbi seminat salmas VII. & vineas II.

1276. Goffridus de Casaluere tenet villanos X. qui non reddunt nisi seruitia , & salutes , & terram , vbi seminat salmas IX. & vineas II. & molendinum I. vnde habet salmas III.

1277. Casarus tenet villanos XX. qui non reddunt nisi seruitia , & salutes , & tenet terram pro I. panclo bouum , & vineas II.

1278. Petrus Adambi tenet villanos II. qui non reddunt nisi seruitia , & salutes , & tenet terram , vbi seminat II. salmas .

1279. Guarardus tenet terram , vbi seminat salmas III.

1280. Bocius tenet villanos III. qui non reddunt nisi seruitia , & salutes , & tenet terram , vbi seminat salmas III.

1281. Magister Petrus tenet villanos X. qui
non

bus (immensis historiarum sagminibus cedentes , huius rei ubique terrarum meminentium) brevi proloquio in mentem quotannis revocare tenemur . In Chronico Anonymi Casinensis ad an. 1182. haec de penuria , quae Italiam per quinquennium afflixit ; habentur : A quinque annis & infra fames fuit tam valida per totam Italiam , quod diversis in partibus fauma tritici pro auri uncia non poterat inveniri . Porro salma nostra respondet novies mensurae , quam medimnum Graeci Latinique dixerunt . Medimnus enim , ut ex Cicerone in Verrem 3. liquet , est mensurae genus tanti tritici capax , quantum in agri iugero fere seminatur , idest in agri modo , quem uno bouum iugo in die arare possis . Iam vero nostra salma tantum frumenti capit , quantum seminis novem terrae iugeribus fere committitur .

298 *Barones Regni Apuliae*
non reddunt, nisi seruitia, & salutes, & tenet
terram pro I pancio bouum, et vineas II.

*Hec sunt nomina, feuda, & tenimenta
militum Sora.*

1282. Lando de Sora tenet villanos XX. qui reddunt foldos denariorum Papie XVIII. Vna XII. denar. pro solidis II. victualium salmas de Sicilia XX. de vino salmas XII. & tenet terram, vbi seminat salmas de Sicilia VIII. et habet vineam I. et salutes.

1283. Actenulphus frater eius tenet tantumdem.

1284. Iohannes Manchus tenet villanos XIX. qui reddunt solidos XVIII. minus denarijs V. et reddunt victualium salmas XXVIII. de vino salmas XXVIII. et tenet partem molendini, vnde habet victualium salmas VI. De Ecclesia habet redditum de victualibus salmas IV. et de pane salmas II. et terram, vbi seminat salmas X. et habet vineas II. et salutes.

1285. Sergia cognata ipsius Iohannis cum filijs suis tenet tantumdem, quantum pater eius Iohannes.

1286. Hugo de Pontecutuo tenet villanos XII. qui reddunt solidos VII. & victualium salmas XXX. de vino salmas VII. Tenet partem molendini, vnde habet victualium salmam I. et tenet terram, vbi seminat salmas X. et tenet vineam I. et salutem.

1287. Lando de Sermilla frater eius tenet villanos VIII. qui reddunt salutes VI. et victuas.

Stualium salmas XIII. et de vino salmas VI. et tenet partem molendini, unde habet de victualibus salmam I. et tenet terram, vbi seminat salmas VIII.

1288. Vxor Gerardi Thodini cum filio suo tenet villanos XII. qui reddunt solidos VII. et denarium I. et victualium salmas XV. de vino salmas XI. et tenet terram, vbi seminat nouem salmas, et tenet vineam I. & habet salutes.

1289. Iohannes de Hugo tenet villanos XII. qui reddunt solidos VI. et victualium salmas XX. de vino salmas VII. tenet partem molendini, unde habet salmas V. et tenet terram, vbi seminat salmas XI. et tenet vineas II. cum horto et salutes, et tenet villanum I. cum fratre suo.

1290. Petrus de Vgno tenet villanos XIII. qui reddunt soldos VIII. et denarios IV. et victualium salmas VII. de vino salmas VIII. tenet partem molendini, unde habet salmas X. et terram, vbi seminat salmas IX. et vineam I. cum horto, et salutes.

1291. Petrus Pauper tenet villanos IX. qui reddunt soldos VI. et denarios III. et de victualibus salmas IV. et de vino salmas VI. et tenet terram, vbi seminat salmas XII. & vineas II. Tenet Ecclesiam, unde habet salmam I. de victualibus, de vino salmas II. de oleo denarios II. & habet salutes.

1292. Iohannes Pinni tenet villanos VIII. qui reddunt solidos V. et denarios IX. et victualium salmas VIII. de vino salmas VI. et tenet terram, vbi seminat salmas VII. et vineam I. cum horto, et salutes.

1293.

1293. Pandulphus Herme tenet villanos X. qui reddunt solidos VI. et victualium salmas VI. de vino salmas VI. et tenet terram, vbi seminat salmas X. et vineas III. et habet salutes.

1294. Petrus de Herme frater suus tenet villanos XII. qui reddunt solidos VII. et victualium salmas XII. de vino salmas VII. et tenet terram, vbi seminat salmas V. et tenet vineam I. et habet salutes.

1295. Thomas Squalla tenet villanos XX. qui reddunt solidos VII. et victualium salmas XX. de vino salmas II. et tenet II. molendina, vnde habet salmas XV. et tenet terram, vbi seminat salmas II. et habet vineam cum horto, et salutes.

1296. Lando Abuczatus tenet villanos XX. qui reddunt solidos XII. et victualium salmas XVI. de vino salmas XII. et tenet terram, vbi seminat salmas XIX. et vineam I. et partem molendini, vnde habet salmas III. et hortum I. et salutes.

1297. Bertholotta tenet villanos XVII. qui reddunt solidos IX. et victualium salmas III. et de vino salmas XI. et tenet terram, vbi seminat salmas XIV. et habet vineas II. cum horto, et salutes.

1298. Goffridus Loreta tenet villanos VII. qui reddunt solidos V. et victualium salmas XI. et de vino salmas II. et tenet terram, vbi seminat salmas XIV. et vineam I. cum horto, et salutes.

1299. Lucas de Rachis tenet villanos VII. qui reddunt solidos V. et victualium salmas III.

& de

et de vino salmas V. et tenet terram, vbi seminat salmas XII. et habet vineas II. cum horto, et salutes.

1300. Guaymarius tenet villanos IX. qui reddunt solidos VI. et denarios II. et victualium salmas VIII. de vino salmas V. et tenet terram, vbi seminat salmas V. & vineas II. cum horto: & de parte molendini habet victualium salmas II. & salutes.

1301. Iohannes de Hysmaele tenet villanos V. qui reddunt solidos III. & victualium salmas II. de vino salmas II. & tenet terram, vbi seminat salmas IV. & vineam I. cum horto, & salutes.

1302. Petrus frater eius tenet tantumdem, quantum prædictus Iohannes Hysmaele.

1303. Iohannes Aetenulphus tenet villanos IV. qui reddunt denarios XXI. & victualium salmas VIII. & vineas II. cum horto, & salutes.

1304. Aldericus tenet villanos V. qui reddunt solidos III. de victualibus salmas IV. de vino salmas II. & terram, vbi seminat salmas VIII. & vineam I. cum horto, & salutes.

1305. Lando Lamberti tenet villanos IV. qui reddunt denarios XX. & victualium salmas II. de vino salmam I. & mediam, & tenet terram, vbi seminat salmas XII. & vineas II. & salutes.

1306. Iohannes Tortus tenet villanos III. qui reddunt solidos III. de victualibus salmas III. de vino salmas III. terram, vbi seminat salmas VIII. & habet vineas IV. cum horto, & salutes.

1307.

1307. Lunfredus tenet villanum I. qui reddit denarios XII. & tenet terram, vbi seminat salmas X. & vineas III. & salutes.

1308. Petrus de Carmello tenet villanos III. qui reddunt denarios XI. & victualium salmas III. de vino salmam I. & tenet terram, vbi seminat salmas VII. & vineas II. cum horto, & salutes.

1309. Girardus de Alberto tenet villanum I. qui reddit denarios VI. & victualium salmam I. & tenet terram, vbi seminat salmas VIII. & vineas II. cum horto, & salutes.

1310. Petrus de Campanna tenet villanos IV. qui reddunt denarios XVII. & victualium salmam I. de vino salmas X. tenet terram, vbi seminat salmas XIV. & vineas III. & partem molendini, vnde habet salmas X. & salutes.

1311. Vilelmus Ruffu tenet villanos IV. qui reddunt solidos III. minus denario I. & victualium salmam I. & de vino salmas III. & tenet terram, vbi seminat salmas VI. & vineas II. cum horto, & salutes.

1312. Giminarius frater eius tenet villanos V. qui reddunt denarios XXXII. & victualium salmas III. de vino salmam mediam, & tenet terram, vbi seminat salmas V. & vineam II. cum horto, & salutes.

1313. Gualterius Paganus tenet villanos V. qui reddunt solidos IV. minus denario I. & victualium salmas V. de vino salmas III. & terram, vbi seminat salmas VII. & vineas II. cum horro, & salutes.

1314. Ionathas de Donadeo tenet villanos IX.
qui

qui reddunt soldos VI. & denarios VIII. & victualium salmas V. & de vino salmas II. & tenet terram, vbi seminat salmas X. & vineas II. & salutes.

1315. Iohannes Ruffus tenet villanum I. qui reddit denarios XII. & victualium salmam I. & mediam de vino salmam I. & tenet terram, vbi seminat salmas VI. & vineas II. & salutes.

1316. Balduinus villanos III. qui reddunt denarios XI. & victualium salmam I. & mediam. de vino salmam I. & tenet terram, vbi seminat salmas VIII. & vineas II. & salutes.

1317. Lando de Maroſta tenet villanos III. qui reddunt denarios XII. & tenet terram, vbi seminat salmas VI. et vineas II. salutes, et medium molepdinum, vnde habet salmas II. et habet hortum I.

1318. Zibaldus tenet villanos III. qui reddunt denarios XXX. et victualium salmas II. et tenet terram, vbi seminat salmas VI. et vineas II. cum horto, et partem molendini, vnde habet salmas II.

1319. Girardus Soranus Fufci tenet villanos VIII. qui reddunt salmas VII. et victualium salmas XVI. et tenet terram, vbi seminat salmas X. et vineas II. et hortum, et salutes.

1320. Petrus Rabudda tenet villanos III. cum fratre suo Iohanne Rabudda, qui reddunt denarios XXVIII. et tenet terram, vbi seminat salmas XIV. et vineas II. et hortum, et salutes.

1321. Stephanus Iohannis Radulphi tenet villanum I. qui reddit denarios VIII. et victualium salmam I. de vino salmam I. et tenet terram,

ram , vbi seminat salmas XV. et vineas II. cum hortibus III. et salutes .

1322. Lando de Stephano tenet villanos VI. qui reddunt foldos V. & victualium salmas V. & tenet terram , vbi seminat salmas X. & vineam I. cum horto , & salutes .

1323. Petrus de Aymone tenet villanos X. qui reddunt foldos V. & denarios VIII. & victualium salmas XI. & de vino salmas VIII. & tenet terram , vbi seminat salmas XVIII. & vineas II. cum horto , & partem molendini , vbi habet salmas II.

1324. Landulphus tenet villanos XII. qui reddunt foldos X. & victualium salmas XX. de vino salmas XI. & tenet terram , vbi seminat salmas XVI. & habet vineas II. & salutes .

1325. Aleph tenet villanos X. qui reddunt foldos IX. victualium salmas XII. de vino salmas IX. de Ecclesia victualium salmas II. & tenet terram , vbi seminat salmas XII. & vineam I. & salutes .

1326. Landulfus de Cioffi tenet villanos XVIII. qui reddunt foldos V. & victualium salmas VIII. & habet partem molendini , vnde habet salmas de victualibus III. & tenet terram , vbi seminat salmas XII. & vineas II. cum horto , & salutes .

1327. Oddo de Vldrito tenet villanos XVIII. qui reddunt foldos IV. & denarios X. & victualium salmas XVI. de vino salmas V. & tenet terram , vbi seminat salmas X. & vineam I. cum horto , & salutes .

1328. Vxor Iohannis Scutinelli cum filio tenet

met villanos IV. qui reddunt denarios XXV. & victualium salmas IX. de vino salmas IX. tenet terram, vbi seminat salmas VI. habet vineas II. & hortum I.

1329. Matthæus Odder. tenet villanum, qui reddit soldos VII. & victualium salmas X. de vino salmas X. & tenet terram, vbi seminat salmas X. & habet vineam I. cum horto, & salutes.

1330. Philippus de Scuzzo tenet villanos VI. qui reddunt soldos IV. (s) & victualium salmas XV.

(s) *Solidorum* crebra in albo hoc mentio fit. Eorumdem quoque meminit Capitulare Sicardi Principis Beneventi apud Peregrin. *hist. Princip. Longob. T. III. p. 210.* : *Et si quis hoc facere præsumpserit, componat solidos XXIV.* Sec. *Solidus* ante Constantinum M. usurpatus vix legitur, eo tamen imperante vulgo obtinuit. Vid. Scaliger. *lib. de re nummar.* Solidus aureus pro temporum & gentium varietate diversus erat. In lege Salica passim *solidus* constituisse dicitur 40. *denarius*. A Pipino Rege solidum ad XII. denarios taxatum, putant Lindeborgius, Cangius, alique. Male; quippe confundunt solidum *aureum* 40. denariis cum *argenteo* 12. denariis constantem. Errandi ansam dederunt male intellecta Concilii Remensis *cap. 41.* verba: *Ut domnus Imperator secundum statutum bonae memorie Pipini misericordiam faciat, ne solidi, qui in lege habentur, per 40. denarios discurrent.* Haec enim unum id significant, multas, quae prius 40. denariorum fuerant, a Pipino ad 12. denarios redactas fuisse. Conf. Covarruviam de veterum numismatum collatione *cap. 3.* Le Blanc *wall. de monetis p. 39. seq.* Beverium in *Synagmas, de ponderib. & mensur.* alioque rei nummariae scriptores. Siculis solidus aureus semper usui fuit, qui auro cocto constabat, uti liquet ex Constantino M. *ep. ad Eufra-
nium Rationalem Siciliae, Sardiniae, & Corsicae.* Eux-
dem

XV. de vino salmas VI. & tenet terram, vbi
seminat salmas XII. vineam I. cum horto, &
salutes.

1331. Gepti habet terram hereditariam, vbi
seminat salmas VI. & habet vineas II. cum
horto.

1332. Iohannes filius eius habet hereditatem,
vbi seminat salmas VII. & habet vineam I.
cum horto.

1333. Petrus Alferij tenet villam dimidium,
qui reddit denarios III. (s) & victualium salmagm
me-

dem solidum aureum memorat Gregorius M. *lib. I. ep. 56. ad Petrum Subdiacon. Sicil.* aliisque locis. Quilibet solidus septima unciae pars erat, & quatuor scrupulis constabat, uti patet ex cit. *epist. Constantini Imp.* Et quamvis non eadem semper fuerit solidi aestimatio, sed varia, nusquam tamen legitur mutationem in solido *Siciliae* inductam fuisse. Gregorius M. *lib. VII. ep. 38. ad Donum Messanens.* testatur, aetate sua tanti solidum *Siculum* fuisse, ut quindecim argenti librae trecentis solidis taxarentur.

(t) *Denarius*, moneta Romana ex argento, sic dicta, quod initio decem asses valeret, unde etiam *decussis* vocata est. Vitruvius *lib. III. cap. 1. Nostri primo decem fecerunt antiquum numerum, & in denario decem aureos asses constituerunt: & ea re compositio nummi ad hodiernum diem denarii nomen retinet.* Inde sub primum bellum Punicum ob inopiam reipublicae denarius sedecim asses valuit, teste Plinio *lib. XXXIII. cap. 3.* Tandem sub Augusto ad duodecim asses reductus est. Iam *Denarius* & *nummus* promiscue sumuntur in duabus Chartis Cluniensibus sub S. Malolo datis de eadem re. In priori legitur: *Ita ut duodecim denarios singulis annis in vestitura monachis persolvamus; in posteriori vero: Ita ut duodecim nummos &c.* *Denarius* sumitur etiam pro minutiore moneta, & minime num.

sub Gulielmo II. Rege. 307

mediam. de vino salmam mediam, & tenet terram, vbi seminat salmas VI. & vineas II.

1334. Iohannes Papa tenet terram, vbi seminat salmas II. & mediam, & vineas II. cum horto.

1335. Gualto tenet terram, vbi seminat salmas VII. & vineas II. cum horto.

1336. Iohannes de Antonio tenet terram, vbi seminat salmas V. & vineas II. cum horto.

1337. Ioannes Bos tenet terram, vbi seminat salmas V. & mediam, & vineas II.

1338. Bonushomo Landi Belli tenet terram, vbi seminat salmas X. & vineas II. cum horto.

1339. Granultus tenet terram, vbi seminat salmas VII. & vineas II.

1340. Boccius tenet villanum I. qui reddit salutes, & tenet terram, vbi seminat salmas II. & vineam I.

1341. Sophia tenet terram, vbi seminat salmas V. & vineam I. cum horto.

1342. Guillelmus Pan. tenet terram, vbi seminat salmas VIII. & vineam I. cum horto.

1343. Leo de Augustino tenet terram, vbi

V 2

len.

nummo apud Cassianum *lib. IV. de Instit. Coenob. cap. 14.* Præter duo pecunie, quas tribus viri denarii ibidem distrahuntur. Apud Macrobius denarii in lupa pecuniarum ponuntur, & quas Lucas *cap. X. v. 35.* duo denarii, Ambrosio *duo acri* vocantur: unde colligitur æque saltem Ambrosii eiusmodi denarios ex acriis fuisse. Quod dicitur Vitalis *lib. V.*: *Patri tui satellites regale. sic sentiant pecuniam, ut vir unum cuiq. vicibus inde passus detur denarium.*

feminat salmam I. & mediam, & vineam I.

1344. Petrus Cece tenet terram, vbi feminat salmas VII. & vineam I. cum horto.

1345. Donadeus Magistri Petri tenet terram, vbi feminat salmas VI. & vineas II. cum horto.

1346. Petrus de Stephano tenet terram, vbi feminat salmas VI. & vineas II.

1347. Oderisius Iohannis Breuenzonis tenet terram, vbi feminat salmas VI. & vineas II.

1348. Landulphus Iohannis Pingi tenet terram, vbi feminat salmas IV. & vineam I.

1349. Petrus Gaytus (u) tenet villanos IV. qui reddunt denarios XXIV. victualium salmam I. de vino salmam I. & tenet terram, vbi feminat salmas XII. & vineas III.

1350. Petrus de Ponte tenet terram, vbi feminat salmas VIII. & vineas IV.

1351. Clenirtus tenet terram, vbi feminat salmas VII. & vineam I. & hortum I.

1352. Iohannes de Morena tenet terram, vbi feminat salmam I. & vineam I. cum horto.

1353. Iohannes Radus tenet terram, vbi feminat salmas IV. & vineas II. cum horto, & ha-

(u) *Gaytus*, seu *Caytus* erat militaris muneris nomen apud Saracenos, quod idem sonabat ac *speculator*, *excubitor*, *custos*, vel *dux* castri, & oppidi. Videtis Cantigium in *Glossar. med. & infim. Latinis. voc. Caytus*, vel *Gajtus*. In historia Sicula, inque diplomatibus Principum Nortmannorum Gayti Petri; aliorumque fit mentio, qui erant custodes, sive duces castrorum, oppidorumve.

habet partem molendini, unde habet salmā
mediā de victualibus.

1354. Lando Constantinus tenet terram, ubi
seminat salmas VII. & vineas II.

1355. Taino tenet terram, ubi seminat sal-
mas IV. & vineas II.

Hec sunt tenimenta militum Aquini.

1356. **I**ohannes de Timaro habet recomēda-
tos homines (x), qui reddunt seruitia,
& salutes, habet de hereditate terrarum XXIV.
modia, ubi seminat salmas VIII. & habet vi-
neas III.

1357. Thomas de Caron, habet hominem I.
& de hereditate habet terram modiorum XX.
ubi seminat salmas VI. & mediā, & vineas II.

1358. Tempesta frater eius habet tantundem.

1359. Iohannes de David habet de hereditate
terrarum modia XIX. ubi seminat salmas VI.
& vineam I.

1360. Maccabæus tenet de hereditate villa-
nos II. qui reddunt seruitia, & salutes, & te-
net modia de terra XL. ubi seminat salmas
XIII. & vineas V.

1361. Iohannes de Straczato habet de heredi-
tate villanum I. & XXII. modia de terra,
ubi seminat salmas IV. & vineas IV.

1362. Tancredus habet de hereditate modia
de terra XXX. ubi seminat salmas X. & vineas

V 3

III.

(x) De recommendatis equinus supra act. (s) pag. 71. seq.

III. & mediam, & de parte molendini salmā
I. & mediam, & villanum I. qui reddit terrā
tia, & salutē.

1363. Gilius habet de hereditate modia de
terra XXIV. vbi seminat salmas VIII. et vi-
neas II.

1364. Riccardus Goffridi tenet de hereditate
villanum I. qui reddit scutellā, & salutē, &
tenet modia de terra III. vbi seminat salmam
& vineam I.

1365. Iohannes de Carbonē tenet terram de
hereditate pro medio pancelo bouum.

1366. Riccardus de Carbonē tenet terram de
hereditate tantundem, & villanum I.

1367. Nicolaus de Roberto de Allerio habet
rectus de I. villano, qui reddit victualium sal-
mam I. de vino salmam I. & mediam, & te-
net modia de terra XI. vbi seminat salmas III. &
thumalum I. (y) & partem tenet molendini, quod
reddit salmas III. hoc tenet de feudo. De he-
reditate tenet modia de terra XLIX. vbi semi-
nat salmas XVI. & II. partes, & vineas V.

1368. ...

(y) *Thumalus, thuminus*, species menturarum apud Sicu-
los & Neapolitanos. Nicolaus Specularis lib. III. de reb.
Sicil. c. 6. apud Murator. S. B. li. v. c. 10. col. 97. r.
Quilibet equum ad postera qui proxi modum inveni-
pavit pedites vero singuli singulos thuminos assumpserunt
Charta Alphonsi Arag. Regis an. 1456. pro Carme-
litis Neapol. in Bullatio Carmel. p. 610. r. De thumini
salis lre. ad iustum thumini & mensuram nostrae curiae
de sale nostrae curiae sistentes in fundico seu gabella salis
civitas nostrae Neapolis ... pro usu dicti monasterii ...
liberaliter largiantur.

1368. Robertus filius Alferii, qui nondum est miles, tenet tantumdem de feudo quantum Nicolaus patruus suus, & de hereditate tantumdem, X. modia plus.

1369. Landolphus de Poto tenet villanos VII. qui reddunt salmas V. & tertiam, & de vino salmas VI. & seruitia, & tenet de terra modia XXVII. ubi seminat salmas IX. & de parte molendini habet salmas XI. & tenet vineam I. de hereditate. habet recomendatos III. qui reddunt salutes, & seruitia, & habet de terra modia VII. ubi seminat salmas II. & tertiam, & vineam I.

1370. Guillelmus Beruensonus tenet villanos II. de feudo, qui reddunt de victualibus salmas II. de vino salmas III. & salutes, & seruitia, & tenet terram, ubi seminat salmam I. & mediam. De hereditate tenet XL. modia terrarum, ubi seminat salmas XIII. & vineas IV. & villanos III. qui reddunt seruitia, & salutes, & medietatem molendini, ubi habet salmas III. & terram.

1371. Ogerius tenet terrarum modia IV. ubi seminat salmam I. & tertiam. De hereditate tenet modia XX. ubi seminat salmas VI. minus tertio.

1372. Philippus Roffridi, Nicolai filius, qui nondum est miles, tenet villanos II. qui reddunt seruitia, & salutes, & tenet terrarum modia VI. ubi seminat salmas II. De hereditate cum fratre suo habet modia XVII. ubi seminat salmas VI. & habet vineas II.

Hij sunt feudatarii Capitaneae. In primis.

1373. **V**itus Aualerius (2) tenet Benamaionem, quod est feudum I. militis, & tenet me.

(2) Cognomina gentilitia sub Nortmannis primum apud nos prodierunt. Sane constituta Siciliae monarchia sub Rogerio I. Rege, institutis tot officialibus Regis & Aulæ, tot ministris iustitiæ & regiminis per omnes provincias, tot militibus, qui feudis donati sunt, obstructique servitio militari, caput supra ceteros extulerunt multæ personæ, quæ, ut ab aliis privatae & tenuis fortunæ se distinguerent, cognomine aliquo uti coeperunt. Quumque parentum dignitates, tituli, & officia, fæda & prædia ad liberos deferrentur, qui in eodem splendore manebant, hereditate solebant etiam cognomen, quod ideo in familiis gentilitium & perpetuum mansit. Adhæc plures summo loco nati, & imperiis quoque obtinentes, ex Galliis & Italia in Siciliam lares fortunæque transfulerunt suas: unde propagatæ familiae generosissimæ, & inclyta nomina, quæ ipsam maxime nobilitarunt. Exemplo nobilitati aliæ familiae passim nobilitari coeperunt ob aliquod nobile officium capitis sui, quo cognomen aliquod sumere solebant, ut ab aliis obscuris & vilibus secerneretur. Tandem ad evitandam confusionem & incertitudinem familiarum & personarum, præsertim in publicis scripturis, ipsi plebs cognomen adsumpserunt. Quo primum tempore id factum, esse definiri nequit. In monumentis sæculi XI, raris cognomen occurrit; in illis vero sæculi XII. frequentius; in iis sæculi XIII. communius; in scripturis sæculi XIV. vulgo ab omnibus adhibitum invenitur. Non circa hæc tempora in reliqua Italia, in Gallia, Germania, aliisque Europæ provinciis factum est. Vid. Mabilion. *lib. II. de re diplomat. cap. 7.* & Hermannum Adolphum Meinders *de nominibus & cognominibus Germanorum* in Miscellaneis Lipsiensibus T. VI. p. 1. seqq. & 31. seqq.

Pars

medium Montorium, quod est medium feudum.
1374. Filij Domini Berardi de Bricuto tenent

Porro cognomina a quinque fontibus promanarunt. (I) A nomine proprio patris, matris, vel fratris. (II) A nomine officii, dignitatis, vel tituli patris. (III) A nomine patriae. (IV) A supranomine aliquo ipsis, vel eorum maioribus imposto. (V) Tandem a nomine feudi, quod tenebant. Rem omnem praeclare confirmat Catalogus noster sub Gulielmo II. confectus, monumentum scilicet origini cognominum apud nostrates coevum. Nos hic quaedam speciminis loco seligemus; uberem enim translationem dabimus in *diatriba de nominibus & cognominibus Neapolitanorum*.

COGNOMINA A NOMINE PATRIS, MATRIS, VEL FRATRIS DESUMPTA.

Pleraque cognomina, quae nunc obtinent, olim fuisse nomina propria parentum, postea ab eorum liberis pro cognominibus adsumpta. Iam nomina propria hominum, quae in regionibus nostris ante Normannos obtinuerant, fuerunt aut Graeca, a Graecis huc illata; aut Latina a Romanis inventa; aut Hebraica a christiana religione; aut Gothica & Longobardica a gentibus Septentrionalibus in has provincias introducta. Omnium antiquissima sunt nomina propria Graeca, quae postea in cognomina abierunt, ut *Ammon & Ammonius, Argyreus, Gryphus, Melis, Menas & Mena, Myro, Nicofas, Pratus & Protas, Alexander, Alexus, Anastasius, Athanasius, Basilus, Cyriacus, Cyrillus, Cosmas, Chrysophorus, Epiphanius, Eusebius, Philippus, Hippolytus, Theodorus &c.*: unde nata cognomina *Amnone, Argiro, Grisso, Mele, Mena, di Miro, Nicofa, Prata, d' Alessandro, d' Alessa, Anastasio, Attanasio, Basile, Ciriaco, Cirillo, Cosma, di Cristoforo, d' Epifanio, di Geronimo, Ciergi, di Gregorio, Ippolito, Teodori*. Nomina propria Latina, quae barbaricis temporibus apud nos obtinuerant, fuerunt eadem, quae aut praenomina, aut nomina gentilizia, aut cognomina fuerant in has regiones a Romanis inducta. Ex praenominibus adhibita sunt praenomina propria

Lu-

314 *Barones Regni Apulie*
 nent Portacandun. quod est feudum **I. militis.**
 1375. Dominus Henricus Cena tenet medium
 Mon-

Lutius, & *Martur*, quae in cognomina di *Luio*, & *Lu-*
ctus, & *de Marco* abierunt. Plurima nomina gentilitia
 Latina adhibita sunt barbaricis temporibus pro nomina-
 bus propriis, quae postea cognomina evaserunt, desump-
 ta ex nominibus patrum, vel matrum, ut *Arminius*,
Bodius, *Capone*, *Ciminius*, *Florius*, *Lelius*, *Lacticius*,
Laudicius, *Liguorius*, *Lanarius*, *Peccius*, *Pelusiis*, *Perellus*,
Pestronius, *Ruffius*, *Sentius* &c.: unde cognomina *Armi-*
ni & *de Armehiis*, *Bocci*, *Capone*, *Cimino*, *Florio*, *de*
Lutis, *Letitia*, *Laudisi*, *Liguoro*, *Lanaro*, *Peccio* &
Peccia, *Pelosi*, *Perelli* & *Perrella*, *Perrone*, *Ruffo* &
Rossi, *Senzio*, *Serio*, *Tessi* & *Tessa*. Magnus quoque nu-
 merus cognominum Latinorum barbaricis temporibus ad-
 hibitus est pro nominibus propriis, quae postea reman-
 serunt pro cognominibus, desumptis a nominibus patrum,
 vel matrum, ut *Accepis*, *Adiutor*, *Amabilis*, *Amator*,
Amatus, *Amor*, *Ansus*, & *Ansa*, *Aprilis*, *Aspasianus*,
Balbus, *Barba* &c.: unde cognomina *Aceto*, *Aituro*,
Amabile, *Amatore*, *Amato*, *Amore*, & *Ansa* & *Danza*,
Aprilis, *Spasiani*, *Balbo*, *Barba* &c. Multa nomina He-
 braica a christiana religione huc illata sunt, quae postea
 pro cognominibus retinuerunt, desumptis a nominibus
 propriis parentum, veluti *de Adamo*, *de Andrea*, *de An-*
na, *Cherubini*, *Danieli*, *de Elia*, *Gioeli*, *Maddalena*, *de*
Lucu, *Salomoni*, *Sansone*, *de Matthaeis*, *Simeoni*, *de Si-*
moni &c. Tandem alia erant nomina propria Gothorum,
 Longobardorum, Saxonum, aliarumque gentium Septen-
 trionalium apud nos barbaricis temporibus inuenta, quae
 sub Normannis in cognomina abierunt, repetita a pa-
 rentum nominibus, ut *Gisosso*, *de Arvensi*, & *Adinolf*,
Pandolfo & *Pandolfetto*, *Sigismondo*, *Gesualdo*, *Galler-*
mo, *Loisfredo*, *Ravasciero*, *Lamberti* & *Lambertini*, *Ri-*
aldi, *Guiscardo* & *Biscardo*, *Recco*, *Tasso*, *Ardano* &c.
 Sed ex catalogo nostro rem illustremus. In eo patet
 legitur: *Riccardus filius Jordani tenet in Curia feud.*
epih. Danesius tenet in vladria feud. i. mih. Rado filius
cardi

Moshtorium, quod est medium feudum, & Ma-
lianellath, quod est medium feudum.

1376.

caudi Basili senes Nimithum feud. mil. Goffridus filius Dun-
rantis tenet in Ydronto feud. 1. mil. Riccardus Gaisfordi
senes in Ydronto feud. 1. mil. Tindagus filius Geronzi ve-
net in Werstone feud. 1. mil. Rogerius filius Mansi tenet de
Nerstone feud. 1. mil. Hinc cognomina a nomine patris
repetita Giordano, Dandesi, Riccardi, Basili & Basile, Du-
rante, Gaisfordi, Geronzi, Mansi. In eodem albo ha-
betur: Oliverius filius Berardi tenet villanos 14. Rivinus
senes villanos 12. Aschettinus de Ayrio tenet in Blacth
villanos 6. Robertus filius Inquini tenet villanos 20. Ro-
gerius filius Raynaldi tenet villanos 2. Guido filius Torgi-
si tenet de eodem Torgiso Serpicum feud. 2. mil. Robet-
tus filius Alberti tenet tantumdem de feudo, quantum Ni-
colaus patris suus, Casurus tenet villanos 20. Bocius re-
det villanos 3. En cognomina a patrum nominibus ha-
bita Berardi, corrupte Verardi, & Veraldi, Viviano, Sche-
ctui, Ghayano & Giacino, Rimaldi, vel Rainaldo, Tro-
sti, Alberti, Casuro, Boclo, Boccin, & Bocci. Item, Ro-
bertus filius Joelis tenet Nimithii feudum milites. Arnon de
Gurey tenet feud. 1. mil. Romaeus filius Fredi, Joannes
filius Melis, Novellonus de Bussino, Comes Margherus &c.
En cognomina a patribus arcessita Gioeli, Joeli, & Joed-
li, Verone, Prodi, Mele, Mela, Miele, Novellone, Mar-
gieri. Porro cognomina quaedam confata sunt a nomine
patris, praemissa voce filius. In Catalogo nostro legitur:
Guillelmus filius Angerii tenet in Rapura feud. 1. mil. Hinc
exortum cognomen Filangiero, & Filangiero. In Chro-
nico Amalfitano cap. 9. apud Mutator, diss. 5. Factus
est Senior (idest dominus & dux Amalfis) Dominus Ur-
so filius Marini &c. Hinc enatum cognomen Filmarino,
Famarino, Filomarno, & Figliomarno. In Regesto
Friderici II. an. 1239. apud Borrellum Vindic. Neap. no-
vum. in fin. habetur: Item scripsi Thomas fil. Oshmundi.
En cognomen Filosmundi, Filomundi, & Filomundi.
In Decreto Archiepiscopi Consentini an. 1215. apud U-
ghell. tom. IX. in Archiep. Consens. n. 12. legitur: Ro-
gerius

1376. Dominus Alaymus tenet Sanctum Bartholomæum de Serra Mala à Domino Riccardo de

gerius filius Raonis. Indè cognomen *Filras, Ferras, Firaoni*.

Multa cognomina orta sunt a nomine matris gratia distinctionis adhibito. In Catalogo nostro: *Ricardus filius Goffridi de Aquila, & mater eius Adeliza tenet Tractatum feud. 7. mil. Bertholotta tenet villanos 17. Mobilia tenet villanos 4.* Ab his matrum nominibus exorta cognomina *Adelizzi, Bertolotti, Mobilia*. In Chronico Farfensi lib. 2.: *Dominicus cum uxore sua Cimina. Magnusus cum uxore sua Guarna Tenzo Presbyter, Anzæ filius. Bonus filius Saxæ. Filii Palumbæ. Rusticus de Anna.* Ab his matrum nominibus cognomina fluxerunt *Cimmina, Guarna, D'Anza* (corrupte *Danza*) idest *filii Anzæ, Sassa, Palomba, d'Anna*. Sunt & cognomina desumpta a nomine alicuius fratris magis cogniti. In Catalogo nostro: *Landulfus frater Mansonis tenet feud. 1. mil.* Hinc cognomen *Mansone* ductum a nomine fratris. Ab hoc modo indicandi personas enatum est novum genus cognominum; nam a *Frater Castorii, Frater Gaimundi, Frater Marini, Frater Ioannis, Frater Petri* etc. exorta sunt cognomina *Fracastore, Frainwando, Frammarino, Fraggianni, Frappiero*.

COGNOMINA A TITVLIS, OFFICIIS, ET DIGNITATIBVS PARENTVM ENATA.

Sub Nortmannis nomen officii & dignitatis, quod erat distinctivum personale quorundam, abiit in cognomen gentilitium; namque liberi consueverunt distinguere se ipsos, ac universam familiam ex nomine officii, tituli & dignitatis parentis sui. Sic a dignitate consulari ortum cognomen *Consoli & de Consulibus*. Ab officio iudicis & protoiudicis cognomina *Giudice, del Giudice, & Progidice*. In Catalogo nostro habetur: *Filii Riccardi Iudicis tenent tertiam partem 1. mil. Vitalis frater Iudicis tenet villanos 12.* A titulo *magistri*, qui sub Nortmannis & Suevis dabatur iudicibus & officialibus, & nonnumquam solius honoris gratia, ut *magister Angelus, magister lo-*
annes

de Anglono, quod est quartum feudi.

1377. Riccardus de Anglono tenet Picatium,
quod

annes, enata cognomina de Magistris, Mastrangeli, Ma-
strogiovanni, aut Mastroianni. In Catalogo nostro: Pe-
trus Magistri Ioannis tenet villanos 3. Donadaeus Magi-
stri Petri tenet terram, ubi seminat salvas 3. Fuit olim
& Magister Iudex, qui forte caput erat iudicum in ci-
vitate, quem, instituto baiulo, sustulit Fridericus II.
lib. I. Const. Sicul. t. 92. §. 1.: Ita quod nullus Magi-
ster Iudex aliquatenus sit in Regno. Hinc cognomen Ma-
strogiudice. Ab officio Notarii fluxit cognomen Notari,
& de Notariis. In Catalogo nostro: Guillelmus Notarius
tenet villanos 3. Ecce nomen Notarii pro distinctivo quo
tempore cognomina nondum communia evaserant, postea
in cognomen translatus: Guillelmus Marefcalcus tenet in
S. Archangelo feud. 1. mil. Vides officium Marefcalci pri-
mum distinctionis gratia adhibitum, postea in cognomen
Marefcallo abiisse. Mathaeus Camerarius tenet villanos
15. En origo cognominis Camerario ab officio desum-
ptum. Comes Simonius filius Comitis Todini tenet in prin-
cipatu Capuae Castellum Sangri &c. Una demanii & ser-
vitiis praedicti Simonis filii Comitis sunt de propriis feudis
milites 77. &c. Hoc loco Comes Simon ἀπλως vocatur
filius Comitis; unde cognomen Conte, Consi, & del Con-
so, ductum a titulo patris. Nicolaus Comes abulbus Troiae
tenet Phutum 1. mil. Hinc cognomen Conestabili, vel
Conestabili. A titulo Patrisii enatum cognomen Patrizio,
Patrizj. A titulo Comitis cognomen Conte, Conti, del
Conte. A titulo Ducis cognomen Duca, del Duca, del
Duce. A titulo Principis cognomen Principe, del Pres-
cipe. A titulo Marchionis cognomen Marchese, del Mar-
chese, Marchesano. Ab officio Senescalci cognomen Si-
niscalchi, Senescalco, Senescallo. Ab officio Admirati co-
gnomen Anniraso. Eodem modo de ceteris cognomi-
nibus ex hoc capite descendentibus sentiendum est.

COGNOMINA A NOMINE PATRIAE PETITA.

Antequam usus cognominum gentiliorum introduce-
ratur, nonnulli nomine patriae distingui solebant, quod
postea

318 *Barones Regni Apuliae*
 quod est feudum II. militum, & Bisaccium, et
 Montem Nigrum, quod est feudum II. mili-
 tum,

postea pro cognomine in eorum familia perpetuo mansit.
 Hinc Leo Chronici Casinensis auctor *Marsicanus* a patria
 cognominatus est. Eodem nomine patrias se distinxerunt
Falco Beneventanus, *Remwaldus Salernitanus*, *Gastrius*
Malaterra, *Alexander Telefunus*, alique scriptores, qui
 sub Nortmannis floruerunt. A patria tot cognomina sum-
 pta sunt, quae nomina sunt civitatum, aut pagorum,
 veluti *dell' Aquila*, *d' Arena*, *Ariano*, *Auletta*, *Belmon-
 te*, *Belvedere*, *Copaccio*, *Caramenice*, *dell' Carretto*, *Ca-
 stelli*, *de Curtis*, *Curio*, *d' Cerra*, *Gassa*, *Gravina*, *Lom-
 bardo*, *Macedonia*, *Maiella*, *Montalto*, *Montesufoli*, *Pa-
 dano*, *Potenza*, *Provenzano*, *Rapolla* &c. In nostro al-
 bo legitur: *Iordanus de Neapoli tenet in Andria feudum*
1. mil. *Landulfus de Salerno tenet villanos 15.* *Ioannes de*
Avellino tenet in Castellano dimidium feudum mil. Ea
 cognomina *di Napoli*, *Salerno* & *Salernitano*, *d' Avelli-
 no*, a patrias nomine orta.

COGNOMINA A SUPRANOMINE ALIQUO PETITA.

Supranomen est quod nomini proprio additur ad simi-
 lium nominum discrimen, quodque a bona vel mala ani-
 mi corporisve qualitate, vel ab aliqua actione, aut causa
 sortuito desumptum est. Inducto apud nos usu cognomi-
 num, multae familiae retinuerunt pro cognomine perpe-
 tuo supranomen alicuius maioris sui. Iudicatum an. 1069.
 in Addit. ad Chron. Casauriens. apud Murator. tom. 2.
 part. 2. col. 958.: *Et querelati sunt super Walteri, qui*
supernomen vocatur Aczo. Placitum an. 1014. ex Char-
 tul. Farfensi apud Mabillon. tom. 4. Annal. Bened. p.
 706. col. 1.: *Benedictus, qui supernomen Bucca-pecu vo-*
catur. In diplomate Sergii & Ioannis Ducum Neap. an.
 1033. apud Chioccarell. in Episcop. Neap. in Ioanne
 legitur: *Nos Sergius & Ioannes &c. tibi Anna venerabi-*
lis monacha filia q. Ioannis, qui vocatur Varvocia &c.
(unde cognomen Barbucio). In Charta donationis an.
 1212. factae presbyteris Salernitanis apud Ughell. tom. 7.
 in Archiep. Salernit. n. 13.: *Ante nos Matharum Iudi-*

cem

tam, et Portellas, quod est feudum H. militum
1378. Dominus Pandulphus de Aquino tenet

Ro.

cem venit Ioannes, qui dicitur Supinellus, Sacerdos & Cardinalis huius Salernitanæ ecclesiæ. In Catalogo nostro legitur: Robertus Pano & Vinum tenet in Andria feud. A mil. En supernomen, quod primum fuit personale, postea cognomen gentilitium evasit Panenino, abique tandem in Panvinio. Multa cognomina gentilitia initio personalia supranomina fuisse videntur, ut Bellohuomo, Boccapianola, Roccatorta, Buonocore, Buoncompagno, Cacapece (postea Capace), Caccialupo, Gambacorta, Malatesta, Mezzacapo, Pansa, Pansuto, Pappacoda, Pappalardo, Quattromani, Sgambata, Vinciguerra &c. Certum autem est, olim pro nominibus propriis adhibita fuisse multa, quæ nunc supranomina videntur. In Indulto Ioannæ I. an. 1380. apud Summont. lib. IV. hist. Neap. c. 4. leguntur inter alios: Saccomanus Brancatius, Frangalanza de Duca, Sanguisca de Ligerio, Spatinaccia de Constantio, Nasotani Malfitanum, Buccaficca Macedonius. In bulla Sergii III. Archiepiscopi Neap. an. 1177. data ad Benincasam Abbatem Monasterii Caveni. apud Chioccarelli in Antist. Neap. in Sergio III.: Charissime frater Benincasa &c. In catalogo feudatiorum iussu Caroli I. Andegav. an. 1275. confecto apud Borrell. Vindic. Neap. nobil. in fine legitur: Buonufincontrus Casatius. In Charta an. 1267. apud Ughellum tom. 1. in Episcop. Teramo legitur. Ego Vinciguerra de Hereto &c. Hæc olim nomina propria fuere, quæ in cognomina abierunt, Benincasa, Buonincontro, Vinciguerra &c.

COGNOMINA A NOMINE FEUDI PETITA.

Quum feuda & cognomina gentilitia apud nos eodem fere tempore prodierint, complures barones se se distinxerunt nomine feudi sui, idque descenditibus transmisserunt. In nostro Catalogo passim legitur: Robertus de Benesh dixit, quod demanium suum est Benesh, quod est feud. 5. mil. A feudo igitur Robertus cognominatur Benesh. Item Comes Gilbertus de Gravina, demanium suum Gravina est feudum mil. 8. Rogerius de Catvano tenet a præ-

Rotellum, quod est feudum I. militis et dimidij.

1379. Dominus Astenulphus de Stipitis tenet **Benafrum**, quod est III. partes militis.

1380. Dominus Conradus de Stipitis tenet **Casalfanum**, et **Ficarolam**, et **Sanctum Heliam**, quod est feudum I. militis et dimidij.

1381. Thomas de Stipites tenet **Teronem**, quod est feudum trium partium militis.

1382. Dominus Geruasius filius Maynerii tenet

praedicto Comite Calvanum &c. Alexander de Petra tenet in Petra dimidium feudum mil. Guirnisus de Guardia tenet in Guardia feud. 1. mil. Umberto de S. Angelo tenet S. Angelum. His locis a feudis ducta sunt cognomina Gravina, Caivano, Petra, della Guardia, & Santangelo. Alfenu Gambatesius tenet Gambatesan feud. 1. mil. Lucas de Quatrano tenet Quatranum feud. 1. mil. Rossidus Montis Nigri tenet dimidium feudum mil. in Monse Nigro. Gerardus de Graecio tenet Graeciam feud. 3. mil. Raho de Montorio tenet de Montorio feud. 2. mil. Guilelmus filius de S. Severino demoniam eius de S. Severino est feud. 8. mil. Comes Raynaldus de Celano tenet Celanum in Marfi feud. 12. mil. Rogerius de Aquaviva tenet Aquavivam in Penne. En cognomina a feudis accessita Gambatesa, Quatrari & Quatrari, Montenegri, Greco, vel Greca, Montorio, Sanseverino, Celano, & Aquaviva. Filii Guasmundi de S. Cruce tenent mediam S. Cruce. Bonedictus de Vipera tenet Viperam 1. mil. Dominus Elias de Ripa tenet Ripam 1. mil. Raynaldus Molini tenet in Balba Molinum feudum 1. mil. Raynaldus de Ponte tenet in Marfisco Pontem 3. mil. Bonaventura de Tallacozzo tenet a Rege Tallacozzum 4. mil. Bonushomo de Rocca Bernardi tenet mediam Roccam dimidii mil. Tadinus de Celbo tenet in Garzoli Celle 4. mil. Hinc origo cognominum Santacroce, della Vipera, Ripa, Molino, Ponte & de Ponte, Tagliacozzo, della Rocca, Cella & Celli.

net Ciuitellam, et Montem Longum, quod est feudum I. militis.

1383. Dominus Robertus de Sancto Vito tenet Sanctum Vitum de Ficarola à Domino Conrado, quod est quarta pars militis.

1384. Dominus Transmundus de Montealto tenet Sanctum Iulianum, quod est feudum I. militis.

1385. Dominus Guillelmus de Anglono tenet Loritum, quod est feudum I. militis.

1386. Dominus Gualterius Gentilis tenet Macclas, quod est feudum I. militis.

1387. Dominus Guidus de Gualsto tenet Petraccatellam, et Monachileonem, et Portaram in demanio, quæ sunt feuda III. et tenet Cesternam, et Podolarium inhabitabilia, quæ sunt feuda II.

1388. Dominus Geruasius de Catellis tenet Catellam cum Casalibus suis à Domino Guidone de Gualsto, quod est feudum I. militis.

1389. Guillelmus de Pesclo tenet Pesculum, et Cantalupum à Domino Guidone de Gualsto, quod est feudum I. militis.

1390. Filij Domini Matthæi de Sancto Agapito tenent Ciuitellam de Celidonia, et Sanctum Felicem in Pic. quod est feudum I. militis.

1391. Dominus Riccardus Filij Moncij, et Robertus de Fogia tenent Tibiczam, quod est feudum I. militis.

1392. Robertus de Ripa tenet medium Quadratum à Domino Riccardo de Basso, quod est medium feudum.

1393. Dominus Ticlesus tenet, Coffianum,
X quod

quod est feudum I. militis, & tenet medium Quadratum à Riccardo de Buxo, quod est medium feudum.

1394. Dominus Tholomæus de Castellione tenet mediam Sanctam Crucem, & Morconem, & mediam Casalumaticam, quod est feudum I. militis.

1395. Filij Guasmundi de Sanctacrucis tenent mediam Sanctam Crucem, & medietatem Casalumaticam, quod est feudum I. militis.

1396. Henricus, & Gualterius de Sanctoangelo de Badianosa tenent Sanctum Angelum, quod est tres partes feudi.

1397. Filij Rahonis de Castello Pagano tenent Castellum Paganum, quod est feudum I. militis.

1398. Dominus Nebolonus de Ponte tenet Quercum Maiorem, quod est feudum I. militis.

1399. Benedictus de Vipera tenet Viperam à Domino Nebolone de Ponte, quod est feudum I. militis.

1400. Guillelmus de Forcellata tenet Forcellatam, & Clusanum, quæ sunt feuda II. militum.

1401. Pinabellus tenet Castellum, quod est feudum I. militis.

1402. Dominus Malgerius de Marchia tenet Casaluanum, & Macclam Sarracenam, & Sanctum Petrum Collectanum, quæ sunt feuda I. militis.

1403. Dominus Nicolaus Drago tenet Fuganum, quod est feudum I. militis.

1404. Guillelmus Trefelonus tenet Trefelonum,

num, quod est feudum I. militis, & inhabitabile.

1405. Hugo de Mastrali tenet Basilicam, quod est feudum I. militis.

1406. Paganus de Mastrali tenet Montem Saracenum, quod est feudum I. militis.

1407. Dominus Gimundus de Molisio tenet Castellum Vetus, quod est feudum I. militis.

1408. Dominus Elias de Ripa tenet Ripam, quod est feudum I. militis, & Castrum Magnum, quod est medium feudum.

1409. Dominus Gualterius de Bicoaro tenet Celentiam, quod est feudum I. militis.

1410. Dominus Robertus de Busso tenet Cell. quod est feudum I. militis.

1411. Riccardus de Busso tenet Puczanum, & Sanctum Iohannem Maiorem quod est feudum I. militis, & Montem Acutum, & Gualdum de Sac. quod est feudum I. militis, & quarti.

1412. Rogerius de Pededemonte tenet Gambatissam inhabitatam à Riccardo de Busso, quod est feudum I. militis.

1413. Dominus Riccardus Mathianus tenet Tufariam, & Montem Rotarum, quæ sunt feuda II. militum.

1414. Dominus Rogerius de Parisio tenet Castellucium de Sclavis, quæ sunt feuda II. militum, & tenet Petram Montis Coruini, quod est feudum I. militis.

1415. Nicolaus Comestabulus Troiz (a) tenet
X 2 Phu.

(a) De Comestabulis civitatum diximus supra not. (b) p. 57. & not. (p) pag. 70.

324 *Barones Regni Apuliae*

Phurum, quod est feudum I. militis.

1416. Dominus Amerius S. Martini tenet Sanctum Martinum, quod est feudum II. militum.

1417. Dominus Iohannes tenet Campum Marimum, quod est feudum I. militis, & dimidij.

1418. Dominus Raynaldus de Porcelletto tenet Guillonisium, quod est feudum II. militum.

1419. Dominus Hugo de Porcelletto tenet Geldonem, quod est feudum I. militis.

1420. Domina Salomza de Petraficta tenet Petram Fictam, & Sanctum Cyprianum, quæ sunt feuda.

1421. Dominus Henricus de Caurata tenet Cantiam, quod est feudum.

1422. Magister Henricus tenet Sanctum Nicandrum, & Deuiam, quæ sunt feuda II. militum.

1423. Domina Comitissa Casertæ tenet Esclitellum, quod est feudum I. militis.

1424. Domina Riccarda tenet Rhodum, quod est feudum I. militis.

1425. Dominus Guido de Gibelletto tenet Vesta, & Bairanum, quæ sunt feuda.

1426. Dominus Theobaldus Franciscus tenet Canianum, quod est feudum II. militum.

1427. Dominus Guglielmus de Sypono tenet Candelarium, quod est feudum I. militis.

*Hij sunt Pralati Feudatarij Iustitiariatus
Capitinate, & Principatus.*

1428. **A** Bbas S. Helenæ tenet Montem Caluum, quod est feudum I. militis.

1429.

1429. Episcopus Dragonariensis tenet Plantilianum, quod est medium feudum.

1430. Abbas S. Iohannis in Plano tenet S. Triphonem, quod est medium feudum, & est inhabitatum.

1431. Monasterium S. Angeli de Ciuitate tenet S. Antonium, quod est feudum I. militis, & est inhabitatum.

1432. Episcopus Ciuitatis tenet S. Laurentium, quod est medium feudum.

1433. Electus Troianus tenet Sanctum Laurentium, quod est feudum.

1434. Abbas Vénusij tenet Cornetum, quod est feudum.

1435. Abbas S. Iohannis in Lama tenet S. Marcum, quod est feudum, & Faczolum, quod est feudum I. militis.

1436. Monasterium Terræ Maioris tenet Riciam, quod est feudum I. militis, & tenet Roganum, & Casale Terræ Maioris, S. Iustam, & S. Mariam in Arco, quæ sunt feuda.

1437. Episcopus Larinensis tenet Vrorem, & Lilicem, quæ sunt feuda.

1438. Abbas Calanz tenet Montem Nigrum, quod est feudum.

1439. Archiepiscopus Montis S. Angeli tenet Cannetum, quod est feudum.

1440. Monasterium Cauz tenet S. Stephanum, & S. Petrum de Caluiola, quæ sunt feuda.

1441. Monasterium S. Iohannis de Gualdo tenet S. Angelum de Vico, quod est feudum I. militis.

1442. Alarinum cum honore suo sunt feuda
VII.

326 *Barones Regni Apulie.*

VII. Vide. In primis Corpus Alarini est feudum III. militum. Montorium est feudum VIII. militum.

1443. Ripitella est feudum I. militis. Fossirace est feudum I. militis, & Russa est feudum I. militis. Particulase, & Vniuersale est feudum I. militis.

F I N I S.

AD.

A D D E N D A.

Ad n. 380. p. 130. adde not. (x).

Ad n. 583. p. 161. adde not. (xx).

Ad n. 1112. p. 256. adde not. (xxx).

(x) Ex nostro catalogo colligitur, sub Nortmannis feudatarios Regni merum & mistum imperium in homines feudi haud habuisse, puta ius non solum modicae coercitionis, quod cuiusque magistratus iurisdictioni adhaeret, verum etiam gladii, & graviores poenas infligendi facinorosis, quod summae potestatis proprium est; sed dumtaxat a *Iustitiariis* exercitum fuisse, qui a iustitia, quae iure dicundo, & maleficiis puniendis exercebatur, nomen tulerunt. Initio Iustitiani uni Regi suberant. Inde Magna Curia a Gulielmo I. instituta, & Magistro Iustitiario eidem tribunali praeposito subiecti fuerunt, quatenus ab eorum sententiis ad summum hunc magistratum appellare licebat, eiusque cognitioni quaedam maiores causae vel in primo iudicio reservatae sunt. Quare cum Rex alicui baroni, vel civitati, pro merito aliquo merum mistumque imperium donare volebat, ipsum baronem, vel civitatis magistratum *Iustitiarium* creabat. Sub Aragonensibus demum merum & mistum imperium baronibus concedi coepit in incolas feudi, eoque res venit, ut iisdem iure quasi domini, seu praedii competere dicatur. Conf. nostra *Elementa iur. feud.* lib. II. cap. 14.

(xx) Galeae scriptoribus infimae Latinitatis dictae sunt leves ac veloces naves, quas Romani *liburnas* adpellarunt. Hinc *naves longae*, & *naves rustratae* dicuntur Will. Tyrio lib. XX. cap. 14. & lib. X. cap. 28. atque *liburnae* Ottoni Frisingensi *de gest. Fridr.* lib. I. cap. 33. Hoc sensu *galeas* commemorant Malarerra lib. IV. cap. 35. Falcandus pag. 646. Petrus de Vineis lib. I. ep. 8. 9. & lib. III. ep. 67. aliique passim scriptores. Cave itaque putes, galeas illorum temporum eadem fuisse ac triremes Romanas, aut *galeas*, seu *galeras* aevi nostri.

(xxx) *Marcha*, *Marca*, *Marchia*, terminus, limes, seu fines

finis cuiusque regionis . In Capitulari Radelchisi Principis Benevent. apud Peregrin. *hist. Princip. Longob. T.* ; p. 218. legitur : *Et si post sacramentum pacis fugerint (servi) de terra vestra in vicinas marchas . Conf. Capitulum in Glossat. med. & infim. Latinit. v. marcha .*

